

1989 – vidék – állambiztonság II.

Személyi változások az állam és a párt legfelső vezetésében, „alternatív” majd ellenzéki szervezetek, pártok jelentik be megalakulásukat, március 15-i felvonulásukon több ezres tömeg jelenik meg, megkezdí működését az Ellenzéki Kerekasztal, Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése a Hősök terén, összeül a Nemzeti Kerekasztal, a köztársaság kikiáltása... Mintha 1989-ben, a rendszerváltás kulcsévében minden a fővárosban történt volna. Valóban, az utóbbi 20 évben a rendszerváltásról egy olyan kép rögzült, amelyben szinte kizárólag a Budapesthez kapcsolódó, budapesti vonatkozású történések, események számára jutott hely. Ez annyiban természetes, hogy az ország fővárosáról van szó. A probléma csupán az, hogy az ekképpen kialakult kép „a” rendszerváltás történetének címére tart igényt, amelyhez képest a fővároson kívüli események másodlagosak: a vidéken történtek legfeljebb reflektálhatnak erre, de érdemben nem változtatnak rajta.

1989 huszadik évfordulóján ismét nagy figyelem irányul a rendszerváltásra, főleg annak „nagy”, meghatározó jelentőségű mozzanataira. A *Betekintő* folyóirat a maga eszközeivel arra törekszik, hogy a figyelmet egy kicsit a Budapesten kívüli vidékre irányítsa, és az állambiztonsági jelentéseken keresztül mutassa be, hogy a rendszerváltásnak nevezett folyamat áthatotta az ország egészét. Összeállításunkban a megyei rendőr-főkapitányságok állambiztonsági szervei által 1989-ben készített napi operatív információs jelentéseket (NOIJ) közöljük negyedévi bontásban.

Ezt a típusú jelentési rendszert 1979. január 2. és 1990. január 12. között üzemeltették a III. (Állambiztonsági) Főcsoportfőnökségen. Rajta keresztül a már említett megyei állambiztonsági szervek, a BRFK, a III/I. (Hírszerző), III/II. (Kémelhárító), III/III. (Belső reakció elhárító), III/IV. (Katonai elhárító) Csoportfőnökségek, a postai küldemények ellenőrzését ellátó III/3. Osztály és esetenként a szocialista tömb más elhárító szervezetei tették meg jelentéseiket. A híryanagok a III. Főcsoportfőnökség Operatív Koordináló, Ellenőrző és Titkárságai Osztályára futottak be, amely 1983 második felétől Állambiztonsági Miniszterhelyettesi Titkárság néven működött. A beérkezett alapjelentésekből itt állították össze a főcsoportfőnökség összefoglalóját, amely a belügyi vezetés tájékoztatását látta el.

Az itt közölt híryanagok előtt szereplő különböző kódjelzések az információ megszerzésének módját jelölik. Ezek a következők:

- AK – alkalmi operatív kapcsolat
- ASZA – állambiztonsági tisztek
- ATA – az „SZT” és a „T” állományú beosztottak
- BB – bolgár állambiztonsági szerv
- BC – csehszlovák állambiztonsági szerv
- BK – kubai állambiztonsági szerv
- BL – lengyel állambiztonsági szerv
- BN – NDK állambiztonsági szerv
- BS – szovjet állambiztonsági szerv
- EHÖ – határőrszervek
- EHÖF – határőr-felderítés
- EMŐ – Munkásőrség
- ER – rendőri szervek
- HK – hivatalos kapcsolat
- HMB – titkos megbízott
- HMT – titkos munkatárs
- HÜ – ügynök
- K/3 – postai küldemények operatív ellenőrzése
- LBE – lakossági bejelentés
- R/5 – rádióelhárítás
- TA – telefonlehallgatás
- TE – helyiség-, szobalehallgatás

TK – társadalmi kapcsolat

V/1 – vizsgálat

A felsorolásból is kitűnik, hogy milyen sok csatornán keresztül gyűjtötte az információkat az állambiztonság, milyen sok eszköz állt rendelkezésére a társadalom kontrolálásához.

A tágabban értelmezett nyilvánossághoz, közélethez köthető jelentések szereplőinek nevét közöltük, minden egyéb esetben a neveket monogrammal helyettesítettük. A születésre és a lakcímre vonatkozó személyes adatokat töröltük.

Az állambiztonsági szerv által használt névrövidítéseket szögletes zárójelben feloldottuk.

A megyei jelentéseket válogatás nélkül közöljük, azaz nemcsak azokat, amelyek a rendszerváltással kapcsolatos eseményekről tájékoztatnak. Nem kívántunk ugyanis egy utólag kanonizált rendszerváltás-kép alapján szelektálni, és eldönteni, hogy ebből a szempontból mi volt a fontos. Ráadásul a kiválogatás azt sugallta volna, hogy ezek a szövegek gond nélkül beilleszthetők egy (vidéki) rendszerváltás-történetbe, sőt, egymás után olvasva önmagukban egy ilyen történetté állnak össze. Ez távolról sincs így. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezek a jelentések az állambiztonság nézőpontját tükrözik, következésképpen legalább annyira szólnak az állambiztonságról, mint 1989-ről. Miután ezek a jelentések – elvileg – egységes szempontrendszer szerint készültek, válogatás nélküli közlésük így azt is bemutatja, mit tartott egy-egy megyei állambiztonsági szerv jelentésre érdemesnek 1989-ből.

A második negyedév (1989. április – június)

1989 második negyedévében a megyei állambiztonsági szervek által adott napi operatív jelentések száma érezhetően csökkent. A másik jellegzetes változás, hogy a vidéki politikai rendőrségek figyelme még inkább az ellenzéki pártok és mozgalmak helyi szerveződéseire, akcióira, megmozdulásaira irányult. A mostani időszakban is megfigyelhető, bár a korábbi hónapokkal szemben kisebb mértékben, hogy az állambiztonság célkeresztjében lévő személyek nagyban meghatározták, hogy egy-egy megyében melyik szervezetről készült a legtöbb jelentés. Így továbbra is számos információ keletkezett a kisgazdapártról Dragon Pál (Pest), Iván Géza (Borsod-Abaúj-Zemplén), az MDF-ről Ambrus Lajos (Vas), Andrásfalvy Bertalan (Baranya), Furmann Imre (Borsod-Abaúj-Zemplén) és Lezsák Sándor (Bács-Kiskun), vagy a Kereszténydemokrata Néppárttól Matheovits Ferenc (Baranya) személyén keresztül. Az év első hónapjaihoz képest változást jelent, hogy jelentősen csökkent a jelentésekben az MDF túlsúlya. Bár a legtöbb információt még mindig a Demokrata Fórumról küldték, a jelentésekből kirajzolódó kép alapján jelentősen növelte aktivitását a Független Kisgazdapárt, a FIDESZ, és még inkább az SZDSZ, mely vezető személyiségei részvételével egyre több bemutatkozó rendezvényt szervezett vidéki városokban. Emellett bizonyos megyékben a szocdemek fokozták tevékenységüket, illetve több helyről is érkeztek hírek a Kereszténydemokrata Néppárt szervezéséről. A fővárosi példát követve az ellenzéki pártok és szervezetek szinte minden megyében és nagyobb városban megalakították a helyi ellenzéki kerekasztalokat.

Telefonlehallgatások, kiemelt postai küldemények, valamint a vidéken tevékenykedő hálózati személyek révén sok helyütt olvashatunk a különböző pártok országos vezetéséről, illetve a fővárosban rendezett összejövetelekről, megmozdulásokról. Több megyéből érkeztek hírek a Bibó Emlékbizottság működéséről, új független újságok (így a kecskeméti *Bácskapocs*, vagy a szegedi *Honpolgár*) megjelenéséről és a nem-hivatalos május elsejei készülődésekről. Az állambiztonsági napi jelentések kitértek az országgyűlési képviselőkhöz írt beadványokra, visszahívásukra tett kísérletekre (mint pl. Aczél Görgy, Korom Mihály, Kádár János esetében), vagy egy-egy megüresedett hellyel (ilyen volt Apró Antal szegedi mandátuma) kapcsolatos ellenzéki elképzelésekre.

Mindezek mellett második negyedév legkiemelkedőbb eseménye kétségtávan Nagy Imre és mártírtársainak június 16-i újratemetése volt: ennek előkészületeiről majd visszhangjáról, az ezzel kapcsolatos megnyilvánulásokról, továbbá az ehhez kapcsolódó

vidéki rendezvényekről, megemlékezésekről majd mindegyik megyei állambiztonsági szerv szolgáltatott jelentéseket. Sőt az információdömping közepette Csongrád megyében június 8-án már azt is fontos közlendőnek tartották, hogy „Nagy Imre és társai temetésére történő felutazással összefüggésben újabb érdemi információ nem keletkezett.”

Az ellenzéki szerveződések és akciók megszorodása következtében, úgy tűnik, a megyei politikai rendőrségek egyre kevesebb figyelmet szenteltek más témáknak, bár természetesen a jelentésekben továbbra is előfordultak falfirkálások, névtelen levelek, telefonos fenyegetések. Amennyiben hinni lehet ezeknek a jelentéseknek, úgy a korábbinál jóval kevesebb nyugati diplomáciai képviseltekhez tartozó gépkocsi tűnt fel szovjet és magyar katonai objektumok környékén, de még mindig érkeztek hírek román katonai készülődésről, egy lehetséges katonai offenzíváról.

Sokkal több híradás szól azonban a római katolikus egyházi vezetésről a püspöki hivatalok (Komárom megyében az esztergomi érsek) megfigyelése révén. Ezen a területen nagy nyugtalanságot keltett Szendi József veszprémi püspöknek a magyar püspöki karhoz és több egyházi személyhez intézett nyílt levele, valamint az „Önálló, szabad és nagykorú egyházat!” kezdetű felhívás, amely többek között a magyar kormány és a Vatikán közötti 1964-es megállapodás teljes szövegének nyilvánosságra hozatalát követelte. Ugyancsak nagy mennyiségű információ keletkezett a különböző egyházi szervezetekről (pl. Keresztény Iskolabizottság, Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség, Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, KALÁSZ, KALOT), egyes kis egyházakról (Jehova Tanui, Krisztus Követői, Hetednap Adventisták), illetve a bulányista bokorközösségekről.

A megyei állambiztonsági szerveknek a napi operatív információs jelentések készítéséhez való hozzáállása nem sokat változott az első negyedévhez képest. Szolnok megye ebben a három hónapban is mindössze egy jelentést adott, amelynek napi jellegéről és operatív értékéről sokat mond, hogy abban napokkal, sőt hetekkel korábban történt eseményekről számolnak be. A Szolnok megyei állambiztonság ezzel le is tudta az ilyen irányú feladatait, ugyanis május 31. után már nem volt jelentenivalója!

A második negyedévi jelentésekben található rövidítések jegyzéke:

aok. – alkalmi operatív kapcsolat
ATI – Autóközlekedési Tanintézet
áb. – állambiztonság, állambiztonsági
ÁEH – Állami Egyházügyi Hivatal
ÁG – állami gazdaság
ÁISH – Állami Ifjúsági és Sporthivatal
BBV – Bakonyi Bauxitbánya Vállalat
BIEB – Bibó István Emlékbizottság
BKV – Budapesti Közlekedési Vállalat
BM – Belügyminisztérium
BME – Budapesti Műszaki Egyetem
BNV – Bős-Nagymarosi Vízlépcső
BRFK – Budapesti Rendőr-főkapitányság
BZSBT – Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság
CDU – Christlich Demokratische Union, Kereszténydemokrata Unió
CSEMADOK – Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete
Csf. – Csoportfőnökség
DASZ – Demokratikus Akció Szövetség
DHDSCS – [Szovjet] Déli Hadseregcsoporthoz
DVTK – Diósgyőr Vasgyári Testgyakorlók Köre
F dosszié – figyelő dosszié
FDSZ – Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete
FIDESZ – Fiatal Demokraták Szövetsége
FKGP/FKP – Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt, Független Kisgazdapárt
fk. – fiatakorú
fn. – fedőnevű

FRE – Forradalmi Rendőri Ezred
gl. dd. – gépesített lövész dandár
GNV – Bős (Gabčíkovo)-Nagymarosi Vízlépcső
HAF – Használt Akkumulátor Feldolgozó Üzem
HM – Honvédelmi Minisztérium
HNF – Hazafias Népfront
hőr. – határőr
ITDK – Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia
JAK – József Attila Kör
JATE – József Attila Tudományegyetem
JPTE – Janus Pannonius Tudományegyetem
KALÁSZ – Katolikus Lánykörök Szövetsége
KALOT – Katolikus Agrárfjúsági Legényegyletek Országos Testülete
KB – Központi Bizottság
KEO – Külföldiek Ellenőrző Osztály
KGST – Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa
KIOSZ – Kisiparosok Országos Szövetsége
KISZ – Kommunista Ifjúsági Szövetség
KLTE – Kossuth Lajos Tudományegyetem
kmb. – körzeti megbízott
KMÉM – Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom
LEMP – Lengyel Egyesült Munkáspárt
MABT – Magyar–Amerikai Baráti Társaság
MAT – Magyar Alumíniumipari Tröszt
MÁV – Magyar Államvasutak
MÁVTRANS – MÁV Szállítmányozási Igazgatósága
MDK – Magyar Demokrata Klub
MDF – Magyar Demokrata Fórum
MGTSZ – mezőgazdasági termelőszövetkezet
MISZOT – Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa
MNK – Magyar Népköztársaság
MR – Magyar Rádió
MRFK – Megyei Rendőr-főkapitányság
MSZDP – Magyarországi Szociáldemokrata Párt
MSZMP – Magyar Szocialista Munkáspárt
MTI – Magyar Távirati Iroda
MTV – Magyar Televízió
NME – Nehézipari Műszaki Egyetem
NSZK – Német Szövetségi Köztársaság
op. – operatív
ORFK – Országos Rendőr-főkapitányság
OVIT – Országos Villamos-távvezeték Vállalat
ÖVP – Österreichische Volkspartei, Osztrák Néppárt
PB – pártbizottság
POFOSZ – Magyar Politikai Foglyok Szövetsége
RFK – Rendőr-főkapitányság
RK – Rendőrkapitányság
rk. – római katolikus
SOTE – Semmelweis Orvostudományi Egyetem
SZAOE – Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem
SZÁÉV – Szabolcs-Szatmár Megyei Állami Építőipari Vállalat
SZB – szakszervezeti bizottság
SZDSZ – Szabad Demokraták Szövetsége
SZER – Szabad Európa Rádió
SZETA – Szegényeket Támogató Alap
SZKH – Szabad Kezdeményezések Hálózata
SZMT – Szakszervezetek Megyei Tanácsa

SZOT – Szakszervezetek Országos Tanácsa
 TDDSZ – Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete
 TESZÖV – mezőgazdasági termelőszövetkezetek területi szövetsége
 TIB – Történelmi Igazságtétel Bizottsága
 TSZ – termelőszövetkezet
 TSZKER – Termelőszövetkezetek Értékesítő, Beszerző és Szolgáltató Közös Vállalata
 TUDOSZ – Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezete
 VB – Végrehajtó Bizottság
 VIT – Világifjúsági Találkozó
 WRI – War Resisters' International, Háborúellenes Internacionálé
 X-200 – Jugoszlávia
 X-300 – Románia
 zj. – zászlóalj

A III. Főcsoportfőnökség dokumentumokban szereplő szervezeti egységeinek feladatköre, működési területe:

BM III/II. (Kémelhárító) Csoportfőnökség

1. Osztály	amerikai vonal
2. Osztály	nyugat-német és osztrák vonal
3. Osztály	egyéb NATO országok
4. Osztály	Közel- és Közép-Kelet, Ázsia
5. Osztály	határon túli támadólagos elhárítás
6. Osztály	ipari elhárítás
9. Osztály	kutatás, körözés
b. alosztály	katonai objektumok külső védelme
10. Osztály	terrorelhárítás és idegenforgalmi vonal
a. alosztály	terrorelhárítás
11. Osztály	tájékoztató és gazdasági osztály
12. Osztály	rezidentúrák, K-vonalak, újságírók
b. alosztály	X-vonal (szocialista országok)
13. Osztály	terrorelhárítás

BM III/III. (Belső Reakció Elhárító) Csoportfőnökség

1. Osztály	egyházi reakció elhárítás
a. alosztály	római katolikus egyház
c. alosztály	protestáns és más egyházak, szekták
2. Osztály	ifjúságvédelem
a. alosztály	felsőoktatási intézmények
b. alosztály	„ifjúságellenes reakciós erők”
3. Osztály	ellenséges személyek, rendkívüli események
a. alosztály	F-dossziés személyek, politikai elítéltek
b. alosztály	írásos úton elkövetett izgatás
4. Osztály	ellenséges ellenzék fő erői
a. alosztály	radikális ellenzékiek
b. alosztály	„szektások”, trockisták, „ábaloldaliak”
c. alosztály	népi-nemzeti ellenzék
5. Osztály	kulturális terület
7. Osztály	jelentőszolgálat, nyilvántartás
A. Önálló Alosztály	kormány- és pártvezetők operatív védelme

BM III/IV. (Katonai Elhárító) Csoportfőnökség

4. Osztály	légvédelem, repülő csapatok

BM III/1. (Vizsgálati) Osztály államellenes bűntettekben vizsgálatok lefolytatása

Rendőrfőkapitányságok

III/II. Osztály
III/III. Osztály
d. alosztály
III/2. alosztály

kémelhárítás
belső reakció elhárítás
rendkívüli események
operatív figyelés és környezettanulmányozás

<u>Baranya megye.....</u>	<u>12</u>
1989. április 10.....	12
1989. április 12.....	13
1989. április 13.....	14
1989. április 18.....	15
1989. április 20.....	16
1989. április 24.....	16
1989. április 26.....	18
1989. április 27.....	19
1989. május 2.....	19
1989. május 3.....	20
1989. május 9.....	21
1989. május 10.....	22
1989. május 11.....	23
1989. május 15.....	24
1989. május 17.....	25
1989. május 18.....	27
1989. május 19.....	27
1989. május 23.....	28
1989. május 24.....	28
1989. május 26.....	29
1989. május 30.....	29
1989. június 5.....	30
1989. június 6.....	30
1989. június 8.....	31
1989. június 20.....	32
1989. június 21.....	33
1989. június 22.....	33
1989. június 29.....	34
<u>Bács-Kiskun megye.....</u>	<u>35</u>
1989. április 1.....	35
1989. április 10.....	35
1989. április 18.....	36
1989. április 19.....	37
1989. április 21.....	38
1989. április 25.....	38
1989. április 26.....	39
1989. április 27.....	41
1989. május 5.....	42
1989. május 12.....	43
1989. május 16.....	43
1989. május 19.....	44
1989. május 23.....	45
1989. május 29.....	47
1989. május 30.....	48
1989. június 2.....	49

1989. június 9.....	50
1989. június 13.....	51
1989. június 16.....	52
1989. június 16.....	53
1989. június 19.....	54
1989. június 20.....	54
1989. június 21.....	55
1989. június 22.....	55
1989. június 30.....	58
Békés megye.....	59
1989. április 14.....	59
1989. április 20.....	60
1989. április 25.....	60
1989. április 28.....	61
1989. május 8.....	61
1989. május 8.....	62
1989. május 8.....	63
1989. május 9.....	63
1989. május 11.....	64
1989. május 24.....	64
1989. május 25.....	65
1989. május 25.....	65
1989. május 30.....	65
1989. június 14.....	66
1989. június 15.....	66
1989. június 19.....	67
1989. június 19.....	67
1989. június 26.....	68
1989. június 27.....	69
1989. június 28.....	69
1989. június 28.....	70
Borsod-Abaúj-Zemplén megye.....	70
1989. április 5.....	70
1989. április 6.....	71
1989. április 11.....	72
1989. április 13.....	72
1989. április 14.....	73
1989. április 19.....	74
1989. április 20.....	74
1989. április 21.....	75
1989. április 24.....	76
1989. április 25.....	77
1989. április 27.....	78
1989. április 28.....	79
1989. május 2.....	80
1989. május 5.....	81
1989. május 8.....	82
1989. május 9.....	83
1989. május 10.....	83
1989. május 12.....	84

1989. május ?.....	85
1989. május 18.....	86
1989. május 19.....	87
1989. május 22.....	88
1989. május 24.....	89
1989. május 25.....	90
1989. május 26.....	91
1989. május 30.....	92
1989. május 31.....	93
1989. június 1.....	93
1989. június 2.....	95
1989. június 5.....	96
1989. június 7.....	97
1989. június 8.....	98
1989. június 13.....	100
1989. június 16.....	100
1989. június 19.....	100
1989. június 20.....	101
1989. június 26.....	102
1989. június 28.....	103
Csongrád megye.....	103
1989. április 1.....	103
1989. április 10.....	104
1989. április 10.....	104
1989. április 11.....	105
1989. április 11.....	105
1989. április 14.....	106
1989. április 19.....	107
1989. április 20.....	108
1989. április 21.....	108
1989. április 21.....	109
1989. április 25.....	109
1989. április 27.....	109
1989. május 2.....	110
1989. május 3.....	111
1989. május 3.....	112
1989. május 5.....	112
1989. május 8.....	113
1989. május 9.....	113
1989. május 12.....	113
1989. május 16.....	114
1989. május 17.....	114
1989. május 18.....	115
1989. május 19.....	116
1989. május 22.....	116
1989. május 22.....	118
1989. május 23.....	118
1989. május 25.....	119
1989. május 26.....	120
1989. május 29.....	121

1989. május 31.....	121
1989. június 1.....	122
1989. június 5.....	123
1989. június 6.....	124
1989. június 6.....	125
1989. június 7.....	127
1989. június 8.....	128
1989. június 9.....	129
1989. június 9.....	130
1989. június 13.....	130
1989. június 14.....	131
1989. június 15.....	131
1989. június 22.....	132
1989. június 23.....	132
1989. június 27.....	133
1989. június 28.....	134
1989. június 29.....	134
Fejér megye.....	135
1989. április 5.....	135
1989. április 10.....	135
1989. május 16.....	136
1989. május 26.....	137
1989. május 30.....	137
1989. június 1.....	138
1989. június 5.....	139
1989. június 21.....	139
Győr-Sopron megye.....	140
1989. április 1.....	140
1989. április 19.....	141
1989. április 20.....	142
1989. április 21.....	143
1989. április 24.....	144
1989. április 25.....	144
1989. április 26.....	145
1989. április 27.....	145
1989. április 28.....	146
1989. május 2.....	147
1989. május 8.....	149
1989. május 9.....	149
1989. május 10.....	150
1989. május 24.....	151
1989. május 25.....	152
1989. május 26.....	153
1989. május 29.....	153
1989. május 31.....	154
1989. június 1.....	155
1989. június 5.....	156
1989. június 12.....	157
1989. június 14.....	157
1989. június 23.....	158

1989. június 26.....	159
Hajdú-Bihar megye.....	160
1989. április 1.....	160
1989. április 10.....	161
1989. április 26.....	161
1989. június 2.....	162
1989. június 15.....	162
1989. június 23.....	163
1989. június 29.....	163
Heves megye.....	164
1989. április 7.....	164
1989. április 14.....	165
1989. április 17.....	165
1989. április 21.....	166
1989. április 24.....	167
1989. május 5.....	169
1989. május 24.....	169
1989. május 26.....	170
1989. május 29.....	170
1989. június 2.....	171
1989. június 7.....	171
1989. június 9.....	172
1989. június 12.....	172
1989. június 13.....	173
1989. június 14.....	173
1989. június 16.....	174
1989. június 19.....	174
1989. június 29.....	174
1989. június 30.....	175
Komárom megye.....	175
1989. április 1.....	175
1989. április 5.....	176
1989. április 10.....	176
1989. április 13.....	177
1989. április 18.....	178
1989. április 24.....	179
1989. április 28.....	181
1989. május 2.....	182
1989. május 3.....	182
1989. május 4.....	183
1989. május 8.....	184
1989. május 12.....	185
1989. május 15.....	185
1989. május 16.....	186
1989. május 17.....	186
1989. május 18.....	187
1989. május 19.....	188
1989. június 5.....	188
1989. június 6.....	189
1989. június 7.....	190

1989. június 9.....	191
1989. június 16.....	191
1989. június 19.....	192
1989. június 20.....	193
Nógrád megye.....	193
1989. május 8.....	193
1989. május 12.....	194
Pest megye.....	194
1989. április 17.....	194
1989. április 20.....	196
1989. április 24.....	196
1989. április 26.....	196
1989. április 26.....	197
1989. április 27.....	197
1989. április 28.....	198
1989. május 3.	199
1989. május 8.....	200
1989. május 10.	200
1989. május 12.....	201
1989. május 15.....	201
1989. május 19.....	202
1989. május 23.....	202
1989. május 24.....	203
1989. május 30.....	204
1989. június 5.....	204
1989. június 6.....	205
1989. június 8.....	206
1989. június 9.....	206
1989. június 12.....	207
1989. június 13.	207
1989. június 14.....	208
1989. június 14.....	209
1989. június 15.....	209
1989. június 15.....	209
1989. június 21.....	210
Somogy megye.....	210
1989. április 19.....	210
1989. április 27.....	211
1989. május 10.....	212
1989. május 15.	213
1989. június 7.....	213
1989. június 12.....	214
1989. június 22.....	215
Szabolcs-Szatmár megye.....	215
1989. május 17.....	215
1989. május 23.....	216
1989. június 5.....	216
Szolnok megye.....	217
1989. május 31.....	217
Tolna megye.....	218

1989. május 29.....	218
1989. május 31.....	219
Vas megye.....	220
1989. április 7.....	220
1989. április 19.....	220
1989. május 17.....	221
1989. május 31.....	221
1989. június 21.....	222
Veszprém megye.....	222
1989. április 7.....	222
1989. április 26.....	223
1989. május 25.....	224
Zala megye.....	224
1989. április 27.....	224
1989. május 17.....	225
1989. június 19.....	226

Baranya megye

1989. április 10.

IX.1989. április 10. (13)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. TA 12-12

Bába Iván, a Független Kisgazdapárt egyik prominens vezetője elvállalta a párt dél-dunántúli regionális napilapjának főszerkesztői tisztét. A szerkesztői megbeszélésre április 5-én kerül sor Szekszárdon.

A Független Kisgazdapárt nagyválasztmányát április 29–30-án tartják Csongrádon.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk;
- előzmény az 1989. évi 11. sz. napi jelentés 1. pontjában.¹

2. TA 12-14

Cserháti József pécsi megyéspüspök hivatalos értesítést kapott arról, hogy II. János Pál pápa az 1991-es magyarországi látogatása alkalmával utolsó helyiségként Pécsre keresi fel.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

3. ATA-TA 12-12

Az NSZK budapesti nagykövete, dr. [Alexander] Arnot április 13-án Pécsre látogat, ahol felkeresi a püspöki aulát és a JPTE tanárképző kar német tanszékét is. Április 25-én a belga nagykövet látogat a püspökségre.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt, a BM III/II-2. és a BM III/II-3. Osztályt tájékoztatjuk.

4. HMB 12-12

Dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakos aktívan részt vesz a Kereszténydemokrata Néppárt újjászervezésében, amely Budapestre és Pécsre tervezett alakuló gyűléseire eddig anyagiak hiányában nem került sor.

Matheovits óvatos a szervezésben, mert a jelenlegi helyzetet bizonytalannak értékeli. Ugyanakkor szerinte az egyház támogatja az ügyüket, s hamarosan személyesen is tárgyalni fog a püspökkel a támogatás konkrét formájáról.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. és a BM III/III-3. Osztály tájékoztatjuk;
- előzmény az 1989. évi 7. számú napi jelentésben.²

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 12.

IX.1989. április 12. (14)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Halász Endre szadai plébános, a bulányista mozgalom tagja, megküldte Bíró László „F” dossziés pécsi püspöki titkárnak a „Levél a velünk közösséget vállalni nem akaró testvérekhez” című írását. Az anyag szerint a mai helyzetben mindenütt a tárgyalások, az együttműködésre való törekvés figyelhető meg, „csak az egyházban nincsen az egységnek még a látszata sem”. A továbbiakban hosszan foglalkozik a Bulányi-mozgalom üldözésével, amelyre szerinte az állam kényszerítette rá az egyházi vezetést. Megállapítja, hogy ez a korábbi „kényszerhelyzet” napjainkra lazult, de az egyházi vezetés mégis szemben áll velük. Kéri Bíró Lászlót, hogy segítse elő a bulányizmus elfogadtatását.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-12

Takács Imre, a szociáldemokrata párt országos szervező titkára, budapesti lakos megküldte Kövesi Béla pécsi lakosnak a párt szervezeti szabályzatát. Megköszönte továbbá Kövesi és dr. Angyal Ottó eddigi munkáját és tájékoztatta arról, hogy a budapesti szervezet április 7-én tartott vezetőségválasztó ülést. Ennek egyik célja az volt, hogy „kitessékelyk a befurakodott Marosán fiókákat”.

Takács szerint eddig 11 megyeszékhelyen és legalább 50 járási jogú városban alakult szociáldemokrata pártszervezet.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

3. K/3 12-12

A FIDESZ több pécsi tagja megkapta azt a tervezetet, melyben a FIDESZ a készülő párttörvényről foglal állást. A tervezetben követelik a munkahelyek és fegyveres erők, testületek politikamentességét, valamint az MSZMP és a KISZ vagyonának pártok közötti felosztását. A tervezet mellett a pécsi FIDESZ tagok megkapták továbbá a csehszlovákiai politikai foglyok szabadon bocsátását követő aláírásgyűjtő ívet és a FIDESZ Press 8. számát.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. Osztályt tájékoztatjuk.

4. K/3 12-12

Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakos megküldte Ónozó Lajos komlói és dr. Grigássy László budapesti lakosnak a Kereszténydemokrata Néppárt alkotmányát.

Matheovits szerint félre kell tenni az óvatoskodást, ki kell lépni a pártnak a közvélemény elé, népgyűlést kell tartani Budapesten, Pécsen, Komlón. A párt bázisát a 40–50 éves korosztályból tervezi megerősíteni, ugyanakkor sérelmezi, hogy az egyházaktól nem kapták meg a szükséges segítséget.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

5. K/3 12-13

Andrásfalvy Bertalan pécsi „F” dossziés értesítést kapott arról, hogy az MDF ifjúsági bizottsága által Magyarországon terjesztett „Kiáltó Szó” című erdélyi szamizdat Sipkovszky Rozália, Budapest [...] szám alatti lakosnál kapható.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 13.

IX.1989. április 13. (15)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. 12-13

Vörös Jenő pécsi lakos felkereste kizárt hálózatunkat és felkérte arra, hogy Görcsönyben szervezze meg a kisgazdapárt 6–8 főből álló aktív sejtjét, amely a párt legálissá válása idejére működőképes lesz. Vörös elmondta magáról, hogy ő a Pécs és környékén történő szervezéssel van megbízva. Átadta a Független Kisgazdapárt programját, mely részletes kidolgozása májusra várható, amely időpontban Balatonszárszón egy kongresszust terveznek. Tervezik továbbá egy független, napi sajtóorgánium megjelentetését Baranyában és Budapesten, a „Kis Ujság” újbóli beindítását.

Felhívta a forrás figyelmét, hogy a szervezésnél tartózkodjon a szélsőséges kommunista-ellenes elemek bevonásától, mert ezek jelenléte csak veszélyeztetné az FKGP elképzeléseit. Koalíciós alapon történő együttműködést terveznek a jelenlegi időszakban a hatalmon lévő kormánnyal, mivel pillanatnyilag nem rendelkeznek olyan potenciális erővel, mint az 1945-ös időszakban. Esetleges partnerként számításba vették a Szabad Demokraták Szövetségét, a Bajcsy-Zsilinszky Kört, vagy a volt Parasztpártot. Perspektívában az 1995-ös, vagy 2000-es választásokra készülnek, amely időszakra elképzeléseik szerint kitermelődik egy új képzett generáció.

Vörös tájékoztatta továbbá arról, hogy az USA budapesti nagykövete, Palmer felhívta a figyelmüket, hogy aktív és erős hatást fejtsenek ki a mai magyar vezetésre, mert ez a feltétele a működő tőke behozatalának és aktív működtetésének. Kilátásba helyezte, hogy a koalíciós alapon működő többpárt-rendszerű jogállam létrejötte esetén a kb. 20 milliárdra tehető magyar adósságból mintegy 10 milliárd elengedésre kerülhetne. Palmer felhívta a figyelmüket arra, hogy a szélsőségesektől határolják el magukat, a vélt vagy valós sérelmekért senkinek sem eshet bántódása. Magyarországnak a finn példához hasonló, a két világhatalom közötti híd szerepét szánják.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt és a BM III/II-11. Osztályt tájékoztatjuk.

2. TA 12-12

Dr. Böröcz István, az FKGP egyik vezetője véleménye szerint a párt „törpe frakciója” azzal, hogy részt vett a kerekasztal-tárgyaláson, „az egész magyar progressziót, a magyar ellenzéket árulták el, ezért az ellenzék ellenszenve felénk irányul”. Böröcz szerint ezzel tulajdonképpen szövetségesekre tettek szert, hogy leszámoljanak a belső pártellenzékkel. Akciójukhoz Vörös Vince pártelnököt is meg akarják nyerni.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

3. HMB 12-14

Az MDF helyi szervezete április 11-én ülésezett a Kodály Zoltán Gimnáziumban Pécsen. Ezen megtárgyalták a május 7-én Ófaluval kapcsolatban tervezett demonstrációt, valamint azt, hogy Nagy Imre temetése napján megemlékezést tartanak. Pap András vezetőségi tag pedig június 4-én Bissén kíván Nagy Ferenc emléknapot tartani.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 18.

IX.1989. április 18. (16)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-14

Ónozó Lajos komlói lakos, a Kereszténydemokrata Néppárt egyik aktivistája tájékoztatta dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakost arról, hogy a „Magyar Függetlenségi Párt” megalakította a „Mindszenty József Emlékbizottságot” és beadvánnyal fordult Paskai bíboroshoz annak érdekében, hogy a püspöki kar is szorgalmazza a hercegprímás rehabilitálását és hamvainak hazahozatalát.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

Csordás Gábor pécsi lakos, a „Jelenkor” című folyóirat szerkesztője meghívót kapott a „Bibó István Emlékbizottságtól”, amelyben meghívták a Bibó halálának 10. évfordulóján, 1989. május 10-én az óbudai köztemetőben megrendezésre kerülő koszorúzási emlékünnepekre.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 20.

IX. 1989. április 20. (17)

201-37/2/0989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Nagy Zoltán, Moór Jolán és Márkics Miklós pécsi lakosok köszönőlevelet kaptak a „Magyar Politikai Foglyok Szövetsége” és az „Inconnu Független Művészeti Csoport” szervezettől azért a tevékenységükért, amellyel hozzájárultak az „1956-os forradalom és szabadságharc nemzeti hősei emlék- és sírkertjének létrehozásához”. Egyben felkérték őket, hogy az 1956-os írásos dokumentumaikat juttassák el a szövetséghez, amely a közeljövőben könyvet fog megjelentetni a témáról.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

2. TA 12-14

A „Jehova Tanúi” szekta regionális kongresszusát 1985. május 14-én rendezik meg Pécsen, az ifjúsági házban.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

3. ASZA 12-12

Pozsgai Csaba pécsi lakos, a Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozója április 12-én munkahelye ebédlőjében a bős-nagymarosi vízlépcsőépítés ügyében népszavazást követelő aláírásgyűjtő lapot helyezett el.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk, Pozsgai ellenőrzés megszervezzük.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 24.

IX. 1989. április 24. (18)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-14

A debreceni Magyar Demokrata Klub a magyarországi szegények megsegélyezésére nemzeti alapítvány létrehozását tervezi. Ennek érdekében május 1–15. között országos demokrata napokat rendez, melynek bevételét a szegények támogatására fordítják. Az ezzel kapcsolatos szórólapjaikat többek közt plébániákra és eljuttatják.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt és a Hajdú-Bihar Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztatjuk.

2. K/3 12-12

Dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakos Ugrin József budapesti lakosnak kifejtette, hogy elodázhatatlanak tartja a Kereszténydemokrata Néppárt gyakorlati szervezésének

megkezdését. Matheovits attól tart, hogy amennyiben késlekednek, a Kereszténydemokrata Párt és a Magyar Függetlenségi Párt „elszipkázza” tőlük a hívőket.

Sürgős feladatnak tartja továbbá, hogy konkrét kapcsolatot alakítsanak ki a főpapsággal és a plébániákkal, valamint mielőbb tartsák meg tagtoborzó taggyűléseiket.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. és a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

3. HMB-K/3 12-13

Az MDF helyi szervezete az április 17-i vezetőségi ülésen döntöttek arról, hogy az operativitás érdekében a pécsi és vidéki szervezet különválnak, közös ügyeiket pedig 3 fős koordinációs bizottság fogja a továbbiakban intézni. Május 7-én az ófalui labdarúgópályán egész napos majális keretében politikai demonstrációt szerveznek. Ennek célja: tiltakozás az ófalui atomtemető ellen, tüntetés a független szakértői vizsgálatok elismeréséért és általános tiltakozás a hazai nagyberuházásokkal kapcsolatos „lobbi szinten történő döntési mechanizmus” ellen.

A demonstráción politikai beszédeket tartanak és röplapokat fognak osztogatni.

A szervezet május vagy június hónapban nyilvános politikai fórumot tart Pécsen a Doktor Sándor Zsolnay Művelődési Házban, melyen terveik szerint, megjelennének a BBC, az Amerika Hangja és a Szabad Európa Rádió munkatársai is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk, a rendezvények ellenőrzését megszervezzük.

4. K/3 12-14

Az MDF országos elnöksége április 29-én 10.00 órától Budapesten, a VI., Ó. utca 8. szám alatt választmányi ülést tart. A napirendek közt többek közt szerepel az eddigi munka és a vidéki szervezetek tevékenységének értékelése, a tagtoborzás szervezése, a párttag szerveződés és a saját sajtó kérdése, valamint a felkészülés a helyhatósági választásokra.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

5. TA-K/3 12-14

A Szabad Demokraták Szövetsége helyi csoportja május 1-i majálist Pécsen, a Barbakánál tervezi megtartani több helyi színész fellépésével. A politikai jellegű rendezvényükön beszédre is sor fog kerülni. Az SZDSZ-en belül vita van, hogy csoportjuk közösen ünnepelje-e május 1-jét, több SZDSZ tag azt akarja, hogy mindenki úgy és ott ünnepeljen, ahol akar.

Más helyi alternatív szervezetek május 1-én Pécsen, a nevelési központban a Balokány-ligetben, illetve a Tettyén jönnek össze.

Az SZDSZ pécsi csoportja április 25-én közgyűlést tart Pécsen a „Susogó” vendéglőben.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk, a május 1-i rendezvények szervezését figyelemmel kísérjük.

6. K/3 12-12

Az MDF bajai szervezete felhívást küldött Andrásfalvy Bertalan pécsi lakosnak, amelyben kérte, hogy az MDF helyi csoportja csatlakozzon az SZDSZ javaslatához, mely szerint az MSZMP ingatlanvagyonát a közoktatás céljaira használják fel.

A bajaiak ezt a követelést kiterjesztették még a „pártállam inspirálására létrehozott társadalmi szervezetek” ingatlanára is.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

7. TA-HMB-ASZA 12-12

Április 21-én Pécsen, a Vasutas Klubban tartotta választmányi ülését a Független Kisgazdapárt pécsi szervezete.

[...]

Pécsen megalakult a Baranyai Művészek Csoportja, amely pártoktól független tömörülésnek tartja magát. Tagjai között ellenséges tevékenysége miatt ellenőrzött „F” dossziés személy is szerepel.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget, illetékes osztályait tájékoztatjuk.

8. HMB 12-12

Bulányi György piarista szerzetes április közepén 3 napot pécsi hívei körében töltött. Többek közt misét celebrált a pécsi bulányistáknak dr. Kószegi Tamásné pécsi lakos lakásán és felkereste Cserháti megyéspüspököt is.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. április 26.

IX. 1989. április 26. (19)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. ASZA 12-12

1989. április 20-án Pécsen, az értelmiségi klubban több alternatív szervezet tartott közös rendezvényt.

Solt Ottilia és Havas Gábor az SZDSZ és a SZETA tevékenységéről adott tájékoztatást. Solt szerint Magyarországon jelenleg általános válság van, a jelenlegi politikai helyzet „bosszú az eddigi elnyomásban, megaláztatásban élő igaz magyar emberek részéről a hatalmon lévőkkel szemben”. Havas Gábor szerint a baranyai aprófalvak nehézségei a német anyanyelvűek kitelepítéséből, a felvidékiek betelepítéséből és a második TSZ-szervezésből adódik.

Intézkedés:

- központi osztály tájékoztatása.

2. K/3

Matheovits Ferenc „F” dossziés május 27-én, Budapesten 08.30 órai kezdettel a Pozsonyi úti templomban misén, majd ezt követően egy általunk ismeretlen gyűlésen szándékozik részt venni. M.F. a Kereszténydemokrata Néppárt főtitkára.

Matheovits szerint olyan hír is van, hogy Jaltát felül kell vizsgálni, s ha ez megtörténik, kiszabadulunk ebből a pokolból.

Intézkedés:

- központi osztály tájékoztatása, az „F” dossziés ellenőrzésének erre is kiterjedő folytatása.

3. HMB 12-13

A kisgazdapárt és az MDF küldöttsége április 17-én az Osztrák Néppárt meghívására Bécsbe utazott, melynek elsőrendű célja anyagi segítség kérése.

Intézkedés:

- a központi osztály tájékoztatása.

dr. Paksy László r. alezredes

Harth Tamás r. őrgy.

1989. április 27.

IX. 1989. április 27. (20)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!

- selejtezésig -

1. K/3

K. E. budapesti lakos egy vallási kiscsoport emlékeztetőjét jutatta el Cserhádi József megyéspüspöknek, mely „A magyarországi katolikus hívők írásbeli figyelemfelhívása” alcímet viseli. Az anyag követelése:

- az egyház ne tolja senkinek kátyúba rekedt politikai vagy gazdasági szekerét;
- a békepapi mozgalom soron kívüli felszámolása, a békepapok kiseprése a politikai életből;
- az ÁEH beleszólásának megszüntetése az egyház belső ügyeibe;
- az iskolai kötelező hitoktatás bevezetése.

Az anyag hangsúlyozza, hogy összeállítói nem értelmiségi hívők.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztály tájékoztatása.

2. K/3

Dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakos az alakulóban lévő Kereszténydemokrata Néppárt főtitkára azon a véleményen van, hogy a Kereszténydemokrata Párttal és a Függetlenségi Párttal való rivalizálás, valamint a választások esetleges előrehozatala miatt meg kell gyorsítani a párt szervezését.

Pécsett május 6-án és május 27-én tagtoborzó gyűlést szerveznek. Pecsét, jelvények és röpcédulák készítését is tervbe vették.

Matheovits szerint a Kereszténydemokrata Párt békepapi közreműködéssel funkcionál és együttműködik a „kom[unista]párttal”.

Intézkedés:

- BM III/III/3. Osztály tájékoztatása.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

Harth Tamás r. őrgy.

1989. május 2.

IX. 1989. május 2. (21)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!

- selejtezésig -

1. HMB 12-12

1989. április 26-án Pécsett a Kodály Zoltán Gimnáziumban mintegy 110 fő részvételével ülést tartott a Magyar Demokrata Fórum Pécs városi szervezete. A rendezvényen

beszámoltak a szervezet eddigi tevékenységéről, valamint megválasztották a városi szervezet vezetőségét. Az MDF helyi elnöke dr. Andrásfalvy Bertalan lett, a vezetőségbe pedig Szabó István, dr. Wéber János, dr. Bányai Elek, dr. Mednyánszki Sándor és dr. Schmidt Gábor került.

Kimondták, hogy az MDF megyei szervezete a továbbiakban csak küldöttgyűlés formájában fog funkcionálni, s fő feladata az egyes szervezetek közötti kapcsolattartás, koordináció lesz. A közelgő választások kapcsán országgyűlési képviselőként dr. Andrásfalvyt, megyei tanácstagként pedig dr. Wébert kívánják jelölni. Az ülésen V. L. pécsi lakos, az MDF egyik legaktívabb tagja felfüggesztette tagságát.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

2. HÜ 12-14

A Politikai Foglyok Országos Szövetsége (POFOSZ) április 22-én mintegy 400 fő részvételével ülést tartott a Jurta Színházban. A kb. 15–20 hozzászóló beszámolt saját büntetőügyéről, börtönéveiről és a szabadulása óta eltelt időszakról. A beszámolókat magnókra rögzítették és videofelvételeket készítettek róla. A szünetekben a résztvevőknek hazai és nyugati újságírók tettek fel kérdéseket. A gyűlésen deklarálták, hogy a POFOSZ nem kíván párttá alakulni, és egyelőre azt sem szorgalmazza, hogy megyei szervezetei alakuljanak. Megállapodtak abban, hogy képviseltetik magukat június 16-án Nagy Imre temetésén.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk, az információt továbbítjuk a BRFK III/III-d. alosztálynak.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 3.

IX. 1989. május 3. (22)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. HMB 12-12

1989. április 20-án a Pécsi Orvostudományi Egyetem egyik termében tartott – mintegy 150 fő részvételével – a magát pártoktól és alternatív szervezetektől függetlennek valló „Galenusz-kör” nevű csoportosulás.

A rendezvényen előadást tartott dr. Andrásfalvy Bertalan „F” dossziés pécsi néprajzkutató, a Magyar Demokrata Fórum Pécs városi elnöke. Andrásfalvy tájékoztatta a jelenlevőket az MDF felépítéséről és tevékenységéről, valamint elemezte az 1956-os „forradalom” eseményeit.

Az előadás hatására mintegy 30 fő a helyszínen felvételét kérte az MDF-be.

Az ülésen Andrásfalvy felvetette egy ifjúsági MDF csoport létrehozásának szükségességét és szorgalmazta a rk. püspökség és az MDF közti, elsősorban karitatív jellegű együttműködés kiépítését.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

2. HMB 12-12

A FIDESZ pécsi „Mocsár” csoportja április 28-tól kezdődően, heti rendszerességgel társadalmi-gazdasági kérdésekkel foglalkozó előadássorozatot indított be Pécsen a Doktor Sándor Zsolnay Művelődési Házban.

A május 19-i előadásra a FIDESZ országos választmánya egyik tagját hívják meg és tervezik egy, a FIDESZ-ről szóló videofilm levetítését.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 9.

IX. 1989. május 9. (23)

201-37/2/1989.

1. K/3-HMB 12-12

Dr. Andrásfalvy Bertalan „F” dossziés pécsi lakos, az MDF pécsi szervezetének elnöke több helyi alternatív csoport vezetőjének (FIDESZ Mocsár csoport, Wallenberg Egyesület, TDDSZ) megküldte azt a nyílt levelet, amelyet az MDF helyi szervezete április hónapban az MSZMP Baranya megyei bizottságához juttatott el.

A felhívásban követelik, hogy a pártbizottság az oktatási igazgatóságot, a Miléva úti vendégházat, valamint a két volt KISZ vezetőképző tábort „azonnal és térítés nélkül adja át egészségügyi, közoktatási, szociális és idegenforgalmi célokra”.

Az MDF helyi szervezetét felkérték a „Társadalmi Ökológiai Szolgálat” és a „Kék lista” csoportok tevékenységében való közreműködésre. A TÖSZ célja egy olyan szolgálat felállítása, amely ökológiai, környezetvédelmi problémák felderítésében és kezelésében venne részt a társadalom érdekében. A „Kék lista” ezen túlmenően a szociálpolitikai intézményrendszer működésével és segítésével, valamint ellenőrzésével is foglalkozna. A „Kék lista” augusztus 18-tól kéthetes vándortábort szervez, melynek során a környezeti és társadalmi problémákkal leginkább sújtott körzeteket (pl. Nagymaros, Miskolc térsége) keresik fel.

Az MDF helyi szervezete május 3-án vezetőségi ülést tartott, ahol felvetődött egy „megyei kerekasztal” létrehozásának szükségessége a helyi alternatív szervezetekkel közösen. A május 6-i, Siklóson tartott MDF megyei közgyűlésen pedig elhangzott, hogy létre kell hozni „elnökök tanácsa” néven egy koordinatív testületet.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-12

Keresztes Sándor budapesti lakos dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés pécsi lakost az alábbiakról tájékoztatta: erőteljesen folyik a Kereszténydemokrata Néppárt szervezése. Jelenleg készül egy négyoldalas rövid program és a nagyválasztmány elé terjesztendő részletes program. A rövid programot 10–20 ezer példányban nyomtatják ki és több nyelvre lefordítva el kívánják juttatni a nyugati tömegkommunikációs eszközökhöz. Mindezek után látnak csak hozzá népgyűlések szervezéséhez. Tervezik az alternatív szerveződésekkel és a hatalommal való kapcsolatfelvételt is.

Keresztes megküldte Matheovitsnak a pártjuk nyilatkozatát és a rövid programot. Ez szerint a Kereszténydemokrata Néppárt a politikai magatartásában a tolerancia, a mérséklet és a szolidaritás érvényesítésére, a pluralizmus tiszteletére és a konfrontáció elkerülésére törekszik. Társadalompolitikai célja a család, a kisközösségek és a helyi önkormányzatok szerepének növelése. Gazdaságpolitikájának középpontjában az egyéni

és vállalkozási szabadság erősítése áll, elutasítva az „állami mindenhatóság gondolatát” és az állam szerepének radikális csökkentésére törekszik.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

3. TA-ATA 12-12

A Szabad Demokraták Szövetsége pécsi csoportja és a külváros közművelődési egyesület Csillag László közgazdász, Rózsa András és Vass Erika szociológus, pécsi lakosok szervezésében május 6-án Pécsen a József Attila Művelődési Házban találkozót tartott a komlói és pécsi bányászok képviselőivel.

A 11 meghívott bányász közül többen részt vettek az 1988-as bányászsztrájk szervezésében. A beszélgetés tervezett témájaként a munkás önszerveződés hagyományai és jelenlegi lehetőségei szerepeltek. A találkozóra meghívták Nagy Elek és Bácsi József nyugdíjast, a Csepeli Vasművek 1956-os munkástanácsának két vezetőjét, továbbá Vass Istvánt, az SZDSZ országos választmányának ügyvivőjét, a gödi „Munkások a demokráciáért” csoport vezetőjét. (Vass nem jelent meg.)

A 15.00 órától kb. 19.00 óráig tartó összejövetelen mintegy 35 fő vett részt, többségükben SZDSZ tagok. Az uránbányát 7-8 fő, a szénbányát 3 fő képviselte.

A bevezetőben Nagy Elek és Bácsi József felelevenítették a munkástanács által 1956-ban kivívott eredményeket és kijelentették, hogy őket politikai nézeteikért ártatlanul börtönözték be. Hangsúlyozták, hogy jelen időszakban a politikai reformokat kizárólag demokratikus úton kell elérni. Mert erre jó esély van, a munkások összefognak érdekeik érvényesítésére.

Csillag László a piaccgazdaság létrehozásának szükségességét emelte ki és kifejtette, hogy a veszteséges nagyvállalatok megszüntetése elkerülhetetlen. A munkástörekvések célkitűzéseként az új munkahelyek létesítését és a munka nélkül maradók szociális biztonságának garantálását jelölte meg.

A felszólaló uránbányászok vitatták azt, hogy az ércbányászat veszteséges lenne. A Paksi Atomerőmű évente 10 milliárd forintot fizet be a költségvetésbe és szerintük a gazdaságosság vizsgálatánál az ércbányát és az erőművet együttesen kell figyelembe venni.

Kovács Mózes, a Mecseki Szénbányák Pécs-bányaüzemének SZB titkára megállapította, hogy az ellenzék semmit sem tesz a bányászok sorsának javításáért, sőt, a hangadó közgazdászok hamis érvelése ellenük hangolta a közvéleményt.

A hozzászólások közt felvetődött az is, hogy az ország energiaellátásának felét a szovjet export adja, ezért a KGST-től való elszakadás követelése a gazdasági összeomlás veszélyével jár. A mecseki szénre egyre nagyobb szükség lesz és az uránbányászok biztos perspektívát találnak a szénbányáknál, ha az ércbányászatot megszüntetik.

A vita befejezése után az SZDSZ tagok még együtt maradtak. A rendezvényen az SZDSZ képviselői és a bányászok álláspontja gyökeresen szembeállt, így az alternatív csoport eddig esetleg meglévő népszerűsége is nagymértékben csökkent.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 10.

IX. 1989. május 10. (24)

310-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Az MDF országos elnöksége tájékoztatta a pécsi városi szervezetet, hogy május 20-án rendezi az Óbudai Hajógyár kultúrtermében az országos nyilvános tulajdonreform fórumot, melyen a „pazarló és hatékonytalan állami tulajdon felszámolását célzó elképzelések, javaslatok, tapasztalatok kerülnek megvitatásra”.

Az országos elnökség felszólította a vidéki szervezeteket, hogy hatókörükben szervezzék meg az MDF jogsegély szolgálatát. Tájékoztatta továbbá arról, hogy július 6–10. között a mártélyi campingben tartják az MDF ifjúsági szervezetének alakuló táborát, a fő szervező Bégány Attila és Faltányi Árpád budapesti lakos lesz.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatjuk.

2. K/3 12-13

Az MDF nagykanizsai szervezete felkérte a pécsi városi szervezetet, hogy csatlakozzon durdjevaci vízi erőmű építésével kapcsolatos nyilvános tájékoztatást követelő akciójukhoz. Megküldték az erről szóló felhívásukat, és kérték ennek leközlését a megyei lapban.

A felhívás szerint a nagykanizsai szervezet júniusban nyílt tájékoztató fórumot szervez a kérdésben, mellyel kapcsolatban dr. Ördögh Ferenc nagykanizsai képviselő az országgyűlés május végi ülésén interpellációt fog benyújtani.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt és a Zala Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

Takács Imre, a szociáldemokrata párt országos szervező titkára tájékoztatta a Pécs-baranyai szervezetet, hogy a tervek szerint május 20-án, Budapesten 19 megye képviselőinek részvételével egy országos vidéki végrehajtó bizottságot fognak létrehozni.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

4. K/3 12-12

Május 13–14. között Pécssett, a pálos templomban dél-dunántúli katolikus karizmatikus regionális találkozóra kerül sor, melyre Baranya, Tolna, Somogy és Zala megyéből érkeznek a résztvevők.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 11.

IX. 1989. május 11. (25)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. HMB 12-13

Az MDF Baranya megyei közgyűlésén Andrásfalvy Bertalan „F” dossziés, pécsi lakos beszámolt az országos választmány üléséről. Ez szerint az MDF vezetése

elfogadhatatlannak tartja a párttörvény tervezetét. Május 20-án az Óbudai Hajógyárban a tulajdonviszonyokról, május 27-én pedig a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában tart az MDF vitafórumot. Andrásfalvy közölte továbbá, hogy június 16-i Nagy Imre temetéssel kapcsolatos rendezői teendők ellátására a hozzátartozók a Magyar Demokrata Fórumot kérték fel.

A szervezet erre a napra országos gyásznapot hirdet meg, és Nagy Imre rehabilitálása esetén kártérítési pert kíván indítani Kádár János és Münnich Ferenc ellen. (Az utóbbi per jelképes lenne.)

Az MDF megyei közgyűlése jelenleg legfontosabb feladatának a választásokra való felkészülést tartja. Terveik szerint minden tanácstagi és képviselői helyre állítanak jelöltet azzal a megszorítással, hogy képviselőjelöltjeik csak MDF tagok lehetnek, a tanácstag-jelöltek már alternatív szervezetekből is kikerülhetnek, de nem lehetnek az MSZMP tagjai.

A közgyűlésen elhangzott az is, hogy a harkányi csoport Szép János tanácselnök ellen, a Pécs-keleti csoport pedig Aczél György ellen indít bizalmatlansági és alkalmatlansági kampányt.

A Baranyai megyei főorvos forráson keresztül tájékoztatta az MDF helyi szervezet képviselőit, hogy a Honvédelmi Minisztériumnak szándékában áll megszüntetni a Pécsi Honvéd Kórház polgári célra történő igénybevételét. A főorvos ennek megakadályozására az MDF segítségét kérte, amely ehhez a megyei sajtót kívánja felhasználni.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

2. ATA 12-12

Május 10-én a JPTE tanárképző karán 10–12 db géppel írt és fénymásolóval sokszorosított „Oktatók, hallgatók, egyetemünk polgárai!” kezdetű, „Radiátor-csoport” aláírási röplapot helyeztek el. A röplapokon tiltakoztak a végzősök diplomaosztó ünnepségének június 16-i ütemezése ellen, mivel ezen a napon kerül sor Nagy Imre temetésére, a „Kádár-korszak terrorjának többi áldozatára is emlékezve.”

A röplapokat Kiss Sándor, Böszörményi István és Varga Iván „F” dossziés hallgatók készítették. Az ügyet a kari tanács május 10-én tárgyalja meg.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. osztályt tájékoztatjuk, az „F” dossziés személyek ellenőrzését folytatjuk.

3. K/3 12-12

Cziglányi Zsolt „F” dossziés abaligeti plébános megküldte a két soproni³ rk. plébániának az „Önálló, szabad és nagykorú egyházat!” kezdetű aláírásgyűjtő felhívást, melyet megyénkben mintegy 25 fő írt alá, köztük dr. Matheovits Ferenc „F” dossziés személy is. A felhívás eredeti példányát a vatikáni államtitkársághoz juttatták el. Az anyagban kéri az illetékes egyházi és állami szerveket, hogy az új magyar egyházi törvény életbelépése előtt hozzák nyilvánosságra az 1964-ben aláírt, MNK és Vatikán közötti megállapodást. S vizsgálják felül annak teljes szövegét. Az aláírások célja „egy minden tekintetben önálló szabad és nagykorú magyar katolikus egyház” megteremtése.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 15.

IX. 1989. május 15. (26)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. TK 12-12

Az 1989. évi 23. számú napi jelentés 3-as pontjához kapcsolódva folytatólagosan jelentjük:

Az SZDSZ által szervezett Pécsett a József Attila Művelődési Házban május 6-án tartott rendezvényen Nagy Elek, a Csepel Művek 1956-os munkástanácsának elnöke többek közt az alábbiakat jelentette ki:

A mai problémák ugyanazok, mint korábban voltak. Az ország beteg, nem a rendőröktől fél, hanem, hogy miből lesz kenyér. Senki sem akar forradalmat, a cél a békés átmenet.

Engedélyezni kell, hogy a dolgozók maguk válasszák meg a bizottságaikat, melyek 56-os mintára legyenek munkástanácsok.

1945-ben a szovjet csapatok nem felszabadították Magyarországot, hanem gyarmati sorba süllyesztették. A KGST kiszipolyozza az országot. Bolsevizmus, hatalmi struktúra, kiárusítás, Rákosi-politika – ez van ma is. Egy hatalom van csak, az MSZMP, és ez tűrhetetlen.

Az SZDSZ nagyon készül a választásokra, kész programmal rendelkezik. Az MSZMP-vel csak akkor hajlandó tárgyalni, ha nekik is lesz programjuk.

A Nagy Elekkel együtt érkezett Bácsi József kijelentette, hogy fontos az értelmiség szerepe, de nem lehet őket önállósítani, döntéseikbe szervesen be kell építeni a munkásság véleményét is.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-12

Bíró Ferenc, az MDF helyi szervezete egyik vezetője meghívást kapott Konrád György író estéjére, melyet május 16-án 18.00 órai kezdettel tartanak Pécsett az Apáczai Csere János Nevelési Központ könyvtárában. A meghívó több Konrád művet, köztük a Konrád – Szelényi: „Az értelmiség útja az osztályharchoz”⁴ című szamizdat kiadványt is megemlíti.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 17.

IX. 1989. május 17. (26)⁵

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1.⁶ 12-13

Kizárt hálózatunk lakásán felkereste Beok György Pécs [...] szám alatti lakost, a Független Kisgazdapárt Baranya megyei elnökét. Beok, aki 1945-től tagja volt az FKGP-nek, a párt jelenlegi helyzetéről a következőket mondta el:

A megyében eddig már létrejött alapszervezetek működése akadozik, Bőrcsönyben és Pellérdén pedig a tervekkel ellentétben be sem indult a szervezés. A neki eddig bemutatott, belépni szándékozó személyek többséges szélsőséges, izgága. Bosszúra éhes elem, aki kártérítést remél a börtönben eltöltött éveieért.

Az FKGP-nek ezekre a személyekre nincs szüksége. A párt nem „akasztani akar” és nem kíván „fájdalomdíjat fizettetni az amúgy is tántorgó gazdasággal”. Ők nemzetben gondolkodnak, nem szűk osztály- vagy csoportérdek szintjén.

Beok külön felhívta a figyelmét arra, hogy kerülni kell a jogászok, közgazdászok „hőbörgő tömegét”, mert ezeknek csak ugródeszkának kellene a miniszteri, államtitkári szék.

Egyébként mindenkit fel lehet venni a pártba, még az MSZMP-ből kilépetteket és a munkásöröket is.

A továbbiakban elmondta, hogy az FKGP saját tagdíjából tartja fenn magát. Az osztrák néppárt 20 ezer schillinget ajánlott fel részükre és a nyugat-német CDU is támogatni akarta őket, de az országos vezetőség ezt nem fogadta el. Ennek oka az, hogy még a látszatát is el akarják kerülni annak, hogy nyugati tőkéből építsék fel a pártot.

Az FKGP elhatárolja magát a különböző, demagógiával fellépő alternatív szervezetektől, mert a „szavakból nem lesz kenyér”, ők a „mindenkinek megérdemelt kenyeret” és a tisztességes munkabérért küzdenek. Nem kívánnak a hatalom egyedüli birtokosai lenni, a választások után hajlandók koalícióra lépni az MSZMP-vel. Beok itt elmondta, hogy tudomása szerint az MSZMP KB egy hónapja 250 ezer fegyvert osztott ki. Reméli, hogy ezt nem fogják felhasználni a hatalomért való harcban. A továbbiakban közölte, hogy május 27–29. között Érden tartják a 260 fős országos nagyválasztmány létrehozó ülést, melyre forrásunkat is javasolni fogja küldötnék.

Előzmény az 1989. évi 15-ös napi jelentés 1-es pontjában.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

2. ASZA 12-12

A Szabad Demokraták Szövetsége pécsi csoportja május 12-én 18 fő részvételével összejövetelt tartott Pécsen az Ipari Bázis Üzemigazgatóság munkásklubjában. A rendezvényen „Még kér a nép” címmel Molnár Tamás, a vállalat dolgozója tartott előadást. Molnár a bevezetőben ismertette az alternatív szervezetek március 15-i tizenkét pontját, majd azzal folytatta, hogy a „magyar népet a XX. században két csapás érte, Hitler és a Szovjetunió”. Kifejtette, hogy a népköztársaság elnevezést hamisnak tartja, mert az ország csak egyesek „kiváltsága”. Szerinte népünk mára gazdaságilag félgymati sorba süllyedt vissza. Követelte a katonai ügyészség megszüntetését és a halálbüntetés eltörlését. Az MSZMP-ről kijelentette, hogy az kisajátítja az SZDSZ programját, mert a szövetség erősebb, és taktikailag fejlettebb. Elmondta, hogy az SZDSZ szerint nem szabad felmondani a Varsói Szerződést, mert akkor az ország mindenkivel szemben kiszolgáltatottá válik.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

3. HMB-TA 12-14

A pécsi alternatív szervezetekből összeállt „Ellenzéki Kerekasztal” június 16-án Nagy Imre temetésének napján Pécsen, a székesegyház előtti téren szabadtéri misét kívánt szervezni, melyre 15–20 ezer főt vártak. Az egyház képviselője, Bíró László püspöki titkár ettől elzárkózott. Kijelentette, hogy csak templomban hajlandók misét celebrálni, mert az egyház tartózkodik minden politikai demonstrációtól. Az MDF helyi szervezete június 16-án gyertyákat helyez el a Pécsen eltemetett 1956-os „mártírok” sírjain.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk, a szervezés alakulását figyelemmel kísérik.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 18.

IX. 1989. május 18. (28)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Siptár László pécsi lakos arról tájékoztatta dr. Surján László budapesti lakost, hogy Peter Jürgen Lüders, a nyugatnémet cserkészszövetség gazdasági vezetője pécsi tartózkodása során felajánlotta a magyar cserkészszövetség pécsi kerülete vezetésének, hogy a július-augusztus hónapban, NSZK-ban rendezendő összevont táborukban 16 pécsi cserkészt díjmentesen vendégül látnának.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt és a BM III/III-11. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-12

Ónozó Lajos komlói lakos közölte azon véleményét Matheovits Ferenc „F” dossziés, pécsi lakossal, hogy tudomása szerint ma is érvényben vannak azok a titkos határozatok, amelyek a levélcenzúrát és a telefonlehallgatásokat elrendelték. Ez ellen valamennyi alternatív szervezetnek fel kell lépnie, különben a megalakuló pártok nem küzdhetnek a hatalomért az MSZMP-vel egyenlő eséllyel. Ónozó meghívta Matheovitsot a május 22-én, Komlón rendezendő, a Kereszténydemokrata Néppárt tagtoborzó gyűlésére előadónak.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 19.

IX. 1989. május 19. (29)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. TA 12-14

1989. május 20-án Pécsen a TSZKER Nagyváradi utcai épületében tartják az FKGP megyei választmány ülését. A tervezett lista alapján dr. Bögner Miklós a JPTE rektori hivatal vezetőjét javasolják a július 3-4-i országos jelölőbizottságba beválasztani.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

2. TA 12-12

Cserháti József pécsi megyéspüspök interjút adott Peter Musilnak, a Katpress szerkesztőjének az ÁEK közlő feloszlásával kapcsolatban. A püspök véleménye azt, hogy ezzel „végre megszabadulunk mindattól az elnyomástól, amit az állam 20 éven keresztül gyakorolt ránk”, és reményét fejezte ki, hogy a papság ezt követően 10 éven belül regenerálódni fog.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 23.

IX. 1989. május 23. (30)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

T/E 12-12

Cserháti József pécsi megyéspüspök erőteljesen szorgalmazza a régi szerzetesrendek visszaállítását. Az egyház újjáéledéséhez szükséges tartja, hogy a szerzetesrendek a volt épületeiknek legalább egynegyedét visszakapják, és kijelentette: „a bűdös szocialisták nem fognak ingyen visszaadni semmit”. Szerinte a pápalátogatás ténye megfelelő lehetőséget biztosít a lakosság aktivizálásához és ahhoz, hogy nyomást gyakoroljanak a hatalomra.

Az alternatív mozgalmakról az a véleménye, hogy „szedett-vedett, félelmetes társaság”, akiknél az alternatív jelző csupán annyit jelent, hogy nem kommunisták.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 24.

IX. 1989. május 24. (31)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

K/3 12-14

Az Erdélyi Szövetség Budapesten, az Állatorvos-tudományi Egyetemen május 27-én 10.00 órai kezdettel tartja első közgyűlését. A gyűlés célja az alapszabály jóváhagyása, elfogadása, valamint a szövetség vezető testületeinek megválasztása.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 26.

IX. 1989. május 26. (32)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. HMB 12-12

1989. május 14-én Bakonyán megalakult az FKGP helyi szervezete, június 14-én pedig Mohácson tartják a helyi kisgazdák zászlóbontó közgyűlését. Május 20-án az FKGP megyei választmánya ülést tartott, melyen kibővítették a vezető testületet. Szervezőtitkári és sajtószerzői megbízást kapott dr. Böröcz István pécsi jogász.

Június 11-én Nagy Ferenc volt miniszterelnök halálának évfordulóján a Baranya megyei Bisse községbe az MDF és az FKGP megyei szervezete megemlékezést szervez.

Dr. Andrásfalvy Bertalan pécsi lakos, az MDF pécsi szervezetének elnöke azon az állásponton van, hogy amennyiben az MDF nem alakul párttá, tagjainak az FKGP-t kell erősíteniük.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. és a BM III/III-4. Osztályokat tájékoztatjuk.

2. TA 12-12

Lukács László, a „Vigília” című egyházi lap főszerkesztője tájékoztatta Cserhádi József pécsi megyéspüspököt a baseli egyházi békekonferencia lefolyásáról. A rendezvényen – amelyen részt vett dr. Andrásfalvy Bertalan pécsi lakos is – többek között állásfoglalás született a román nemzetiségi problémákról. A konferencia anyagát a „Vigília” le fogja közölni, és a későbbiekben Magyarországon egy állandó bizottságot hoznak létre az állásfoglalásból adódó feladatok hazai kimunkálására.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

A Független Kisgazdapárt június 3–4-én tartandó nagyválasztmányának napirendjén a párt politikai irányvonalának kidolgozása, a pártalkotmány tervezetének megvitatása, valamint a vezető testületeinek újjászervezése szerepel. A rendezvényt Érden tartják meg. Május 27-én 10.00 órától Budapesten a Kisrabló Étteremben előkészítő megbeszélést tartanak a megyei jelölőbizottsági tagok részvételével.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. május 30.

IX. 1989. május 30. (33)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-14

A Történelmi Igazságtétel Bizottság Cserhádi József pécsi megyéspüspök közbenjárását kérte az alábbiak érdekében:

- a Magyar Katolikus Püspöki Kar adjon segítséget Nagy Imre és társai június 16-i temetése ökumenikus gyászszertartásához;
- június 16-án 12.30 órától a gyászszertartás kezdetén az ország minden templomában szólaljanak meg a harangok;
- aznap a koraesti órákban, a nagyobb templomokban „ünnepélyes rekviemet” mutassanak be „a hősi halottakért és mártírokért”;
- a temetést megelőző vasárnapon valamennyi templomban ökumenikus pásztorlevelet olvassanak fel, amely megemlékezik „1956 hőseiről és mártírjairól, és a nemzeti gyászhoz méltó magatartásra szólítja fel a híveket”.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. és a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

Az MDF Zala megyei szervezete június 3-án egyeztető tanácskozásra hívta meg hat megye MDF szervezetét. A rendezvényt az Erkel Ferenc Művelődési Házban Nagykanizsán tartják. A megyéket 20 fős delegációk képviselik.

Intézkedés:

- a Zala Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 5.

IX. 1989. június 5. (34)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

HMB-HÜ 12-14

A Baranyában élő volt politikai elítéltek egy része június 16-án személyesen kíván részt venni Nagy Imre temetésén.

Az MDF pécsi szervezete ezen a napon – amennyiben az országos vezetés egyetértését adja – a pécsi köztemetőben lévő „forradalmár síroknál” megemlékezést szervez.

Az MDF helyi vezetése úgy döntött, hogy június 19-én az ún. „keleti csoportjuk” tagtoborzó gyűlésén a tagság elé terjeszti Aczél György országgyűlési képviselő visszahívását követelő indítványát.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. és a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 6.

IX. 1989. június 06. (35)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Szendi József veszprémi püspök nyílt levelet juttatott el a magyar püspöki karnak és több egyházi személynek, amelyben egyebek mellett az alábbi megállapításokat teszi, és követeléseket veti fel:

- a magyar papi egység legfőbb akadálya a párt által létrehozott papi békemozgalom, amelyet meg kell szüntetni;
- a püspöki kar kérje a kormánytól Mindszenty bíboros ártatlanságának hivatalos elismerését, „mert hite mellett tanúságot tevő hősies vértanúsága miatt ő a magyar katolikus egyház büszkesége”;
- az egyházkormányzat kulcspozícióiból el kell távolítani azokat a papokat, akik „nem papi érdemeikért, vagy rátermettségük miatt, hanem pártérdekből jutottak magas beosztásokba”;
- tiltakozni kell az ellen, hogy megfélemlítésekkel vagy ígéretésekkel „kispapokat próbálnak beépíteni besúgóként, a papoknak pedig haladéktalanul tudomására kell hozni” az egyházi törvénykönyvnek a hűtlen besúgókra vonatkozó tilalmát és büntetését”.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

2. HMB 12-12

A baranyai alternatív szervezetek részvételével – az eddigi tervek szerint – június 16-án 17.00 órától gyertyás megemlékezésre kerül sor Pécsen a Széchenyi téren, melyre 4–5 ezer főt várnak.

Ezt követően ökumenikus gyászmisét tartanak a belvárosi templomban.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

Az MSZDP országos vezetőségválasztó nagygyűlését június 24–25-én tartják Budapesten a budai vigadó épületében. Ezen pártszervezetenként egy, valamint minden 20 tag után további egy-egy küldöttet várnak.

A gyűlés feladata az országos pártvezetőség és az országos pártválasztmány megválasztása lesz. Az MSZDP elnöke várhatóan dr. Révész András marad.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

4. T/E 12-12

Cserháti József megyéspüspök – a [Francesco] Colasuonno vatikáni küldöttel folytatott megbeszélések értelmében – a közeljövőben átadja hivatalát. Utódja az eddigi segédpüspök, Mayer Mihály lesz. Cserháti a következő püspökkari konferencián, június 6–7-én a püspöki kari titkári posztról is lemond.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 8.

IX. 1989. június 8. (36)

201-37/2/1989.

Szigorúan titkos!

– selejtezésig –

HMB-T/E 12-14

A pécsi alternatív szervezetek a Nagy Imre és társai temetésével kapcsolatos megemlékezéseket június 15-én 18.30 órai kezdettel Pécsen a székesegyház előtti téren rendezik meg. Ennek keretében szavalatok hangzanak el, majd a helyi Ellenzéki Kerekasztal nevében dr. Bögner Miklós FKGP aktivista tart kegyeleti beszédet, amely nemcsak Nagy Imréről, hanem az összes 1956-os áldozatról megemlékezik.

A szabadtéri rendezvényt gyászénekekkel folytatják, melyet 19.00 órától ökumenikus mise követ. A program a tervek szerint 20.00 órakor fejeződik be.

Az MDF várhatóan eláll attól a korábbi szándékától, hogy az 1956-os „forradalmárok” sírjainál megemlékezést tartson.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk;
- a rendezvény biztosítását megszervezzük.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 20.

IX. 1989. június 20. (37)

210-37/2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. HÜ-TA 12-12

A Független Kisgazdapárt országos vezetőségében folyik a feladatok elosztása. Ezek szerint a főtitkár helyettesei közül Dragon Pál az országos szervezőmunkát fogja végezni, Hardy Péter pedig a pártstábot és a szóvivői tevékenységet felügyeli. A négy alelnök leendő feladatköre: Iván Géza a külpolitikával, Nagy Ferenc a mezőgazdasággal, Balog György az általános gazdasági és pártgazdasági ügyekkel, Böröcz István pedig a belpolitikával foglalkozik.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

2. K/3 12-13

Több pécsi lakos megkapta az MDF ifjúsági szövetségének meghívólevelét az alakuló ülésükre, melyet július 6–10. között a Mártély falui campingban fognak megrendezni. A tábor programja között szerepel a szövetség alapítólevelének, az alapszabályának megvitatása, valamint a cselekvési stratégia kidolgozása. A rendezvényen az MDF országos vezetése is képviseltetni fogja magát.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztatjuk.

3. K/3 12-12

Szendi József veszprémi püspök eljuttatta Cserháti József megyéspüspöknek a Paskai hercegprímáshoz írt, saját nézeteit védelmező és magyarázó több levelét. Ezekben megállapítja, hogy az ateista materializmus önmagát jutatta csődbe erkölcsileg és anyagilag egyaránt. A jelent illetően kifejtette, hogy az egyház „a 40 éves elnyomtatása miatt csak a hívek összefogásával és csak nagyon korlátolt lehetőségekkel képes szembeszállni a megoldandó feladatokkal”. Véleménye szerint a legutóbbi püspökkari

konferencián őt ért támadások azt igazolják, hogy nem ő és a többi „nem békepapi püspök”, hanem éppen a békepapi mozgalomban szereplők osztják meg az egyház egységét.

Előzmény: az 1989. június 6-i 35-ös számú napi jelentésben.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 21.

IX. 1989. június 21. (38)

201-37-2/1989.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

K/3 12-12

Ismeretlen levélíró nyílt postai levelezőlapon megfenyegette T. L.-t, a pécsi hőerőmű lakatosát azért, mert a címzettel a közelmúltban egy interjú jelent meg a Dunántúli Napló című lapban arról, hogy be kíván lépni a munkásőrségbe.

A feladó szerint a „népelnyomó terrorista” munkásőrségbe csak az kívánhat most belépni, aki „vagy buta, vagy a fundamentalisták hatalomátvételére készül”. Az iromány durva hangnemű fenyegetésekkel folytatódik és a várható számonkérésre utal. Az anyagot küldője „Radikális Front” aláírással fejezi be.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk;

- a feladó kilétének megállapítására a szükséges intézkedéseket megteesszük.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 22.

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

IX. 1989. június 22. (39)

1. K/3 12-12

Megalakult a Magyar Parasztszövetség rehabilitációs bizottsága, amely feladatául tűzte ki annak elérését, hogy a parasztságot ért súlyos sérelmeket törvényesen rendezzék, és a föld tulajdonjogát adják vissza volt tulajdonosaiknak, vagy leszármazottjaiknak.

Az ország minden településében földtulajdont rendező bizottságokat kívánnak alakítani.

A rehabilitációs bizottság fő célja a parasztság „meghurcoltjainak” teljes anyagi és erkölcsi kártalanítása. A szervezet Körömi Teréz Budapest XX. ker. [...] szám alatti lakásán működik.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályát tájékoztatjuk.

2. A magyar Római Katolikus Püspöki Kar június 26-án rendkívüli ülés keretében egy nyilatkozatot kíván nyilvánosságra hozni, melyet az arra kijelölt bizottság Paskai László bíboros-hercegprímás elnökletével más összeállított. A nyilatkozat többek között az alábbiakat állapítja meg:

„1945 után olyan struktúra alakult ki hazánkban, amely sok téves döntést, igazságtalanságot, sőt üldöztetést hozott egy egyházi életben is. Olyan rendszer jött létre, amely a vallás ellen fordult és annak elhalását adminisztratív eszközökkel is siettetni akarta. A papi békemozgalom erőszakolásával megosztotta a papságot. Sok pap és főpap koncepciós perek áldozata lett. Közülük is kiemelkedik Mindszenty József bíboros, koholt vádak alapján történő elítélése előre jelezte a magyar katolikus egyház sorsának jövőbeni alakulását”.

A nyilatkozat az egyház és hívei jövőbeni feladatának a megújulás szolgálatát tekinti. Fel kívánják számolni és jóvátenni a múlt hibáit, ugyanakkor megbecsülve és tovább építve történelmünk, beleértve az elmúlt 40 év eredményeit is.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

dr. Fekete Géza r. fhdgy.

1989. június 29.

IX.1989. június 29. (40)

Szigorúan titkos!
– selejtezésig –

1. K/3 12-12

Dr. Nagy S. Zoltán, az MDF győri szervezete elnöke arról tájékoztatta dr. Iglói Zoltán pécsi lakost, a Magyar-Román Baráti Társaság képviselőjét, hogy szervezete nevében felhívást juttatott el a Magyar Rádió és Televízió vezetésének, melyben olyan román nyelvű adások sugárzását követeli – a Románia nagy részén fogható adási időpontokban –, amelyek a román nép igazságáról való tájékoztatását szolgálják. A feladó szerint a műsoroknak a romániai nemzetiség politika ellen kell irányulniuk. Elképzeléseihez vezető magyar politikusok támogatását is kérte.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt és a Győr-Sopron Megyei RFK III/III. Osztályát.

2. ASZA 12-4

Az MSZDP komoly szintű nyugati kapcsolatokkal rendelkezik. A rendelkezésre álló adatok szerint a nyugati, szociáldemokrata alapon álló pártok több milliárd dollárt helyeztek letétbe arra az esetre, ha az MSZDP az országgyűlési választásokon a képviselőhelyek legalább 10 százalékát megszerzi. A nyugati kapcsolatok egy esetleges „visszarendeződés” esetén a párt vezetőinek emigrációjához is segítséget nyújtanak.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt.

3. HMB 12-4

1989. június 16-án Nagy Imre leánya a volt politikai elitéltek egy csoportjával való beszélgetése során elmondta, hogy apja és társai felelősségre vonásával kapcsolatos

felelősök felderítése folyamatban van. A névsor összeállítását követően azt nyilvánosságra hozzák, hogy „büntetésük az egész ország megvetése legyen”.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-3. Osztályt.

dr. Paksy László r. alezredes
megyei rendőrfőkapitány
állambiztonsági helyettese

Kliszki Zoltán r. szds.

Bács-Kiskun megye

1989. április 1.

20/4-53/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X. 1989. április 01. (40)

1. ER 12-14

1989. március 31-én a délelőtti órákban Kerekegyházán a Ságvári Endre utcában lévő Kossuth TSZ irodaépületéről 2 db vörös zászlót egy lovas kocsival közlekedő férfi a zászlótartóból kivett, majd a zászlók nyelét kettétörte és a földre dobta.

Ezt követően továbbhaladt a Ságvári Endre utcában, a gyógyszerértár épületén elhelyezett zászlótartóból kivett 1 db vörös zászlót, majd a zászló nyelét kettétörve ezt is a földre dobta.

A gyógyszerértári dolgozók a történeteket észlelve értesítették a helyi kmb. irodát. Az elkövető személyében felismerték G. F. [...] Kerekegyháza, [...] szám alatti lakost.

Intézkedés:

- az elkövető tartózkodási helyének megállapítása folyamatban van.

2. K/3 12-14

1989. március 31-én Sági József 1222 Budapest, [...] szám alatti lakos arról tájékoztatja Seres Róbert Lakitelek, [...] szám alatti lakost, hogy „barátaival” – Szeredi Pál 1057 Budapest, [...] – megalapították a Népi Ifjúsági Szövetséget. A tagtoborzást megkezdték, szórólapon hívják fel a 14–15 év közötti fiatalokat a csatlakozásra. Önmagukat a „koalíciós idők Nemzeti Parasztpártja ifjúsági szervezete szellemi utódjának” tekintik.

Megjegyzés: a feladó egyben megküldte a Magyar Néppárt februárban készült program- és agrárreform tervezetét.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-2. és a BRFK III/III. Osztályát.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 10.

20/4-55/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. árpilis 10. (41)

LBE 12-14

A budapesti Consort – VI. ker. Dózsa Gy. u. 108. – kisszövetkezet által közvetített megrendelés értelmében Tiszakécskén egy magánkézben lévő nyomda 10000 példányszámban elkészítette az „Erdélyi Magyar Szemle”, „Kiáltó Szó” című első kiadványát.

Tóthné „Janka” a Consort dolgozójának táviratban történt sürgetésére 8900 példányt 1989. árpilis 7-én leszállítottak Budapest XI. ker. Stoczek u. 5–9. számára – műszaki egyetem kollégiuma – Bégány Attila nevére.

A „Kiáltó Szó”-t egyetemisták szervezésében Erdélyben tervezik terjeszteni. A határon illegálisan, személygépkocsikban elrejtve viszik át.

Az elkészült első kiadvány 1000 példányát már átjuttatták, az árpilis 7-én leszállított példányokból ismeretlen mennyiséget árpilis 7-én este vitték át Erdélybe, amit a sürgető távirat szövege is megerősít: „kérem, hogy a holnapi nap folyamán okvetlen hozzon prospektusokat, délután Erdélybe viszi a kocsi...”.

A szemle további kiadványait is feltehetőleg a tiszakécskei nyomda készíti majd el.

Intézkedés:

- telefonon tájékoztattuk, valamint a „Kiáltó Szó” 1 példányát megküldtük a BM III/III. Csf. elvtársnak;
- szóban tájékoztattuk a BM III/II-12-b. alosztály vezetőjét.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

Donáth Tibor r. szds.

1989. árpilis 18.

20/4-58/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. árpilis 18. (42)

TE 12-12

Bártfai Róbert lajosmizsei MDF-tag Fekete László kecskeméti kapcsolatát tájékoztatja, hogy a közeljövőben az alábbi MDF rendezvényekre kerül sor:

- 1989. árpilis 19. – Gyula – energetikai fórum,
- 1989. árpilis 22. – Veszprém – egészségügyi fórum,
- 1989. május 01. – Húvösvölgy – MDF majális,
- 1989. május 05I. mezőgazdasági fórum (Rozsnyói Zoltán lakiteleki MDF-tag szervezésében, a helyszín ismeretlen),
- 1989. május 05. – Gyula – Apor Vilmos püspök emlékülése (Pozsgay Imre államminiszter részvételével),
- 1989. május 06–07. – Budapest, MDF Ó utcai központ – fórum a világkiállításról,
- 1989. május 27. – Veszprém – egyházügyi fórum,
- 1989. június 04. – Budapest – Bibó emlékgűlés,
- 1989. július 01–02. – Kiskunmajsa – MDF juliális.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, a BM III/III-4. Osztályt, valamint az érintett megyei III/III. Osztályokat.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 19.

20/4-59/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. április 19. (43)

1. HMB 12-14

1989. április 11-én 18 órától 21.30-ig a kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központban „Mit akar az SZDSZ?” címmel tagtoborzó összejövetelt tartott az SZDSZ kb. 250–300 fő részvételével.

A rendezvény kecskeméti szervezői Szirmai Péter színművész, Pocs Péter grafikus és Zombori Mátyás a Bács-Kiskun megyei Lapkiadó Vállalat munkatársa voltak.

Az SZDSZ budapesti vezetői közül jelen volt Mécs Imre, Pető Iván, ifj. Rajk László és Eörsi István.

Ifj. Rajk László bevezetőjében vázolta az SZDSZ történetét (SZETA, SZKH, SZDSZ) kiemelve, hogy az SZDSZ magja fogja össze a magyar demokratikus ellenzéket. Tevékenységükben pártszerűen építkeznek, amihez mind Nyugat-Európából, mind az USA-ból támogatást kapnak.

Pető Iván az SZDSZ programtervezetét ismertette.

Eörsi István a vitát szorgalmazva az alábbi fő kérdéseket vetette fel:

- a hatalom megosztásának kérdése,
- a felelősség megosztása és vállalása,
- a fegyveres erők és testületek reformja,
- az MSZMP túlélési taktikája (reformszárnya segítségével),
- az SZDSZ rendet s nem felfordulást akar az országban.

Mécs Imre az MSZMP és az egyéb társadalmi, valamint alternatív szervezetek közti „kerekasztal tárgyalás” kudarcba fulladásának okairól beszélt.

A fentieket kérdés-feleletek követték, melyek az alábbi fő témaköröket érintették:

- ha az MSZMP önként átadná a hatalmát, az SZDSZ ezt csak akkor venné át tőle, ha ezzel a nép bízna meg;

- az MDF-el az SZDSZ csak fenntartásokkal hajlandó az együttműködésre, mivel „az MSZMP az MDF alapköve és támasza”;

- az SZDSZ az MSZMP-vel nem kíván koalícióra lépni;

- az SZDSZ pártszerűen építkezik, de megvárja a párttörvényt, s ennek függvényében dönt további sorsáról;

- 1956 értékelésébe a szabadságharc jelzője is beletartozik, stb.

A rendezvényen résztvevő MDF tagok véleménye szerint az SZDSZ sokkal határozottabb, világosabb programot képvisel, mint az MDF, bár a rendezvény célja tagtoborzás volt, erre vonatkozóan „agitálás” nem történt. Mint egyik vezetőjük kifejtette: propagandájuk programjukban szerepel.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt.

2. HMB 12-14

1989. május 24-én az MDF kecskeméti szervezete meghívására Kecskemétre látogat Mark Palmer, az USA nagykövete.

Intézkedés:

- az információt hálózati úton pontosítjuk.

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 21.

20/4-60/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. április 21. (44)

K/3 12-14

Az MDF bajai szervezete dr. Furmann Imre 3529 Miskolc, [...] címre egy felhívást küld, melyben kéri, hogy csatlakozzanak az SZDSZ 1989. április 16-i közgyűlésén elhangzott javaslatához, mely szerint „az állam zárolja az MSZMP ingatlanvagyonát és az oktatási intézményeket, illetve a nevelési és kulturális létesítményeket a nehéz helyzetben lévő közoktatás céljaira használják fel”. Ha egyetértenek a felhívással, azt írásban közölnék az országos elnökséggel is.

Ugyanígyen tartalmú anyagot küldtek még: MDF 7102 Szekszárd, Pf. 514. és Pete György 9701 Szombathely, Pf. 168. címre is.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 25.

20/4-62/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. április 25. (45)

ER 14-14

1989. április 26-án 18 órakor Baján a Stúdió Moziban „Az 1956-os események Baján” címmel összejövetelt rendeznek, amelynek résztvevői azon személyek, akik valamilyen módon kapcsolódtak, vagy szerepet játszottak a bajai munkástanácsban, illetve az eseményekben.

Az összejövetelre meghívták a laktanya akkori parancsnokát és a rendőrkapitányság vezetőjét.

A nyilvános összejövetel célja annak megállapítása, hogy az akkori döntéseik, cselekedeteik mennyiben voltak helyesek, illetve tévesek.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk az MSZMP bajai első titkárát.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 26.

20/4-63/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. április 26. (46)

1. K/3 12-14

Péter B. Szabó – [...] Zürich – tájékoztatja Lezsák Sándort, hogy 1989. május 12. és 14. között részt vesz Szegeden a Bibó konferencián. Közli, hogy május 14-én néhány órára szeretné felkeresni Lezsákot.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt, valamint a Csongrád MRFK III/III. Osztályát.

2. K/3 12-14

Herczeg Tamás Békéscsaba, [...] szám alatti lakos tájékoztatja Lezsák Sándort, hogy Békéscsabán a közelmúltban megalakult a Magyar-Amerikai (USA) Baráti Társaság, egyben mellékeli a társaság alapszabályát.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt, valamint a Békés MRFK III/III. Osztályát.

3. K/3 12-14

A pécsi egyházmegye országos, illetve nemzetközi „Taizé-Európa találkozót” szervez Pécsen 1989. április 28-tól május 1-ig. Megyénkből 2 fő kapott meghívást, akik a rendezvényre irányítják ifjúsági csoportjuk tagjait. Az előkészítő munkát a szervező bizottság az egyházmegyei hatóság felügyeletével végzi. Osztrák, francia vendégek is várhatók. Az eseményre 13–14 ezer fő megjelenésére számítanak.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztály tájékoztatva, az operatív ellenőrző munkát egyeztetve végzik.

Megjegyzés: operatív úton felmérjük a rendezvényen résztvevőket, illetve az eseményről hangulati véleményeket szerzünk be.

4. HMB 14-14

1989. április 29-én az MDF Budapest, Ó utcai központjában az MDF választmánya tanácskozást tart. A tervezett napirendi pontok az alábbiak:

- elnökségi beszámoló
- tagfelvétel
- helyi szervezetek
- pártta szerveződés
- MDF napilap
- tanácsi és képviselői választások
- pénzügyek
- egyéb.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

5. HMB 14-14

1989. április 24-én a kecskeméti HNF székházban megalakult a Szabad Gondolkodók Klubja. Összejöveleiket 2 hetenként hétfői napokon 17.30-tól 20.00 óráig tartják, a székház tanácstermében.

Vezető testületük tagjai: Agárdi Vidor, Gergely Ernő, Pota Iván, dr. Bernáth Balázs, dr. Fekete László, Rác András, Marozsi Imre.

A klub tagjai politika iránt érdeklődő állampolgárok.

Közeleli céljuk: politikai gondolkodásmód kialakítása. Távolabbi céljuk: a különféle politikai pártok megismerése, a tagság egyéni döntéshozatalának segítése.

Az összejövetelekre egyelőre kb. 80–100 főt várnak. A rendezvényekre csak belépővel lehet bejutni, mely nem névre szól, s feljogosít, hogy elfoglaltság esetén a meghívott családtagja vagy megbízható barátja vegyen részt.

A közeljövőben tervezett rendezvényeik az alábbiak:

- május 08. Néppárt (meghívott Nagy Béla)
- május 22. Független Kisgazda-, Földműves és Polgári Párt (meghívott Sándor Béla, illetve Dugár Sándor)
- június 05. Magyar[országi] Szociáldemokrata Párt (meghívott egyelőre nem ismert).

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, a BM III/III-4. Osztályt, valamint a helyi párt- és állami vezetést.

6. HMB 14-14

A Fővárosi Bíróság az MDF-et 1989. április 25-én az 1989. évi II. törvény 15. §-nak (1) bek. alapján 100-as sorszám alatt a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

7. HMB 14-14

1989. április 25-én, Budapesten ülésezett az MDF számvevő bizottsága, melyen az alábbi 6 fős vezetőséget választották:

- Dr. Berky Ferenc – elnök – Budapest II., [...]
- Dr. Fekete László – alelnök – Kecskemét, [...]
- Csóti György Budapest XII. ker., [...]
- Károly Imre Béla Budapest I. ker., [...]
- Smohay Ferenc Székesfehérvár, [...]
- Nemes József Budapest II. ker., [...]

A bizottság minden hónap utolsó csütörtökén 14 órától az MDF Budapest, Ó utcai központjában tartja összejöveteleit.

A számvevő bizottság tagjai tanácsadási joggal (szavazati jog nélkül) részt vehetnek az MDF választmányának összejövetelén is.

Az április 25-i ülésen áttekintették az MDF anyagi, pénzügyi rendszerével kapcsolatos dokumentumokat, melyeken kisebb módosításokat hajtottak végre. (Helyi szervezetek bejelentkezésének módja, adózás, tagdíjak és egyéb pénzügyi bevételek befizetése, százalékos megoszlása a központi és helyi szervezetek között stb.)

Megállapodás született arról, hogy a számvevő bizottság tagjai egymás között fölösztva az országot meglátogatnak minden MDF helyi szervezetet, ahol szakmai s politikai előadásokat tartanak, propagálva az MDF programját. Az év végén ismét ilyen „körutat” terveznek, ahol az éves pénzügyi elszámolásokban is segítenek.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

8. HMB 14-14

Az MDF Budapest, Ó utcai központja teljes berendezését Svájc-ból kapta. (3 kamionnyi felszerelést.)

Intézkedés

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

9. HMB 14-14

A Hitel szerkesztősége a közeljövőben Kft.-vé alakul ált. (Az erre vonatkozó hivatalos iratokat április 20-a körül adták be.)

A Kft. 6 millió forintos tőkével indul, melyből a Hitel 3 millió forintos értékkel rendelkezik (1 millió forint készpénz, 2 millió forint anyagi eszközök), a további 3 millió forintot az Erdélyi Szövetség, Bethlen Gábor Alapítvány, a Kereskedelmi és Hitelbank Rt., a népfőiskola mozgalom stb. adta össze.

A Hitel nyeresége ezen túl az MDF támogatását szolgálja. Elkövetkezendő számaiban 8 oldalon biztosítanak helyet a különféle hirdetéseknek (a hirdetések ára az utolsó oldalon 60000 Ft., a belső oldalakon 45-50000 Ft.) a hirdetéseket közvetítő személyeknek 15 százalékos jutalékot biztosít a szerkesztőség.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

1989. április 27.

20/4-64/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. április 27. (47)

1. HMB 14-14

Egyoldalú, nem ellenőrzött információk szerint a közelmúltban az MDF képviselői tárgyalást folytattak az illetékes államminiszterrel, mely során felvetődött annak kérdése, hogy az MDF elfogadhatja-e külföldről azokat a pénzbeli és egyéb adományokat, melyek az MDF-t támogatnák. Az államminiszter kitért a konkrét válaszadás elől, de lényegében megfogalmazta, hogy egyetlen párt sem fogadhat el külső külföldi támogatást. Az MDF párttá szerveződésével összefüggésben kifejtette, mindenképpen tanácsos megvárni a párttörvény életbe lépését.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. elvtársat, a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

2. HMB 14-14

Egyoldalú, nem ellenőrzött információk szerint Bíró Zoltán az MDF elnöke azt javasolta az MDF vezetőségének, hogy a kormány átalakítása előtt az MDF kérjen a miniszterelnöktől két miniszteri tárcát, melyeket MDF-esek töltenének be. A vezetőség azonban elvetette a javaslatot mondván, hogy ezzel az MDF tömegbázis gyengülne.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. elvtársat, a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

3. K/3 12-14

Az MDF, az SZDSZ, az FKGP, a Néppárt és a szociáldemokrata párt helyi képviselőiből 1989. április 12-én, Szekszárdon alakult Tolna megyei Ellenzéki Kerekasztal dr. Vancsura István tiszaaipári lakost tájékoztatja állásfoglalásaikról, pld:

- a munkahelyekről vonuljanak ki a politikai szervezetek;
- szűnjön meg a hatalmat gyakorlók felfegyverzettsége, oszlassák fel a munkásőrséget;
- provokációktól és a közvélemény manipulálásától mentes békés átmenetet az egypártrendszerből a többpártrendszerbe;
- a szabad és nyilvános politizálás esélyegyenlőségének mielőbbi biztosítása a megyei minden településén, stb.

Kéri, amennyiben ezekkel egyetértenek, terjesszék.

Május 1. alkalmából egy kiáltványt fogalmaztak meg, a „saját pártja” által félrevezetett, becsapott munkástömegek felé, melyben kifejezi szolidaritásukat, hívják őket rendezvényeikre, fórumaikra, valamint – közös érdek esetén – a közös harcra.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. osztályt, és a Tolna MRFK III/III. Osztályát.

4. K/3 12-14

A Magyar Nemzeti Párt („most még a föld alatt”) az MDF lakiteleki központjának küldött szélsőségesen kommunistaellenes felhívásában az ellenzéki szervezetek, pártok összefogását sürgeti az „egyetlen út a fegyveres szabadságharc” megindítása érdekében.

Felhívását kiterjeszti „magyarok és minden ország mely az aljas kommunizmus árnyékát el akarja űzni a világ egéről, készüljete a végső harcra”, melynek célja „a kommunizmus fegyveres eltörlése, világfenyegetésének ártalmatlanná tétele a fő fészekben, a Szovjetunióban”.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. és III/III-3. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

1989. május 5.

20/4-66/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 05. (48)

K/3 12-14

Koszó Péter, Domonkos László és Raffay Ernő a szegedi MDF csoportnak június 8-ra, a hódmezővásárhelyi MDF csoportnak június 9-re közös irodalmi jellegű Nagy Imre emlékestet szerveznek. Emellett előadóként tervezik meghívni Kopácsi Sándort, Tóbiás Áront.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4, valamint a Csongrád MRFK III/III. Osztályt.

HMB 14-14

A „Jehova Tanúi” vallási szekta a megyei és körzetbeli gyülekezeti tagok részére 1989. május 21-én, Kiskunhalason körzetgyűlést, 1989. július 21–22–23-án, Baján kerületi kongresszust rendez. Mindkét rendezvényre kb. 1000–1500 főt várnak.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1/c. alosztályt;
- operatív pozícióinkon keresztül megszervezzük a tervezett rendezvények előkészítésének és lebonyolításának ellenőrzését.

Donáth Tibor r. szds.

1989. május 12.

1989. május 12. (49)

1. HMB 14-14

1989. május 8-án, a Szabadon Gondolkodók Klubja az SZMT-székházban tartotta első összejövetelét (kb. 50–55 fő részvételével) melyen a Magyar Néppárt mutatkozott be.

Az országos vezetésből meghívott előadók Kónya László és S. Hegedűs László voltak, akik lényegében a Magyar Néppárt történelmi előzményeit, mostani újrászerveződését, programtervezetét, rövidtávú elképzeléseiket ismertették.

Kónya László elmondta, hogy 1989. június 11-én ismét megjelenik a hajdani Parasztpárt lapja a „Szabad Szó”, egyelőre hetilapként. Főszerkesztője Fábián Gyula, a szerkesztőbizottság tagjai: Czine Mihály, Fekete Gyula, Sánta Ferenc és Varga Domokos.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt.

2. HMB 14-14

A kecskeméti Szabadon Gondolkodók Klubja vezetői 1989. május 15-re Ellenzéki Kerekasztalt kívánnak összehívni a – szerintük – Kecskeméten működő Független Kisgazdapárt, SZDSZ, Kereszténydemokrata Párt és a FIDESZ képviselőinek bevonásával. (Figyelemre méltó körülmény, hogy az MDF kimaradt a meghívottak közül.)

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

1989. május 16.

20/4-73/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 16. (50)

1. Az 1989. március 14-én 31. sorszámmal leadott központi napi jelentés⁷ kiegészítéseként – mely szerint ismeretlen telefonáló a kiskunfélegyházi 608. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet felrobbantásával fenyegetőzött – jelentem, hogy a meghallgatások során alapos gyanú merült fel, hogy fk. T. Z. Kiskunfélegyháza, [...] sz. alatti lakos, mint lehetséges elkövető személyre.

Intézkedés:

- hatóság félrevezetése vétség alapos gyanúja miatt a büntetőeljárást a kiskunfélegyházi rendőrkapitányság folytatja le.

2. BS 12-13

1989. május 15-én a kecskeméti szovjet katonai alakulat parancsnoksága feljelentése alapján a kecskeméti rendőrkapitányság nyomozást rendelt el orgazdaság büntetnének alapos gyanúja miatt ismeretlen tettesek ellen, akik az alakulat csalánosi erdőben levő lőterén szovjet katonáktól 105–110 db 152 mm-es sárgaréz hüvelyt vásároltak, melyek

egy része csappantyúval és lőporral volt ellátva. A rendőri intézkedések alapján a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsíthatók B. Gy. Kecskemét, [...], P. G. Kecskemét, [...] és ifj. P. T. Kecskemét, [...] sz. alatti lakosok. A házkutatások alkalmával 63 db hüvely lefoglalásra került.

Intézkedés:

- az eseményről tájékoztattuk a BM III/II-9. és -13. Osztályokat;
- az illetékes szervek a hiányzó hüvelyek és lőpor felkutatására tovább folytatják a nyomozást.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. május 19.

20/4-74/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 19. (51)

TA 12-14

1989. május 12-én Kiskunmajsán a helyi MDF csoport vendégül látta a Liberális Internacionálé elnökét és főtitkárát. A „liberális találkozó” a majsai „kanász tanyán” került megrendezésre. Az eseményről a svájci tv. felvételeket készített.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt.

K/3 12-12

Szép Dezső a kőszegi MDF tagja tájékoztatja Lezsák Sándort, hogy a helyi MDF csoport napirendre tűzte a bencés öregdiákok köre megalakításának, a miskolci rendi iskola indításának, a kőszegi rendház visszajuttatásának témáit.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-1., valamint a BM III/III-4. Osztályokat.

K/3 12-12

D'Elhongue László, az MDF vecsési szervezetének ügyvezető elnöke felajánlja Lezsák Sándor lakiteleki „F” dossziés személynek, hogy a Nagy Imre – temetés rendezői feladataiból – két társával – Sárosi Istvánnal és Góti Zoltánnal részt vállalnak.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt és a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

HMB 14-14

A kiskunfélegyházi MDF csoport egyik vezetője a városukban kialakult helyzetet tisztázandó elmondta, hogy Korom Mihály országgyűlési képviselő visszahívását nem az MDF, hanem az MSZMP kezdeményezte és szervezte. Előfordult, hogy valaki két helyen is aláírta a visszahívó követelést, mert az MDF-en kívül az MSZMP is gyűjtötte az aláírásokat. Állítólag az ottani pártbizottságról telefonon kérték az üzemeket, vállalatokat, hogy a majális ideje alatt keressék fel az MDF sátrát. (Az összegyűjtött aláírásokat egyébként mos is az MDF-esek tárolják, nem küldték meg azokat sehova, mert nem tudják „mit is kezdjenek vele”.)

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

HMB 14-14

1989. május 24-én 16 órai kezdettel a kecskeméti Szalvay Mihály Úttörő és Ifjúsági Ház „értelmiségi klub”-jának vendége lesz Mark Palmer, az USA magyarországi nagykövete. A beszélgetés témája: a magyar-amerikai kapcsolatok, a magyarországi reformfolyamat amerikai szemmel.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

HMB 14-14

1989. május 15-én Kecskeméten a Szabad Gondolkodók Klubja szervezésében tanácskozást tartott a Bács-Kiskun megyében létrehozandó „Ellenzéki Kerekasztal”. A résztvevők között szerepeltek az alábbi szervezetek:

- MDF – Kecskemét – Debreczeni József, dr. Pánczél Gyula

- SZDSZ – Kecskemét – Zombori Mátyás, Török Tibor

- Magyar Néppárt – Kecskemét – Nagy Béla

- FKGP – Lajosmizse – dr. Ádám Pál

- dr. Szentkirályi László – Kecskemét – bár nem FIDESZ tag, mégis a FIDESZ irányvonalait képviselte.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. és a Pest MRFK III/III. Osztályait.

HMB 14-14

A kecskeméti Szabad Gondolkodók Klubja 1989. május 22-i és 29-i rendezvényére meg kívánja hívni a BBS televízió, valamint az országos és helyi sajtó, tv, rádió képviselőit.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

1989. május 23.

20/4-75/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 23. (52)

1. HK 12-12

A Duna melléki TSZ szövetség jelzése alapján a szövetséghez tartozó 59 termelőszövetkezet közül 30 azt jelezte, hogy kész részt venni az aratósztrájkban, amennyiben a gabona felvásárlási árát nem módosítják.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

2. HMT 12-12

Az MSZMP Bács-Kiskun megyei reformkörének vezetője felkereste a kecskeméti Szabad Gondolkodók Klubjának vezetőit azzal, hogy az általuk szervezendő Ellenzéki Kerekasztal tárgyalásokba szívesen bekapcsolódna a reformkör is. A mélyebb tájékoztatás és együttműködés érdekében átadta a reformkör eddigi keletkezett anyagainak is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

3. HMT 12-12

1989. május 19-én az MDF Bács-Kiskun megyei szervezetei részére pénzügyi megbeszélést tartotta Kiskunhalason. A meghívott 23 szervezetből csak 6 képviseltette magát. A rendezvény az érdektelenségbe fulladt.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a III/III-4. Osztályt.

4. HMT 12-12

Az MDF Bács-Kiskun megyei helyi szervezeteiből egyre többen lépnek ki. Baján a szociáldemokrata pártba, míg Kiskőrösön és Kiskunhalason a kisgazdapártba lépnek át tömegesen. Soltvadkerten a kisgazdapártnak már 102 tagja van. Egyre erősödik az a vélemény, hogy az MDF betöltötte „történelmi küldetését”, a kezdeti határozott fellépést és törekvéseit az MSZMP reformszárnya viszi tovább.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a III/III-4. Osztályt.

5. HMT 12-14

A szociáldemokrata párt bajai képviselői megállapodást kötöttek az Osztrák Szociáldemokrata Párttal, hogy a nyár folyamán 1-2 hetes kurzusokban magyar szociáldemokrata párti tagokat elméleti felkészítőre Ausztriába küldenek. Az elképzelések szerint ebbe az NSZK és Franciaország testvérszervezetei is be fognak kapcsolódni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a III/III-4. Osztályt.

6. HMT 12-12

1989. június 5-én a kecskeméti Szabad Gondolkodók Klubjában a FIDESZ szerepel vendégként. Beszámolnak terveikről, tevékenységükről, célkitűzéseikről.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, valamint a III/III-2. Osztályt.

7. TA 12-12

D. Kovács József kiskunhalasi lakos arról tájékoztatja dr. Kozma Huba „F” dossziést, hogy a közeljövőben egy riportot szeretne készíteni Rácz Sándor „F” dossziéssal, aki nemrég tért haza nyugat-európai körútjáról. Kozma elmondta, hogy feltehetően szakít jelenlegi foglalkozásával, és ő is az újságírói pályán helyezkedik el. Első megbízása neki is egy exkluzív interjú készítése Rácz Sándorral.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a III/III-3., valamint a III/III-4. Osztályokat.

8. TA 12-12

Az MDF kiskunmajsai szervezete 1989. július 1-én és 2-án „juliálist” szervez. Tíz hazai szervezetet hívtak meg beszélgetni, szórakozni, focizni, továbbá 4-5 külföldi szervezet meghívását is tervezik, pld. a Lettországból a Nagy Imre temetésére érkező mintegy 30

főt, valamint a Románia Libera csoport képviselőit és az Osztrák Néppárt képviselőit a „sógorságra” hivatkozva.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a III/III-4. Osztályt.

9. TA 12-12

Feltehetően Pethő Ferenc arról tájékoztatja Kozma Hubát, hogy 1989. május 28-án a Jurta Színházban rendez egy gyűlést, amely minden idejét leköti. Tárgyalásokat folytatott a kormánnyal, többször találkozott Kapolyi Lászlóval és Tar Pállal, aki Párizsban az egyik legnagyobb európai bank igazgatója. Pethő az USA-ban, Tar pedig Franciaországban egy „kis emberek direkt kölcsön alapjának” létrehozásán fáradozik.

Pethő arról is említést tesz, hogy a közelmúltban jött vissza az NSZK-ból, ahol találkozott Tiborral is (feltehető, hogy Kecskési Tollas Tiborról van szó), akivel alaposan „átbeszéltek néhány stratégiát”. Erről a későbbiekben személyen tájékoztatja Kozmát.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, a III/III-4. Osztályt és a Csongrád Megyei RFK III/III. Osztályát.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. május 29.

20/4-76/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 29. (53)

HK 14-14

1989. május 19-től 21-ig a lakiteleki Tölgyfa Fogadóban együtt tartózkodott Günter Born, Eberhard Brenner és Hermann Joseph Schneider NSZK állampolgárok, Sylvia Jost, Geb Rostschke és Zockert Sigfrid NDK állampolgárok, valamint Molnár László Zoltán magyar állampolgár, budapesti lakos.

Intézkedés:

- az információról jelentést készítünk az NDK állambiztonsági szervnek és a BRFK III/II. Osztálynak.

HMT 14-14

1989. május 28-án megjelenik a Bácskapocs című független megyei hetilap első száma, melyben több oldalt szentelnek dr. Romány Pál személyének. A lap Kft.-ként működik a lajosmizsei nyomdában készítik. Főszerkesztő Kutasi Ferenc kecskeméti lakos.

Intézkedés:

- az információról tájékoztattuk a BM III/III. Csf. ügyeletét.

HMT 14-14

1989. május 30-án Japánnal kapcsolatos fotókiállítás nyílik Kiskőrösön a helyőrségi művelődési házban, melynek megnyitójára meghívást kapott a japán nagykövetség kulturális attaséja.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét.

TA 12-13

Dr. Kozma Huba kiskunmajsai „F” dossziés személy rehabilitálása napirendre került. A helyi tanácsi választáson elnöknek jelölték, házastársa azonban úgy véli, hogy az országgyűlési képviselői választásokon is indítani akarják.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. május 30.

20/4-78/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. május 30. (54)

1. K/3 12-14

Kindernay István, a genfi Magyar Klub elnöke tájékoztatja Lezsák Sándor lakiteleki „F” dossziés személyt, hogy a klub delegációt küld Budapestre az 1989. június 16-i ünnepélyes temetésre. A küldöttség magyar, genfi és svájci zászlókat és transzparenszeket hoz. Szándékukban áll egy koszorút is elhelyezni a fenti magyarok nevében. Kindernay kéri Lezsákot, értesítse a részletes programról.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

2. K/3 12-14

Lezsák Sándor lakiteleki „F” dossziés személy az MDF országos elnökség nevében körlevélben kéri az MDF valamennyi helyi szervezetét, hogy az 1989. június 16-i ünnepélyes temetés szervezésében részt venni kívánók legkésőbb 1989. június 3-ig jelezzék az országos központ felé. (Az MDF elnöksége Olajos Csabát és Szabó Bélát bízta meg a 2500 rendező összefogásával.)

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. osztályt.

3. K/3 12-14

Rozsnyói Zoltán az MDF országos választmányának tagja meghívóban értesíti Bács-Kiskun megyei valamennyi MDF szervezetét, hogy következő megyei összejövetelükre 1989. június 3-án 09.00 órai kezdettel a kiskunfélegyházi Petőfi moziban kerül sor, melyet Lezsák Sándor vezet le. (A tervezett napirendi pontok: pénzügyek, állásfoglalás az Ellenzéki Kerekasztal megyei szerveződéséről, a június 16-i temetés, döntés az izsáki megyei szervezet létrehozásáról.)

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

4. HM 14-14

Az MDF kecskeméti szervezete a kecskeméti Kunság Volán Vállalattól 6 db autóbust bérlet 1989. június 16-ra budapesti úti céllal. (Feltehetőleg Nagy Imre és társai temetésére.)

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

1989. június 2.

20/4-79/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 02. (55)

1. HMT 12-13

1989. május 29-én Kecskeméten a HNF székházában megalakult a kecskeméti Ellenzéki Kerekasztal, melynek szervezője a kecskeméti Szabad Gondolkodók Klubja volt. Résztvevők:

SZDSZ – Kecskemét

MDF – Kiskőrös

MSZDP – Baja

Magyar Néppárt

Független Kisgazdapárt

FIDESZ és Kereszténydemokrata Párt – megfigyelői státusszal.

A budapesti független jogászfórum képviselőjében dr. Bártfai Pál, míg a kecskeméti független jogászfórum tagjaként dr. Szentkirályi László vett részt. (A Kecskemét, illetve a Bács-Kiskun megyei MDF szervezet nem jelent meg, csak megfigyelőjüket küldték el.)

Megalakulásukat követően megtárgyalták a megyei Ellenzéki Kerekasztal szervezeti és politikai alapelveit, melyeket a Szabad Gondolkodók Klubja előre elkészített (tervezet). A résztvevők ezen bizonyos módosításokat javasoltak. A javított végleges változatot dr. Szentkirályi László fogja elkészíteni.

Ezután főbb politikai elvek megfogalmazására került sor. (Pld. az Ellenzéki Kerekasztal az MSZMP-vel csak, mint egésszel hajlandó tárgyalásokat folytatni, egyes szárnyaival, irányzataival külön-külön nem. Ennek szellemében utasították vissza az MSZMP Bács-Kiskun megyei reformkörének tárgyalási szándéknyilatkozatát. Szóba került a készülő párttörvény, az új választójogi törvény, a választások valamint az, hogy a jelenlegi országgyűlés ne hozhasson alaptörvényeket, jelenlegi felállásban.)

Az Ellenzéki Kerekasztal a továbbiakban kéthetenként tartja összejöveteleit.

Megjegyzés: bár konkrét döntés nem született, a résztvevők megnyilvánulásaiból arra lehetett következtetni, hogy az MDF kecskeméti – vagy Bács-Kiskun megyei – szervezetét az Ellenzéki Kerekasztal kizárja az együttműködésből.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

2. HMT 12-13

A mezőgazdaságban dolgozók Péter-Pál napkor (június 29.) „agrárrolló” sztrájkot szerveznek az ágazatban uralkodó áldatlan állapotok miatt. Ez idáig 18 megye jelezte részvételi szándékát, ami annyit jelentene, hogy a mezőgazdasági gépekkel kivonulnának az utcára, lényegében megbénítva az ország közlekedését.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

3. HMT 12-13

Az MDF országos elnökségének tagjaival kapcsolatban az alábbi vélemények alakultak ki. Lezsák Sándort a vezetőség több tagja egyre inkább korlátozza nyilvános szerepléseiben, megnyilvánulásaiban, ha lehet, kizárják az érdemi döntéshozatalból. [...] ⁸ Bíró Zoltán egyre inkább az MSZMP felé húz, legutóbbi, a televízióban adott nyilatkozata politikai éretlenségét tükrözte. Az MSZMP-hez való kötődöttségét jelezte az is, hogy egyedül az MDF szorgalmazza az alternatív szervezetek közül a választások előrehozatalát. Ha nem lenne Csurka István és Für Lajos, az MDF vagy szétesne, vagy beolvadna az MSZMP reformszárnyába.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 9.

20/4-81/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 09. (56)

1. TA 12-14

Az 1989. június 16-i Nagy Imre és sorstársai temetésén rész kíván venni dr. Kozma Huba kiskunmajsai „F” dossziés (az MDF országos elnökségének tagjai), valamint D. Kovács József kiskunhalasi MDF tag.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, valamint a BM III/III-4. Osztályt.

2. TA 12-14

Pordány László szegedi MDF tag arról tájékoztatja dr. Kozma Huba kiskunmajsai „F” dossziés kapcsolatát, hogy a szegedi MDF kapott egy felhívást, hogy az 1989. június 16-i Nagy Imre és sorstársai temetésére a díszőrségbe javasoljanak 2-3 főt. Pordányék Kovács Zoltán szegedi MDF tagra gondoltak, aki 1956-ban a kalocsai tanács tagja volt, azonban Kovács nem vesz részt a temetésen. Megállapodnak, ha a volt '56-osok közül nem találnak megfelelő embert a díszőrségbe, akkor magukat delegálják, vagy a vezetőség tagjai közül 2-3 főt.

Raffay Ernőék – feltehetőleg az MDF nevében – kopjafát állítanak Szegeden, a mártírok emlékére.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét, a BM III/III-4. Osztályt, valamint a Csongrád MRFK III/III. Osztályát.

3. ASZA 12-12

Az 1956-os események miatt Bács-Kiskun megyében halálra ítélt, illetve kivégzett személyekkel kapcsolatban az alábbiakat állapítottuk meg:

Kecskeméten 1956. december és 1958. október 1. között 7 személyt végeztek ki.

Dr. Szobonya Zoltán 1909

Pékó István 1914

Patyi István 1913

Kolompár Mátyás 1924

Góbor Ferenc 1936

Bobek Károly 1933

Nagy Lajos 1909

Nevezetteket Kecskeméten a leninvárosi Szentháromság Temetőben hantolták el.

A jelzett sírokat ez idáig rokonok, hozzátartozók, ismerősök nem gondozták, magát a temetőt 1964-ben lezárták, illetve az óta temetés nem történt. A sírok és környezetük elhanyagolt. A közelmúltban dr. Szobonya Zoltán korábbi ügyvédtársai, ismerősei felkeresték a temetőgondnokot azzal, hogy a sírt és környezetét hozza rendbe.

A fentiekkel kapcsolatban feltételezhető, hogy június 16-án dr. Szobonya kivégzéséről megemlékeznek. A környezet arra alkalmatlan, hogy 20–25 főnél nagyobb létszám a sír közvetlen környezetében összejöjjön.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csf. ügyeletét.

Donáth Tibor r. szds.

1989. június 13.

20/4-83/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 13. (57)

1. TA 12-14

Pordány László (szegedi MDF) közlése szerint Bertényi Andor, Patonai Péter, Wéber Gusztáv venne részt a rendező gárdában – június 16-án. A díszőrségbe Mucsi Mihályt, Szabó Bélát és Galiba Ferencet delegálták.

Kozma Huba (Kiskunmajsa) véleménye szerint reggel 06 órakor kellene gyülekezniük a Hősök terén, s Lezsák Sándorra hivatkozva jelentkezniük.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait, valamint a Csongrád MRFK III/III. Osztályát.

2. TA 12-14

Kerpics Miklós (kiskunmajsai MDF csoport) Farkas László helyi plébánosnál szeretné elérni, hogy június 16-ával összefüggésben pénteken vagy szombaton szentmise legyen.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1., 4. és 7. Osztályait.

3. K/3 12-14

Bisztrai László ladánybenei plébános, a Bulányi közösség tagja készül június 16-ra: 12.30 órakor gyászmisét mond. Meg kíván emlékezni egy barátjáról, aki „a kivégzettek között van”, valamint „a többi áldozatról is”.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1. és 7. Osztályait.

4. TA 12-14

Király Béla (a nemzetőrség volt parancsnoka) és helyettese Decsi János 1989. június 9-én Magyarországra érkezett, és június 28-ig itt tartózkodik. Az MDF központjában Joó Rudolf szervezésében 13-án 16.30 órakor terveznek egy találkozót velük, ezen részt vesz Bíró Zoltán, Für Lajos és valószínűleg Csurka István is, meghívták továbbá Lezsák Sándort. Itt szóba kerülnek a június 16-a előkészületei is.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait.

5. TA 12-14

A kaposvári helyi MDF szervezet nagygyűlést szervez Király Bélának. Joó Rudolf szerint egyik budapesti szervezet is meghívta. Lezsák Sándor szerint Debrecenbe is meg akarják hívni. Joó Rudolf június 20-tól a Tőserdőn üdül, ezért javasolja Lezsáknak, hogy hívják meg Királyt és rendezzenek részére vacsorát.

Intézkedés:⁹

6. TA 12-14

Az amerikai nagykövetség Joó Rudolfon keresztül értesítette az Ellenzéki Kerekasztalt, hogy képviselőikkel Mark Palmer nagykövet a Bush programról akar tárgyalni. Erre 13-án vagy 16 vagy, 17 órakor kerülne sor. Az MDF részéről Sólyom László, Szabadi György, Furmann Imre esetleg Olajos Csaba vagy Horváth Béla venne részt.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait.

7. TA 12-14

Lezsák Sándor részt vesz azon a megbeszélésen, melyet június 16-ával kapcsolatban „Hegedűs B. Andrásékkal” tartanak, június 13-án 15 órakor (hely nem ismert).

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait.

Donáth Tibor r. szds.

1989. június 16.

20/4-84/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 16. (58)

1. K/3 12-12

Az MDF országos elnöksége értesíti szervezeteit, hogy 1989. július 6–10-ig a mártélyi kempingben alakulandó ifjúsági szövetség táborát szervez. A tábor programja:

- július 7-e: beszélgetések, viták az MDF szellemiségéről, az MDF-ben létező szellemi áramlatokról;

- július 8-a: az ifjúsági szövetség alapítólevelének, alapszabályának és névválasztásának vitája;

- július 9-e: vita az előttünk álló történelmi időszak cselekvési stratégiájáról.

Meghívott vendégek: Lezsák Sándor, Bíró Zoltán, Csurka István, Antall József, Kiss Gy. Csaba, Czakó Gábor, Molnár Gusztáv, Csengey Dénes.

Jelentkezés: MDF központ 1372 Budapest, Pf. 427. Csengery Rita, telefon: [...]

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait, valamint a Csongrád MRFK III/III. Osztályát.

2. TA 12-14

Lezsák Sándor lakiteleki „F” dossziés személy kéri Regős Helgát, hogy beszéljen Filó Katalinnal, ugyanis 1989. június 17-re 30 jegyet foglaltak a Nemzeti Színház Fehér Anna című darabjára, melyből többek között Géczi Ivánnak, Király Bélának és Hőgyének is adnának.

Regős tudomása szerint 1989. június 21-én a VIII. kerületiek (feltehetően az MDF VIII. kerületi szervezetéről van szó) fogadják Király Bélát. Lezsáknak az a meglátása, hogy erre a rendezvényre a nagy érdeklődésre való tekintettel a Fáklya Klubot kellene kibérelni.

Lezsák javasolja, hogy 1989. június 17-én délelőttre az MDF-nek fogadást kellene adni Király Béla, Géczi Iván és Hőgye tiszteletére.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályait.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 16.

20/4-85/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 16. (59)

ER 12-12

1989. június 15-én Kiskunhalas és Jánoshalma városokban „Ki volt Nagy Imre” címmel dr. Géczi József a szegedi JATE adjunktusa tartott előadást. Kiskunhalason az MSZMP szervezésében 23 fő jelent meg. Jánoshalmán a HNF szervezésében 30 fő előtt emlékeztek meg Nagy Imréről.

Szélsőséges magatartás nem volt tapasztalható.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 19.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 19. (60)

HK 12-12

Hivatalos kapcsolattól származó információ alapján megállapítottuk, hogy a kecskeméti Barnevál Daróczi köz oldalán lévő betonkerítésre ismeretlen személy, vagy személyek 1989. június 19-re az alábbi tartalmú szöveget írták fel:

1. „Erdélyi románok, fasiszta románok, Erdélyt vissza”
2. „Kifelé Európából a fasiszta diktátorokkal”
3. „Rohadt fasiszta dákó románok, fene a kurva anyátokat”

A jelzett szöveget kb. 50 méter hosszúságban, 120–150 cm-es magasságban, nyomtatott betűkkel írták fel. Az elsőt homokszínű, feltehetőleg tégladarabbal, a másodikat fehér, míg a harmadikat fekete krétával.

Intézkedés:

- a helyszínt lefényképeztük, rögzítettük, majd a szöveget eltávolítottuk;
- az információról tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt.¹⁰

Felelős: Kiss László r. alezredes

dr. Balogh Bertalan r. hdgy.
osztályvezető

1989. június 20.

20/4-87/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 20. (60)

HK 12-12

A kecskeméti Barnevál Daróczi köz oldalán lévő betonkerítésre ismeretlen személy, vagy személyek 1989. június 19-re az alábbi tartalmú szöveget írták fel:

- „Erdélyi románok, fasiszta románok, Erdélyt vissza”
- „Kifelé Európából a fasiszta diktátorokkal”
- „Rohadt fasiszta dákó románok, fene a kurva anyátokat”

A jelzett szöveget kb. 50 méter hosszúságban, 120–150 cm-es magasságban, nyomtatott betűkkel írták fel.

Az elsőt homokszínű, feltehetőleg tégladarabbal, a másodikat fehér, míg a harmadikat fekete krétával.

Intézkedés:

- a helyszínt lefényképeztük, rögzítettük, majd a szöveget eltávolítottuk;
- az információról tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt.

ASZA 12-14

Az 1989. június 3-i kiskunfélegyházi MDF megyei összejövetelén több MDF tag szóvá tette a rendőrség és azon belül az állambiztonsági szervek helyét, szerepét. Felvetődött annak igénye, hogy az alternatív mozgalmak törvényes garanciákat akarnak arra kapni, hogy az elkövetkezendő választásokra az MSZMP-vel egyenlő esélyekkel induljanak, és hogy az MSZMP nem fogja, illetve nem tudja az állambiztonsági szerveket saját céljai érdekében felhasználni.

A helyi MDF szervezetek részéről fokozódó igény jelentkezik, hogy különböző társadalmi és politikai funkciókban olyan vezetőket lássanak, akiket ők is elfogadnak. Pl.

felvetődött, hogy a jövőben megüresedő főkapitányi tisztség betöltésére alternatív szervezetek is javaslatot tehesse.

Tervezik, hogy beadványukkal megkeresik a miniszterelnököt és a belügyminisztert.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 21.

20/4-88/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 21. (61)

ASZA 12-12

1989. június 26-án 19.00 órakor az MDF kiskunhalasi szervezete a halasi moziban rendezvényt szervez „Mosonmagyaróvár 1956 tanulságai” címmel.

Meghívtak. Dudás István ny. hőr. ezredes, Győri Béla a Magyar Rádió főszerkesztője, az MDF mosonmagyaróvári szervezete, a halasi fegyveres testületek, illetve a szemtanúk.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt;
- a rendezvény operatív biztosítását megszervezzük.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 22.

20/4-89/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 22. (62)

1. HMT 12-14

1989. június 20-án újabb összejövetelt tartott a megyei Ellenzéki Kerekasztal kecskeméti szervezete az SZDSZ, a Független Kisgazda és Földmunkás Párt, a Magyar Néppárt, és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt – szervezeti jogú – valamint a Kereszténydemokrata Párt és FIDESZ – megfigyelői státuszú – képviselői részvételével.

Első napirendi pontként a félreértések elkerülése végett nevüket Bács-Kiskun megyei Ellenzéki Kerekasztalra módosították. Kinyilvánították, hogy az országos Ellenzéki Kerekasztal határozatait elfogadják, azoknak alávetik magukat. Majd a megyei MSZMP-vel való tárgyalás előkészítésének főbb pontjait vitatták meg.

1. Dr. Szentkirályi László – Független Jogászfórum – előterjesztésében egyhangúlag elfogadták, hogy 1989. október 23-án a megye valamennyi településén megemlékezéseket szerveznek a II. világháborúban elesettek, valamint az 1956-os forradalom mártírjai tiszteletére. Szentkirályi azon javaslatát, hogy az Ellenzéki Kerekasztal tárgyaljon az MSZMP-vel az ünnepségek közös megszervezése ügyében, az SZDSZ és a kisgazdapárt tiltakozására elvetették.

Szentkirályi felajánlotta, hogy mint ügyvéd megkeresi a megyei bíróság elnökét, s elkéri az 1956-os megyei kivégzettek anyagait. Mivel ennek eredményességére a többiek nem láttak esélyt, azt javasolták, hogy a sajtóban tegyenek közzé egy felhívást, hogy bármilyen információval, felvilágosítással tud szolgálni ezzel összefüggésben, jelentkezzen az Ellenzéki Kerekasztalnál.

2. Megállapodás született abban, hogy az Ellenzéki Kerekasztal az elkövetkezendő jelölógyűléseken a kecskeméti 3. sz. országgyűlési választókerületben az SZDSZ jelöltjét támogatja, akit június 22-én választ meg az SZDSZ. A jelölógyűlés időpontja és helye:

- június 28. Rákóczi Ferenc Általános Iskola,
- június 29. Magyar-szovjet Barátság MGTSZ székház,
- július 03. Czollner téri Általános Iskola.

A jelölógyűlések résztvevői a választópolgárok, a jelölteket állító szervezetek, pártok, jelöltek.

Jelölteket állít a HNF, valamely más szervezet párt, s lehetőség van az önjelölésre is.

A jelöltek közti csatározásból az jut tovább, aki a 3 jelöltállítási gyűlésen a legtöbb szavazatot kapja, de legalább az összesített szavazatok 1/3-át.

3. A résztvevő pártok elhelyezésének kérdésével kapcsolatban az alábbi döntés született:

- az MSZMP pártirodában nem fogadnak el helyiségeket;
- az irodákban biztosítanak részükre bútorokat, írógépet, telefont;
- az ellentételezés az MSZMP költségvetését terhelje.

(E napirendi ponttal kapcsolatban némi vita támadt, ugyanis a kisgazdapárt az Ellenzéki Kerekasztal összejövetele előtt levelet intézett az MSZMP Bács-Kiskun megyei első titkárához, amiben visszakövetelték régi irodáikat. Mivel az Ellenzéki Kerekasztal működési elveiben lefektették, hogy külön-külön egyik szervezet sem tárgyalhat az MSZMP-vel, a kisgazdák lépését elítélték, kezdeményezésüket semmisnek tekintették.)

4. Az írott és elektronikus sajtóval összefüggésben leszögezték, hogy idáig az Ellenzéki Kerekasztalban résztvevő pártok nem kaptak kellő lehetőséget híreik megjelentetésére. (Az elmúlt időszakban ebből a szempontból csak az MDF-et, SZDSZ-t és FIDESZ-t preferálták a polgári pártokat nem.)

Az SZDSZ képviselője szerint ez az MSZMP-től függő Petőfi népétől nem is várható el, mégis törekedni kell arra, hogy a legfontosabb eseményeket, határozatokat, pld. jelöltállítás, tényszerűen adják közre. Megállapodtak, hogy mivel a kecskeméti városi TV a megyei tanács felügyelete alá tartozik, megkísérik velük a kapcsolatfelvételt az együttműködés céljából.

5. Mátyási István – Jánoshalma, szociáldemokrata párt – felvetette, hogy az ipar, mezőgazdaság, kereskedelem, infrastruktúra, oktatás, kultúra, munkanélküliség, települési önkormányzat helyzetének, problémáinak kérdéskörét is napirendre kell tűzni az MSZMP-vel való tárgyalások során.

A többi résztvevő ezt a javaslatot elvetette, s későbbi időpontra halasztotta, mivel ezek érdemi megtárgyalásához alaposan fel kell készülni, amihez a helyi statisztikai hivataltól kapnak majd részletes adatokat, információkat.

Az MSZMP-vel való tárgyalásokat az Ellenzéki Kerekasztal kb. 2 hét múlva július elején szeretné megkezdeni.

Megjegyzés: a FIDESZ képviselője bár szót kért, mondandója olyannyira zavaros volt, hogy a résztvevők válasz nélkül hagyva továbbléptek a következő napirendi pontokra.

1989. június 19-én a kecskeméti Szabad Gondolkodók Klubja szervezésében bemutatkozó, tagtoborzó összejövetelt tartott a Magyarországi Szociáldemokrata Párt kb. 40 fő részvételével. Takács Imre az országos elnökség tagja, a vidéki szervezetek titkársági vezetője a párt történeti áttekintését, jelenlegi elképzeléseit vázolta.

Az összejövetelen elhangzott, hogy 1989. június 24-én 10 órai kezdettel a budapesti Metró Klubban a szociáldemokrata párt vidéki VB tagjai részére megbeszélést tartanak. Július 1-én, 2-án Budapesten a vári Vigadóban tartják országos értekezletüket, ahol megválasztják vezetésüket is.

Megjegyzés: a rendezvény helyét és időpontját a Szabad Gondolkodók Klubja kérése ellenére a helyi sajtó nem tette közzé.

3. HMT 12-14

A kecskeméti 3. sz. országgyűlési képviselői helyre a kecskeméti MDF dr. Debreczeni Józsefet az MDF kecskeméti szervezet vezetőségi tagját, az MDF országos választmányának tagját jelöli. Ezt azonban elképzelhető, hogy maguk az MDF tagok is megvétőzzák, ugyanis bizalmatlansági indítványt kívánnak benyújtani Debreczeni ellen.

4. HMT 12-14

Az MDF lajosmizsei szervezete a közelmúltban feloszlott. Ugyanis újjáalakuló ülésükön mindössze 4 fő vett részt.

Az MDF kecskeméti szervezetének tagsága kb. 40–50 főre csökkent, mivel prominens képviselők más pártok szervezésébe kezdtek, s a tagság nagy része ezekbe a szervezetekbe lép át.

Az MDF kecskeméti képviselői fellépése ellen több szervezet is tiltakozik (pld. SZDSZ, kisgazdapárt) ugyanis gyűléseiken az MDF propaganda anyagait terjesztik, s megpróbálják megzavarni a rendezvények menetét.

5. HMT 12-14

1989. június 23-án a kecskeméti HNF székházában dr. Bernáth Balázs (még MDF tag) vezetésével alakuló ülését tartja a Független Kisgazda-, Földműves- és Polgári Párt.

6. HMT 12-14

Marik Pál – a Kereszténydemokrata Párt budapesti szervezője – pártja nevében is elítélte Rácz Sándor és Orbán Viktor 1989. június 16-i nyilatkozatát. Elmondta, hogy az ilyen szovjetellenes kirohanások nem szolgálják a nemzeti megbékélést, károsak nemzetközi kapcsolatainkra. A jaltai szerződés értelmében ugyanis a nemzetközi jogra hivatkozva a Szovjetunióknak a szerződés lejártáig – 1992+4 év – tehát 1996-ig jogában áll a magyarországi beavatkozás. Ezért el kell kerülni, meg kell akadályozni a Szovjetunióval szembeni káros megnyilvánulásokat, sőt biztosítani kell a mostani s esetleg az 1995-ös választásokon is az MSZMP választási győzelmét. (Legalább 51 százalékos győzelmi arányát.) Ha ez veszélybe kerülne, az ellenzéki polgári pártoknak vissza kell lépniük a választások során. (Lengyelországban ezt nem tartották be s a Szolidaritásnak elsőprő választási győzelme ellenére is vissza kell adnia a hatalmat a LEMP-nek. Ezzel azonban elveszíthetik a tömegek bizalmát.) Ezt a helyzetet azonban Magyarországnak el kell kerülnie.

A törvényalkotás terén viszont meg kell akadályozni, hogy csak szűk körök igényeit – csak az MSZMP, esetleg szovjet érdeket – támogató jogszabályok kerüljenek elfogadásra. Marik hozzáfűzte, hogy a Kereszténydemokrata Párt újjászervezése nyugati sugallatra Bölcsföldi András – Ausztrália – 1988 őszi magyarországi látogatását követően kezdődött el, de ugyanígy a nyugati ösztönzés mondható el a többi klasszikus polgári párt újjáéledése kapcsán is.

7. K/3 12-12

Történelmi Igazság[tétel] Bizottság aláíró – budapesti feladással – az MDF elnökségének címzett levelében a Nagy Imre temetés apropóján felhívja a figyelmet: „ne szovjet

állampolgár, az NKDV [sic!] egykori századosa legyen a magyar közmegegyezés és megbékélés szimbóluma”.

„A hatalom és az ellenzék soraiban megtalálható azok a személyek, akiknek múltját... nyilvánosságra hozatalra érett bizalmas dossziék őrzik... az adatok az illetékes szerveknél rendelkezésre állnak.”

8. K/3 12-12

Dr. J. A-né – Budapest 1123. [...] – Lezsák Sándor lakiteleki lakosnak írt levelében az MDF és az Ellenzéki Kerekasztal képviselőinek Nagy Imre temetésén tanúsított magatartását negatívan értékeli, véleménye szerint ott „egetverő apolitikus nacionalista, időszerűtlen dolgok hangzottak el, melyek az ország elszigetelődéséhez vezethetnek.”

Értékelése szerint felcserélődtek a szerepek, most az ellenzék ragaszkodik ahhoz a politikához, mely a gazdaságot tönkretette, kifejti, hogy az ellenzéknek nincs alternatív kormánymodellje. Ha a kormányt megbuktatják, nem tudják teljesíteni ígéretüket. „Románia színvonala alá süllyedünk... ezért kéri Lezsákot, próbálja úgy befolyásolni az Ellenzéki Kerekasztalt, hogy „ne vigye törésre a dolgot.”

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályokat.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

Jenovai Lajos r. alezredes
megyei főkapitány
állambiztonsági helyettese

1989. június 30.

20/4-91/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

X.1989. június 30. (63)

1. HMB 12-14

1989. június 26-án 19 órától a mosonmagyaróvári és kiskunhalasi MDF szervezésében „Mosonmagyaróvár 1956 tanulságai” címmel összejövetelt tartottak kiskunhalasi városi moziban kb. 600 fő részvételével.

A rendezvény célja Dudás István ny. hőr. ezredes 1956-os mosonmagyaróvári tevékenységének „tisztázása” volt. Jelentősebb résztvevők:

Dudás István ny. hőr. ezredes

Mádai András hőr. ezredes (A HÖR Országos Parancsnokság képviselője)

Győri Béla (Magyar Rádió – Vasárnapi Újság)

Szeredi Kálmán és Papp Gyula (mosonmagyaróvári MDF)

dr. Nagy Lajos, Németh B. László, Pajor Kálmán stb. (kiskunhalasi MDF).

Az összejövetelt az MTV Szegedi Körzeti Stúdiója, valamint a kiskunhalasi művelődési ház stábjá videóra rögzítette.

Mosonmagyaróvárról kb. 25–30 fő vett részt. A közönség soraiban helyet foglaltak a kiskunhalasi MSZMP reformkör tagjai is.

Az est folyamán a sajtóból már ismert tényeken kívül újabb adatok nem kerültek felszínre. Összegezve ez a vélemény alakult ki, hogy az összejövetel nem járt eredménnyel, olyan lényeges információ nem hangzott el, mely az ügy tisztázását elősegíthette volna. A kiskunhalasi MDF képviselője – jogász – úgy fogalmazott, amennyiben nem bizonyítható, hogy emberiség vagy népellenes bűncselekmény valósult meg, az ügy elévült, bírósági úton nem lehet Dudás felelősségre vonását követelni. A jelenleg ismert vallomások ellentmondásosak, nem bizonyíték értékűek.

Az est további részében a jelenlévő kiskunhalasi rendőrkapitány, határőr és munkásőr parancsnok válaszolt a közönség fegyveres erőikkel és testületekkel, valamint aktuális belpolitikai kérdésekkel összefüggésben.

A rendezvény 00.30 órakor – kb. 150 fő jelenléte mellett – állambiztonsági szempontból jelentős esemény nélkül zárult.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. valamint a Győr-Sopron MRFK III/III. Osztályait.

2. HMT 12-14

1989. június 24-én Budapesten a Metró Klubban kb. 50 fő részvételével egyeztető tárgyalást tartottak a Magyarországi Szociáldemokrata Párt budapesti és vidéki VB tagjai. Napirendi pontok:

1. Révész András pártelnök leváltása, egyben tiszteletbeli örökös elnökké választása.

2. Az új vezetőség megválasztása: Baranyai Tibor – elnök, Bácskai Sándor és Takács Imre – titkárok, 10 fős budapesti és 7 fős vidéki vezetőség.

3. A résztvevők határozatot hoztak arra vonatkozóan, hogy személy szerint meg kell vizsgálni azok helyzetét, akik az „ellenpuccsban” részt vettek, s dönteni kell kizárásukról, vagy más módon történő felelősségre vonásukról.

Az ellenpuccs lényege, hogy a XVIII. Szocialista Internacionálé stockholmi ülésének ideje alatt többek között Révészék, Ruttnerék a tényleges vezetés tudta nélkül 1989. július 1-re, 2-re összehívták országos gyűlésüket, aminek legfőbb célja egy új vezetés megválasztása lett volna.

A fentiek értelmében a jelenlévők kinyilvánították, hogy július 1–2-ai országos gyűlést semmisnek tekintik, azon nem vesznek részt, s tiltakoznak az ellen, hogy ez a szocdem. párt neve alatt fusson.

A jelenlegi vezetés deklarálta, hogy programjukat az 1948 előtti elvekre építik, nem fogadják el a koalíciót az MSZMP-vel, elzárkóznak a Nyers-Pozsgay-féle irányvonaltól. Amennyiben az elkövetkezendő választások során vereséget szenvednek, erős ellenzéket fognak képviselni.

A most megválasztott – és kibővített – vezetőség legközelebb 1989. június 30-án Budapesten a Ferenczi u. 28. III. 3. szám alatt fog találkozni.

1989. szeptemberétől 1 hetes turnusokba megindulnak a „bécsi kirándulások”, melyek során a hazai és osztrák szocdemesek kicserélik eddigi tapasztalataikat, kialakítják esetleges közös álláspontjukat.

Az MSZDP kongresszusának legkorábbi időpontjaként 1989. október-novembert jelölték meg.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-4. és 7. Osztályokat.

Donáth Tibor r. szds.

Jóváhagyom:

dr. Balogh Bertalan r. hdgy.

osztályvezető

távollévő áb. helyettes mb.

Békés megye

1989. április 14.

R-203-6/17/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. április 14. (16)

HMB 14-4

Hírforrásunk a mai napon az alábbi információt adta:

1989. április 07-én munkahelyén spontán beszélgetést folytatott egy román állampolgárral, aki elmondta, hogy Romániában az a híresztelés terjedt el, miszerint 1989. augusztus 23-án, „Románia nagy nemzeti ünnepén” Nicolae Ceausescu hivatalosan lemond. A híresztelés szerint erre az időpontra Románia kifizeti külföldi tartozásait, s ezzel Ceausescu „nagy” küldetését teljesítette.

A román állampolgár adatai ismeretlenek.

Intézkedés:

- illetékes központi osztály tájékoztatása és a meglévő operatív pozíciók eligazítása az információ ellenőrzése, további információk felderítése a fenti témakörben.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. április 20.

R-203-6/18/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI.1989. április 20. (17)

ASZA 12-4

A mai napon illegálisan áttelepülni szándékozó román állampolgárok állambiztonsági meghallgatása során az alábbi információ került felszínre:

A magyar-román határ közelében lévő két község Szentanna és Komlós lakossága háromnegyed részben román állampolgárságú, román nemzetiségű cigány. Az elmúlt napokban ezekből a falvakból összesen 20 fő jött át illegális úton az MNK területére. Meghallgatásuk során elmondták, amennyiben nem kerülnek visszaadásra, úgy 10–15 fős csoportokban, összesen kb. 1500–1700 fős cigány lakosság megkísérli az átszökést az MNK területére.

Intézkedés:

- a felszínre került információról tájékoztattuk az ORFK és a KEO illetékes központi szerveit.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. április 25.

R-203-6/19/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI.1989. április 25. (18)

HK-12-12

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy 1989. május 5–6-án Gyulán az MDF gyulai városi szervezete égisze alatt Pro memoria Apor Vilmos címen megemlékezést szerveznek.

Az Apor Vilmos püspök emlékére rendezett ünnepség programja:

1989. május 5-én 18.00 órakor Gyulán a városi tanács dísztermében kerekasztal beszélgetést szerveztek „Kereszténység – humanitás – emberi jogok – demokrácia 1989-ben Magyarországon”.

Meghívottak:

Bíró Zoltán irodalomtörténész

Für Lajos történész

Gyulai Endre szeged-csanádi megyéspüspök

ifj. Keresztes Sándor mérnök

Korzenszky Richárd pannonhalmi perjel, bencés szerzetes

dr. Pataky Kornél győri megyéspüspök

Pozsgay Imre államminiszter

Vitavezető: Raffay Ernő történész

1989. május 6-án 9.30 órától Gyulai Endre megyéspüspök misét celebrál Apor Vilmos emlékére.

10.30 órától a nagytemplom falán felavatják Apor Vilmos emléktábláját.

11.30 órától nyilvános tudományos ülést tartanak a városi tanács dísztermében.

Hivatalos kapcsolatunk véleménye szerint a rendezvény várhatóan nacionalista, szovjetellenes jelleget ölthet az előzetes információk alapján.

Intézkedés:

- az illetékes központi osztályok tájékoztatása, a rendezvény operatív biztosításának megszervezése.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. április 28.

R-203-6/20/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. április 28. (19)

HMB 12-3

1989. április 25-én R-203-6/19/1989. számon leadott 18. sorszámú napi jelentéssel kapcsolatosan a mai napon az alábbi információ merült fel:

Az 1989. május 5-6-án tartandó Apor Vilmos emlékülésre meghívást kapott az USA és Anglia budapesti nagykövete, mely meghívást visszaigazolták a szervezők felé azzal, hogy azt elfogadják.

A gyulai MDF városi szervezetét tájékoztattatta Pozsgay Imre elvtárs is, hogy a meghívást elfogadta, s lehetőségéhez mérten rész kíván venni az emlékülésen.

Intézkedés:

- az illetékes központi osztályok tájékoztatása.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 8.

R-203-6/21/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 08. (20)

K/3 12-12

Információs forrásunk a mai napon hozta felszínre, hogy az MDF békéscsabai szervezete „Mit akarnak a csabai demokraták?” címmel 12 pontban fogalmazta meg követeléseit és céljait.

1. Fenyegetés helyett fegyverletételt, ravaszdiság helyett eszmecserét!
 2. Félrevezetés helyett nyilvánosságot!
 3. Az MSZMP országgyűlése helyett alkotmányozó nemzetgyűlést!
 4. Látszatválasztások helyett valódi önkormányzatot! Felülről irányított tanácsok helyett népképviselőket!
 5. Túléleési taktikák helyett jövőteremtő gazdaságot!
 6. Kiváltságok helyett igazságos közteherviselést, megalázó szegénység helyett szociálpolitikát!
 7. Tüneti kezelés helyett hatékony egészségügyet!
 8. Környezetpusztítás helyett környezetvédelmet!
 9. Szellemi közöny helyett értékteremtő műveltséget!
 10. XIX. század helyett XXI. századot a falvakba!
 11. Felelős kisebbségi és menekültpolitikát! Segítséget Erdélynek! Honfitársi kapcsolatot a világ minden táján élő magyarokkal!
 12. Történelmi igazságtételt a Viharsarokban is!
- A fentieket egységes szerkezetbe foglalt belépési nyilatkozatban terjesztik személyesen és postai úton a megyében.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 8.

R-203-6/22/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 08. (21)

ATA 12-3

A hírforrás 1989. május 07-én felszínre hozott információja szerint a Körös Kazángyártó és Gépipari Vállalat gyomaendrődi gyáregységének különválása érdekében szervezett sztrájkot egyik vezetője, Kora István helyi lakos, MDF-tag április 29-én elvitte Budapestre az ügyben keletkezett dokumentációkat az MDF jogászainak, dr. Furmann Imrének és Sólyom Lászlónak.

Ennek alapján dr. Furmann május 10-én 18.00 órakor Gyomaendrődön a művelődési házban találkozik a gyáregység dolgozóival, hogy jogi tanácsokat adjon nekik.

Megjegyzés: a bíróság a vállalat igazgatójának feljelentése alapján törvénytelennek minősítette a gyomaendrődiek sztrájkját.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt, s operatív úton megszervezzük a május 10-i találkozó ellenőrzését.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 8.

R-203-6/23/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 08. (22)

TA 12-12

Információs forrásunk a mai napon az alábbi információkat hozta felszínre. Herczeg Tamás békéscsabai lakos, MDF tag, a Magyar-Amerikai Baráti Társaság vezetőségi tagja s a 06-1-126-450 számon jelentkező, az amerikai nagykövetségen dolgozó „Ecsédi” úr között:

Herczeg tájékoztatást adott a baráti társaság május 05-i összejöveteléről és érdeklődött, hogy a nagykövet vagy Anderson asszony mikor tud lejönni Békéscsabára.

Ecsédi elmondta, hogy a nagykövet csak augusztusban tud lejönni, mert most az amerikai elnök magyarországi útját készíti elő. A június 02-i összejövetelre egy amerikai ezredes fog lemenni Békéscsabára.

Június 04-én az amerikai nagykövetségen követségi fogadás lesz, s Ecsédi megkérte Herczeget, hogy küldje el az elnökség névsorát pontos címmel, hogy meg tudják hívni őket is a fogadásra. A beszélgetés végén Ecsédi határozott ígéretet tett, hogy a nagykövet vagy Anderson asszony látogatást fog tenni a békéscsabai Magyar-Amerikai Baráti Társaságnál ma még nem pontosítható időben.

Intézkedés:

- a fenti információkról tájékoztattuk az illetékes központi osztályt, akivel intézkedéseinket a baráti társaság vonatkozásában folyamatosan egyeztetjük.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 9.

R-203-6/24/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 09. (23)

HMB 12-12

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy 1989. május 08-án 18 órakor kezdődő ülésen a békéscsabai téglagyárban megalakult a Békéscsabai Ellenzéki Kerekasztal.

Az alakuló ülésen részt vett a békéscsabai MDF, a kispapáért, a Bajcsy-Zsilinszky Baráti Társaság, a FIDESZ, a Szabad Demokraták Szövetsége, illetve a Politikai Foglyok Szövetségének a képviselője.

A megalakulást követően közös nyilatkozatot fogadtak el, a választásokon történő közös képviselő állításáról, illetve az egyeztetett ellenzéki tevékenységről.

1989. május 09-én sajtótájékoztatót tartanak a békéscsabai Körös Hotelben.

Intézkedés:

- illetékes központi osztály soron kívüli tájékoztatása, további információszerzés meglévő operatív pozícióink útján a megalakult Ellenzéki Kerekasztal céljairól, további terveiről.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 11.

R-203-6/25/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 11. (24)

HK-12-12

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy a békéscsabai Márton Áron Cserkészcsoporthoz tartozó testülete és szervező bizottsága nevében Kárpáti László rk. plébános, a szervező bizottság elnöke, akit szervünk külön nyilvántartásban ellenőrzés alatt tartó levélben kereste meg a békéscsabai tanítóképző főigazgatóját.

Kárpáti levelében közli, hogy a főiskolán egy cserkészőrs működik, s fogadalomtételt szerveznek számukra (20 fő). Kéri a főigazgatót, hogy 1989. május 19-én 16.00 órától engedélyezze a csapatzászló avató és fogadalomtevő ünnepséget. Egyben felkérte, hogy szóljon néhány szót a cserkészpedagógia jelentőségéről.

A főiskola vezetése engedélyezi a csapatzászló avatást és a fogadalomtevő ünnepséget a főiskola épületében, de nem képviselteti magát a rendezvényen.

Intézkedés:

- az illetékes központi osztályt tájékoztatjuk, a meglévő operatív pozícióink útján ellenőrizzük az ünnepséget.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 24.

R-203-6/26/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 24. (25)

HMT 12-12

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy a gyulai közúti határátkelőhelyen 08 órakor beléptetésre jelentkezett az AA-CW 426 frsz.-ú Mercedes kiskamion. Rakománya fűrészelt fenyőáru, melyet Romániából az NSZK-ba szállított.

A gépkocsi vezetője M. L. ([...] jugoszláv állampolgár) salzburgi lakos, a gépkocsi üzemeltetője G. M. [...] NSZK állampolgár.

A vámvizsgálat során a fűrészelt fenyőáru alatt kialakított rejtékhelyet találtak, ahol 19 román állampolgárságú, német nemzetiségű személy volt elrejtve.

Az ellenőrzés feltárta, hogy a gépkocsi hamis forgalmi engedéllyel közlekedett.

Megjegyzés: G. M. ellen vizsgálati szerveink 1988. augusztusában már eljárást folytatott embercsempészás alapos gyanúja miatt.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BFK és a KEO illetékes vezetőit;

- a BM III/1. Osztály és a BM HÓR Parancsnokságának közös állásfoglalása alapján a 19 román állampolgárságú, német nemzetiségű személy elhelyezésére intézkedés történt a mezőkovácsházi átmeneti táborban, a gépkocsi vezetőjének tartózkodási engedélyét megvonták.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 25.

R-203-6/27/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 25. (26)

TA 12-4

A mai napon felszínre került információ szerint a FIDESZ választmányi tanácsülésén felvetődött, hogy demonstrációt szervez 1989. június 15-re minden szovjet laktanya mellett. A tanácsülés nem hozott konkrét döntést az ügyben, de Fülöp Zoltán békéscsabai FIDESZ tag megkezdte a demonstráció szervezését Békéscsabán, illetve országosan a FIDESZ sajtója útján. Felhívást kíván közzétenni, hogy minél többen csatlakozzanak az akcióhoz.

Intézkedés:

- a felszínre került információról tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt, és operatív úton megkezdjük az információ ellenőrzését.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 25.

R-203-6/28/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 25. (27)

HMB 12-3

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy 1989. június 2-án 18 órától a békéscsabai Magyar-Amerikai Baráti Társaság soros összejövetelét tartja az ifjúsági és úttörő házban.

Az USA nagykövetségén dolgozó Ecsédi nevű sajtóreferens tájékoztatása szerint a rendezvényen részt vesz a nagykövetség katonai attaséjának helyettese Maxwell alezredes.

1989. június 2-án érkezik félhivatalos programként feleségével s öt gyermekével. Békéscsabán a Körös Szállóban foglaltak számára szállást június 2-ra és 3-ra. A tervezett program szerint a MABT ülése után vendégül látják a Körös Szállóban, június 3-án délelőtt megbeszélés a MABT vezetőségével, délután városnézés Gyulán. Vacsora a Körös Szállóban, ahol 30 személy részére foglaltak asztalt.

Maxwell visszautazásának várható időpontja 1989. június 4-én délelőtt.

Intézkedés:

- a fenti információról tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt;
- meglévő operatív kapcsolatainkat eligazítjuk a rendezvény operatív biztosítására, illetve állambiztonsági értékű információk felderítésére.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. május 30.

R-203-6/29/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. május 30. (28)

ATA 12-12

Hírforrásunk a mai napon arról tájékoztatót, hogy 1989. május 21-én feladásra került MÁVTRANS postaküldeményeket a 22-én 05.35 h-kor Curticiből [Kürtös] induló Orient expressz vonatról a román szervek szabálytalanul leszedték. A postaküldemények között volt a vámhivatal által átadott külker. váll. okmányai, a MÁV napi postája, levelezései. A visszatartott küldeményeket május 24-én az esti órákban adták vissza és 25-én az Orient expresszvonattal küldték Budapestre.

Honfi János MÁV képviselő felkereste a román határőrséget, a vámhivatalt, és tájékoztatást kért az eseményekről.

Mindkét szerv illetékes vezetője egymásra hárította a felelősséget, de érdemi választ nem adott.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/II-11. Osztályon keresztül a BM III/II-12. Osztályt, valamint a Csongrád Megyei RFK ÁB szervét.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 14.

R-203-6/30/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 14. (29)

HMB 12-4

Hírforrásunk a mai napon jelentette, hogy a kétegyházi Mezőgépnél, illetve a termelőszövetkezetben dolgozó ismerőseitől az alábbi információ jutott tudomására:

- Bush amerikai elnök látogatásának idejére a Romániából áttelepültek Budapesten demonstrációra készülnek. A demonstráció célja tiltakozás az ellene, hogy az USA nem fogadja a Romániából menekülteket, akik az USA-ban kívánnak letelepedni.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/II-11. Osztályt;
- a hírforrás eligazítása további, pontosabb információ felderítésre a demonstrációval kapcsolatosan.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 15.

R-203-6/31/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 15. (30)

TA 12-3

Információforrásunk által 1989. június 14-én került felszínre, hogy az MDF meghívására Párizsból delegáció érkezik Magyarországra a Franciaországban élő román emigráció képviselőjében. A delegáció tagjai: Ariadna Compa (Doina Cornea lánya), Mihnea Cornea a „Lupta” c. lap főszerkesztője Franciaországból és Balanescu az NSZK-ból és egy fő

Svájcból. Június 15-én egy esti járáttal érkeznek Magyarországra, s június 20-ig tartózkodnak itt.

Június 16-án részt vesznek Nagy Imre és sorstársai temetésén, június 17-én kerekasztal megbeszélést folytatnak az MDF-el Budapesten.

Június 18-án a gyulai MDF szervezésében Gyulára látogatnak. A látogatást Fretyán István, a szegedi TV körzeti stúdió román nyelvű adásának vezetője szervezte. Ő kíséri őket először Szegedre, majd Gyulára.

Terveik között szerepel a gyulai román gimnázium és a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének felkeresése. Lehetőséget keresnek a szegedi tanárképző főiskola román tanszékének meglátogatására is.

Információink szerint Keszthelyi Gyula Párizsból készíti elő és szervezi a programot.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk az illetékes központi osztályokat, s meglévő operatív lehetőségeink útján ellenőrizzük a delegáció Békés megyei programját.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 19.

R-206-6/32/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 19. (31)

K/3 12-12

Információforrásunk a mai napon hozta felszínre, hogy a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége Tångagärdenben 1985. júl. 1–9. között tartja második nyári továbbképző táborát „nemzetünk sodrásban” címmel.

A szövetség nevében Szentkirályi Csaba felkérte előadónak Banner Zoltán magyar nemzetiségű román állampolgárt, aki 1988. júniusában hivatalosan települt át Magyarországra. A további felkért előadók:

Berghidai Magdolna
Fényi Tibor
Molnár V. Pál
Mokos Imre
Muzsnáki Magda
Wente Ida

Banner a Békéscsabai Múzeumban dolgozik, mint történész. Aktív közéleti tevékenységet folytat, sokoldalú kapcsolatokkal rendelkezik az áttelepült román állampolgárok körében.

Intézkedés:

- a fenti információról tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt;
- a már látókörünkbe került Banner Zoltán ellenőrzését a meglévő pozícióink alapján folytatjuk.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Hankó Pál r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 19.

XI. 1989. június 19. (32)

HMB 12-13

HMB arról tájékoztatót, hogy Romániából érkező magyar állampolgároktól olyan információ birtokába jutott, miszerint 1989 őszén – október-november hónap – Románia részéről tervbe van véve egy katonai offenzíva indítása Magyarország ellene. Ennek megfelelően részesülnek kiképzésben csapataik, a sík területen történő mozgásokat gyakorolják. A román vezetés állítólag meg van győződve arról, hogy a Tisza vonaláig minden akadály nélkül eljutnak, számottevő katonai akadályba nem ütköznének a magyar katonai csapatelhelyezéseket figyelembe véve. Elképzeléseik szerint mire a magyar hadsereg dunántúli egységei mozgósításra kerülnének, addigra már a Tisza vonalánál lenne a román sereg.

Fenti információt erősíti HK-tól kapott értesülés is, mely szerint a Curtici [Kürtös] vasútállomáson szolgálatot teljesítő egyik magyar nemzetiségű dolgozó is úgy nyilatkozott, hogy „félti Magyarországot”, mert a románok az ősz folyamán valami „nagy dologra” készülnek Magyarország ellen. HK azt is elmondta, hogy az utóbbi két hétben 14 magyar nemzetiségű román vasutas dolgozót vezényeltek az ország belsejébe Curticiból.

Magyar területen a határtól mintegy 20 km-es sávban a lakosság nagyon nyugtalan fentiekből kifolyólag. Főleg Geszt környékén izgatott a lakosság, mivel egyre több nyugtalanító hírt hallanak a román tervekről.

Hírforrásunk arról is beszélt, hogy romániai területen állítólag magyar rendszámú katonai járműveket láttak mozogni, benne magyar (feltehetően magyar) egyenruhás katonákkal. Állítólag a határtól mintegy 10 km-es mélységben ún. ellenőrző posztokat telepítettek, melyek olyan jellegűek, hogy a magyar határ felé igyekvők azt hiszik, hogy már Magyarországon vannak és a megtévesztő (magyar) egyenruhásoknál jelentkeznek, akik aztán átadják őket a hivatalos határőrizeti szerveknek. Ilyen eseményt többen is láttak már odaát és ezért terjedt el az a hír, miszerint a magyarok ismételten vissza adnak embereket Romániának. Több cigányt láttak már így elfogni, akiket érdekes módon tovább engedtek, míg a nem cigány személyeket visszatartották.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/II-12. Osztályt;
- további adatgyűjtést folytatunk az állítólagos katonai offenzívára vonatkozóan.

Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes

Gábor Ferencné r. tzs.

1989. június 26.

XI. 1989. június 26. (33)

TA 12-14

1989. június 24-én a szakaszosan elkészült szögesdrót kerítés lebontását a román hatóságok megkezdték. A bontás nem csak a Békés megyei szakaszon kezdődött meg, hanem Nagylak, Kiszombor térségében is. A mintegy 300 km-es határszakaszon vannak még olyan területek, ahol a szögesdrót még megmaradt. Ilyen szakaszos területek vannak Battonya, Dombegyháza térségében, de másutt is. Ott, ahol felszámolták a szögesdrótot, a betonoszlopokat is elszállították. A kivezető földutakra 200 méterre a határtól egy-egy teherautó homokot szórtak le kupacokba, valószínű útelzárási céllal.

A távollévő Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes helyett:
Varga András r. őrgy.
osztályvezető

Gábor Ferencné r. tzls.

1989. június 27.

R-203-6/35/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 27. (34)

ATA 12-14

A napokban a belépő Nessebár expresszen utazók és a hálókocsi kalauzok közölték, hogy a Maros völgyében és más nem pontosított helyeken nagyobb katonai egységeket láttak mozogni, köztük terepjárókat és harckocsikat. Magyar állampolgárok felfigyeltek arra, hogy az aradi repülőter környékére légvédelmi üteget telepítettek.

HMB 12-14

1989. június 21-én a román határőrség 7 román nemzetiségű román állampolgárt tiltott határátlépés kísérlete közben lelőtt.

A holttesteket 7 napig Curticiben [Kürtös] tartották, majd egy sóderszállító billenecs tehergépkocsira rakták fel, amelyre szemetet pakoltak. Az információ K. I. román állampolgártól származik.

Hírforrásunk közölte továbbá, hogy Románia Mirage harci repülőgépeket vásárolt, hogy mely országtól, arról nincs tudomása. Arról sem tud, hogy a repülőgépeket hol tartják. Hírforrásunk értesüléseit román állampolgároktól – közöttük rendőröktől is – szerezte az utasellátó mozgószolgálat dolgozóin keresztül.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/II-10. Osztályon keresztül a III/II-12. Osztályt.

A távollévő Virág Sándor r. alezredes
áb. helyettes helyett:
Szloszjár György r. őrgy.
osztályvezető

Gábor Ferencné r. tzls.

1989. június 28.

R-203-6/36/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 28. (35)

LBE 13-13

B. L. [...], áttelepült román állampolgár az alábbiakat közölte: 7 hónapos magyarországi tartózkodása alatt 5 alkalommal jelent meg nála D. K. [...] sz. alatt lakos, másod-unokatestvérének férje. B-től az alábbiakat próbálta megtudakolni:

- kik azok, akik Magyarországra települtek át, B-nak milyen velük a kapcsolata;
- Vasile Flutar katonai ügyész jelenleg hol tartózkodik, hogyan lehet őt megtalálni. (Erre a kérdésre D. különös hangsúlyt helyezett.);
- hol lehet a Magyarországon tartózkodó, Ceausescu politikájával szemben álló romániai ellenzéket megtalálni;
- Magyarországon milyen típusú lehallgató készülékeket lehet beszerezni és hogyan lehet azokhoz hozzájutni;

- név szerint, kik foglalkoznak a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságon a román menekültek ügyeivel.

Fentieken túlmenően D. K. a B-nál talált újságokból és folyóiratokból az összes Romániára vonatkozó cikkeket kivágta és azokat Romániába vitte át.

B. tudomása szerint D. Debrecenben is járt, ahol fényképezőgéppel fényképezte a segélyre várakozó román állampolgárokat.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/II-10. Osztályon keresztül a III/II-12. Osztályt;

- D. K. operatív ellenőrzését megszervezzük.

A távollévő Virág Sándor r. alezredes

áb. helyettes helyett:

Szloszjár György r. őrgy.

osztályvezető

Gábor Ferencné r. tzls.

1989. június 28.

R-203-6/37/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XI. 1989. június 28. (36)

AK 12-14

Hírforrás arról tájékoztatott bennünket, hogy S. T. (Tótkomlós, [...] sz. alatti lakos rendszeresen Romániába utazik és magával vitt árukkal üzletel. Kb. 3 hónappal ezelőtt magával vitt 4 db útlevelet, melyet szomszédjaitól és ismerőseitől szerzett meg, külföldi fizetőeszköz kiváltása céljából, amelyekre benzin-bont vásárolt és azt feketén eladta. E tevékenysége miatt a román hatóság őrizetbe vett, majd többször kihallgatta. Elmondása szerint útlevelébe beütötték a „c” és „l” betűket, amelyek „eljárás alá vonva” és „eljárás megszüntetve ellene” intézkedéseket jelentik.

S. T. kapcsolatunknak elmondta, hogy a magyar állampolgárok üzletelésére vonatkozóan be akarják szervezni, de ő ezt nem vállalta. Azért, hogy ellene az eljárást megszüntessék 4000 DM-t fizetett a vele szemben eljáró 4 rendőrtisztnek. Őrizetbe vételére az Arad megyei főkapitányságon került sor.

Az eljárás megszüntetése után S. T. 3 alkalommal utazott ki Romániába.

Intézkedés:

- S. T. útlevél anyagát megkértük az orosházi rendőrkapitányságtól, valamint operatív úton ellenőrizzük;

- az információról a BM III/II-11. Osztályon keresztül tájékoztatjuk a BM III/II-12. Osztályt.

A távollévő Virág Sándor r. alezredes

áb. helyettes helyett:

Szloszjár György r. őrgy.

osztályvezető

Gábor Ferencné r. tzls.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

1989. április 5.

II. 1989. 04. 05. (50)

HMT 12-14

Furmann Imre az MDF elnökségétől azt a feladatot kapta, hogy szomszédos országok, így Csehszlovákia, Szovjetunió és Románia magyarlakta területeit járja végig és folytasson beszélgetést az ott élő magyar lakosság értelmiségi csoportjaival. Ennek megfelelően 1989. 04. 02-án Kassára utazott gépkocsival. Utasai közül ismert Hajdú Gábor újságíró, MDF tag.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 6.

II. 1989. 04. 06. (51)

1. HMT 12-14

Kiegészítés az 1989. 03. 13. sz. napi jelentésünk 1. sz. információjához:¹¹

Ózdon az 1989. 03. 24-én megtartott SZDSZ összejövetelen részt vett Udvarhelyi Tamás Budapest, [...] sz. alatti lakos a Népszava munkatársa, aki riportot készített Kristály Gyulával, a Reform c. lap számára. Az újságíró kérdései Kristály Gyula börtönélményeire, válása körülményeire, a vezetés jelenlegi megítélésére vonatkoztak. Az SZDSZ összejövetelen részt vett Solt Ottilia is, aki feladatul határozta meg az ózdi csoportnak a szélesebb tömegbázis megteremtését, valamint a kapcsolatfelvételt az ózdi munkanélküliekkel. Udvarhelyi Tamás 1989. 03. 24-én kijelentésével ellentétben nem utazott el Ózdról, hanem 21 óra körül Kristály Gyula lakására ment, ahova a 20.30-kor taxival megérkezett Solt Ottilia is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

2. ER 12-12

A leninvárosi rendőrkapitányság 1989. 04. 05-én 81/1989. sz. alatt nyomozást rendelt el a Btk. 269. §. (1) bek[ezdése]-be ütköző közösség megsértése vétsége miatt G. S. [...] tiszatárjani lakos ellen, mert 1989. 04. 04-én 0 óra 15 perckor Tiszatárján községben az Árpád úton, az oszlopokon elhelyezett tartókból 9 db vörös zászló leszedett és azokat az utcán lévő sárba dobta.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 11.

II. 1989. 04. 11. (52)

1. HMT 12-14

Kiegészítés az 1989. 04. 05-i 50. sz. napi jelentésünkhöz:

Furmann Imre az 1989. 04. 06-i összejövetelen beszámolt Csehszlovákiában tett utazásáról. A jelentésünkben foglaltaktól eltérően nem Kassán, hanem Rozsnyón jártak. Egy értelmiségi fogadta őket, aki a baráti körét is meghívta a találkozóra. A vendéglátók megígérték, hogy megszervezik az ottani MDF csoportot.

A csehszlovákiai találkozón részt vett Hajdú Gábor újságíró szerint egy, a helyi aktualitásokra épülő, helyi nemzetiségi programot célul kitűző csoport fog kialakulni.

Furmann Imre ellátta őket bejelentkezési nyomtatványokkal.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-14

Az MDF miskolci csoportja 1989. április 28-án taggyűlést tervez a miskolci sportcsarnokban. A rendezvény vendége Für Lajos lesz.

A nagygyűlés szervezését Dombóvári Tibor vállalta magára. A nagygyűlést megelőző napon a Lenin Kohászati Művek főbejáratánál röpcédulákkal akarják a lakosságot mozgósítani a rendezvényre.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget, valamint a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 13.

R-204-18/1-53/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 04. 13. (53)

TA 12-14

Kiegészítés az 1989. 04. 11-i 52. sz. napi jelentésünk 2. sz. információjához:

Az információban szereplő nagygyűlés új időpontja 1989. május 4. 17 órakor lesz, helye változatlanul a miskolci sportcsarnok. Az időpont módosítására Für Lajos elfoglaltsága miatt került sor.

A nagygyűlésre várják Sinkovics Imre színművészt, valamint a Szolidaritás magyarországi képviselőjét, aki a dunaújvárosi munkás fórumon is részt vett. Ez utóbbi meghívását Lezsák Sándor szervezi.

Az új időpont kiválasztása a Für Lajossal folytatott megbeszélések eredménye, a változtatásra azért volt szükség, mert a résztvevők ragaszkodtak Für Lajos meghívásához.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget és a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 14.

R-204-18/1-54/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 04. 14. (54)

1. K/3 12-12

Feladó: Molnár Tamás Budapest, [...]

Címzett: dr. Furmann Imre Miskolc, [...]

Tartalma: 12 db plakát és 50 db szórólap az alábbiak szerint:

A szórólap egy felhívás, amelyben a címzett erkölcsi és anyagi hozzájárulását kéri az Inconnu független művészeti csoport az általuk kezdeményezett nemzeti hősök emlék- és sírkertjének létrehozásához.

Az Inconnu csoport 350 kopjafát készítene kb. 300000 Ft költséggel, a hozzátartozók és a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége felkérésére „az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc mártírjainak”.

Az emlékhelyet a rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájában alakítanák ki, elképzelésük szerint 1989. június 16-ra.

Az adományozók névsorát a sírkert egy kiemelkedő pontján feltüntetik, kifejezve a „folytonosságot és összetartozást 56 eszméinek egykori és mai képviselői között”.

Az adományokat Molnár Tamás címére kérik eljuttatni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMB 12-14

- Az MDF miskolci szervezete 1989. 04. 13-án megtartotta vezetőségválasztó gyűlését. A 109 fő MDF tag részvételével megtartott szavazáson 16 jelölt közül 9 fős vezetőséget választottak. A vezetőségbe többségében az MDF-ben eddig is aktív tevékenységet kifejtők kerültek.

- Április 22-én az MDF országos demonstrációt tervez Budapesten, tiltakozásul az autópálya díj bevezetése ellen.

- Az MDF miskolci szervezete tervezi a közeljövőben hazánkba látogató Lech Walesa, a lengyel Szolidaritás vezetőjének meghívását Miskolcra.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. TA 12-14

A Független Kisgazdapárt intéző bizottsága 1989. 04. 15-én 11 órakor Budapesten a Kisrabló étteremben ülést tart. Dr. Iván Gézának Fazekas Gyula küldött meghívót Gyöngyösről. Fazekas szerint az ülés célja a pártegység megteremtése. Az ülésre meghívottaknak listát kell készíteni területük tagságáról, mert összesíteni akarják a taglétszámot. Fazekas Gyula elmondta Iván Gézának, hogy a jövőben már csak javaslat alapján vesznek fel tagokat. A vezetőségbe csak legfeljebb fél év elteltével kerülhet be olyan személy, aki korábban már szervezetnek volt a tagja.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk;

- az információt külön nyilvántartásban szereplő személy ellenőrzésében hasznosítjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 19.

R-204-18/1-55/1989.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 04. 19. (55)

1. HMB 12-14

- A borsod megyei TSZ-ek képviselői a közeli napokban meg fogják keresni Szabó Istvánt a nádudvari TSZ elnökét abból a célból, hogy vállalja el az „új parasztpárt” elnöki tisztét. A küldöttséget a fiatal agrárértelmiség megyei klubja szervezi.

A megyei szervezet vezetőjének dr. Pusztai Béla, volt megyei tanácselnök helyett akarják felkérni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

- Dr. Répássy Tamás az MDF egyik szervezőjének kezdeményezésére aláírásgyűjtő akciót indítanak dr. Ladányi József országgyűlési képviselő visszahívására (a megyei tanács elnöke).

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget és a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

2. HMB 12-14

1989. 04. 14-én a műszaki egyetemi napok keretében a miskolci NME-n kb. 60–80 fő jelenlétében Solt Ottilia „Az SZDSZ bemutatkozik” címmel előadást tartott. Rajk László, aki szintén meghívott volt, nem jött el. A kb. 20 perces előadásban az SZDSZ céljai, történeti áttekintése, törekvései, az ország gazdasági helyzete, elszegényedés, demokrácia helyzete, a kormányzat ténykedése volt a téma, kb. azonos volt a vasárnapi TV műsor tartalmával. Többen érdeklődtek az SZDSZ-be való belépés lehetőségeiről.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget és a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

C: MSZMP titkárság, Bp. MSZMP székház

F: nincs

F. közli, hogy addig az országban nyugalom, bizalom nem lesz, amíg az ávósok, munkásőrök léteznek, mert ezek az MSZMP titkos katonái, hadserege.

Követeli az elvett földek visszaadását eredeti tulajdonosaiknak, az egyháznak, az államosított épületek visszaszolgáltatását – térítésmentesen, valamint a vörös csillagok mindenhol való eltávolítását, a szovjet katonák kivonását.

Csaknem azonos tartalmú levelet küldött az ismeretlen levélíró „MSZMP titkárság Miskolc” címre is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 20.

R-204-18/1-56/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 04. 20. (56)

TA 12-14

1989. 04. 19-én Kishonthy Zsolt, a miskolci MDF egyik szervezője Pusztai Lászlóval beszélt. Pusztai elmondta, hogy 1956-ban Miskolcon lelőttek egy orosz kiskatonát, mert nem akart a magyarokra löni, ennek a kiskatonának emlékművet szeretnének állítani.

Kishonthy nem tud az ügyről, de megemlítette, hogy van Miskolcon egy ma is élő orvos, aki 56-ban kórboncnok volt és felvetette, hogy meg kellene keresni és nyilatkoztatni arról, hogy az 56-ban kivégzetteken milyen sérülések jelei voltak láthatók.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 21.

R-204-18/1-57/89.

II. 1989. 04. 21. (57)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

F: Héjjasfalvi Héjjas Antal puritánreformátus püspök. Hollandia, [...]

C: dr. Szőnyi György Miskolc, [...] (református pap)

Héjjas a Christophorus Misszió ügyvezető generálisa felajánlja, hogy hitiratokat küld címzettnek. Az evangelizációs tartalmú füzeteket nem akarja postán küldeni, mert – szerinte – azokat a vámosok elkobozzák. Kéri, hogy nevezzen meg egy budapesti valakit („nem párttitkár, sem pedig Hazafias Népfront töltelékre van szükség” [sic!]) akihez eljuttathatnák az anyagokat. Ezen túl küld egy segélykérelmező kérdőívet, melyen részletesen káderezi C-t. Tartalmazza C. egész családja születési adataira és anyagi-szociális helyzetükre vonatkozó kérdéseket, valamint családi fényképeket is kér. Az adatok kiszolgáltatása fejében anyagi-szociális támogatást ígér. Érdeklődik, hogy tagja-e a Hazafias Népfrontnak, gyermekei között vannak-e KISZ tagok. Ezen kívül küld egy „Értesítő és hírközlő szolgálat” című röpcédulát, melynek tartalma: 1982. május 6-án Kaposváron a rendőrség letartóztatta református traktusok osztogatása miatt H. K., Sz. Sz. és T. I. nevű személyeket, akiket – a röpcédula szerint – emiatt 2-5 év szigorított börtönbüntetésre ítélték. Az ítélethozatal után Miskolcra szállították őket a börtönbe, ahol egy főhadnagy parancsára a két fiatal nőt két köztörvényes bűnöző megerőszakolta. A röpcédula 1986-ban készült, felhív arra, hogy segítsenek kiszabadítani őket a „börtön poklából”. A röpcédula alján felhívás: „sokszorosítsad és terjesszed”.

Megjegyzés: Az anyag alapján megállapítható, hogy Héjjas az egyházi emigráció ellenséges szárnyához tartozik, a röpcédula tartalma valótlannak tűnik.

A Somogy Megyei RFK III/III. oszt. vez. tájékoztatása szerint iratmissziós tevékenység miatt börtönbüntetést a jelzett időszakban senki nem kapott.

A címzett részéről a röpcédula terjesztésére nem kell számítani.

Intézkedés:

- a Somogy Megyei RFK III/III. osztályával felvettük a kapcsolatot az információ pontosítása érdekében;

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-12

HMB

Az 1989. 04. 13-i 53. sz. információhoz kiegészítésként jelentjük:

A sportcsarnok hozzájárult a rendezvény megtartásához, ezt az MDF tagság előtt 04. 20-án ismertették. Ezt megelőzően 04. 03-án 13.45-től 14.15-ig a Lenin Kohászati Művek 1. sz. kapuja előtt munkástoborzót tartanak, ennek során beszédet mondanak, és szórólapokat terjesztenek, melyekben felhívják a 4-i rendezvényen való részvételre.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

3. HMT 12-12

TA

- az 1989. 04. 20-i 56. sz. jelentéshez kiegészítés:

Miskolcon a Tanácsház téren 1956-ban elesett Mehmed nevű szovjet katona emlékére emléktábla van elhelyezve. Mile Lajos a 04. 20-i összejövetelen javasolta – mint levezető elnök – hogy a katonának állítson emléktáblát az MDF is, mert az ellenforradalmárok oldalán állt és úgy esett el.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a megyei PB első titkárát tájékoztatjuk.

- Mile Lajos ugyanekkor felhívta a jelenlévőket, hogy Nagy Imre temetésén minél többen vegyenek részt. Ehhez meg fogják szervezni a közlekedést vagy vonattal, vagy autóbusszal.

4. HMB 12-12

HMT

A május 1-i majálison az MDF sátrat tervez felállítani, ahol kaphatók lesznek az MDF kiadványai. Felvetődött, hogy beszédet kellene tartani, műsort kéne szervezni. Az utóbbiakat Mile nem javasolta azzal, hogy ez a szakszervezettel lenne nyílt konfrontáció.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 24.

II. 1989. 04. 24. (58)

1. K/3 12-14

F: Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete (SZME)

C. S. Gy. Miskolc, [...]

F: Egy Dóri keresztnevű személy tájékoztatja C.-t, hogy Miskolcon ő szervezi az SZME-t. A budapesti szervező Fodor Katalin Budapest, [...] sz. alatti lakos, április 24-én de. 11.00-kor az ő lakásán lesz az összejövetel. Mellékel egy belépési nyilatkozatot és egy meghívót az SZME egyházi szekciójának május 13-i országos találkozására. Helye: pilisszentkereszti római katolikus plébánia.

Megjegyzés: az egyesület programja, céljai nem ismertek.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/2 12-14

F: Cz. O. Vecsés, [...]

C: Sz. Gy. ref. lelkes, Miskolc, [...]

Belépési nyilatkozatot küld C.-nek a Vasárnapi Iskolai Szövetségbe és megküldi annak célkitűzéseit. Eszerint:

- minél több gyermeknek akarják hirdetni isten igéjét, erre alkalmasnak tartanak minden gyülekezeti vagy egyéb összejövetelt;
- bővíteni akarják az egyházi befolyás alá vonandó gyermekek számát;
- a „már megmentett” gyermekek hitét mélyíteni, a hitelvek saját életükre való alkalmazását oktatni kívánják;
- ezekhez főállású gyermekmunkásokat (vasárnapi iskolai tanítókat) is foglalkoztatnak;
- a szervezet adományokból tartja el magát.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

1989. április 25.

R-204-18/1-59/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 04. 25. (59)

1. HM-12-14

1989. 04. 19-én az MDF edelényi szervezete megbeszélést tartott, melynek során értékelték, hogy a helyi (Edelény és környéke) MSZMP vezetők közül kik a reformpártiak, kikkel lehet tárgyalni.

Ennek során elhangzott, hogy az edelényi első titkárt Szabó Pált már nem érdeklik a helyi problémák, mert a megyei pártvezetés dr. Túrós András helyére beteszi Borsod megyei rendőrfőkapitánynak.

Nagy Attila MDF tag kifejtette: „az MSZMP azt bizonyítja ezzel, hogy saját társadalmi, egyéni érdekeiket fontosabbnak tartják, mint a nép részére biztosítandó közrendet. A népi rendőrség szakmai, minőségi szintjének növelését ahelyett, hogy a megye élére hivatásos, hozzáértő rendőrtisztet tennének vezetőnek. Csak csinálják, majd észreveszik magukat az ilyen húzásaikért, amikor a választások során megfizetik az árát a nép bizalmának további elvesztésére”.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. TA 12-14

1989. 04. 21-én dr. Iván Géza Arany Jánossal beszélt, aki Debrecenből hívta. Dr. Iván tájékoztatta a balatonszárszói összejövetelről, melynek célja az FKGP egységének helyreállítása volt. Az összejövetel során az alábbiakban állapotok meg:

Megalakították az FKGP egységbizottságát, melynek feladata az országos a nagyválasztmány összehívása lesz. Ennek javasolt időpontja 1989. május 27-28-án Budapesten a Ráday kollégiumban (Baross utca) lesz. A nagyválasztmány levezető elnöke Pártay Tivadar, társelnöke Nagy Ferenc. Napirendként tervezik:

- a pártalkotmány megszavazása,
- az ideiglenes vezető testületek felmentése,
- a jelölőbizottság megválasztása,
- szavazatszedő bizottság megválasztása,
- tisztségviselők megválasztása,
- az új vezetőség bemutatkozása,
- tájékoztató a párt egysége programjáról,
- hozzászólások.

Szárszón megállapodtak, hogy a nagyválasztmányig, a kettősség megszüntetése érdekében a párt nevében nyilatkozatokat csak az egységbizottság tehet előzetes konzultációk alapján.

Az anyagból kitűnik, hogy országos elnöknek Nagy Ferencet, titkárnak Dragon Pált szeretnék megválasztani.

A választások után az idősekből tanácsadó testületet terveznek létrehozni és átadják helyüket a fiataloknak.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 27.

R-204-18/1-60/89.

II. 1989. 04. 27 (60)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

F: P. A-né Leninváros, [...]

C: G. K-né Orosháza, [...]

F: Magánjellegű információk mellett tájékoztatja C.-t, hogy nagyon félnek május 2-től, mert „sztrájkra beszélnek, nagyon rossz a politikai hangulat, ti mindenesetre lisztet, cukrot, sőt vegyetek egy pár kilót, mert félő, hogy ezekből is jegy lesz. Minden elindulhat, ami rossz”.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: Tolna megyei Ellenzéki Kerekasztal Szekszárd, Pf. 514.

C: MDF dr. Furmann Imre Miskolc.

Nyerges Tibor az MDF szekszárdi szervezetének ügyvezető elnöke egy „Közlemény” és egy „Boldogabb május elsejéket” című irományt küld Furmannak.

A közlemény szerint az MDF, SZDSZ, FKGP, Néppárt és az SZDP Tolna megyei szervezetének képviselői 1989. 04. 12-én megalakították az Ellenzéki Kerekasztalt. Követeléseiket 12 pontban fogalmazzák meg, melyekben szabad politizálást, a korrupció felszámolását, békés átmenetet a többpártrendszerbe, szabad tájékozódást közéleti kérdésekben, sajtószabadságot, az országgyűlési képviselők elfogulatlanságát, az MSZMP apparátusa és az államapparátus létszámának radikális csökkentését, a munkahelyi pártszervek felszámolását, a munkásőrség feloszlását követelik.

A „Boldogabb május elsejéket” című írásban kétségbe vonják, hogy az MSZMP a munkások érdekeit képviseli, a szakszervezetet munkásárulással vádolják, ugyanakkor reményüket fejezik ki, hogy az MSZMP reformszárnya valóban a munkástömegek érdekeit képviseli.

Végezetül bejelentik, hogy május elsején megjelenik lapjuk, a „Tolnai Demokrata”.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. TA 12-14

Rajkai Zsolt 1989. 04. 26-án tájékoztatta dr. Iván Gézát, hogy április 29-én 09.00-kor az FKGP intéző bizottsága ismét megbeszélést tart a Kisrabló étteremben. Napirend:

- folyamatos ügyek, előadó dr. Boross [Imre],
- a szárszói megbeszélés értékelése, előadó Hardai Péter.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

4. K/3 12-14

A „Hungária Argentínai Magyar Egyesület” levélben fordult öt Borsod megyei országgyűlési képviselőhöz (dr. Ladányi József, Dudla József, Kürti László, Velkey László, Bodonyi Csaba), melyben egy részt felvetik, hogy kérelmezzék Bős-Nagymaros ügyének újratárgyalását, másrészt kérjék az ügyben a népszavazást.

Közlük továbbá, hogy amennyiben a magyar nép az építkezés felfüggesztése mellett dönt, úgy a nyugati magyarság gyűjtést indít azért, hogy a felfüggesztés költséget levegye az ország válláról.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

5. HMB 12-14

- A független szakszervezetek Budapesten május 1-én a Népligetben majálist rendeznek, melynek népszerűsítésére szórólapot is készítettek. 11 órakor a Jurta Színházban összejövetelt tartanak, melyre külföldi szakszervezetek képviselőit is meghívták.

- Az SZDSZ ózdi szervezete május 17-én tagtoborzó rendezvényt tart, melyre tervezik meghívni Rajk Lászlót, Horn Gyulát¹² és Solt Otíliát.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. április 28.

R-204-18/1-61/89.

II. 1989. 04. 28. (61)

Szigorúan titkos!

TA 12-14

1989. 04. 27-én Balázs Tibor Bujdos Attila újságíróval beszélt. Elmondta, hogy az MDF nagyszabású majálist tervez a Csanyikban a Királyasztalnál. Sátrukat [...] ¹³ kívánják felállítani, tagtoborzást [terveznek], a Püski Kiadó műveit, szamizdat kiadványokat és szórólapokat terveznek osztogatni. Az MDF-be belépőknek ingyen-sört adnak. Amennyiben sikerül szócsövet szerezniük beszédet is mondanak.

Május 04-én Miskolcon a sportcsarnokban MDF nagygyűlés lesz, melynek szónoka Für Lajos. Megfogalmazzák „hogyan készül a helyi MDF a választásokra, hogy látják a helyi MSZMP viszonyát a demokratizálódáshoz, a népképviselő működését. Közreműködik Sinkovics Imre. Fel fog szólalni a lengyel Szolidaritás egyik képviselője is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.

1989. május 2.

R-204-18/1-62/89.

II. 1989. 05. 02. (62)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

Feladó: Csiszár Róbert a szolnoki MDF elnökségi tagja, Szolnok

Címzett: dr. Furmann Imre Miskolc.

F. tájékoztatója C-t, hogy a „Maholnap” című Szolnok megyei független hetilaptól megkeresték őket, hogy a lap egyik újságírója riportot akar készíteni Szolnok volt ÁVH parancsnokával, dr. Kiss Józseffel, aki adataik szerint jelenleg Miskolcon valamelyik egyik [sic!] ügyvédi munkaközösségnél praktizál vagy praktizált. Kéri Furmant: hogy kutassák fel a lakcímét és juttassák el a szolnoki MDF-hez.

Megjegyzés: dr. Kiss József r. ezredes 1973-ig a Borsod Megyei RFK ÁB szerve vezetője volt, innen ment nyugdíjba.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HÜ 12-14

Dr. Iván Géza kapcsolatunkat április 25-én az alábbiakról tájékoztatta:

- az FKGP győri szervezetének vezetőségi tagja – Nagy Csaba – ellen, aki szembefordult az országos vezetőséggel, vizsgálatot akarnak kezdeményezni.

- Iván állítása szerint a Magyar Nemzet főszerkesztője levélben megkereste az FKGP vezetőségét, és azt ajánlotta, hogy a párt vegye át a lap irányítását, mert a HNF erre képtelen.

- Az FKGP a párt bevételeinek növelése érdekében támogatni kívánja a KIOSZ tagok azon követelését, hogy a kisiparosok is kapjanak önálló export és import jogot és az állam által újonnan felvett hitelekből részesüljenek a kisvállalkozók is.

- Az alternatív szervezetek vezetői körében (neveket nem említett) olyan vélemény kezd kialakulni, hogy a politikai életet az MSZMP úgy akarja manipulálni, ahogy 1949-ben tette, vagyis „sajátos eszközeivel” bomlasztani akarja a már létrejött szervezeteket, illetve a háttérből mozgatva új szervezeteket hozat létre.

- Lillafüreden Szent Anna néven a felsőháromi róm. kat. plébános irányításával, 40 fővel cserkészcsapat alakult. 1989. július 24. augusztus 2. között 3 turnusban 5 fős csoportok utaznak Grazba őrsvezetői tanfolyamra.

A miskolci cserkészcsapatok részére nem ismert – valószínűleg svájci – szervezet egyszeri 1000 DM támogatást nyújt.

Még az idén ősszel Lillafüreden a róm. kat. plébánián cserkésztszti tanfolyamot indítanak.

3. TE 12-14

1989. 05. 02-án dr. Furmann hazatérve Budapestről, arról beszélt a feleségének, az MSZMP főtitkára úgy taktikázik, hogy annak érdekében, hogy a helyén maradjon, futtatja a Pozsgayékat.

Intézkedés:

- a BM III/III Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 5.

R-204-18/1-63/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 05. 05. (63)

1. ATA 12-12

ASZA, TA

1989. május 4-én 17 órától a sportcsarnokban kb. 2000–2500 fő (jelentős létszámban munkások) jelenlétében MDF nagygyűlést tartottak.

Az elnökségben jelen volt Für Lajos, Furmann Imre, Balázsi Tibor, Konrád Sutarski a lengyel Szolidaritás képviselője és Vitay András színművész.

Furmann megnyitotta a nagygyűlést, először Balázsi szólalt fel. Beszédében kifejtette, hogy szükség van a reform-kommunistákra, de ezt a pártot nem lehet belülről megváltoztatni. Kell egy másik mozgalom, amelyik az előbbivel együtt haladva rombolja a régit és építi az újat. „Az MSZMP jelenleg nem párt, hanem a közhatalom, a főnökeinket kinevező politikai akarat, különféle kiváltságok megtestesítője.” Borsodban ha körbenéznek „ma még mindenütt egy bukott rendszer reprezentánsait lehet látni maguk körül”. Ezért az MDF miskolci szervezetének átmeneti időszakra vonatkozó programja csak így kezdődhet: „Dudla József megyei MSZMP első titkárnak és Tímár Vilmos városi MSZMP első titkárnak menniük kell”.

Ezután követelte, hogy „ki a pártpolitikával a fegyveres erőkből, testületekből oszlassák fel a munkásőrséget, ki a pártpolitikával a munkahelyekről, az MSZMP a hatalmát ne itt, hanem szabad választásokon tegye próbára”.

Kifejtette, hogy az MDF a céljait politikai eszközökkel kívánja elérni, a fegyver nem náluk van. „Az MDF nem a hatalomra tör, sokkal fontosabb küldetése van. Megpróbálni ráébreszteni ezt a nemzetet arra, hogy ha nem ragadja magához az elidegenített hatalomtól saját sorsának irányítását, akkor elveszett.”

Azután Für Lajos tartott egy kb. 1 óra időtartamú beszédet. Történeti áttekintést adott a mai magyar közállapotok kialakulásáról. Bírálta az MSZMP eddigi, zsákutcába vezető politikai arculatát, felelősként személy szerint megjelölte Kádár Jánost és Grósz Károlyt, mint a sztálinista-rákosista gyakorlat követőit. Több kérdésben, így pl. a demokrácia, gazdaság problémáinak megoldására hasonló, ill. szinte teljesen azonos tételmondatokat hangoztatott, mint amik az MSZMP terveibe szerepelnek.

Összességében a rendezvényre magas szintű szervezés, jelentős számú érdeklődő és komoly érdeklődés volt jellemző. Alkalmas volt arra, hogy az MDF jelentős számú támogatót, szimpatizánst szerezzen az elkövetkezendő választásokra.

2. TA 12-14

1989. május 4-én 08.45-kor Kóró Istvánnal Gyomaendrődről (Békés megye) beszélt dr. Furmann.

Kóró elmondta Furmannak, hogy 12-én lesz a közgyűlésük, és ha ott nem születik érdemi döntés, akkor 15-én már nem állnak munkába, sztrájkba lépnek. Feltétlenül ragaszkodnak ahhoz, hogy önállóvá váljanak, tárgyalni csak a vagyonmegosztásról hajlandók.

Furmann azt tanácsolta, hogy amíg a gyulai jogásszal nem beszéltek, addig ne kezdeményezzenek semmit. Az anyagból nem tűnik ki, hogy melyik gazdálkodó egységről van szó.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a Békés Megyei RFK ÁB szervét tájékoztatjuk.

3. HMT 12-14

Kiegészítés az 1989. 04. 27-i 60/5. sz. információhoz:

1989. május 17-én Ózdra utazik az SZDSZ ózdi csoportja által szervezett összejövetelre Rajk László és még egy személy. Az összejövetelt a Kun Béla Művelődési Házban tervezik megtartani célja az ózdi SZDSZ tagok nagyobb aktivitásra való serkentése lesz.

A 60/5. sz. táviratban a meghívottként szereplő Horn Gyula téves információ, helyesen Hann Endre.

4. HMB 12-13

A miskolci MDF nagygyűlést követően a helyi vezetés több tagja találkozott előbb egy borozóban, majd Furmann lakásán.

Elhangzott, hogy az MDF-nek országos szinten kb. 2 millió Ft-ja van. Akarnak indítani egy lapot, de ahhoz legalább 30 millió kellene. A miskolciak egyelőre a központtól kapnak egy fénymásolót. Für Lajos kifejtette, hogy véleménye szerint az MSZMP az elkövetkező választások során nem fog tudni győzni. Az MDF-nek egyik fő célkitűzése kell legyen, hogy minél több emberük dolgozzon a különböző tanácsi hivatalokban.

A honvédséggel és a rendőrséggel kapcsolatban kifejtette, hogy szükség van rájuk, de függetlennek kell lenniük. Elmondta továbbá, hogy Washington Post képviselői anyagi támogatást ajánlottak fel az MDF-nek, de nem fogadták el a politikai befolyásolás lehetősége miatt.

Furmann bejelentette, hogy júniusban ismét egy nagygyűlést szerveznek megyei szinten.

Szeptemberben várják Walesát, ebből az alkalomból újabb nagygyűlést terveznek tartani a DVTK stadionban. A lengyel Szolidaritás küldötte elmondta, hogy Walesa népszerűsége – elsősorban a fiatalok körében – csökken, mivel gyorsabb és erőszakosabb megoldásokat várnak tőle. Bejelentették, hogy május végére elkészül a „Miskolci Fórum” harmadik száma.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 8.

R-204-18/1-89

Szigorúan titkos!

II. 1989. 05. 08. (64)

1. TE 12-14

Kárpáti László kétsopronyi, Fülű Menyhért békési és Sárközi Balázs furtai katolikus plébánosok 1989. 01. 13-án megalakították a Kultúra et pacis [sic!] társadalmi jellegű katolikus papi társulatot. A társaság célkitűzései:

- A pap és szerzetesnövendékek 2-3 évenkénti találkozója a szakképzés, egymás megismerésére és a jobb együttműködés érdekében.

- Az állam és az egyház teljes szétválasztása. Az állam ne szólhasson bele az egyház személyi és dologi ügyeibe, szűnjön meg minden szinten a kötelező állami eskü.

- Az Állami Egyházügyi Hivatal megszüntetése. Az összekötő szerepet valamelyik minisztérium lássa el.

- A papi békemozgalmak megszüntetése. A békemozgalmakban elkötelezett papok ne jussanak az egyházban vezető szerephez.

- Az egyháznak elkötelezett, államilag üldözött, elítélt püspököket, papokat, szerzeteseket rehabilitálják.

- A katolikus pap képviselőket hívják vissza az országgyűlésből, a jövőben ne kerülhessenek képviselőnek, tanácstagnak papok.

- Teljes vallásszabadság a szabad és teljes körű lelkipásztori munka érdekében.
- Erőszakmentesség, leszerelés, alternatív civil és nem félkatonai szolgálat.

A társaság ideiglenesnek tekinti magát, a felsorolt „szent” célok megvalósításakor a tagság határozata értelmében feloszlatja magát.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget, a Hajdú-Bihar, illetve Békés Megyei RFK állambiztonsági szerveit tájékoztatjuk.

2. TA 12-14

Az MDF nyékládházai csoportja a 89. 05. 04-i miskolci nagygyűléshez hasonló rendezvényt akar szervezni 1989. 05. 29-én Nyékládházán, a művelődési házban. A rendezvény szervezője Oláh László MDF tag nyékládházai lakos. A rendezvény szónokául Balázsi Tibor miskolci MDF vezetőt akarják megnyerni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 9.

R-204-18/1-65/89.

II. 1989. 05. 09. (65)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

Címzett: Kristály Gyula Ózd, [...]

Feladó: Tamási Frigyes Budapest, [...]

Kristály Gyula külön nyilvántartásban szereplő személyt megbízólevéllel látja el a Kelet Népe Mozgalom elnevezésű független társadalmi és politikai szervezet nevében Tamási Frigyes elnök.

A megbízólevél alapján Kristály Gyulát felhatalmazzák arra, hogy a szervezetet hatóságok és intézmények előtt képviselje, a szervezet nevében megállapodást, szerződést kössön, aláírjon.

Tamási Frigyes javasolja Kristály Gyulának az ózdi szervezet létrehozását és helyi alternatív szervezetekkel való kapcsolatfelvételt, majd második lépcsőben ugyanezt Miskolc vonatkozásában is.

Megjegyzés: Tamás Frigyes aláírását „Tamás Frigyes 1943 képesített íráselemző és írásszakértő” feliratú körbélyegzővel hitelesítette.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk;
- az információt „F” dossziés személy ellenőrzésében hasznosítjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 10.

II. 1989. 05. 10. (66)

1. TA 12-14

Kiegészítés az 1989. 05. 05. 63. sz. napi jelentésünk 2. sz. információjához:

Gyomaendrőről Tóth Géza arról tájékoztatja Furmann Imre feleségét, hogy a korábban jelzett sztrájk 1989. 05. 17-én lesz, már be is jelentették.

1989. 05. 10-én MDF gyűlés lesz a gyomaendrődi művelődési házban, amelyre meghívták Furmann Imrét is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-14

1989. 05. 09-én Miskolcon a Mindszenty plébánia tanácstermében kb. 60 fő részvételével megalakult a Keresztény Értelmiségiek Egyesületének miskolci csoportja. Az alakuló ülésen részt vett Csanád Béla a Hittudományi Akadémia professzora, aki az egyesület országos elnöke.

Az egyesület célja a tanúságtevés, példaadás a társadalom felé a keresztényektől, véleményükkkel, tanácsaikkal szeretnének hozzájárulni a nemzet felemelkedéséhez.

A miskolci egyesület világi elnöke dr. Leleszi István jogász, egyházi védnöke Holczer József plébános lett.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. HMT 12-14

Az MDF nevében két személy járta végig a miskolci plébánosokat. Céljuk egy keresztény szárny létrehozása az MDF-en belül vagy egy önálló keresztény párt létrehozása.

Nem derült ki egyértelműen, hogy mit akartak a lelkesektől, mondanivalójukat zavarosan adták elő, értesítési címet nem hagytak.

A papokkal folytatott beszélgetésből kiderült, hogy a vallás gyakorlásával kapcsolatos alapvető dolgokat sem ismerték. Megállapítás szerint a jelzett személyek Vörös Péter és Vörös Pál miskolci lakosok, MDF tagok.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 12.

II. 1989. 05. 12. (67)

1. K/3 12-14

Feladó: Pártay Tivadar Budapest II., [...]

Címzett: dr. Iván Géza Miskolc, [...]

Pártay Tivadar értesíti Iván Gézát arról, hogy a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt nagyválasztmányát 1989. 06. 03-04-re összehívják.

Helye: Erd, Engels út 9., Művelődési Ház

Ideje: 1989. 06. 03. 10.00

A nagyválasztmánynak hivatalból tagja Pártay Tivadar, Futó Dezső, Vörös Vince, valamint az ideiglenes intézőbizottság 24 tagja.

A helyi szervezetek minden 10 tag után küldhetnek 1 főt. Ahol nem érik el a 10 főt, ott egy másik 10 főt el nem érő szervezettel együtt választhatnak küldöttet. A küldötteket abszolút többséggel kell megválasztani. A választásról készült jegyzőkönyvet Hardi Péter (Pomáz, [...]) címére kell megküldeni.

A nagyválasztmány napirendi pontjai:

1. Beszámoló az ideiglenes intézőbizottság tevékenységéről.
2. Az új országos tisztségviselők megválasztása.

A tisztségviselők megválasztását 24 tagú jelölőbizottság készíti elő. Összetétele 18 megyéből 1-1 tag, Pest megyéből és Budapestről 3-3 tag.

A körlevelet Pártay Tivadar és Vörös Vince írta alá.

Megjegyzés: a körlevelet kiadók közül Futó Dezső aláírása hiányzik. Nevénél az alábbi megjegyzés található: a tiszteletbeli örökös főtitkár [...] ¹⁴ nem tud a választmány ügyével foglalkozni, abban részt venni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-14

MDF-el kapcsolatban az alábbi információink keletkeztek:

- Nagy Imre temetésére 3000 rendezőt kell kiállítani. Furmann Imre kéri a miskolci MDF tagokat, hogy aki vállalja a rendezői feladatokat Kiss Péter miskolci MDF tagnál jelentkezzen. Tekintettel arra, hogy a temetésre nem tud mindenki felutazni Budapestre, terveznek egy megemlékező nagygyűlést június 14-én vagy 16-án Miskolcon.

- 1989. július 1-én Kiskunmajsán MDF sportnapot szerveznek.

- 1989. 05. 20-án Budapesten a Hajógyárban nyilvános vita lesz a tulajdonreform koncepciókról.

- 1989. 05. 27-én Veszprémben lelkiismereti és vallásszabadsággal kapcsolatos fórum megtartását tervezik.

- 1989. 06. 03-án 10 órakor Tatabányán munkásfórumot tartanak.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május ?

[68]

1. TA 12-14

Az 1989. 05. 10-i 66/1. sz. távirathoz kiegészítés:

1989. május 16-án Kóró István Gyomaendrődről dr. Furmannéval beszélt és kérte, hogy dr. Furmann Imrének az alábbi üzenetet adja át: „mi holnap reggel nem állunk sztrájkba, csak egytől háromig lesz egy kétórás figyelmeztető sztrájkunk, mert a megyei tanácselnök ígéretet tett, hogy államizgatás alá fog helyezni ... egyébként a sztrájkkegyeztetőn semmi eredményt nem értünk el ... az ügyvéd azt mondta nem lenne célszerű most sztrájkolni, mert az első sztrájkunk jogtalan volt és ha ez újra jogtalan lesz, akkor viszont már szankciók vannak”.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. TA 12-14

1989. május 16-án Hamvas László Nyíregyházáról dr. Furmannal beszélt. Közölte, hogy május 19-én 18 órakor Nyíregyházán MDF gyűlést tartanak, melyre F-t is meghívta.

Furmann nem tud részt venni és tájékoztatta Hamvast, hogy június 15-én a miskolci sportcsarnokban ismét egy MDF nagygyűlést szerveznek.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a Szabolcs Megyei RFK ÁB szervét tájékoztatjuk.

Megjegyzés: feltehető, hogy Furmannék a nagygyűlést fel akarják használni toborzásra a Nagy Imre temetésén való részvételre (különvonatot terveznek indítani).

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 18.

R-204-18/1-69/89.

II. 1989. 05. 18. (69)

Szigorúan titkos!

1. TA 12-14

1989. 05. 17-én Dragon Pál dr. Iván Gézával beszélt. Közölte, hogy pénteken, 19-én nem tud részt venni a felsőzsolcai FKGP összejövetelen, mert a Duna Körrel egy tüntetést szerveznek a Parlament elé. „Szimpátia-tüntetés lesz amiatt, hogy felfüggesztették a nagymarosi vízlépcső építését.”

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: MDF mezőkövesdi szervezete

C: dr. Ladányi József Miskolc, [...] (a BAZ m. Tanács elnöke)

Tartalma: „Nyílt levél”

Az MDF mezőkövesdi szervezete felszólítja dr. Ladányi Józsefet a megye 25-ös számú választóközetének országgyűlési képviselőjét, hogy mandátumáról mondjon le, mert e tisztség ellátására méltatlanná vált.

„Népképviseleti tevékenysége és emberi magatartása több esetben, ellentétben állt a társadalom és választópolgárainak érdekeivel. Amennyiben 15 napon belül nem jelenti be nyilvánosan a lemondását, úgy kezdeményezni fogjuk visszahívását.”

A levél május 16-án készült.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

F: Farkas Gabriella Eger, [...]

C: dr. Furmann Imre Miskolc

F. tájékoztatja C-t, hogy június 17-én, szombaton de. 19.00-kor az egri fő székesegyházban ünnepélyes gyászmisét celebrálnak az elhunytakért. Erről értesíteni fogja a megye MDF szervezeteit és szeretnék, ha Miskolcra is minél többen részt vennének.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a Heves Megyei RFK ÁB szervét tájékoztatjuk.

Megjegyzés: a tartalom alapján – bár ez nincs leírva – alaposan feltehető, hogy a szertartás összefüggésben van a június 16-i Nagy Imre temetéssel, és az 56-os események során elhunytakról van szó.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 19.

II. 1989. 05. 19. (70)

1. ASZA 12-14

1989. 05. 18-án a Miskolc, Dózsa György úti óvodában a Pedagógus Szakszervezet aláírást gyűjtött a dolgozóktól, mely szerint, ha a 40 százalékos bérelemelési követelésüket nem teljesítik, 1989. 06. 01-én egynapos sztrájkba lépnek.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMB 12-14

Dr. Szigeti Jenő a H[eted] N[api] adventista egyház elnöke vezetésével az adventisták tervezik Szabad Egyházak Tanácsából való kilépést. Ugyanezt fontolgatják a pünkösdisták is. Kapcsolatunk szerint a kis egyházak részéről felmerült egyfajta félelem a nagy történelmi egyházakkal szemben, tartanak a bekebelezéstől.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. HMB 13-14

1989. 06. 16-án Leninvárosban a Derkovits Művelődési Házban a Reformpárti Esték sorozat keretében a nemzet újjáépítése címmel vitaestet rendeztek, melyen megjelent Csengey Dénes (MDF), Rajk László és Tamás Gáspár Miklós (SZDSZ). Kifejtették, hogy nem MSZMP ellenesek, de jelenleg még a párton belüli visszahúzó erők miatt nem tudnak együttműködni. Kitűnt, hogy az MDF és az SZDSZ a választások időpontját illetően nem értenek egyet. Az MDF már novemberben szeretné a választásokat, míg az SZDSZ ezt elhamarkodottnak tartja.

A reformpárti esték következő rendezvényére Király Zoltán tervezik meghívni.

Az MSZMP-vel való együttműködési lehetőségeket, ill. a fejtegetéseiket a hallgatóság szimpatikusnak találta.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

4. K/3 12-14

F: dr. K. J. Eger, [...]

C: K. F. Kazincbarcika, [...]

F. tájékoztatja C-t, hogy 20-án, szombaton Budapestre utazik, mert a Metró Klubban szocdem-találkozó lesz, melyen részt kíván venni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

5. K/3 12-14

F: Magyar Politikai Foglyok Szövetsége Budapest, Frankel Leó u. 7.

C: Gulyás Barna Miskolc, [...]

Fónay Jenő és Forgács Ferenc aláírásával meghívót küldenek 1989. 06. 16-án a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájához, ahol az 1956-os mártírok emlékművének ünnepélyes alapkövetését tervezik. „Találkozás a börtön előtti kis téren, indulás a temetőbe fél 12-kor.”

Június 17-én 10.00-kor a Jurta Színházban ünnepélyes keretek között kiosztják a szövetség tagsági könyveit. Egyben tájékoztatják C-t, hogy a 16-i eseményt a magyar filmhíradó videóra rögzíti és egy kb. 60 perces összeállítást készítenek, melynek a kazettái már másnap, kb. 1500 Ft-ért megvásárolhatók.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

6. K/3 12-14

F: MDF veszprémi szervezete

C: dr. Furmann Imre

1989. 05. 27-én 9 órától szombaton a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában „A lelkiismeret és vallásszabadság, az erkölcs érvényesülése a közéletben” címmel fórumot rendeznek, melyre Furmannt is meghívják.

Felkért előadók: Czakó Gábor író, Horváth Balázs ügyvéd, Ludassy Mária filozófus, Konrád György író, Réthelyi Miklós anatómus, Szabad György történész, Szesztay András szociológus, Timkó Iván jogász, valamint a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület, Magyar Zsidó Kulturális Egyesület, Márton Áron Társaság, Ordas Lajos Társaság, Raoul Wallenberg Társaság.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a Veszprém Megyei RFK ÁB szervét tájékoztatjuk.

7. TA 12-14

1989. 05. 15-én Kishonthy Zsolt egy ismeretlen budapesti férfival beszélt. A férfi tájékoztatta K-t, hogy június 16-án a megemlékezés 10.30-kor kezdődik, a temetés 12.30-kor lesz. A független szervezetek pedig 17-18 óra körül a Hősök terén tartanak megemlékezést.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 22.

R-204-18/1-71/89.

II. 1989. 05. 22. (71)

Szigorúan titkos!

1. HMT 12-12

HMB

Kiegészítés az 1989. 05. 05-i 63. sz. napi jelentésünk 3. sz. információjához:

1989. május 17-én SZDSZ vitadélután tartottak Ózdon a Kun Béla Művelődési Házban. A vitaülésen kb. 350 fő vett részt. Az SZDSZ tanácsának képviselőjében az ülésen részt vett Rajk László, Magyar Bálint és Hann Endre.

A vita során a fő téma az SZDSZ programja, a választásokra való felkészülés, a munkanélküliség volt.

Az előadók kijelentették, hogy az MSZMP-vel nem tárgyalnak. Követelték, hogy szűnjön meg az MSZMP erőszakszervezete. Szüntessék meg a sorkatonai szolgálatot, helyette fizetett hadsereg legyen. Követelték a munkásőrség feloszlását.

A budapesti vendégek ígéretet tettek arra vonatkozóan, hogy támogatni fogják az ózdi csoportot előadókkal, kiadványokkal. A vita kb. 21 óráig tartott.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-14

A Magyar Demokrata Fórummal kapcsolatban az alábbi információink keletkeztek:

- Az MDF választási listáján szerepel Furmann Imre miskolci lakos külön nyilvántartásban szereplő személy is.

- A Nagy Imre temetésén közreműködő rendezőgárda szervezőinek 1989. május 30-án Budapesten értekezletük lesz. Miskolcra Kiss Péter MDF tag utazik fel.

- Június 15-én ismételten politikai nagygyűlést szerveznek a miskolci sportcsarnokban. A nagygyűlés előadója Csengey Dénes lesz. Csengey Dénes szerint az eseményre kb. 50 külföldi újságíró érkezését várják és a temetés előtt kiugró akciónak szánják a rendezvényt.

- 1989. május 13-án Furmann Imre lakásán MDF vezetőségi ülést tartottak, amelyre egy felhívást fogadtak el arra vonatkozóan, hogy 1989. június 15-én este mindenki tegyen ki egy gyertyát az ablakába megemlékezve Nagy Imréről és társairól.

- 1989. május 27-én MDF majálist szerveznek Miskolc Ávas városrészben. A rendezvényre a kiskunmajsai MDF gazdakör egy tehergépkocsi primőr árut küld kedvezményes áron. A majálisra újságot akarnak kiadni, amelynek szerkesztését Szavicskó László végzi. A majális rendezési költségeihez két kissozvetkezet anyagi támogatást nyújt.

- A miskolci MDF csoport anyagi helyezte rendezetlen, kb. 6000 Ft áll a rendelkezésükre, mintegy 60-70 ezer Ft hiányzik.

- 1989. május 16-án Perkupán (Borsod megye) megalakult az MDF helyi szervezete 24 fővel.

- 1989. június 1-én Edelényben politikai nagygyűlést tervez az MDF helyi szervezete. A rendezvény szónokául Fekete Gyula írórt kérték fel.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 24.

R-204-18/1-72/89.

II. 1989. május 24. (72)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

Feladó: -

Címzett: Kalmár János Miskolc, [...]

Tartalma: értesítés arról, hogy az Országos Klubtanács idén is megtartja táborát „Sorsközösség – kiútkeresés” címmel Martonvásárott, 1989. augusztus 13–20. között. A táborban elhangzó előadások témái és időpontjai:

1989. 08. 14. Vízagyuk a Vencel téren – Csehszlovákia

1989. 08. 15. Milyen alakú a kerekasztal? – Lengyelország

1989. 08. 16. Az utolsó császár birodalma – Románia

1989. 08. 17. Széthullás előtt? – Jugoszlávia

1989. 08. 18. A Szovjetunió? Önállósodó államok vagy sztálinista manipuláció?

1989. 08. 19. Szent István napi gondolatok – a magyarság helyzete a Kárpát medencében.

Délelőttönként előadások, délután vita, találkozók a független szervezetek képviselőivel.

Jelentkezni lehet: Csík Ibolya Budapest, 1143 [...]

A táborral kapcsolatos ötleteket várják Szeleczky Zoltán Budapest, 1182 [...] címére vagy [...] munkahelyi telefonjára.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. TA 12-14

Furmann Imre miskolci MDF vezetőnek azt javasolja Székely Árpád miskolci lakos, hogy az 1956-ban kivégzett Oláh Miklós sírját június 16-án az MDF miskolci csoportja koszorúzza meg. Székely szerint Oláh Miklóst igazságtalanul ítélték halálra és végezték ki. Javasolja, hogy ez ügyben Furmann Imre keresse fel Oláh Miklós édesapját, aki Miskolc, [...] sz. alatt lakik. Tel: [...]

Megjegyzés. Oláh Miklóst Oprende Sándor honvédtiszt meggyilkolása miatt ítélték halálra és végezték ki.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Jaskó Béla r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 25.

R-204-18/1-73/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 05. 25. (73)

1. HK 12-12

Kiegészítés az 1989. 05. 22-i napi jelentésünk 2. sz. információjához:

Az 1989. május 27-re tervezett MDF majális keretében Miskolcon az avasi ifjúsági parkban 14 és 15 óra között politikai gyűlés megtartását is tervezik. A gyűlésre a helyszínen fogják toborozni a hallgatóságot a majálison megjelentek közül. Beszédet Furmann Imre MDF országos elnökségi tag fog mondani.

A szervezők a rendezvény bejelentésére vonatkozó kötelezettségüknek eleget tettek.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. HMT 12-14

Kiegészítés az 1989. 05. 22-i napi jelentésünk 2. sz. információjához:

Az Edelényben tervezett politikai nagygyűlés 1989. június 1-én 19.00 h-kor kezdődik a helyi ifjúsági ház nagytermében. A rendezvény szónoka Fekete Gyula író lesz.

Intézkedés: a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. HK 12-14

1989. 05. 25-én 09.00 h-tól munkásgyűlést tartanak az ózdi kohászati üzemek durvahengermű gyáregységében. A munkásgyűlés előzménye az volt, hogy a durvahengermű dolgozói 1989. 05. 18-án 8 órás figyelmeztető sztrájkot helyeztek kilátásba, tiltakozásul a tervezett létszámleépítések ellen.

A figyelmeztető munkabeszüntetéstől a gyáregységi és az alapszervezeti párttitkárok rábeszélésére elálltak. A sztrájkra vonatkozó bejelentés hatására került sor a mai munkásgyűlésre, amelynek eredményéről jelenleg még nem rendelkezünk információval.

Intézkedés:

- a BM III/II. és III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 26.

R-204-18/1-74/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 05. 26. (74)

HMT 12-13

HMB

1989. 05. 23-án Szabó Ferenc miskolci MDF elnökségi tag lakásán elnökségi ülést tartottak, ennek során az alábbi témák kerültek megtárgyalásra:

- 1989. június 15-én 17 órakor a miskolci sportcsarnokban MDF nagygyűlést tartanak, ennek propagálására kb. 200 db plakátot és 500 db szórólapot készítenek, utóbbit repülőgépről tervezik szórni Miskolc területén. Előadók. Csengei Dénes, Nagy Attila, Mile Lajos.

- Szóba került, hogy tegyenek javaslatot a megyei tanács új elnökének személyére, és a tanácsokba igyekezzenek beépülni. Balázs Tibor és Mile Lajos kifejtette, hogy a tanácsokat nem megváltoztatni kell, hanem megszüntetni. Arra kell törekedni, hogy az országgyűlés összetétele változzon meg és utána az majd egy tollvonással eltörli a tanácsi intézményt.

- A Nagy Imre temetésre a vonatot a MÁV-al rendezték, kb. 500 főre számítanak. Furmann szerint a temetés az alábbiak szerint fog lezajlani: 10 órakor a ravatal a Hősök terén lesz, itt beszédet mondanak a különböző alternatív szervezetek képviselői. 12 órakor a koporsókkal megindulnak a temető felé, miközben a tömeg a temetőig sorfalat alkot. Számításai szerint a temetőbe kb. 5000 ember juthat be, a többi jelenlévő a Hősök terén felállított TV készüléken nézi a temetést. Hogy ezt követően mivel foglalják le a tömeget, arról a szervezőknek nincs elképzelésük. A szervezők közül többen tüntetés szervezése mellett kardoskodnak. Vita folyik arról is, hogy az MSZMP részvételét engedélyezzék-e a temetésen, vagy sem.

- Furmann a jelenlévőktől szigorú titoktartást kérve felolvasta az MSZMP Borsod megyei bizottságának 863. számú tájékoztatóját, mely az MSZMP-nek a megyében működő alternatív szervezetekről való véleményét tartalmazza.

- 1989. 03. 25-én az MDF helyi csoportja kb. 50 fő részvételével ülést tartott. Dr. Kiss György levezető elnök beszámolt a mezőfalvai pedagógus sztrájkáról és felolvasta a Gabonprast [sic!] nyilatkozatát, melyben követelik, hogy Grósz Károlyt váltsák le és a

helyére Pozsgay Imrét állítsák. Idézett egy követelést, melyben Aczél György, Maróthy László és Sarlós István eltávolítását követelik jelenlegi pozícióikból. Megszavazták az országos elnökség kérését, hogy a pártta alakulás kérdésében hatalmazzák föl döntési joggal az elnökséget. A javaslatot elfogadták.

- Szelezsán István Szikszó, [...] alatti lakos, aki Szikszó és környéke településeinek a KISZ utódszervezetében koordinációs munkát végez, Furmann jelenlétében – hatszemközt – elmondta, hogy 80 fős tagságuk többségének véleménye alapján szándékukban áll átalakulni az MDF ifjúsági szervezetévé, és a korábban kapott KISZ helyiségeket megtartani. 1989. június 09-én ifjúsági nagygyűlést tartanak a szikszói kultúrházban, ahová meghívják a miskolci MDF elnökségének néhány tagját és bejelentik az MDF helyi ifjúsági csoportjának megalakítását.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 30.

R-204-18/1-75/89.

II. 1989. 05. 30. (75)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

F: MDF országos elnöksége

C: MDF miskolci szervezete

Tartalma körlevél az MDF valamennyi helyi szervezetének, melyben Lezsák Sándor tájékoztatja C.-t, hogy a Nagy Imre temetésének szervezésében az MDF is részt vesz. 2500 fős rendezőgárdát állít ki, melynek összefogásával Olajos Csabát és Szabó Bélát bízták meg. Kéri a helyi szervezeteket, hogy június 1-én 12–20 óra között vagy június 3-án 10–14 óra között személyesen vagy telefonon juttassák el azok névsorát, akik a rendezői feladatra jelentkeznek.

A temetés végleges forgatókönyvét a Történelmi Igazságtétel Bizottság készíti el, melyet rövidesen megküldenek.

Tel: 310-176

Cím: Budapest, Ó utca 8.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

Feladó. nincs

Címzett: dr. Furmann Imre címén MDF eü. csoport, Miskolc.

Tartalma: javaslat az MDF országos egészségügyi bizottság megválasztásának megszervezésére, lebonyolítására. 1989. júniusban az Ó utcában (pontos dátum és cím nem ismert) találkozót tartanak, melyre kérik, hogy a helyi eü. csoport minden megkezdett tíz tagja után 1-1 elektort delegáljon.

Az elektorok életútjáról, személyiségéről jellemzést kérnek az országos egészségügyi bizottságba való beválaszthatóság elbírálásához.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

készítette:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. május 31.

R-204-18/1-76/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 05. 31. (76)

1989. 05. 31-én 17 órától a református egyházkerület tanácstermében (Miskolc, Kossuth u. 17.) az SZDSZ miskolci szervezete „Mit akar a Szabad Demokraták Szövetsége” címmel propagandaestet rendeznek.

Előadók: Pető Iván, az SZDSZ programjának egyik szerkesztője és Rajk László, a SZDSZ tanácsának tagja.

A rendezvényt Miskolc területén plakátokon hirdetik.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. ATA 12-14

1989. 05. 29-én az SZDSZ miskolci csoportjának egyik képviselője (nem ismert) telefonon érdeklődött a MÁV igazgatóságon, hogy a MÁV indítana-e különvonatot Nagy Imre temetésére, ha ezt igényelnék. Azt a választ kapta, ha a közlekedtetés költségeit vállalják, akkor igen.

Május 31-én ismét érdeklődött, hogy két különvonat indítása is megoldható lenne-e. Erre is azt a választ kapta, hogy igen.

Az írásos kérelmüket június 9-ig fogják eljuttatni a MÁV Igazgatóságra.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. ATA 12-14

A miskolci MÁV Igazgatóságon munkatársunk beosztottai (kb. 15 fő) körében elterjedt, hogy rövidesen eljön az idő, amikor számon kérik azokon a volt vasúti politikai tiszteken, akik vasutasokat juttattak internálótáborba Recskre.

Találgatták, hogy ki jöhet számításba, és név szerint felmerült Pásztor, Sterbinszki és Szárnyasi nevű volt politikai tiszt.

A többség úgy vélekedett, hogy ilyen hosszú idő után ezzel már nem szabadna foglalkozni.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 1.

R-204-18/1-77/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 06. 01. (77)

1. TA 12-14

1989. 05. 29-én 21.30-kor Bogár László Kishonthy Zsolttal beszélt, téma az MSZMP Borsod Megyei Bizottsága volt. Bogár az alábbiakat közölte: „tehát látnivaló, hogy ezzel a párttal nem tudtok mit kezdeni... most láttam ezt a dokumentumot, amit pénteken csináltak. Na szóval ennek vége. Hát ezek hülyék. Szóval nem képesek belátni, hogy buktak. De akkor legalább a második vonalukat meg tudnák menteni, de most már azt sem fogják...”

Javasolja, hogy Kishonthyék – ezen a struktúrán (a párton) kívül mindenkivel építsék a kapcsolatot, a hatalmi struktúrát. Megegyeznek, hogy a népfronttal célszerű lenne.

Bogár javasolja, hogy a népfrontot integrálják a szervezetükbe. „Nem az a módszer, hogy – hülye népfront neked kuss és add ide az épületedet meg az egészet, hanem pont fordítva. Én vagyok a népfront, bemegyek és akkor nem kérem el, meg nem követelem, hanem bent vagyok. Szerintem ezt itt most el lehet játszani... a pártstruktúra mindenkiből kiszakadt.”

Kishonthy kérdésére, hogy ehhez milyen stratégiát javasolt, Bogár azt mondta, hogy ez minden területen más és más lehet, Borsodban célszerű lenne a népfronttal összefogni, mert sem személyileg, sem a struktúra nem szolgált rá, hogy elzavarják őket.

Célszerűbb „jó értelemben megszállni őket és a saját céljaitokra átalakítani, mint keretet, infrastruktúrát”. Célszerű lenne tehát az itteni Ellenzéki Kerekasztalnak minél előbb tárgyalni a népfronttal, még mielőtt a párt lép, és létrehozni egy pártellenes nagykoalíciót a népfrontból, Ellenzéki Kerekasztalból és a reformkörből. „Ekkor bezárult a kör és a hülyék maradnak magukban”. Kishonthy érdeklődésére, hogy ha ez megvalósul, akkor mit kezdenek a párttal, Bogár közölte, hogy az akkor majd kialakul, amikor már láthatóan teljesen egyedül vannak, mindenkitől elszigetelve.

Megjegyzés: Bogár László Miskolcon dolgozott a megyei tanács tervosztályán, közgazdász, jelenleg Budapesten, a Hazafias Népfrontnál alosztályvezető.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: dr. Fényes Sándor Miskolctapolca, [...]

C: MDF Csengey Dénes elnökségi tag Budapest, Ó u. 8-10.

F. kéri C.-t, hogy június 15-én a szónoklatában ne csak Nagy Imréről és a többi ismert mártírról emlékezzen meg, hanem mellettük „a Kádár rendszer által törvénytelenül kivégzett több száz hazafiról és az oroszok elleni harcokban elesett hős ezrekről, sebesültekről, azokról az alvó miskolci egyetemistákról, akik áldozatul estek a november 4-i agyúzásnak”.

A továbbiakban kifogásolja, hogy az MDF létszáma nem emelkedik elég dinamikusan.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

F: dr. Fényes Sándor Miskolctapolca, [...]

C: Nádas Lajosné Debrecen, [...]

C. a lányának ír, melyben családi jellegű témák mellett tájékoztatja, hogy az MDF Nagy Imre temetésére több ezer rendezőt ad, Miskolc 150 főt.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

4. HMB 12-14

Az 1989. 05. 31-i 76/1. sz. információkhoz kiegészítésként jelentjük:

Az SZDSZ összejövetelt a jelzett időpontban és helyen a meghirdetett előadók kb. 220 fő jelenlétében megtartották. Rajk és Pető elmondták, hogy az SZDSZ országos választmánya most tárgyalja a párttá alakulást és a párt programját, melyet a közeljövőben 50.000 pld-ban ki fognak adni. A program egy mihamarabb kialakítandó polgári demokratikus állam alapjainak lerakását, építését tartalmazza.

Az érdeklődés lanyha volt, kérdés csak néhány érkezett elsősorban az SZDSZ ideológiájára és az MSZMP vagyonára vonatkozóan. Pető közölte, hogy az SZDSZ ragaszkodik a vagyon zárolásához a választásokig.

A rendezvény szünetében a hallgatóság jelentős hányada eltávozott, csak kb. 60 fő maradt.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 2.

R-204-18/1-78/89.

II. 1989. 06. 02. (78)

Szigorúan titkos!

1. K/3 12-14

F: dr. Keresztes Sándor Budapest, Pf. 431.

C: dr. Leleszi István Miskolc, [...]

Feladó C-nek küld 50 db „A Kereszténydemokrata Néppárt programjának alapelvei” című irományt, és belépési nyilatkozatot.

Intézkedés:

- futár útján megküldjük a fotómásolatot a napi jelentő csoportnak;¹⁵

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: MDF veszprémi szervezete, Veszprém, Pf. 228.

C: dr. Furmann Imre

Tájékoztatják dr. Furmannt, hogy június 7-én Brusznai Árpád emléknapot rendeznek.

Dr. Brusznai Árpád 1956-ban Veszprémben a munkástanács elnöke volt, tevékenysége miatt felakasztották.

Megemlékeznek: Meskó Gábor és Balogh Elemé író.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

F: Korompai János, Eger

C: Végh László, Miskolc

1989. június 24-én és 25-én Budapesten a Vigadó épületében az MSZDP országos vezetőségválasztó nagygyűlést rendez. F. ezzel kapcsolatban felhívást küld C-nek, melyben felhív a szervezési feladatok ellátásra és küld egy 54 nevet tartalmazó jelöltlistát.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

4. K/3 12-14

Az MDF hódmezővásárhelyi szervezete meghívót küld dr. Furmannak az 1989. június 8-án 19 órakor a vásárhelyi Petőfi Művelődési Központban és a június 9-én 17 órakor a szegedi Nemzeti Színházban rendezendő „Nagy Imre” emlékestre.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 5.

R-204-18/1-79/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 06. 05. (79)

1. K/3 12-14

Az MDF mosonmagyaróvári szervezete nevében Sólyom Tibor elnökségi tag kéri dr. Furmannt, hogy az 1956-ban Miskolcon történő hatósági atrocitásokról – ha van hitelt érdemlő jel vagy dokumentum leszámolás vagy megtorlás jellegű akcióról – azt küldje el részére. Indoklásként kifejti, hogy van egy olyan feltevésük, mi szerint az ÁVH a budapesti kudarcok után vidéken próbált meg győzelmeket aratni.

A mosonmagyaróvári MDF történelmi bizottsága 1989. április óta kutatja az 56-ban történeteket, ahhoz lenne adalékként szükség a Miskolcon történetekre.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

Lezsák Sándor tájékoztatja dr. Furmannt és Balázsi Tibort, hogy a június 16-i temetésen a Hősök terén felállított koporsóknál díszőrséget szerveznek. Kéri, hogy a miskolci MDF-ből 2–3 főt jelöljenek ki a feladatra. Lehetőleg olyanok legyenek, akik részesei voltak az 56-os eseményeknek, szenvedtek a megtorlástól, ill. most a legaktívabbak az MDF-ben. A neveket Szalay Róbert Budapest, [...] sz. alá juttassák el június 10-ig.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

F: Lovas Károly, Budapest (feltehetően fiktív)

C: Aczél Endre főszerkesztő úr, Magyar Televízió Budapest

Tartalma: „Nagy Imrét, az árulót, kémet, gyilkost így temetni erkölcstelen és hazaárulás. Ezt tétlenül nem tűrheti el az a magyar állampolgár, akinek gyermekét Nagy Imre és Rákosi politikai harca ölte meg ártatlanul. Nagy Imrét temetik, de nem temetik a semmiért meghalt, 18 éves kiskatonákat, gyermekeinket, akiket az ő nemtörődömsége miatt öltek meg. Gőgös, lusta, hatalomra törő, makacs paraszt volt. Én jól tudom, ki volt ő. Majd rövidesen megtudják első kézből. Keserű lesz az igazság! Sajnálom a temetkezésen résztvevőket, mert többjük ártatlan, de minek mennek oda. Hogy nem ússzák meg ezt a gyalázatot, az biztos. Majd elválnak, megéri-e az egészet a tőke, amiért eladják az országot.”

Megjegyzés: a tartalmi elemzés alapján kitűnik, hogy a levél írója a temetés durva megzavarására, diverziós cselekmény végrehajtására készül, illetve ezzel fenyegetőzik.

Intézkedés:

- az anyagot a postaforg[alom]-ban továbbították;
- jelentik a BM III/III. Csoportfőnökségnek.

4. HK 14-14

1989. 06. 05-én [...] ¹⁶ tájékoztatott, miszerint a Borsod megyei TESZÖV a kormány felé 10 pontos követeléssel élt, melyben többek között követelte, hogy a gabonatröszt a szervezetük felé számoljon el az utóbbi 5 év nyereségének felhasználásával, a területén üzemelő gabona, silók, tárolók, malmok kerüljenek át a TSZ-ek tulajdonába és a gabonafelvásárlási árakat 30 százalékkal emeljék.

Ha a követelésnek nem tesznek eleget, június 29-én a TSZ-ek kombájnokkal és egyéb mezőgazdasági gépekkel a 3. sz. főközlekedési úton tüntetést szerveznek, és a forgalmat megbénítják.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 7.

R-204-18/1-80/89.

Szigorúan titkos!

II. 19879. 06. 07. (80)

1. TA 12-14

1989. 06. 03-án Ducsány Imre ¹⁷ a miskolci Likörgyár művezetője közölte dr. Furmann Imrével, hogy a közeli napokban alakítani akar egy „Szolidaritás Független Szakszervezetet”. Ezzel kapcsolatban kérte F. véleményét, akivel találkozóban egyeztek meg.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk, az információt pontosítjuk.

2. TA 12-14

A „Horthy Miklós Baráti Kör”-ben ellenőrzött Cs. J. vonalán keletkezett információ szerint az MDF központi vezetésének felhívására Cs. J-né, az 1956-os események során elhunyt Tátrai András sírjánál gyertyagyújtást tervez Miskolcon az avasi temetőben.

A megemlékezés információnk szerint szűk körű lesz.

Megjegyzés: mivel adataink szerint az MDF kutatja a miskolci „301-es parcellát”, várható, hogy más helyeken is előfordulnak hasonló megemlékezések.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. K/3 12-14

F: Béres László Kazincbarcika, [...]

C: dr. Matyi László Miskolc, [...]

F. meghívót küld Kazincbarcikán az Egressy Béni Művelődési Házban 1989. 06. 11-én rendezendő SZDSZ gyűlésre. Előadók: Rajk László, Magyar Bálint és Solt Ottilia.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:
Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:
Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 8.

R-204-18/1-81/89.

II. 1989. 06. 08. (81)

Szigorúan titkos!

1. HK 14-14

1989. június 09-én Miskolcon a Szemere-kertben az Avas lakótelepi gimnázium kb. 60 fő diákjának kezdeményezésére politikai nagygyűlést szerveznek az emberi jogok jegyében, és elítélik a kínai katonai vezetést a napjainkban lezajlott atrocitások miatt.

Kb. 20 perces felszólalást terveznek, a demonstráción való részvétel céljából felhívást tettek közzé Miskolc valamennyi középiskolája felé. A demonstráció lefolytatására a rendőrségtől az engedélyt megkérték.

Eddigi adatainak szerint nem alternatív szervezetek kezdeményezése.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. ASZA 12-13

Az 1989. 06. 07-i 80/1. sz. információkhoz kiegészítésként jelentjük:

A személy neve helyesen Ducsa Imre. 1989. május végétől kezdett szervezőmunkába a Likörgyárban és 13 fővel megalakította a Független Szolidaritás Szakszervezetet. Ezt megelőzően több alkalommal járt az MDF jurtabeli rendezvényein, és kapcsolatokkal rendelkezik az SZDSZ és TDDSZ vezetői között is.

A szakszervezet alapszabályát már elkészítették, és június 12-én tervezik nyilvánosságra hozni.

Intézkedés:

a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

3. HMB 12-14

1989. 06. 02-án Ózdon a Kun Béla Művelődési Házban SZDSZ összejövetelt tartottak, melyen síkra szálltak Kristály Gyula rehabilitálásáért.

Kristályt – az információ szerint – a Legfelsőbb Bíróság mentesítette. Ezzel kapcsolatban készült egy anyag, amelynek sokszorosítása már folyik Ózdon, és terjeszteni tervezik a lakosság körében. Követelni fogják, hogy a Kristályról elítélően nyilatkozott újságok közöljenek helyesbítő írásokat.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

4. HMB 12-14

Tóth János ózdi lakos, aki az 56-os események idején ózdi nemzetőrség vezetője volt [és] Császár László különnyilvántartásban szereplő személy, ózdi lakosok tervezik valamilyen, a volt politikai elítélteket tömörítő szervezet létrehozását.

Kezdeményezni akarják az 56-os elítéltek rehabilitálását, anyagi és erkölcsi kártérítést terveznek követelni. Kérni fogják, hogy a börtönben eltöltött időt számítsák be a nyugdíjba.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

5. HMB 12-14

1989. 06. 16-án Sárospatakon a Comenius Tanítóképző Főiskola hallgatói és a helyi MDF szervezete a temetőben gyászszerartást szervez.

Kb. 500 fő részvételére számítanak.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

6. K/3 12-14

F: nincs

C: dr. Furmann Imre

F. meghívót küld C-nek az 1989. június 15-én 17.30-kor Szentendrén megnyíló „Az 1956-os forradalom és szabadságharc vértanúira emlékező kiállításra”.

Helye a Vajda Lajos Stúdió pinceműhelyében lesz a Péter-Pál u. 6. sz. alatt.

Rendezője: dr. Hann Ferenc

Nyitva: június 15-25-ig.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

7. HMT 12-14

1989. 06. 08-án az MDF miskolci szervezete gyűlést tartott a HNF székházban. Dr. Furmann tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az MSZMP leül ugyan tárgyalni az ellenzékkel, de csak taktikázik.

Kérte, hogy június 15-én a sportcsarnokban rendezendő nagygyűlésen minél többen vegyenek részt, hívják ismerőseiket is. Az elnökségen belül megalakították a tervezett napilapjuk szerkesztőbizottságát.

Balácsi Tibor bejelentette, hogy június 6-án a Martin-telepen és a Kilián városrészben is megalakult az MDF helyi csoportja. Az MDF stratégiájával kapcsolatban kifejtette, hogy nem egyes posztokat kell megváltoztatni, hanem az egész rendszert. Ehhez a legfőbb hatalmat kell támadni. Apróbb ügyekkel nem szabad lejártni magukat.

Dombóvári Tibor követelte, hogy szavazzák meg Kádár János képviselői visszahívását, de javaslatát egészségi állapotára való tekintettel elvetették.

Kishonthy Zsolt bejelentette, hogy Nagy Imre temetésére nem indítanak vonatot, mert nagyon kevés volt a jelentkező.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

8. K/3 12-14

A miskolci MDF-en belül annak hatására, hogy az MDF párttá kíván alakulni, egy kisebb bomlási folyamat indult meg. Ketten bejelentették, hogy kilépnek, az egyik szerint a létszámnak legalább a fele nem ért egyet a párttá alakulással.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

9. HK 12-14

N.Z.¹⁸ hiv[atalos] kapcs[olat], az Észak-Magyarország c. napilap szerkesztője beszolgáltatót egy „Független Magyar Munkásszövetség Borsod megyei Bizottsága” feladójú, a szerkesztőségnek címzett levelet, melyben kéri, hogy a nyílt levelüket a munkássághoz, tegyék közzé a június 10-i számban.

A felhívásban támadják az értelmiséget, alternatív szervezeteket, akik nem a munkásság érdekeit képviselik és felhívják a helyi munkásszövetségnek létrehozására, mely esetén létre lehet hozni az országos szervezetet.

A felhívást megküldték a Népszabadság és a Népszava szerkesztőségének is.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

1989. június 13.

R-204-18/1-82/89.

II. 1989. 06. 13. (82)

Szigorúan titkos!

ER 12-14

1989. 06. 12-én Miskolcon a Szökőkút presszóban egy öt főből álló társaság arról beszélt, hogy „eljött a leszámolás ideje, ti hányan jösztek, mire a válasz 5–600 fő, vagy 700 fő is lehet és természetesen felfegyverkezve. Azt is mondták, hogy jobb, ha a kormány tagjai és a párt vezetése még Budapest környékét is elkerüli, nemhogy Pesten maradjanak. Az is elhangzott, hogy 2500–3000 fő fog részt venni az eseményen, amihez ők is tartoznak”.

A csoportból 2 fő kb. 50 év körüli, 3 fő 30 év körüli személy.

Intézkedés:

- az információt haladéktalanul pontosítjuk;

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

1989. június 16.

R-204-18/1-83/89.

II. 1989. 06. 16. (83)

Szigorúan titkos!

ATA 12-12

1989. 06. 15-én 17.10-től Miskolcon a sportcsarnokban a helyi MDF szervezésében politikai nagygyűlést tartottak, mintegy 2500–3000 fő jelenlétében. Jelen volt Nagy Attila színművész, a vezérszónok Csengey Dénes volt. A nagygyűlésre, az elhangzott beszédekre mérsékelttség, visszafogottság volt jellemző, Csengey Dénes és Mile Lajos méltatták Nagy Imre tevékenységét és kihangsúlyozták, hogy nyugalomra és nemzeti közmegegyezésre van szükség, „de azért nem felejtünk, és addig nem lehet konszenzus, amíg a bukott rendszer volt vezetői 30–40000 Ft nyugdíjjal nevetnek a markukba”. Elhangzott, hogy az MSZMP, a KISZ és a SZOT vagyonát a nemzetnek kell birtokba venni. Felhívás történt a Nagy Imre temetésén való minél nagyobb számú részvételre, a MÁV mentesítő vonatot indított. A rendezvény rendzavarás nélkül lezajlott.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 19.

R-204-18/1-84/89.

II. 1989. 06. 19. (84)

Szigorúan titkos!

HMT 12-14

Az 1989. 06. 15-i miskolci MDF nagygyűlésen a becsült 2500 fő helyett csupán kb. 1500 fő volt jelen. 1400 db jegyet adtak el és kb. 100 főt engedtek be ingyen.

A rendezvényt követően Balácsi Tibor meghívta a lakására a vezetőséget, ahol Nagy Attila és Furmann Imre kivételével kb. 40 fő jelent meg. Az este folyamán Csengey Dénes – aki Balácsiéknál aludt – kifejtette, hogy Grósz Károly már bukott ember, csak a lehetőséget keresi, hogy minél előnyösebb feltételek mellett mondhasson le. Elmondta, hogy Bíró Zoltán azért jelentette be a választások előrehozatalának sürgetését, mert úgy vélik, hogy az MDF jövő tavaszra sem fog nagyobb népszerűséget elérni. A többi alternatív szervezet még gyengének érzi magát a választásokhoz, igaz, hogy nagynevű pártok, de csak a nevük nagy, erejük, tekintélyük, tagságuk kicsi, ezért félnek a megmérettetéstől. A kisgazda- és a szociáldemokrata párt követelik vissza korábbi vagyonukat, hogy a választásokra anyagi bázissal rendelkezzenek.

Hangoztatta, hogy a parlamenti demokrácia, többpártrendszer megvalósulása esetén nagy támogatásokat fog kapni az ország, de mire a tőke hasznosul, eltelik három év és addig hanyatlani fog az ország, csökkenő életszínvonalra lehet számítani.

Bejelentette, hogy szeptember 1-től várhatóan beindul az MDF napilapja. Terveik szerint a közeljövőben ki fognak válogatni jól képzett tehetséges embereket, iskolára viszik őket, ahol nyelvet és politikai tanulmányokat fognak tanulni. A második választásokon már ezeket a fiatal politikusokat fogják indítani. A tanulmányi idő alatt fizetésüket az MDF-től kapják. Az érdeklődésre, hogy honnan lesz napilapra, stb. pénz, egyszerűen nem válaszolt.

Hajdú Gábor, a miskolci MDF tagja elmondta, hogy a Heti Hírnök című helyi lapban leadott cikke miatt – melyben támadta az ÁFÉSZ vezetőit – feljelentették és kérte Csengey segítségét, melyet az megígért.

Gulyás István sorkatona, MDF-tag elmondta, hogy nem igaz, miszerint a hatalom nem készül egy esetleg kirobbanó forradalom leverésére, mert pl. a temetés előtt új ruhákat osztottak ki a laktanyában, hogy a probléma esetén őket vessék be, mert a tömeg jobban elfogadja, mint a rendőröket.

Kapcsolatunk ismeretei szerint a temetés során mindössze egyetlen apró incidens történt: egy ittas férfi el akarta mondani sérelmeit a tömeg előtt, de a rendezők kivezették a Hősök teréről és később nem jelentkezett.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 20.

R-204-18/1-85/89.

Szigorúan titkos!

II. 1989. 06. 20. (85)

1. K/3 12-14

Az MDF kazincbarcikai szervezete értesíti a megyei 18 MDF szervezetének vezetőit, hogy 1989. jún. 23-án 07 órától Kazincbarcikán az Egressy Béni Művelődési Központban megtartják a megyei MDF elnökök tanácsának soros ülését. Kérik, hogy az egyes szervezetek teljes vezetőséggel képviseltesék magukat.

Az alábbi szervezetek kaptak meghívót: Edelény, Mezőnyárád (Szabó Csaba), Felsőzsolca (dr. Hatvani Zoltán), Nyékládháza (Erdei József), Tokaj (Ulrich József), Szerencs (Tóth Barnabás), Mezőkeresztes (Gellért Attila), Szikszó (Kossuth Mihály), Sárospatak (Sipos István), Emőd (Lehoczki István), Perkupa (Stépán László), Putnok

(Ternyik András), Sátoraljaújhely (Bíró Tamás), Miskolc (dr. Furmann Imre), Leninváros (Bede Zoltán), Bogács, Mezőkövesd (Vámos István), Ózd-Hódoscsépány (Takács József).

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: Das Grüne Büro Stmk. Prokopigasse 2/1.

A-8010 Graz, tel: 0316/831694

C: dr. Imre Furmann Miskolc, [...]

Dr. Furmannt meghívják Grazba az 1989. június 23–25. között tartandó Alpok-Adria alternatív kongresszusra. Az utazás és az ott-tartózkodás költségeit fedezik.

A találkozástól tartós kapcsolatot várnak Kelet és Nyugat között ökológiai kérdésekben. Az alábbi témák kerülnek meghívásra:

- hulladékcsökkentés és eltávolítása
- leszerelés
- energia, környezet, pusztuló erdők
- kisebbségek
- sajtó, szabad rádió
- folyók és tavak
- közlekedés, forgalom
- mezőgazdaság, talajvíz
- antiatom

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 26.

II. 1989. 06. 26. (86)

HMT 12-14

1989. 06. 22-én a helyi HNF székházban MDF ülést tartottak melyen előadóként megjelent dr. Értavi Sanéth József USA állampolgár. Előadásában ismertetette a saját tapasztalatait 1956-al kapcsolatban, indulatmentesen, ismert dokumentumokra hivatkozva. Több ízben párhuzamot vont a jelen és az akkori helyzet között és a mai állapotot csendes forradalomnak minősítette. Felhívott az erőszakos cselekmények minden körülmények között való elkerülésére, kihangsúlyozta, hogy leszámolásról nem lehet szó, mert ismét vér fog folyni. Nemzetközi helyzetelemzésében kifejtette, hogy szovjet intervencióra nem kell számítani, a csehszlovák vélemények csak egy szűk réteg véleményét képviselik, a romániai megnyilvánulásoknak nem hisz a világ. Véleménye szerint Grósz Károlynak még a mai napon mennie kell, „ha Pozsgay győz, nyertünk”. „Ha megnyertük a választásokat, új kormány alakul és: 1. Beáramlik a nyugati tőke. 2. Elengedik az államadósságok nagy részét. 3. A politikai nyitás ellenére a gazdasági problémák csak lassan oldódnak meg, további 3 évig életszínvonal zuhanás várható.”

Kifejtette, hogy elégedett a politikai változásokkal és gondolkodik a hazatelepülésen. Ez esetben a könyvüzletbe lépne be tőkével. A rendezvényt követően 12-en együtt maradtak és Értavi még kifejtette, hogy okosabban kell csinálni, mint ők csinálták 56-ban, ha a hatalom visszavonul, a megüresedett pozíciókat azonnal át kell venni „minden kiürült lövészárkot el kell foglalni”.

1989. 06. 26-án 27 [sic!] órától a Rácz Cukrászdában Ellenzéki Kerekasztalt rendeznek. A FIDESZ miskolci szervezete is tiltakozni akar Orbán Viktor kirohanásai ellen. Egy nem ismert kilétű Béla keresztnévű kisiparos 33000 Ft-ot adott át felhasználásra az MDF miskolci szervezetének.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

1989. június 28.

R-204-18/1-87/89.

II. 1989. 06. 28. (87)

Szigorúan titkos!

TA 12-14

1989. jún. 27-én dr. Furmann Imre Rózsa Péterrel az MTV Napzárta c. műsorának szerkesztőjével beszélt. Rózsa meghívta a júl. 4-i Napzárta műsorába, melynek címe „Ellenzék vidéken” lesz. Várhatóan meghívják még Eger, Pécs, Kaposvár, Szeged, Győr alternatív szervezeteinek képviselőit, Egerből Magyar Elemért, Pécsről Böröcz Istvánt.

Rózsa közölte Furmannal, hogy „várható itt egy fordulat még... mert a beszélgetésük vége felé arról kell beszélni, hogy hogyan kellene ennek az országnak úgy átrendeződni, hogy garanciákat kapjunk arra, hogy itt valami másképpen alakul majd”.

Rózsa még az alábbiakat közölte: „én úgy hallottam ma, két helyről erősítették meg, hogy 8-án a Pozsgayék egy új pártot jelentenek be, ez egy megnyerő fordulat lesz”. Kifejtette, nem tudja, hogy az információ mennyire megbízható, de elég furcsának találja.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

2. K/3 12-14

F: Z[imányi]. T[ibor]. Bp.

C: Demkó Ferenc Miskolc, [...]

1989. 06. 30-án a Recski Szövetség Bp-en a Jurta Színházban 15 órától közgyűlést tart, Zimányi Tibor főtitkár beszámolót tart a rehabilitáció jelenlegi helyzetéről.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

látta:

Kolok Péter r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette:

Szuhár Dezső r. fhdgy.
tájékoztató tiszt

Csongrád megye

1989. április 1.

XII. 1989. április 01. (42)

Titkos!

HMB 12-14

Az Ifjúsági Környezetvédelmi Szövetség az I. küldöttgyűlését az Egyetemi és Főiskolai Környezetvédelmi Klubok Országos Találkozójának (Pécs, 1989. április 13–16.) keretein belül tartja.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 10.

XII. 1989. április 10. (43)

1. K/3 12-12

Siklósi László „F” dossziés „Jehova Tanúi” szekta kerületszolga arról tájékoztatja F. Gy. Dömsöd, [...] szám alatti lakost, hogy a „Jehova Tanúi” szekta a kerület-kongresszust 1989. július 21–23-án Baján a Posta Sándor Sportcsarnokban tartják.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1-c. alosztályt és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

2. ASZA 12-13

1989. április 6-án P. I. román állampolgár elmondta, hogy az elmúlt héten Ikar határőr őrs egyik ellenőrző pontján beszélgetést folytatott az ott szolgálatot teljesítő román határőrrel, aki a következőkről számolt be:

A román határőr járőr 1-2 nappal ezelőtt Sárafalva térségében elfogott egy férfit és egy nőt, akik csónakkal akartak Magyarországra szökni. A férfi az evezőlapáttal leütötte a járőr egyik tagját és annak géppisztolyát elvéve a Maros folyóba ugrott. A nőt az eszméletét visszanyert határőr elfogta. Jelenleg a Maros folyóban kutatnak a bűvárok a fegyver után.

Megjegyzés: a fenti ügygel kapcsolatban a román szervek március 28-án és 29-én határtalálkozót kértek, melynek során közölték, hogy a határőr meghalt, kérték a határsértő elfogását, valamint a géppisztoly visszaadását.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/II-12. Osztályt.

1989. április 10.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 10. (44)

TA 12-14

Bercsi János, a „Hiány” c. lap munkatársa arról tájékoztatta Csapó Balázs szegedi „F” dossziés személyt, a „Déli Napló” c. lap kiadóját, hogy létre kívánják hozni a „független lapok kerekasztal”-át, mely rendszeresen ülésező országos fórum lenne.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-5. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 11.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 11. (45)

1. K/3 12-13

Az MDF hódmezővásárhelyi csoportja 1989. április 13-án 18.00 órai kezdettel a helyi ifjúsági házban „Talpra magyar” címmel Für Lajos közreműködésével rendezvényt tart.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét, a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

2. TA 12-12

K/3 12-12

Bibó István Emlékbizottság (BIEB) Bellavics István és Pete György vezetésével május 12-től Bibó konferenciát és Bibó kiállítást rendez.

A tervek szerint a konferenciára a következő külföldi vendégeket hívják meg: Csorba Béla és dr. Renák László (Jugoszlávia), Rákos Péter (Csehszlovákia), Molnár József (NSZK), valamint Nagy Csaba (Svájc).

A szervezők Vásárhelyi Miklós segítségét kéri a kiállításához, hogy juttassa el Szegedre a tulajdonában lévő ún. 475-ös listát, mely a Nagy Imre perben érintettek névsorát tartalmazza, kéri továbbá, hogy ő vállalja el a beszédet Szegeden a „Történelmi Igazságtétel Bizottság” nevében.

A BIEB egy kerekasztal beszélgetést szervez Bibóról május 12-én, a beszélgetés vezetője Hanák Gábor lesz.

A műsort a városi televízió részleteiben, a TV 2 teljes egészében bemutatja.

A konferencia időtartama alatt Bibó domborművet helyeznek el a JATE-n, majd szeptemberben akadémiai Bibó emlékülést szerveznek, ahol helyreállítják Bibó törölt akadémiai tagságát. Ezzel egy időben Szegeden a Panteonban – a városi tanáccsal egyeztetve – egy Bibó dombormű kerül elhelyezésre.

A BIEB április közepén 2 kötetes Bibó kiadvány megjelentetését tervezi, mely interjúkat és dokumentumokat tartalmaz.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 11.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 11. (46)

TA 12-14

Ökrös Tamás szegedi „F” dossziés személy arról tájékoztatta Csapó Balázs szegedi „F” dossziés személyt, hogy az SZDSZ budapesti vezetősége Apró Antal megüresedett szegedi képviselői helyére Solt Ottilia jelölését támogatja, elutasítja az MDF jelöltjét, Raffay Ernő JATE oktatót.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 14.

XII. 1989. április 14. (47)

1. TA 12-14

Szabó Béla, az MDF szegedi vezetőségének tagja arról tájékoztatta Pordány László „F” dossziés személy feleségét, hogy Mucsi Mihály az MDF nevében 1989. május 1-én Szegeden a Móra Ferenc Múzeum előtt nagygyűlést szervez, melynek szónoka Für Lajos lesz.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-5. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

2. K/3 12-14

Lezsák Sándor arról tájékoztatta az MDF szegedi vezetőségét, hogy a március 15-i ünnepségeket elhangzott MDF beszédek kiadvány formájában megjelentetik, továbbá kiadás előtt áll az MDF eddigi országos tanácskozásainak jegyzőkönyv sorozata.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

3. K/3 12-14

1989. április 17-én 18.30 órától a JATE BTK II. sz. termében Antoniewicz Roland lengyel ifjúsági vezető tart előadást a lengyelországi ifjúsági szervezetekről, közte a cserkészetről is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-2. Osztályt.

4. TA 12-14

Király József szegedi lakos arról tájékoztatta Gonda István szegedi „F” dossziés személyt, hogy a munkahelyi vezetők arra kényszerítik a dolgozókat, hogy a bős-nagymarosi vízi-lépcső megépítésének támogatására írják alá a „Vásárhelyi Pál Társaság” felhívását. Erről a „Déli Napló” c. független lapban kívánnak riportokat megjelentetni. Az eset az Alsó Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Igazgatóságon történt.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. TA 12-14

1989. április 12-én 16.00 órától a szegedi FIDESZ irodában Ellenzéki Kerekasztal megbeszélést tartottak a helyi alternatív szervezetek képviselői.

Felvetették, hogy a szegedi KISZ iskola ügyében polgári pert indítanak a KISZ ellen, melynek felperese a FIDESZ lesz, továbbá ellenzéki székház létesítését tervezik.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-2. Osztályt.

6. K/3 12-14

Keresztessy János (Budapest, [...]) és Ullrich Zoltán (Budapest, [...]) arról tájékoztatták Gonda István szegedi „F” dossziés személyt, hogy a Keresztény Orvosok Társaságához hasonlóan létre kívánják hozni a Keresztény Óvónők és Pedagógusok Társaságát.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt.

7. K/3 12-14

A Bibó István Emlékbizottság 1989. május 10-én 15.00 órakor tiszteletadó koszorúzással egybekötött megemlékezést tart az óbudai köztemetőben Bibó István sírjánál.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

8. K/3 12-14

1989. április 14–15-én Szegeden az MSZMP oktatási központjában (Szeged, Bal fasor 39–45.) JAK hétvégét rendeznek.

Program: 14-én 20.00 órától „Hét ál-Petőfi” c. felolvasás, 15-én 15.00 órától „Irányzatok és tendenciák a '80-as évek magyar irodalmában” c. nyilvános tanácskozás.

Meghívottak: Darvasi László, Kemény István, Németh Gábor, Parti Nagy Lajos, Szigeti Csaba, Szilágyi Eszter Anna, Szilasi László, Balassa Péter, Dérczy Péter, Mészáros Sándor, Takács József.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-5. Osztályt;

- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

[...]

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 19.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 19. (48)

1. TA 12-14

1989. április 30-án 13.00 órától Zákányszéken a művelődési házban a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt tagtoborzó nagygyűlést tart.

Előadó: dr. Boross Imre pártfőügyész.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-3. Osztályt.

2. TA 12-14

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt szegedi vezetői a Csongrád megye településein élő kisiparosok bevonásával kívánják a tömegbázist növelni úgy, hogy a községekben egy-egy, a feladatokra alkalmas kisiparost bízna meg a helyi csoport létrehozásával.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-3. Osztályt.

3. HK 12-12

Pusztai László (Medgyesegyháza, [...]) felkereste hivatalában dr. Varga Istvánt, a Csongrád megyei Állami Egyházügyi Hivatal titkárát új kisegyház engedélyeztetése céljából.

A vallási közösség „Krisztus Követői” néven kíván működni. A hitelveiket és a szervezeti szabályzatot benyújtották véleményezésre. A közösség jelenleg 120 főből áll, akik a Tisztántúl területén szétszórva élnek.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt.

4. K/3 12-12

A „Keresztény Iskolabizottság” elnevezésű országos szervezet 1989. április 21-én 16.30 órától Szegeden a Bartók Béla Művelődési Házban tartja alakuló ülését.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 20.

Szigorúan titkos!

XII.1989. április 20. (49)

HMB 12-14

1989. május 1-én 10.00 órától Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum előtti parkban a helyi alternatív szervezetek „fórum”-ot rendeznek. Ezzel összefüggésben az MSZDP szegedi szervezete 09.00 órakor gyülekezik a Kálvin téren és csoportosan, transzparenssekkel vonulnak a helyszínre, majd az újszegedi ligetbe. A mozgósítás plakátokon és szórólapokon történik.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 21.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 21. (50)

HK 12-13

A FIDESZ makói csoportja 1989. április 21-én 19.00 órától a helyi úttörőházban „Korunk és a vallás” címmel összejövetelt tart.

Előadó: Bakhta Swámi Thirta, a Magyar Vaisnava Hindu Egyesület képviselője.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 21.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 21. (51)

1. K/3 12-14

A Kelet-Nyugat Párbeszéd Hálózat Kör 1989. április 27-én 17.00 órától Budapesten az Eötvös klubban tartja alakuló ülését.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

2. K/3 12-13

Az MDF országos elnöksége 1989. április 29-én 10.00 órára összehívta a választmányt. A gyűlés helyszíne: Budapest, VI. kerület Ó u. 8.

Napirenden szerepel a párttá szerveződés kérdése és felkészülés a helyhatósági választásokra.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 25.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 25. (52)

TA 12-14

Hódmezővásárhelyen 1989. május 4-én 18.00 órakor az ifjúsági házban alakítják meg a helyi „független blokk”-ot, melynek tagjai alternatív szervezetek lennének.

Meghívták az egyházak képviselőit is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét, a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. április 27.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. április 27. (53)

1. K/3 12-12

Az MDF hódmezővásárhelyi csoportja 1989. május 27-én 19.00 órakor a helyi ifjúsági házban tisztújító, programalkotó taggyűlést tart.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

2. K/3 12-14

Bulányi György arra próbálja rávenni a Bokor-közösségek tagjait, hogy azok saját személyének rehabilitálása érdekében levélben forduljanak Paskai László bíborshoz.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt.

3. K/3 12-14

Rózsa Gábor szentesi muzeológus 1989. április 29-re emlékkirándulást szervez Kiskunfélegyházára a 70 évvel ezelőtt, a „vörös terror” áldozataul esett szentesi közéleti személyiségek sírjához.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

4. K/3 12-13

Az SZDSZ szegedi csoportja 1989. április 27-én 18.00 órakor a helyi Somogyi könyvtárban taggyűlést tart. Főbb napirendi pontok:

- a szegedi ellenzéki koordinációs bizottsággal történő együttműködés a választások során,
- külön bizottság alakítása az MSZMP és KISZ ingatlanok helyzetének vizsgálatára.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 2.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 2. (54)

1. ATA 12-14

Dr. Csapó Balázs szegedi „F” dossziés személy országos felhívással kíván az alternatív szervezetekhez fordulni, melyben kezdeményezi, hogy valamennyi településen 1989. június 16-án gyalulatlan, feketére festett deszkákból állítsanak fel ideiglenes emlékművet Nagy Imre kivégzett társai emlékére.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-13

Az MDF hódmezővásárhelyi csoportja 1989. május 3-án 19.00 órai kezdettel a helyi ifjúsági házban „Független, szabad Magyarországot!” címmel külügyi fórumot rendez, melynek előadója Joó Rudolf, az MDF választmány tagja lesz.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

3. K/3 12-14

Az SZDSZ evangéliumi keresztények csoportja 1989. május 3-án 18.00 órai kezdettel a Jurta Színházban vitaforumot rendez a lelkiismereti és vallásszabadság aktuális kérdéseiről.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. K/3 12-14

Az MDF Pécs-baranyai szervezet 1989. május 7-én 10.00 órai kezdettel Ófalu községben tiltakozó demonstrációt szervez az atomtemető megépítése ellen.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. K/3 12-14

Ismeretlen feladó arról tájékoztatta Török Attila Szeged, [...] szám alatti lakost, hogy 1989. április hónapban Hévízen megalakult a „Független Környezetvédő Munkapárt Előkészítő Bizottsága”, melynek címe: 8381 Hévíz, Pf. 50.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 3.

XII. 1989. május 3. (55)

1. K/3 12-14

1989. május 6-án 10.00 és 16.00 óra között a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen „Elhallgatások és torzítások, avagy hogyan kutatható a közelmúlt magyar történelme” címmel vitát rendez a Nyilvánosság Klub, a Hajnal István Kör és a Történelmi Igazságtétel Bizottság.

A rendezvény kapcsán a Századvég Kiadó a tervek szerint megkezdi „Az igazság a Nagy Imre ügyben” és „a Forradalom hangja (magyarországi rádióadások 1956. október 23-november 9.)” című kiadványok terjesztését.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. TA 12-14

Berhidai Tamás budapesti lakos a FIDESZ radikális közösség tagja arról tájékoztatta Benda Balázs „F” dossziés szegedi lakost, hogy Bartók Gyula budapesti lakos kilépett a FIDESZ-ből és az „Autonómia” elnevezésű alternatív csoport tagja lett.

Terveikben szerepel egy önálló faluközösség létrehozása, melyet a Soros Alapítvány is támogat.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BRFK III/III. Osztályát.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 3.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 3. (56)

1. HMB 12-14

1989. május 2-án a szegedi Ellenzéki Kerekasztal megbeszélésén 11 alternatív szervezet képviselőiből megalakították az „Ingatlanszerző Bizottság”-ot, melynek feladata a szervezet működéséhez szükséges tárgyi-technikai feltételek biztosítása.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. HMB 12-14

Az MDF 1989. június 8-án Hódmezővásárhelyen, június 9-én pedig a szegedi Nemzeti Színházban Nagy Imre emlékműsort rendez.

Június 16-án Szegeden az Aradi vértanúk terén Nagy Imre és társai emlékére kopjafát állítanak fel.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;
- a rendezvényeket operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 5.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 5. (57)

K/3 12-14

1989. május 16-án 17.30 órai kezdettel Komáromban a Csokonai Művelődési Központban a helyi MDF szervezet „Duna-völgyi közgondok” címmel fórumot rendez, melyre meghívták Csoóri Sándort és Balogh Júlia irodalomtörténészt.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 8.

XII. 1989. május 08. (58)

1. BS 12-12

1989. május 8-ára virradó éjszaka ismeretlen személy(ek) Szegeden az öthalmi szovjet laktanya E-75-ös úttal párhuzamosan futó téglakerítésére – kb. 120 cm-es nagyságú és kb. 10 cm-es vonalvastagságú betűkkel – piros olajfestékkel a következő feliratot festette(k): „Ki a megszálló szovjet hadsereggel” s.a. = (horogkereszt ábra)

Intézkedés:

- a szovjet illetékesek a helyszíni szemlebizottság kiérkezése előtt a feliratot lefestették.

2. K/3 12-13

Az MDF Csongrád megyei csoportjainak vezetői 1989. május 16-án 17.30 órakor Hódmezővásárhelyen a Petőfi Sándor Művelődési Központban megtartják a megyei vezetők első koordinációs értekezletét, melyen részt vesz Kozma Huba, a régió felelőse is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-4. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 9.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 09. (59)

TA 12-12

HMB 12-12

Hódmezővásárhelyen 1989. május 4-én a helyi „Ellenzéki Kerekasztal” megbeszélésén nyilatkozatot adtak ki az alternatív szervezetek képviselői – MDF, SZDSZ, MSZDP, Veres Péter Társaság –, melyben kezdeményezik Szabó Sándor, az MSZMP volt Csongrád megyei bizottsága első titkárának, hódmezővásárhelyi országgyűlési képviselőnek visszahívását.

A Veres Péter Társaság helyi csoportja bejelentette, hogy május közepén átalakulnak a néppárt alapszervezetévé.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 12.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 12. (60)

TA 12-14

A szegedi felsőoktatási dolgozók a pedagógusnap alkalmából 1989. június 2-án sztrájkolni fognak és Szegeden a Dugonics téren nagygyűlést tartanak, melyen a kormányhoz intézendő petíciót kívánnak kidolgozni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 16.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 16. (61)

1. HMB 12-14

1989. május 12-14-én a Szegeden megrendezett Bibó István konferencián a hozzászólók tendenciózan eltértek az előadások témáitól és a hatalom részéről őket ért egyéni sérelmeket – bebörtönzés, bántalmazás, stb. – adták elő. A helyi kisgazdapárt, SZDSZ és néppárt jelenlévő képviselői az alkalmat programjaik népszerűsítésére, agitációra használták fel.

Ifj. Bibó István felszólalásában nehezményezte ezen, az apja szellemiségétől idegen megnyilvánulásokat.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. TA 12-14

1989. május 19-én Szegeden megalakul a kisgazdapárt Csongrád megyei szervezete.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

1989. május 18-án 10.00 órakor az Országos Közművelődési Központ I. emeleti tanácstermében (Bp. I. kerület, Corvin tér 8.) a „Honpolgár” c. kéthetente megjelenő új független folyóirat szerkesztői sajtóbemutatót tartanak.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 17.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 17. (62)

TA 12-14

Barna József szegedi lakos, MDF tag fel kívánja venni a kapcsolatot Rácz Sándor budapesti és Kozma Huba kiskunmajsai lakosokkal, mivel munkahelyén '56-os mintára munkástanácsot akar létrehozni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;
- az információt pontosítjuk, Barna József személyét és munkahelyét beazonosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 18.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 18. (63)

1. K/3 12-13

Az FDSZ JATE-n működő csoportja Szegeden a Dugonics téren 1989. június 2-án 14.00 órakor tartandó demonstrációján követelni fogja többek között a valóságos egyetemi autonómia bevezetést, Knopp András és Stark Antal eltávolítását a Művelődési Minisztériumból, mivel nevezettek testesítik meg a „pöffeszkedő dilettantizmust”.

Ezen kívül kérdőívet küldtek a tagoknak, melyen állásfoglalást kérnek arról, hogy 1989. szeptember 1-től követelt 40 százalékos béremelés elutasítása esetén sztrájkba lépjenek-e a felsőoktatási dolgozók.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-14

Az MDF Budapest I., II., és III. kerületi egészségügyi csoportjai Budapesten az Érsebészeti Intézetben 1989. május 22-én 18.00 órakor értekezletet tartanak.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

A kisgazdapárt 1989. június 3-án Érden a Művelődési Házban (Engels u. 9.) országos nagyválasztmányi gyűlést tart. Erre az alapszervezetek minden 10 fő után egy küldöttet delegálhatnak.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. K/3 12-14

A FIDESZ 1989. május 20-án 10.00 órai kezdettel Budapest, Rákóczi út 7. szám alatt tanácsulást tart. Napirendi pontok:

- MISZOT,
- június 16.
- a FIDESZ és az MSZMP viszonya
- a választmány beszámolója
- aktualitások.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 19.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 19. (64)

1. TA 12-14

A Csongrád megyei „Ellenzéki Kerekasztal” 1989. május 16-án elhatározta, hogy a HNF felhívását – a választások közös előkészítésére – nem fogadja el, továbbá követelik a HNF feloszlását, helyiségeinek átadását az ellenzéki pártok részére.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. TA 12-14

Az SZDSZ, MDF és FIDESZ budapesti vezetősége 1989. június 16-án este Nagy Imre emlékére a főváros egyik nagyobb közterére demonstrációt szervez.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 22.

XII. 1989. május 22. (65)

1. HMB 12-14

A Hittudományi Főiskola tanári kara követeli a SZAOTE „Apáthy” Kollégiuma egy részének visszaadását a főiskola részére. Amennyiben követelésüket nem teljesítik, sajtókampányt indítanak, mely során nyilvánosságra hozzák, hogy 1948-ban a NÉKOSZ ma is élő egykori vezetői és az általuk feltüzelt tömeg erőszakkal, a papnövendékek bántalmazásával foglaltak el az épületet. Ezen kívül a SZAOTE részére a Máltai Lovagrend segélyszolgálatától érkező műszereket máshová irányítják. Az akciót precedensnek szánják a volt egyházi ingatlanok visszaszerzésével kapcsolatban.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-14

1989. május 28-án „Bácskapocs” címmel Kecskeméten független megyei hetilap indul. A szerkesztőség egyik tagja Józsa Fábián Kecskemét, [...] szám alatti lakos.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályt.

3. K/3 12-14

A Fényes Szellők Baráti Kör 1989. május 25-én 10.00 órai kezdettel „Az új népi kollégiumokért” címmel országos tanácskozást tart a budapesti Rajk László Szakkollégiumban (VIII. ker., Makarenkó u. 18-22.)

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. K/3 12-14

A Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség I. Országos Kongresszusa 1989. május 27-én 10.00 órakor Budapesten a Jurta Színházban kerül megrendezésre.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. K/3 12-14

„Az SZDSZ programja. A rendszerváltás programja.” c. röplap szövege:

Népszuverenitást!
Le a pártállammal!
Sérthetetlen emberi jogokat!
Le a rendőrállammal!
Politikai pártokat az országgyűlésbe!
Le az álpárlamentekkel!
Szabad piacgazdaságot!
Le a monopóliumokkal!
Önkormányzati tulajdont!
Le a bürokráciával!
Társadalmi szolidaritást!
Segítséget a szegényeknek!
Le a privilégiumokkal!
A közösségek önállóságát!
Le az oligarchiával!
Vissza Európába!

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

6. K/3 12-14

Az „Erdélyi Szövetség” 1989. május 27-én 10.00 órakor tartja első közgyűlését Budapesten, az Állatorvos-tudományi Egyetemen.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

7. K/3 12-14

Az MDF vészprémi szervezete 1989. május 27-én 09.00 órai kezdettel a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában „Lelkiismeret és vallásszabadság, ez erkölcs érvényesülése a közéletben” címmel fórumot rendez.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

8. K/3 12-14

Az MDF hódmezővásárhelyi szervezetének 1989. június havi programja:

- május 30. 19.00 óra: taggyűlés az ifjúsági házban
- június 2-4.: MDF sátor a könyvhét alkalmából a Kossuth téren
- június 8. 19.00 óra: Nagy Imre emlékest Sík Ferenc rendezésében a Petőfi Művelődési Központban

- június 9. 19.00 óra: Nagy Imre emlékest a szegedi Nemzeti Színházban
- június 16.: részvétel Nagy Imre és társai temetésén Budapesten
- június 22. 19.00 óra: taggyűlés az ifjúsági házban.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 22.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 22. (66)

1. K/3 12-14

A József Attila Kör 1989. május 26-án 11.00 órai kezdettel Budapesten az Írószövetség székházában (Budapest VI. ker., Bajza u. 18.) kibővített vezetőségi ülést tart.

Téma: a JAK egyesületté válása, az új alapszabály és program kidolgozása.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-14

A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség 1989. június 10-én 10.00 órai kezdettel a zuglói gyülekezeti teremben (Budapest XIV. ker., Lócsei u. 32.) megbeszélést tart a szervezési szakcsoport tagjai részére.

Vezeti: Koczor Tamás 2373 Dabas-Gyón, [...] szám alatti lakos.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

A Magyar Nemzeti Újjászületési Párt (p.o. boks. station „b” Toronto, Ontario, Canada m5t 2t2 [sic!]) nevében Tar István és Dunai Antal felvették a kapcsolatot a Szabad Demokraták Szövetsége szegedi csoportjával. Megküldték az MNUP programját, s anyagi támogatást helyeztek kilátásba az SZDSZ részére. Kinyilvánították, hogy szeretnék pártjukat Magyarországon bejegyeztetni, és kapcsolatot keresnek már magyar szervezetekkel is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 23.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 23. (67)

1. TA 12-14

A Magyar Néppárt 1989. június 10–11-én Budapesten tudományos ülést, illetve kongresszust rendez, melyen ismertetik a választási programjukat. A rendezvényre meghívták a nyugati testvérpártok képviselőit is.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. 12-14

Makón 1989. május 21-én 10 fővel megalakult a kisgazdapárt helyi alapszervezete.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány ab. helyettese

1989. május 25.

XII. 1989. május 25. (68)

1. TA 12-14

Az SZDSZ 1989. május 30-án 16.00 vagy 17.00 órai kezdettel Kecskeméten a szakszervezetek megyei tanácsának székházában tagtoborzó nagygyűlést rendez.

Meghívottak: Magyar Bálint és Mécs Imre.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

2. K/3 12-14

A „Délsziget barátok” második országos találkozóját 1989. június 17-én 14.30 órai kezdettel rendezik meg Hatvanban, a Damjanich Szakmunkásképző Intézet dísztermében.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

Harmadik Part 1112 Budapest, Olt u. 21., t: [...]

Feladó arról értesíti Csapó Balázs szegedi „F” dossziés személyt, hogy 1989. őszén megjelenik a „Harmadik Part” című teljességűgyi értesítő.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. K/3 12-14

Ismeretlen feladótól a JATE „Galiba Kör” meghívást kapott az Országos Klubtanács táborába, melyet „Sorsközösség–kiútkeresés Európa közepén” címmel 1989. augusztus 13–20-a között Martonvásáron rendeznek meg.

- augusztus 14.: Vízágyuk a Vencel téren (Csehszlovákia)
- augusztus 15.: Milyen alakú a kerekasztal? (Lengyelország)
- augusztus 16.: Az utolsó császár birodalma (Románia)
- augusztus 17.: Széthullás előtt? (Jugoszlávia)
- augusztus 18.: Szovjet-unió?
- augusztus 19.: Szent István napi gondolatok.

Jelentkezés: Csík Ibolya Budapest, [...]

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. K/3 12-14

Török Pál (6723 Szeged-Tarján, [...]) arról értesíti Patyi Gézárt (1124 Budapest, [...]), hogy 1989. szeptember 8–10-e között Ausztriában Podersdorfban ludovikás bajtársi találkozót tartanak, melynek során szeptember 9-én 10.00 órai kezdettel megtartják a volt ludovikások 1989. évi közgyűlésüket is.

Jelentkezni lehet. Miklós V. Szentpétery, [...] 8000 München 50.

A feladó a levélben mellékelten megküldte a „Ludovikás Híradó” 1989. évi 1. számát.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

6. K/3 12-14

Az MDF 1989. június 2-án 19.00 órai kezdettel Jászszenlászlon a kultúrházban bemutatkozó nagygyűlést tart. Program:

- videó-vetítés az MDF nagygyűlésről,
- a mezőgazdaság jelenlegi helyzetének értékelése,
- nyílt vita, kötetlen beszélgetés.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság III/III. Osztályát.

7. K/3 12-14

Az ITDK soron következő nyári egyetemét az ELTE Természetvédelmi Klubjával közösen szervezi meg Szentendrén 1985. augusztus 14–24-e között.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

8. K/3 12-14

Az MDF makói szervezete „Tájékoztatói esélyegyenlőség” címmel írást juttatott el a Csongrád megyében megalakult új politikai tömörülésekhez és a sajtóhoz, melyben éles hangon támadják az MSZMP-t, amiért a Csongrád Megyei Hírlap felett – törvénytelenül – „haszonélvezeti jog”-ot gyakorol, s követelik, hogy a lap kerüljön vissza Csongrád megye közvéleményének a kezébe.

Intézkedés:

- tájékoztattuk az MSZMP Csongrád Megyei Bizottsága első titkárát és a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 26.

XII. 1989. május 26. (68)¹⁹

1. K/3 12-14

Gadó György a Független Környezetvédő Csoportok Jogi Egyeztető Bizottsága (2000 Szentendre, Pf. 72.) nevében az országgyűlési képviselők részére megküldte a Visegrád-nagymarosi vízlépcsővel kapcsolatos népszavazással összefüggő állásfoglalásukat és a „Lex Nagymaros” című törvényjavaslatot.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-13

Az SZDSZ földeáki szervezete „Igények és lehetőségek a magyar mezőgazdaság megreformálására” címmel 1989. június 24-én 09.00 órakor az óföldeáki művelődési házban konferenciát rendez.

A vitát vezeti: Juhász Pál agrárszociológus.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;

- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

3. K/3 12-13

Az MDF szentesi szervezete 1989. május 31-én 18.00 órai kezdettel Szentesen az Ifjúsági és Művelődési Központban nagygyűlést rendez.

Előadó: Bíró Zoltán.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 29.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 29. (70)

ASZA 12-14

A szociáldemokrata párt kispesti és pestlőrinci szervezete 1989. június 1-én 17.00 órai kezdettel a kispesti munkásotthonban tagtoborzó nagygyűlést rendez.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. május 31.

Szigorúan titkos!

XII. 1989. május 31. (71)

TA 12-13

Kiegészítő információ az 1989. május 18-i 1. számú jelentéshez:

1989. június 2-án 14.00 órai kezdettel Szegeden a Dugonics téren a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete által kezdeményezett demonstráción dr. Csörgő Sándor a JATE

TTK oktatója terjeszti elő a követeléseket. Felszólal a TUDOSZ egyik képviselője is. A résztvevők transzparenszeket is készítenek. Az egyik szövege: „Ki Knopp Andrással a minisztériumból”. Csikós Mária a JATE titkárság vezetője – MDF aktivista – a főszervező, aki mozgósította a tömegkommunikációs eszközök újságíróit.

Az FDSZ országos vezetősége nem ért egyet a demonstrációval.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 1.

Titkos!

XII. 1989. június 1. (72)

1. TK 12-14

A szegedi Ellenzéki Kerekasztal elképzelése szerint 1989. augusztus 20-án az ópusztaszeri ünnepségen 09.00 órai kezdettel a szeged-csanádi vagy a váci megyéspüspök celebrálna szabadtéri misét. Döntés az 1989. június 23-án tartandó megbeszélésen születne, melyet a Csongrád megyei Tanács épületében a tanácsi illetékesekkel közösen folytatnak le.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét, az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

2. TA 12-14

1989. június 6-án Szegeden 18.00 órai kezdettel a Bartók Béla Művelődési Házban megalakul az MDF belvárosi csoportja.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. TA 12-14

1989. június 1-én az Inconnu Csoport Budaliget, József A. u. 80. sz. alatt sajtótájékoztatót tart a Nagy Imre és társai emlékére állítandó kopjafákkal összefüggésben. Szegedről a Déli Napló c. független lap képviselőit hívták meg.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. TA 12-14

Szegeden 1989. június 5-én 16.00 órától Eörsi István író – az SZDSZ vezetőségének tagja – a Móra Könyvesboltban dedikálja műveit, majd 18.00 órától a November 7. Művelődési Otthonban előadást tart.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 5.

Titkos!

XII. 1989. június 05. (73)

1. ASZA 12-13

1989. június 16-án Nagy Imre és társai temetésével kapcsolatban az eddig rendelkezésre álló információink: Az utazás szervezői:

- Szegeden Szabó Béla MDF vezetőségi tag, a Bartók Béla Művelődési Ház igazgatója. A Délmagyarország és a Csongrád Megyei Hírlap c. napilapokban is közzétett információ szerint minden pénteken 16.00–18.00 óra között lehet jelentkezni a Bartók Béla Művelődési Házban.

- Hódmezővásárhelyen Ágoston Lajos ATI oktató, dr. Koszó Péter és dr. Grezsa István MDF vezetőségi tagok. Június 12-ig lehet náluk jelentkezni. Eddig 62 fő kíván utazni az ATI és a helyi Marx TSZ autóbusszával.

- Makón a FIDESZ helyi csoportja külön buszokat indít. A létszámról és a buszok számáról pontos információink még nincsenek.

- Szentesen és Csongrádon szervezetszerű utazásról információink nincs.

Intézkedés:

- az újabb információkat soron kívül jelentjük;
- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. ASZA 12-12

HMB 12-12

TA 12-12

Nagy Imre és társai temetésével összefüggésben Csongrád megyében a korábban már leadott jelentésekben foglaltakon kívül a következő helyi megemlékezésekről szereztünk eddig információt:

- Hódmezővásárhelyen június 9-én 21.00 órakor a Kossuth téren az MDF kezdeményezésére gyertyagyújtást rendeznek.

- Szegeden az Inconnu Csoport által elkészített kopjafát az előző elképzelésektől eltérően nem az Aradi vértanúk terén, hanem a Honvéd téren állítják fel.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. TA 12-14

1989. július 16–21-e között a Búbánatvölgyben ifjúsági vezetőségképző tábort szervez a római katolikus egyház fiatalok részére. A tervek szerint a szeged-csanádi megyéspüspök, Gyulay Endre mond nyitóbeszédet.

Megjegyzés: a vezetőképző ügyében a Soros Alapítványt is megpályázták.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét, a BM III/III-1-a alosztályt és a BM III/III-4. Osztályt.

4. TA 12-14

1989. május 27-én a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt megalakította Csongrád megyei szervezetét. Elnöke dr. Szeghő István, titkára Veress Csaba lett.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. TA 12-14

1989. június 11-én Kisteleken, június 24-én Csongrádon tájékoztató, tagtoborzó gyűlést rendez az FKGP. Előadó: Dragon Pál.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

6. TA 12-14

Az FKGP országos nagyválasztmány gyűlésén dr. Szeghő István, a Csongrád megyei szervezet elnöke hozzászólásában javasolni kívánja, hogy változtassák meg a párt nevét Független Kisgazda Vállalkozási és Polgári pártra. Véleménye szerint ezzel a változtatással a vállalkozási rétegből jelentős tömegeket tudnak majd a jövőben maguk mellé állítani.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

7. TA 12-14

Makón 1989. június 4-én a Magyar Néppárt makói alapszervezetének alakuló ülését rendezte meg.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

8. K/3 12-14

A Katolikus Népfőiskolai Szövetség Szeged, Tavasz u. 29. szám alól értesíti az újszegedi rk. plébániát és Szekeres Sándor irodaigazgatót, Szeged, [...] szám alatti lakost, hogy KALÁSZ-KALOT találkozót tart 1989. június 17-én 10.00 órakor a Szeged, Bartók Béla Művelődési Házban.

Előadást tart: dr. Bálint József páter és ifj. Lele József néprajzkutató.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét, a BM III/III-1-a. alosztályt és a BM III/III-4. Osztályt.

9. K/3 12-14

Gonda István Szeged, [...] szám alatti lakos sokszorosított nyomdai anyagon értesíti a „Tisztelt keresztény szülőket”, hogy 1989. április 21-én Szegeden megalakult a Keresztény Iskolabizottság, melynek célja keresztény szellemű ökumenikus, világi óvoda és iskola létrehozása. Ennek érdekében Gonda adatlapos felmérést végez.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét és a BM III/III-1. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. Helyettese

1989. június 6.

Titkos!

XII. 1989. június 06. (74)

ASZA 12-12

A korábban – e témában – leadott információink pontosítására jelentjük:

A szegedi Ellenzéki Kerekasztal, Ökrös Tamás FIDESZ aktivista vezetésével, 1989. június 09-én 17.00 órai kezdettel Szegeden az Aradi vértanúk terén Nagy Imre és társai emlékére kegyeleti megemlékezést rendez, melynek során kopjafát állítanak, majd Raffay Ernő MDF aktivista mond kb. 15 perces gyászbeszédet. A Szózat elhangzása után 5 perces néma gyász a koszorúzás következik. A rendezvényre, melyre kb. 1000 főt várnak, 30 rendezőt mozgósítottak.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét;
- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 6.

Titkos!

XII. 1989. június 06. (75)

1. TE 12-12

1989. június 2-án Szegeden a November 7. Művelődési Házban a választásokra készülve újabb lakóterületi egységként megalakult az MDF újszegedi tagszervezete.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. TE 12-14

Az MDF központi vezetősége 2500 rendező beállítását tervezi június 16-án Nagy Imre és társai temetésén. Felhívták a vidéki szervezeteket, hogy rendezőket delegáljanak. Szegedről 25-30 fő közreműködését kérték. A karszalagokat postai úton is továbbítják.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

Az MDF országos elnöksége nevében Lezsák Sándor felkéri az MDF szegedi vezetőit, hogy Nagy Imre és társai június 16-i temetésére a díszőrségbe jelöljenek 2-3 főt, lehetőleg az 1956-os forradalom résztvevői, az azt követő megtorlás szenvedői, illetve a legaktívabb MDF tagok közül. Postacím: Szalay Róbert 1035 Budapest, [...].

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

4. K/3 12-14

Kellner János (6724 Szeged, [...]) az MSZDP helyi szervezetének tagja A. Györky Stockholm, [...] szám alatti lakostól szociáldemokrata propagandaanyagok, előadók nyomdai berendezések, és pénztámogatás beszerzésére kér segítséget.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

5. K/3 12-14

1989. június 7-én 15.00 órai kezdettel a BKV Szabó Pál Művelődési Házában (Budapest, XIV. ker., Thököly u. 164.) egy új országos politikai egyesület tartja alakuló ülését,

melynek célja a békés átmenet és a demokratikus szocializmus kialakulását támogató állampolgárok tömörítése párttagságra tekintet nélkül.

Meghívott: Pozsgay Imre.

Szervező. Szilvássy György tf.: [...]

Megjegyzés: a küldeményen feladó, illetve aláírás nem szerepel, annak címzettjei dr. Ilia Mihály, s Annus József, a Tiszatáj c. folyóirat szerkesztői és Anderle Ádám, a JATE oktatója.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

6. K/3 12-14

Az MSZDP vezetőségválasztó országos gyűlése 1989. június 24-én és 25-én Budapesten a budai Vigadó épületében kerül megrendezésre, melyre az alapszervezetek 1 főt, plusz minden 20 tag után 1-1 főt delegálhatnak.

Szervező. dr. Korompai János Eger, [...]

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

7. K/3 12-14

Az MDF Csongrád megyei szervezete 1989. június 14-én 17.00 órakor Szentesen, a Bercsényi u. 46. szám alatt tart koordinációs megbeszélést.

Meghívott: dr. Kozma Huba.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

8. K/3 12-14

Az MDF veszprémi szervezete 1989. június 7-én „Az 1956-os forradalom és szabadságharc Veszprémben” címmel 10.00 órai kezdettel a veszprémi Vegyipari Egyetemen – dr. Brusznai Árpád, a Veszprém megyei Nemzeti Forradalmi Tanács volt elnöke emlékére – emléknapot rendez. Meghívottak:

- Salamon Konrád történész
- Szabó Miklós történész
- Mécs Imre a TIB tagja
- Borenich Péter újságíró

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

9. K/3 12-14

Laci nevű feladó ismeretlen helyről azt javasolja dr. K. Z-nak (6724 Szeged, [...]) a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola oktatójának, hogy Bush amerikai elnök magyarországi látogatása idején az egyes programhelyeken az érdeklődő tömeg az alábbi szövegű táblákkal jelenjen meg:

1. Yalta II. – No! Mr. president
2. We do not want a new Yalta – Mr. president
3. Neutrality for Hungary and genuine independent status
4. No democracy without independence
5. No democracy without national independence
6. We want neutrality for Hungary
7. End NATO and end Warsaw pact
8. End NATO and end Warsaw pact as the soviets urge (as the soviets propose)
9. No more Yalta for us
10. End NATO and end Warsaw pact now

11. We want to be free and indenpendent
12. Superpowers guarantee our neutrality and independence
13. No more superpower politics here
14. Freedom and independence for Hungary and Eastern Europe

Az angol szöveg nyers magyar fordítása:

1. Jalta II. Nem! Elnök úr!
2. Nem akarunk egy új Jaltát elnök úr!
3. Semlegességet Magyarországnak és valódi független státuszt!
4. Nincs demokrácia függetlenség nélkül.
5. Nincs demokrácia nemzeti függetlenség nélkül!
6. Semlegességet akarunk Magyarországnak!
7. Szűnjön meg a NATO és a Varsói Szerződés!
8. Szűnjön meg a NATO és a Varsói Szerződés, mint azt a szovjetek is tervezik.
9. Nem kell több Jalta nekünk!
10. Most szűnjön meg a NATO és a Varsói Szerződés!
11. Szabadok és függetlenek akarunk lenni!
12. A szuperhatalmak garantálják a mi semlegességünket és függetlenségünket!
13. Ne legyen többé szuperhatalmi politika itt!
14. Szabadságot és függetlenséget Magyarországnak és Kelet-Európának!

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 7.

XII. 1989. június 07. (76)

1. K/3 12-14

A Magyar Demokrata Fórum vásárhelyi szervezete a „Déli Napló”-ban kéri megjelentetni, hogy 1989. június 16-án 18.00 órai kezdettel 1956 áldozatainak szentelt gyászmisére kerül sor a hódmezővásárhelyi belvárosi rk. templomban.

Az MDF a fenti hír közlésekor kéri neve említésének mellőzését, ajánlja Nagy Elek c. prépost, főesperes nevének közzétételét.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

2. K/3 12-14

Kiegészítésül az 1989. május 22-i jelentéshez:

Az 1989. június 8-án 19.00 órai kezdettel a hódmezővásárhelyi Petőfi Sándor Művelődési Otthonban megrendezésre kerülő Nagy Imre emlékest után a Kossuth szobornál gyertyagyújtást tervez az MDF helyi szervezete.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

3. K/3 12-14

Az MDF vásárhelyi szervezete képzőművészek adományaiból kiállítást rendez a Tornyai János Múzeumban. A kiállítást 1989. június 11-én 12.00 órakor Raffay Ernő nyitja meg.

A műtárgyak eladásából származó összeget az MDF a városi tanáccsal, a HNF helyi szervezetével, a Városvédő és Szépítő Egyesülettel közösen állítandó 1848-49-es emlékmű készítésére kívánják fordítani, ennek avatását 1990. március 15-re tervezik.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 8.

XII. 1989. június 8. (77)

1. ASZA 12-12

Nagy Imre és társai temetésére történő felutazással összefüggésben újabb érdemi információ nem keletkezett.

Intézkedés:

- az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

2. TA 12-14

Lazur Barna [...] győri lakos – 1956-ban a szegedi nemzetőrség főparancsnoka volt – „Felhívás Szeged népéhez!” címmel a Déli Napló című független lapban írást fog megjelentetni. A cikk aktualitása miatt az újságot a szokásosnál kettő nappal korábban, 1989. június 14-én – kívánják utcára vinni.

Intézkedés:

- a cikk tartalmát operatív úton a megjelenés előtt beszerezzük.

3. TA 12-14

Az MDF országos vezetősége június 16-án a Hősök terén a 2500 rendező nagyobb részéből kordont kíván vonni a ravatal elé, a többieket pedig azzal bízzák meg, hogy a tömegben elvegyülve próbálják meg kiszűrni a provokátorokat. Tartanak attól, hogy a hatalom a pekingi eseményekhez hasonló lépésekre szánja rá magát.

Intézkedés:

- az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

4. HMB 12-14

1989. június 14-én délután a FIDESZ Szegeden a Dugonics téren nagygyűlést tart, melyen megalakítják a FIDESZ dél-magyarországi regionális csoportját.

Intézkedés:

- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

5. TA 12-14

A szegedi Ellenzéki Kerekasztal néhány képviselője 1989. június 16-án 12.30 órakor Szegeden a Széchenyi téren néma megemlékező demonstrációt kíván tartani.

Intézkedés:

- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

6. TA 12-13

1989. június 17-én 10.00 órai kezdettel Szegeden a Bartók Béla Művelődési Házban Lele József néprajzkutató kezdeményezésére megalakítják a KALOT és a KALÁSZ szegedi csoportjait.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-1. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 9.

Titkos!

XII. 1989. június 09. (78)

1. TA 12-14

A FIDESZ 1989. június 15-én országosan Nagy Imre temetésével összefüggésben a szovjet laktanyák előtt demonstrációk tartását tervezi.

Intézkedés:

- az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

2. TA 12-14

Szegeden Csapó Balázs „F” dossziés személy által vezetett Kft. szervez személygépkocsikkal felutazást Budapestre 1989. június 16-án. A konvoj egyelőre kb. 20 gépkocsiból áll, mellyel kb. 90 fő kíván utazni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt.

3. HMB 12-14

Raffay Ernő JATE oktató választási kampányát 15 tagú szakértőkből álló stáb fogja szervezni. Anyagi támogatást az MDF központi vezetősége és egy orosházi kissozvetkezet biztosít. Raffay Apró Antal megüresedett országgyűlési képviselői mandátumáért indul.

Intézkedés:

- az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

4. HMB 12-14

Kiegészítő információ az 1989. június 6-án 9. sorszám alatt leadott jelentéshez:

Bush amerikai elnök budapesti látogatása ideje alatt Kováts Zoltán docens – MDF aktivista – a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola oktatója demonstrációt kíván tartani, melyhez az MDF központi vezetőségének jóváhagyását is el szeretné nyerni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt;

- az előkészületeket operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

5. ATA 12-12

1989. június 8-án Hódmezővásárhelyen a Petőfi Sándor Művelődési Központban 19.20 órakor kezdődött Nagy Imre emlékest 65 percig tartott, kb. 150–200 fő vett részt. Rendbontás vagy ellenséges megnyilvánulás nem történt. A rendezvényen megjelent a helyi tanács és az MSZMP több képviselője is. Az emlékest után gyertyákkal a Kossuth szoborhoz vonultak, ahol Rácz Sándor tartott 4 perces beszédet. Ezután a tömeg rendben feloszlott.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 9.

Titkos!

XII. 1989. június 9. (80)²⁰

TA 12-14

1989. június 16-án 12.30 órakor a püspöki kar döntése alapján országszerte megszólalnak a harangok.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztály ügyeletét.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 13.

Titkos!

XII. 1989. június 13. (70)²¹

1. TE 12-14

1989. június 16-án Nagy Imre és társai temetésére a díszőrségbe Szegedről Mucsi Mihály, Szabó Béla és Galiba Ferenc vesz részt. Valamennyien MDF aktivisták, továbbá G[aliba] F[erenc] tevékenyen részt vett az '56-os eseményekben.

Intézkedés:

- az előkészületekről operatív úton további információt gyűjtünk.

2. TE 12-14

1989. június 13-án 16.00 órakor Sándorfalván, június 24-én délután pedig Szegeden – a választásokra készülve – Pordány László „F” dossziés személy kezdeményezésére újabb lakóterületi szervezatként megalakul az MDF sándorfalvi, illetve Szeged alsóvárosi csoportja.

Intézkedés:

- a rendezvényekről operatív úton információt gyűjtünk.

3. TE 12-14

Ökrös Tamás szegedi „F” dossziés személy – FIDESZ és SZDSZ aktivista – kezdeményezi, hogy a szegedi Ellenzéki Kerekasztalon belül konspirált formában alakuljon meg az SZDSZ–FIDESZ–MDF részvételével egy „kiskoalíció”.

Intézkedés:

- az információt operatív úton pontosítjuk.

4. K/3 12-14

Az MDF 1989. július 6–10-e között Mártélyon a kempingben kb. 200 fő részére táborozást szervez. Program:

- július 7. vita az MDF szellemiségéről

- július 8. vita az ifjúsági szövetség alapítóleveléről, alapszabályáról, névválasztásáról

- július 9. vita az elkövetkezendő történelmi időszak cselekvési stratégiájáról

Meghívottak: Lezsák Sándor, Bíró Zoltán, Csurka István, Antall József, Kiss Gy. Csaba, Czakó Gábor, Molnár Gusztáv, Csengey Dénes

Jelentkezni lehet: MDF központ 1372 Budapest, Pf. 427. tf: 310-176

Intézkedés:

- a rendezvényről operatív úton információt gyűjtünk.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. Helyettese

1989. június 14.

Titkos!

XII. 1989. június 14. (81)

1. TA 12-14

Dr. Kocsis Elemér református püspök körlevélben kezdeményezte, hogy 1989. június 16-án 18.00 órakor felekezeti jelleggel tartsanak országosan gyászmiséket.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-1. Osztályt.

2. TA 12-14

1989. június 21-én 18.00 órai kezdettel Hódmezővásárhelyen az Ifjúsági Házban a szociáldemokrata párt tagtoborzó nagygyűlést tart.

Intézkedés:

- a rendezvényről operatív úton információt gyűjtünk.

3. TA 12-12

HMB 12-12

Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök beszélgetést folytatott Szőke János NSZK-ban élő egyházi személlyel Szendi József veszprémi megyéspüspök 13 pontból álló nyílt leveléről, amely szerintük nem egyéb a „szennyos kitergetésénél”.

A beszélgetés során [...] ²² elhatárolták magukat a kezdeményezéstől. Szőke elmondta, hogy erőfeszítéseket tett az anyag megjelenésének megakadályozására, de félő, hogy néhány példány így is eljutott nyugati hírközlő szervekhez.

A nyílt levél tartalmát nem minősítették, inkább az aktualitása ellen volt kifogásuk. Úgy értékelték: „még nem érkezett el az az idő”. Elérkezéséhez „püspökhullásnak” kell bekövetkeznie.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-1. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 15.

Titkos!

XII. 1989. június 15. (82)

ATA 12-13

A szegedi nyomdában 1989. június 16-án a dolgozók egész napra munkaszünetet kértek az igazgatótól, aki ehhez nem járult hozzá. Kompromisszumos megoldásként megegyeztek, hogy 12.30 órakor leállnak és megemlékezést tartanak.

Intézkedés:

- az eseményeket operatív úton figyelemmel kísérjük.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 22.

Titkos!

XII. 1989. június 22. (83)

K/3 12-14

Virt László (1116 Budapest, [...]) arról értesíti Máté-Tóth András szegedi „F” dossziés személyt, hogy részt vesz az 1989. október 14-én Katowicében megrendezésre kerülő „Magyar keresztény kultúra hete” elnevezésű rendezvénysorozaton, ahol Márton Áronról tart előadást, a program szerepelnek még: Várszegi Asztrik: „A magyar egyházi élet problémái”, Szesztay András szociológus: „Bibó István társadalomszemlélete”, Somorjai Ádám: „Mindszenty” és Giczy György: „A magyarországi egyház laikus problémái” című előadások.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 23.

Titkos!

XII. 1989. június 23. (84)

1. HK 12-14

Szerencsés György, az MSZDP szegedi aktivistája azt közölte Polgár Gyula újságíróval, a Magyar Rádió Szegedi Körzeti Stúdiójának munkatársával, hogy az 1989. június 27-én Szegeden tartandó megbeszélésen – az MSZMP és a szegedi Ellenzéki Kerekasztal között – az előzetes napirendi pontokat kiegészítve a SZEK követelni fogja a Csongrád megyei tömegkommunikációs eszközök (MTV Szegedi Körzeti Stúdió, MR Szegedi Körzeti Stúdió, Csongrád Megyei Hírlap, Délmagyarország c. lapok, szegedi- és hódmezővásárhelyi kábeltelevíziók) egyenlő esélyekkel történő igénybevételét a propaganda céljaira.

Intézkedés:

- a követelés realizálását operatív úton ellenőrzés alatt tartjuk.

2. K/3 12-14

Az MSZDP szegedi szervezete irodát nyitott Szegeden a Csongrádi sgt. 11. szám alatt. A helyiséget a szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat igazgatója bocsátotta a párt

rendelkezésére. Szerencsés György, az MSZDP szegedi aktivistája felhívással fordult a tagsághoz, hogy kezdjék meg a lakóterületi alapszervezetek létrehozását.

Intézkedés:

- a párt tevékenységét operatív úton figyelemmel kísérjük.

3. K/3 12-14

A kiskgazdapárt szentesi szervezete 1989. július 8-án 10.00 órakor a helyi temetőben megkoszorúzza Lakos József volt rendőrkapitány sírját, akit 1946-ban a koalíciós küzdelmekkel összefüggésben baloldali személyek megöltek.

Intézkedés:

- a rendezvényt operatív úton biztosítjuk.

4. K/3 12-14

Az MDF kiskunhalasi szervezete 1989. június 26-án 19.00 órai kezdettel a halasi moziban „Mosonmagyaróvár 1956 tanulságai” címmel rendezvényt tart, melyre meghívták Dudás István ny. hőr. ezredest is.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

1989. június 27.

Titkos!

XII. 1989. június 27. (85)

1. TA 12-14

A kiskgazdapárt azt tervezi, hogy 1989. augusztus 20-án Ópusztaszeren országos kiskgazda találkozót tart. Ezzel kapcsolatos felhívásukat a „Kis Újság” c. lapban kívánják közzétenni.

Intézkedés:

- az előkészületekről operatív úton további információkat gyűjtünk.

2. K/3 12-14

A Zöld Párt elméleti munkacsoport 1989. július 1-én 09.30 órai kezdettel a BME Martos Flóra kollégiumának (Budapest, Stoczek u. 5-7.) 405. sz. termében összejeövetelt tart. Téma:

1. Képes-e a Zöld Párt az ökológiai válság elhárítására?
2. Történelmi kényszerpálya. Lehetőség a múlt, a jelen és a jövő társadalmi változásainak a modellezésére.
3. Az életvédelmi társadalom.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

3. K/3 12-14

Nacsády (92230 Genervilliers [...] France) feladó arról értesíti dr. Nacsády Péter szegedi lakost, hogy 1989. július 3-4-én Budapesten a Fiatal Művészek Klubjában (Budapest, Népköztársaság útja 112.) rendezik meg az első magyar szabadkőműves fórumot.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályt;
- a címzettet beazonosítjuk.

1989. június 28.

Titkos!

XII. 1989. június 28. (86)

1. K/3 12-14

Az országgyűlési képviselők Csongrád megyei irodája arról értesíti Jankó Attila szegedi lakost, az SZDSZ helyi aktivistáját, hogy 1989. július 6-7-8-án ausztrál parlamenti küldöttség látogat Csongrád megyébe. Július 7-én 10.00 órától a Csongrád megyei tanács épületében találkozni kívánnak a különböző pártok és alternatív szervezetek képviselőivel.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

2. K/3 12-14

Pankovits Gyula (1134 Budapest, [...]) a „Volt Politikai Foglyok Bajtársi Szövetsége Nyugati László Társaság” elnöke azzal a kéréssel fordult a szegedi „Déli Napló” című lap szerkesztőségéhez, hogy tegyék közzé alábbi felhívásukat:

„Várjuk jelentkezését mindazoknak a volt politikai elítélteknek, internáltaknak, kitelepítetteknek és más politikai üldözötteknek és azok hozzátartozóinak jelentkezését, akiket 1945-től napjainkig ítélték el, vagy bármilyen módon politikai sérelem ért.”

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány ab. helyettese

1989. június 29.

Titkos!

XII. 1989. június 29. (87)

1. TA 12-14

A FIDESZ országos választmánya 1989. július 4-én 17.00 órai kezdettel Budapesten, a jogász szakkollégium helyiségében értekezletet tart, melyen gazdasági kérdésekkel foglalkoznak.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-2. és a III/III-7. Osztályokat.

2. HMB 12-14

az MDF 1989. július 22-én a Fülöp-szigetek külügyminiszterének budapesti látogatása alkalmával rokonszenv-tüntetést kíván tartani.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

3. HMB 12-14

Az MDF 1989. novemberében és decemberében Szegeden nagygyűlést kíván tartani, melyre meghívják az USA, majd a Szovjetunió magyarországi nagykövetét.

Intézkedés:

- a rendezvények előkészületeiről operatív úton további információt gyűjtünk;
- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

dr. Bikádi János r. szds.

dr. Várhelyi Ferenc r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Fejér megye

1989. április 5.

R-21-5-4/7/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 04. 05. (7)

ASZA 12-12

A „Plakátoló” fedőnevű bizalmas nyomozás célszemélyének tettenérése, valamint esetleges további bűncselekmények megszakítása érdekében 1989. április 3-án 22.00 és 24.00 óra között operatív akciót hajtottunk végre.

Az akció során a 23.00 órakor tetten értük Sz. L. ([...] foglalkozása: lakatos, mh: MÁV Járműjavító Üzem) Székesfehérvár, [...] sz. alatti lakost, miközben Székesfehérváron az Eszperantó téri ABC előtti hirdetőtáblára 2 db szovjetellenes plakátot ragasztott fel. Nevezettet elszámoltatása érdekében előállítottuk a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányságra. Meghallgatása során elismerte, hogy az elmúlt egy évben valamennyi hasonló plakátot ő ragasztott ki, illetve néhány falfirkálást is beismert. Elmondta, hogy jelenleg 12 plakátot tervezett elhelyezni a város néhány pontján, és önként átadta a nála levő maradék 10 db-ot. Minden további nélkül vállalta cselekményének következményeit.

Intézkedés:

- az információt szóban jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletére;
- figyelembe véve a jelenlegi operatív és politikai helyzet követelményeit, tevékenységének dokumentálása mellett az illetékes központi osztállyal koordinálva további intézkedéseket határoztunk meg az ügyben.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

1989. árpilis 10.

R-21-5-4/8/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 04. 10. (8)

1. TA 12-12

A Magyar Demokrata Fórum, a FIDESZ és az SZDSZ csoportjainak kezdeményezésére az egészségügyi hivatású független szervezeti tagok nyilvános levelet intéznek az Elnöki Tanács elnökéhez. A levélben kéri, hogy a nyugat-európai országokhoz hasonlóan a

halálbüntetések végrehajtására ezentúl, államelnöki kegyelemnek köszönhetően, ne kerüljön Magyarországon sem sor.

Megjegyzés: a fentiekről Kolozi Béla tájékoztatja dr. Kelemen Andrást, az MDF székesfehérvári szervezetének elnökét, és kéri a független szervezetekhez tartozó egészségügyi dolgozók csatlakozását, valamint a nyílt levél kibocsátásához és más hasonló meggyőződésűek akció-támogató aláírását. A kibocsátók nevét sürgősen diktálják be Szabó Dávidnak Bp. [...] telefonszámra.

Intézkedés:

- az információról szóban tájékoztattuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét;
- az aláírásgyűjtő akciót a szűrő-kutató munka keretében figyelemmel kísérjük.

2. K/3 12-12

Alakulóban van egy „Patrona Hungariae” Párt. A párt alapelve, hogy I. [sic!] királyunk, Szent István a Boldogságos Szűz Máriának ajánlotta fel a magyar királyi koronát és az országot. Így jogilag a Boldogságos Szent Szűz lett Magyarország királynéja és patrónája. Népünk élére kívánunk állni fényoszlopul, szabad, igazságos választások, népszavazás után.

Megjegyzés: a fentiekről Árkay F. Attila festőművész, gyakorló katolikus, Várkesző, [...] szám alatti lakos tájékoztatja Forrai Tamás Budapest VI., [...] szám alatti lakost, valamint mellékeli a párt alapszabályát és egy belépési nyilatkozatot.

Intézkedés:

- az információról szóban tájékoztattuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

1989. május 16.

R-21-5-4/9/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 05. 16. (9)

ATA 12-12

A mai napon a Videoton Rádiógyár Rákóczi „F” üzemének 70–80 fő dolgozója petíciót nyújtott be a gyár igazgatójához, melyen 25 százalékos béremelést követelnek. Amennyiben azt nem teljesítik, 1989. május 17-én sztrájkba lépnek. A gyár igazgatója, hivatkozva a sztrájktörvényre és a kérés gazdasági okok miatti teljesíthetetlenségére, a petíciót visszaadta, melynek következményeként a délutános műszakból már ma 14.00 órakor 60–70 fő 2 órás részleges munkabeszüntetést kezdeményezett.

Intézkedés:

hírforrásunkat részletesen eligazítottuk az alábbiak szerint:

- kísérelje figyelemmel az eseményeket, amennyiben a dolgozók gazdasági követelése politikai színezetet kap, soron kívül jelezze;
- pontosítsa és tisztázza a körülményeket, a dolgozók követeléseit;
- lehetőségei szerint törekedjen az események pozitív befolyásolására annak érdekében, hogy a dolgozók a sztrájktörvény szerint járjanak el.

Marocsik Mihály
r. alezredes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

főkapitány áb. helyettes

1989. május 26.

R-21-5-4/10/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 05. 26. (10)

TK 12-12

1989. május 14-én a délutáni órákban Sárbogárdon megjelent az XX 73-88 frsz.-ú gépkocsi négy férfi utassal. Fényképeket készítettek a szovjet tiszti lakótelepről, a katonai objektumról és a gyalogosan közlekedő szovjet katonákról. Felkeresték lakásán K. L. és Sz. J. sárbogárdi lakosokat, beszélgetést folytattak R. P-rel, a „Fantázia” bisztró tulajdonosával. Amerikai újságíróként mutatkoztak be és tolmács útján az alábbi kérdéseket tették fel:

- Milyen viszony alakult ki a szovjet katonák és a lakosság között?
- Milyen fegyvereket, lőszereket adtak el a katonák polgári személyeknek?
- Mennyi harckocsi szokott elvonulni gyakorlatra?
- Igaz-e, hogy szovjet katonák betöréseket hajtottak végre prэшázakba és ezzel nagy károkat okoztak a lakosságnak?
- Igaz-e, hogy szovjet hivatásos katonák verekedéseket provokáltak különböző szórakozóhelyeken?
- Igaz-e, hogy árleszállításnál a helyi lakosok nem tudnak vásárolni, mert a szovjetek minden felvásárolnak?

Sz. J-t megkérték az újságírók, hogy jegyezze fel mennyi technikai eszközt visznek el és mennyit hoznak helyette. A kért adatokért május 26-án mennek vissza. Sz. a kérésnek eleget tett, feljegyezte, hogy 54 láncaltapas jármű távozott és 272 érkezett.

Intézkedés:

- az információt szóban jelentettük és írásban megküldjük a BM III/II-11., illetve a BM III/II-9. Osztálynak;
- tájékoztattuk a DHDSCS illetékes különleges osztályát;
- megállapítottuk, hogy a kérdéses gépkocsit Roddy Roy amerikai állampolgár, újságíró bérelte;
- elvégeztük Sz. J., K. L. és R. P. alapellenőrzését, megállapítottuk, hogy kémelhárítási szempontból látóköriünkbe nem kerültek;
- operatív kapcsolatainkat eligazítottuk a BM III/IV-4/d. alosztály illetékes csoportjával.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

dr. Csizy Csaba r. fhdgy.
áb. fővizsgáló

1989. május 30.

R-21-5-4/11/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 05. 30. (11)

K/3 12-12

1. A Történelmi Igazságtétel Bizottság elnöke²³ levélben tájékoztatja dr. Szakos Gyula megyéspüspököt, hogy a június 16-án megrendezendő 1956 hősi halottainak és mártírjainak – köztük a Nagy Imre per kivégzettjeinek – temetésére természetes igényként merült fel, hogy a fenti napon ökumenikus egyházi gyászszerertartásra is

kerüljön sor. Mint a Magyar Katolikus Püspöki Kar tagját kéri, hasson oda, hogy az egyház osztozását a nemzet közös gyászában az egyszerű temetés papi kötelezettségén túl is méltóképpen juttassa kifejezésre, karöltve más felekezetekkel. Kéri továbbá, hogy katolikus részről gyászszertartást a budapesti joghatósági főpásztor végezze, Rosdy Pál segédletével. Június 16-án 12.30 h-kor szólaljanak meg hazánk minden templomának harangjai, továbbá a budavári Mátyás templomban és minden megye, város nagyobb templomaiban ünnepélyes rekviem mutattassék be a hősi halottakért és a mártírokért.

Hangsúlyozta, hogy nem csak a halottak eltemetésének természetes egyházi feladatáról van szó, hanem annak kifejezéséről is, hogy hívő és keresztény emberek is részt vettek 1956 nemzeti mozgalmában, továbbá az egyház jelen van, és küldetést teljesít a mai magyar társadalomban is. A bizottság a temetés előkészítésében együttműködik az igazságügyi kormányzattal és határozott álláspontjuk, hogy az egész országban tartózkodni kell a zajos megnyilvánulásoktól, tüntetésektől.

A levélhez forgatókönyvszerű előzetes tájékoztatót mellékel, melyen a „a rend és a nyugalombiztosítás” tennivalóit külön fejezet fogalmazza meg.

2. Az MDF országos elnöksége Lezsák Sándor aláírásával körlevéllel fordul dr. Kelemen Andrásához, az MDF székesfehérvári vezetőjéhez, melyben intézkedéseket fogalmaz meg a június 16-i temetés rendezésében való részvételre. Kéri a helyi szervezeteket, hogy 1989. június 1-én, csütörtökön 12.00–20.00 h-ig telefonon, vagy június 3-án szombaton 10.00–14.00 h-ig személyesen, vagy telefonon olvassák be (juttassák el) azok névsorát, akik a Hősök terén rendezői feladatra jelentkeznek.

Az MDF elnöksége Olajos Csabát és Szabó Bélát bízta meg a 2500 rendező összefogásával. A helyi szervezet az általa megnevezett rendezőkért felelősséget vállal.

Intézkedés:

- továbbra is kiemelt feladatként kezeljük a június 16-i temetés előkészületeivel kapcsolatos körülményeket;
- az információról szóban tájékoztattuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

1989. június 1.

R-21-5-4/12/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 06. 01. (12)

K/3 12-12

A Magyar Politikai Foglyok Szövetsége meghívót küld Sz. F. Ősi, [...] szám alatti lakosnak, melyben tájékoztatják, hogy 1989. június 16-án a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában „1956-os mártírjainak emlékművének” ünnepélyes alapkövételére kerül sor. Találkozás a börtön előtti téren 12.00 órakor. Másnap délelőtt 10.00 órakor a Jurta Színházban kiosztják a szövetség tagkönyveit, rövid ünnepély keretében. A meghívón Forgács Ferenc és Fónay Jenő aláírása szerepel, amelynek hátulján tájékoztatják a címzetteket, hogy a jelzett eseményt a Magyar Filmhíradó videóra rögzíti. Az ebből készülő mintegy 60 perces összeállítás, amely a temetés eseményein túl a résztvevőkkel készített interjúkat és visszaemlékezéseket is tartalmazza, már másnap megvásárolható lesz 1500 Ft-ért.

Intézkedés:

- a fentiekre szóban tájékoztattuk a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét;

- az anyag fénymásolatát illetékeségből megküldjük a Veszprém MRFK III/III. Osztályának.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

1989. június 5.

R-21-5-4/13/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 06. 05. (13)

ASZA 12-12

(1989. 05. 26-án készített 10. számú jelentés kiegészítése)

1989. május 26-án, az esti órákban felkeresték Sz. J. sárbogárdi lakost az említett újságírók egy sötétkék Volvo típusú gépkocsival. A velük folytatott beszélgetés során kérdéseket tettek fel arra vonatkozóan, hogy milyen technikai eszközök és milyen számban érkeztek az objektumba. Erre vonatkozóan elmondta, hogy harckocsihoz hasonló járművek érkeztek, számukat azonban nem tudja, mivel éjszaka mentek be az objektumba. Megkérdezték továbbá, hogy valóban olyan jó kapcsolata volt-e az objektum volt parancsnokával, mint ahogy azt az előző találkozó során elmondta. Rákérdezték arra is, hogy ez a „barátság” spontán alakult-e ki, vagy esetleg a szovjetek befolyásolására. Azt válaszolta, hogy ez a barátság önzetlen volt, a családok valóban emberileg kerültek közel egymáshoz. Ez a választ láthatóan nem tetszett az újságírónak, feltehetően mást vártak tőle.

Sz. elmondta továbbá, hogy az egyik újságíró hivatkozott egy M. nevű személyre, akinek állítólag az üdvözlét hozta az NSZK-ból. M. 1956-ban a sárbogárdi magyar laktanya parancsnoka, vagy helyettese volt, azonban Szőnyeginek vele közelebbi kapcsolata soha nem volt, így nem érti, hogy miért hivatkoztak rá.

A beszélgetés végén elkérték a címét azzal a céllal, hogy küldenek részére egy példányt abból az újságból, amelyik tartalmazza a vele készített interjút. Távozásuk előtt egy névjegykártyát nyújtottak át azzal a megjegyzéssel, hogy bármilyen problémája adódik, telefonon hívja fel, vagy személyesen keresse fel őket.

Intézkedés:

- az információról tájékoztattuk a BM III/II-9. Osztályt és a székesfehérvári szovjet k[ülön]l[e]g[e]s osztályt;
- operatív kapcsolatainkat ismételten eligazítottuk Szőnyegi magatartásának figyelemmel kísérésére, az újságírók Sárbogárdon történő esetleges megjelenésének azonnali jelzésére;
- Sz. J-t a szűrő-kutató munkában ellenőrzés alá vontuk, szorosan együttműködve a BM III/IV-4/d. alosztállyal, ennek eredményétől függően döntünk a további intézkedések megtételéről.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

1989. június 21.

R-21-5-4/14/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VIII. 1989. 06. 21. (14)

ASZA 12-12

Az Alba Data kisserőveket piacbővítő tevékenysége érdekében folytatott üzleti tárgyalásokat Tel-Avivban, Gázában és Haifában. A kisserőveket egyik üzletkötője egész kint tartózkodása során érezte az izraeli titkosszolgálat jelenlétét. Ez megnyilvánult abban, amikor az első nap igazolványaiért 10 perces távollét után visszament szállodai szobájába, és ott két idegen személyt talált, amint bőrröndjének tartalmát vizsgálták át. A két idegen tevékenységét azzal magyarázta, hogy a szoba rendeltetészerű használatát ellenőrzik. Több esetben észlelte, hogy személyes tárgyai, valamint az üzletkötéshez felhasznált jegyzetömbje nem az elhelyezett módon voltak. Feltűnt az is, hogy a szálloda takarítását végző személyzet gyakran váltogatta egymást. Az üzleti tárgyalások során minden esetben felszínre kerültek az aktuális magyar politikai, társadalmi és gazdasági kérdések. Bebizonyosodott, hogy az izraeliek, a franciák és a kanadaiak sokoldalúan ismerik a jelenlegi magyarországi helyzetet. Az üzletkötő valamennyi tárgyalópartneréről névjegykártyát kapott.

Megjegyzés: az adatszolgáltató beszerzési céllal tanulmányozott jelölt.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/II-4. Osztályt;
- a névkártyákon szereplők alapellenőrzését elvégezzük.

Marocsik Mihály
r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Bor Géza r. hdgy.
értékelő tiszt

Győr-Sopron megye

1989. április 1.

R-61-6-10/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 01. (10)

ASZA 12-13

1989. március 28-án meghallgattuk N. J. [...] X-300-as területről áttelepült, jelenleg kovács foglalkozású, Győr, [...] sz. alatti lakost. Nevezett 1988. július 15-én szökött át Magyarországra feleségével és két gyermekkel a következő módon.

Megfigyelte, hogy a nemzetközi gyorsvonatok Biharpüspöki vasútállomása és a határ között – a határsávon keresztül – megállás nélkül közlekednek és ezen a szakaszon ellenőrzés már nincs. Saját személygépkocsijának nyomtávolsága megegyező volt a sántávolsággal és ebből adódóan elhatározta, hogy „sínautóvá” alakítja át a kocsit. Négy darab teherautó keréktárcsát vásárolt és azokból csinált a sínen való közlekedésre alkalmas kerekeket. Egy erdős részen elrejtőzve kivárta a gyorsvonat elhaladását és egy vasúti-közüti kereszteződésnél autójával a sínekre hajtott. A gépkocsit vaslemezekkel kibélelte, hogy „golyóállóvá” tegye. A vonat után haladva átjutott a határon. Ideiglenes tartózkodási engedélyt kapott Debrecenben és 10 nap múlva Győrbe költözött családjával együtt. A román hatóságok „állammal szembeni tartozásra” hivatkozva kiadatását kérték, amit a magyar hatóságok megtagadtak. 1989. március elején Kósa Ferenc filmrendező riportot készített N. J.-sal menekülésének körülményeiről, amit videón is rögzített. Kósa szerint a vaskerekeket előtte ismeretlen okból a magyarok átadták a román hatóságoknak.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/II-11. Osztályt.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 19.

R-61-6-11/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 19. (11)

1. K/3 12-13

Szűrő-kutató munka és szoros ellenőrzés során jutottak tudomásunkra a következők: Horváth Ödön (Szombathely, [...] sz. alatti lakos) értesítette dr. Horváth Lóránd győri teológiai tanárt, hogy 1989. április 15-én 10.30 órakor Szombathelyen a Szent Norbert lelkészségen tájékoztató megbeszélést szerveztek. Ennek célja a „Premontrei Diákszövetség” megszervezése és tevékenységének újraindítása. A szövetség újra alakulását konkrétan 1989. június 6-ra tervezik.

A regnumos egyház tevékenységében működő Turcsik György (szerepel 1987. évi 43. sz. napi jelentésben) rk. plébános, győrzámolyi lakos dr. Szabó Zoltán Budapest, [...] sz. alatti lakossal vette fel a kapcsolatot. Segítségét kérte a működési területéhez tartozó Győr-Ladamér községben létrehozandó „Batthyány Kollégium” elnevezésű intézmény létrehozásához. Ezzel összefüggésben Turcsik kezdeményezi egy korábban egyházi tulajdonban lévő győr-ladaméri lakóház visszavételét az állami tulajdonból.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kíséri, tájékoztatta a BM III/III-1-a. alosztályt.

2. HÜ 12-12

HMB 12-12

Kapcsolataink jelentették, hogy az SZDSZ soproni csoportja 1985. április 3-tól kezdődően a TIT soproni Új utcai székházában szervezi összejöveteleit. Árpilis 10-én 18.00 órakor tartották első nyilvános összejövetelüket. Ennek fő témája a helyi cselekvési, várospolitikai program és a működési alapelvek megbeszélése volt.

Megállapodtak, hogy kb. 2 hét múlva megvitatják, majd 1 hónap után írásos formában öntve elfogadják a további tevékenységükre vonatkozó programot. Felmerült egy helyi „Ellenzéki Kerekasztal” megvalósításának terve is. Árpilis 18-án vagy 19-én az alternatív szervezetek 4-4 fős delegáltjai az alábbi napirendeket vitatnák meg.

1. A szervezetek arculatának, egymáshoz való viszonyának tisztázását;

2. a kifelé történő stratégia meghatározását;

3. a helyi akcióprogramjuk és cselekvési együttműködésük konkretizálását.

Az SZDSZ soproni csoportja Nagy Imre június 16-i temetésére toborzó munkát akar folytatni. Terveik szerint egy vagy két autóbusznyi résztvevőre számítanak.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály további információgyűjtő tevékenységet folytat, tájékoztatta a BM III/III-3. Osztályt.

3. HMB 12-13

Az MDF győri szervezetének vezető személyiségei április 2-án ún. ismerkedési délután tartottak P. Gy. orvos családi házában. Szóba került további tevékenységük iránya. Nyitott szellemű tömörülésnek akarnak maradni és a párttá szerveződést a legtávolabbi

időben kívánják kitolni. Tisztítani próbálják profiljukat, egy határozottabb tevékenység érdekében.

Egyelőre elzárkóznak a munkásosztály felé történő nyitástól, mivel az MDF győri értelmiségi összetétele alkalmatlan a munkásokkal való kommunikációra. A helyi elnökség megválasztását április 17-re tervezték.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály további fejleményeket operatív úton figyelemmel kíséri.

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 20.

R-61-6-12/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 20. (12)

1. HMB 12-13

A magyar püspöki kar döntése alapján a győri egyházmegyében is megkezdődött a volt szerzetesrendek visszaállításával kapcsolatos folyamat. Mészáros László „Alajos” [...] volt domonkos rendi szerzetes, rk. templomigazgató soproni lakos az egyházvezetés tudtával felkereste a soproni városi tanács illetékeseit. Támogatásukat kérte ahhoz, hogy a volt domonkos templom mellett lévő kisegítő általános iskola működését szüntessék meg. Kapjanak lehetőséget az épület visszavásárlására, ami korábban rendház volt. Itt akarják újra működtetni a rendet. A működésük majdani kezdetekor azokra a papokra számítanak, akik jelenleg, mint egyházmegyei plébánosok működnek (szám szerint 4 fő).

A volt karmelita rend győri tagjai egyelőre csak az egyházi vezetéssel folytatnak tárgyalásokat rendjük visszaállítása érdekében. Tulajdonukba kérik adni a Győr, Aradi vértanúk útja 2. sz. alatt lévő plébániát és templomot. A jelenlegi plébános helyett Galambos László „Balázs” [...] mezőörsi rk. plébános, volt karmelita szerzetes venné át a plébánia vezetését. Egyelőre öt fő volt rendtag költözne Győrbe azzal a feladattal, hogy a rend életét újra beindítsa.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály operatív úton figyelemmel kíséri a további fejleményeket, tájékoztatja az ÁEH megyei titkárát, a BM III/III-1/a. alosztályt.

2. HMB 12-12

K/3 12-12

A Sopronban megalakult Scarbantia cserkészcsapat 1989. április 22-én tartja ünnepélyes fogadalomtételét a Széchenyi térre szervezett ünnepélyes nagygyűlésen. Kb. 50 fő fogadalomtételével számolnak. Tervezik a soproni óvónőképző intézet hallgatóiból női őrs megalakítását is. Képviselőket szándékoznak küldeni az április 30-i hegymagasi országos cserkésztalálkozóra.

Lovas Gyula Sopron, [...] sz. alatti lakos a cserkészcsapat egyik vezetője, levélben felvette a kapcsolatot Richard Höbaus osztrák állampolgár Eisenstadt [Kismarton], [...] sz. alatti lakossal. Őt és a vezetése alá tartozó cserkészeket meghívta a soproni gyűlésre. Beszámolt arról, hogy „ittthon heves a harc a cserkészszövetségek között. Tisztességtelen eszközökkel egy magát lengyel-magyar cserkészszövetségnek mozgolódás dolgozik, melyet [egy] marxista és egy hóbortos színész vezet. Szerencsére egyetlen csapata sincs, de azzal, hogy nyilatkozik és cikkezt, sok kárt okoz a mozgalomnak.”

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III-1/a. alosztályt és operatív úton ellenőrzi a rendezvény lefolyását.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 21.

R-61-6-13/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 21. (13)

1. HÜ 12-12

1989. április 19-én Sopronban a Gourmand Étterem különtermében megbeszélést tartottak a FIDESZ, FKGP, MDF és SZDSZ képviselői. Létrehozták az ún. „Ellenzéki Kerekasztalt”. Egy-egy szervezetet három fő küldött képviselt. Nyilatkozatot fogadtak el. Ebben a következők szerepelnek: kijelentik, hogy saját szellemi és politikai arculatukat megőrizve – kapcsolódva a Független Jogász Fórum felhívásához – jövőben egységesen lépnek fel a hatalmi szervekkel folytatott politikai tárgyalásokon. A megbeszélések napirendjét előzetesen egyeztetik, hitelesített jegyzőkönyvet készítenek, tájékoztatóik kiadását egyenlő feltételek megteremtésével biztosítják. Célul tűzik ki, hogy a jövőben politikai tevékenységüket összehangolva, eseti akcióegységben végzik, különös tekintettel a közelgő választásokra és az ellenzék főbb céljainak megvalósítására. Közös érdekeik, működési feltételeiket érintő kérdésekben is egységes platformot kívánnak képviselni. Együttműködnek azokkal a helyi demokratikus szervezetekkel, melyek felelősen akarnak cselekedni a közös célokért. Így a kerekasztalhoz csatlakozni akar a helyi TDDSZ, Gyógypedagógusok Demokratikus Szakszervezete és a Pedagógusok Demokratikus Szervezete. Rendszeres összejöveteleik minden hónap első keddjén 19.00 órakor a fenti étteremben lesznek.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály a további eseményeket operatív úton figyelemmel kíséri, tájékoztatták a BM III/III-4. Osztályt.

2. K/3 12-13

Szűrő-kutató munka során tudomásunkra jutott, hogy az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem szervezésében 1989. április 19. és május 6. között ún. akadémiai napokra kerül sor az ausztriai Oberwart [Felsőőr] helységben. A magyarság és hazánk jelenlegi helyzetével, irodalmunkkal, kultúránkkal és a nemzetiségi kérdéssel foglalkozó előadások, rendezvények megtartásában hazai és nyugaton élő magyarok vállalnak szerepet. Magyarországról utaznak ki: Bíró Zoltán, Gulyás Gyula és János, Vályi Nagy Ervin református teológus, Csoóri Sándor költő, Szakolczay Lajos irodalomtörténész, dr. Fränkl Róbert orvos, Tamás Gáspár Miklós filozófus, Kobzos Kis Tamás Budapestről, valamint Görömbei András irodalomtörténész Debrecenből, Sajti Enikő Szegedről. A nyugaton élő magyar résztvevők közül a nevesebbek: dr. Gyenge Imre ref. lelkész, Rácz Mihály oberwarti polgármester, Kende Péter szociológus, Hámos László a Magyar Emberi Jogok Alapítvány képviselője, Szépfalusi István ev. lelkész, Juhász László és Borbándi Gyula újságírók Münchenből. A felsorolt személyek mindegyike felkérést kapott előadások megtartására is.

Intézkedés:

- az információt a III/III. Osztály megküldte a BM III/III-1. Osztály vezetőjének.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 24.

R-61-6-14/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 24. (14)

ASZA 12-12

1989. április 17-én operatív figyelés során a következőket állapítottuk meg: L. H. G. [...] angol állampolgár, a budapesti angol nagykövetség [...], Budapest II., [...] alatti lakos, a DT 03-06 frsz.-ú gépkocsijával 12.50 órakor az M1-es úton Budapest irányából Győrbe érkezett. A városjelző táblánál az NN 69-98 frsz.-ú Dacia típusú gépkocsival N. O. [...] Győr, [...] szám alatti lakos várta. Társaságában volt T. I. T. [...] Győr, [...] sz. alatti lakos, szellemi szabadfoglalkozású nő, akinek munkahelye az Idegennyelvű Szolgáltató Munkaközösség Győr, Köztársaság tér 9. szám. A találkozás után a Győri Magyar Vagon- és Gépgyár étterméhez majd a Győr, Dunakapu téren lévő gyári oktatási központhoz és azt követően a Tartsay V. utcában lévő megyei pedagógiai intézethez mentek. A közös programok során L. H. G. négy szemközt beszélgetéseket folytatott T-val, míg N. O. láthatóan csak a magyar nő kísérője volt, és közlekedését biztosította gépkocsijával. 17.05 órakor a diplomata nő elbúcsúzott T-től, és Budapest felé távozott a városból.

Intézkedés:

- a személyek azonosítása után az információt a III/2. alosztály megküldte a BM III/II-3. Osztálynak.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 25.

R-61-6-15/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 25. (15)

HÜ 12-13

1989. április 22-én Győrött a Park Étterem különtermében az FKGP kerületi nagyválasztmányt tartott, ahol aktuális politikai és gazdasági kérdésekben foglaltak állást.

Az országos nagyválasztmány április 29-30-ra tervezett csopaki ülése Pártay Tivadar és az intéző bizottság közti ellentét miatt elmarad. Véleményük szerint az FKGP szakadás előtt áll. Két fő részére tagolódik. Az egyik a Pártay köré csoportosuló volt politikai bizottsági tagok csoportja (pl. Bereczky Vilmos, Dragon Pál, Bejczy Sándor) a másik szárny pedig az új intéző bizottság hangadóiból áll (dr. Nagy Csaba, Kuti Péter, Böröcz István, Prepeliczay István és dr. Boross [Imre]). A jelenlegi 1800-2000 fős tagság e két csoport között oszlik meg. Az észak-dunántúli kerület az intéző bizottság mellett áll, míg néhány pesti kerület és Debrecen a Pártay csoport mellett.

A párt Győr városi szervezete az április 26-i rendes taggyűlésére meghívta Bereczky Vilmost, Dragon Pált, Bejczy Sándort, Prepeliczay Istvánt és dr. Borosst. A gyűlés 17.00 órakor a Park Étteremben lesz. A találkozó célja nyílt konfrontáció a két irányzat között. Április 27-re Bőnyrétafalva községbe falugyűlést és tagtoborzót

szerveznek. Hasonló rendezvényre kerül sor 28-án Győr-Szabadhegyen, május 12-én Écsen.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az április 26-i eseményekről operatív úton információkat gyűjt, tájékoztatta a BM III/III-3. Osztályt.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 26.

R-61-6-16/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 26. (16)

K/3 12-13

1989. április 21-én kutató-szűrő munka során birtokunkba került 67 db kék színű, sima, normál méretű levélborítékban, április 19-én Sopronban feladatott anyag. Ezek cirill betűs, bolgár nyelven írt és feltehetően nyomdai úton előállított szöveget tartalmaztak. A borítékokat kézírással címezték meg különböző Bulgáriában élő magánszemélyek. Előzetes értékelésünk és nem ellenőrzött pontos fordítás alapján megállapítottuk, hogy az anyagok szövegezése ellenséges tartalmú. Készítői Bulgária társadalmi rendszerét, ifjúsági- és oktatáspolitikáját támadják, felszólítják az egyetemi ifjúságot arra, hogy a jugoszláv, lengyel, ukrán, örmény példát követve álljon a társadalmi változások élére.

A levelek tartalmából, egyes sajátosságaiból arra következtetünk, hogy írói franciaországi bolgár személyek. Aláírásként a „Bulgár Felszabadítási Mozgalom” van feltüntetve.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az anyagokat elkobozta;
- az információról tájékoztatja a BM III/III-3. Osztályt és részükre a levelekből egy eredeti példányt is megküld.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 27.

R-61-6-17/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 27. (17)

1. ASZA 12-12

A Győrben működő Demokratikus Akció Szövetség 1989. április 21-én tartott összejövetelén az MDF javaslatát vitatták meg, miszerint május 9-én a II. Világháború befejeződésének emlékére közös demonstrációt szerveznek. A program 18.00 órakor a Széchenyi téren kezdődne a gyülekezéssel, gépi gyászzenével és esetleg egy rövid megemlékező beszéddel. Ezt követően a résztvevők a Szentlélek templomhoz mennének, ahol, ha sikerül meggyőzni a „nagy egyházakat”, akkor közös mise következik. Utána a templom előtti téren gyertyákkal a kézben rövid gyászszünet és egy ünnepi beszéd

lenne, melyre Für Lajos történészt szeretnék felkérni. Javaslataik között szerepelt még, hogy a tömeg menjen el a Győrben található szovjet katonai objektum előtt, és jelképesen búcsúztassa el az alakulatokat. Ezt azonban mind a Reflex, mind az FKGP jelenlévő képviselői elvetették.

A Reflex ez év május 20-án rendezi a „madarak, fák, emberek napja” elnevezésű programját. Itt szeretnék terjeszteni a május 26-ra tervezett, a városon keresztül haladó M1-es főútvonal útlezárására mozgósító felhívásokat, amelyeket csakúgy, mint a május 9-i rendezvény plakátjait, a Reflex Nyomda készíti el.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III-4. Osztályt és a fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik;
- a helyi közbiztonsági szerveket a szükséges intézkedések megtétele érdekében tájékoztatták.

2. K/3 12-4

Vörös Vince bakonyi lakos visszaérkezett Bécsből, ahol az Osztrák Néppárt vezető egyéniségeivel tárgyalt, és alkalma nyílt az Osztrák Parasztszövetség vezetőivel is beszélgetni.

Az Osztrák Néppárt vezetőivel folytatott kerekasztal-tárgyalásra a kisgazdapárton kívül meghívták az MDF, az SZDSZ és a FIDESZ képviselőit is. Az osztrákok nagy érdeklődést tanúsítanak a magyar helyzet iránt, kíváncsiak tartják, ha az ellenzék szövetséget alkotna, erőt képviselne. Ebben az esetben segítséget nyújtanának a választási küzdelemben. Megállapodtak abban a felek, hogy májusban megvitatják dolgaikat és után az ÖVP képviselői Magyarországra látogatnak, hogy a kerekasztal tagjaival gyakorlati kérdésekben megegyezzenek. Vörös kifejti, hogy igen fontos a kisgazdapárton belül az egység megteremtése, mert akkor elnyerik az ÖVP támogatását.

Vörösek tervezik a volt kisgazdapárti képviselők életrajzi lexikona kiadását. Ehhez kér adatokat Komlós Andor [...] Sopron, [...] sz. alatti lakostól, akinek apja volt kisgazdapárti képviselő. Komlós Andor tagja annak a bizottságnak, amely Pártay Tivadarral tárgyalt a pártszakadás elkerülése érdekében. Vörös várja Komlóstól a részletes tájékoztatást a tárgyalás eredményéről.

Intézkedés:

- III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III-4. Osztályt és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. április 28.

R-61-6-18/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. április 28. (18)

1. HÜ 12-12

1989. április 26-án 17.00 órakor Győrben a Park Étterem különtermében került sor az FKGP Észak-dunántúli Kerület győri csoportjának és Bereczky Vilmos politikai bizottsági tagnak a találkozója. Az észak-dunántúli intéző bizottságból jelen voltak: dr. Nagy Csapa (szerepel az 1989/4. sz. információban), aki a központi intéző bizottságnak is tagja és Giricz László, Fehér Csaba, Pánszky Gyula, Szabó Lajos, valamint Simon Tamás, akik a párt győri alapszervezetének vezetőségi tagjai. Rajtuk kívül a találkozón részt vett a párt 13 tagja. A tárgyalás folyamán Bereczky elmondta, hogy most az FKGP kelet- és

nyugat-magyar részre oszlott. A keleti rész a politikai, a nyugati pedig az intéző bizottságot támogatja. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy minél előbb össze kell hívni a párt nagyválasztmányát az egység megteremtése érdekében. Ha ez megtörténik, azonnal kiadják a „Kis Újság”-ot, a párt volt lapját.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III. Osztályt és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

2. ASZA 12-12

Tudomásunkra jutott, hogy a Hungária Argentínai Magyar Egyesület (Asociación Húngara en la Argentina) 1989. április 10-én Buenos Airesből felhívást intézett országgyűlési képviselőkhez, amiben közlik, hogy a nyugati magyarság egy nemzetközi gyűjtést indít a magyar nép érdekében abban az esetben, ha a kormány népszavazást rendel el a bős-nagymarosi vízlépcső építésének témájában, és a szavazás az építkezések felfüggesztése mellett dönt.

A nyugati magyarság ez irányú cselekményét a Hungária Argentínai Magyar Egyesület támogatja. Ösztönzik a képviselőket arra, hogy a parlament következő ülésén az alábbi javaslatokat tegyék meg:

a) A BNV kérdésének újratárgyalását hivatkozva arra, hogy október 7-én nem tudhatták, hogy a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége ellene van Nagymaros megépítésének, valamint 600 csehszlovák tudós és szakember támogatja a véleményüket.

b) Tűzzenek ki népszavazást. Ezt megelőzően a Magyar Televízióban legalább 8 héten keresztül adhasson cenzúramentes tájékoztatást az akadémia és a kérdésben anyagilag nem érdekelt magyar és külföldi szakértők a költségekről, a következményekről, veszélyekről és az alternatívákról. Ragaszkodjanak a parlamentben a név szerinti szavazáshoz.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatja a BM III/III-4. Osztályt.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese megbízásából:
Lakatos Imre. r. alezredes
osztályvezető

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 2.

R-61-6-19/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 02. (19)

1. ASZA 12-12

1989. április 30-án 06.00 órától 12.00 óráig a győri Vörös Hadsereg úti szovjet katonai objektumból vasúti elszállításra került 40 db BMP-1 típusú lövéspáncélos, melyeket a Győr-Szabadhegy vasútállomás katonai objektum melletti rakodóján helyeztek vasúti szerelvényre. A rakodás térségének operatív biztosítása során került látóköreinkbe közvetlenül a rakodás mellett elvezető útszakasznál a KR 54-33 frsz.-ú, sötétkék színű, bogárhátú Volkswagen típusú személygépkocsi, amelyben egy férfi utas tartózkodott. A személygépkocsi látszólag indokolatlanul öt alkalommal is megjelent a rakodás térségében 08.00 és 11.45 óra között. Megállapítottuk, hogy a gépkocsival N. P. [...] Győr, [...] sz. alatti lakos közlekedett, aki 1984. augusztus 19-től letelepedési engedéllyel

Magyarországon élő osztrák állampolgár. 1985-től kémgyanús magatartása miatt tartjuk a társadalomra veszélyes személyek nyilvántartásában ellenőrzés alatt.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály a szovjet katonai elhárítással együttműködve a további rakodás időpontokban kiemelt figyelmet fordít a fenti rendszámú gépkocsi mozgásának ellenőrzésére és Nedomanskyval kapcsolatosan konkrét feladatokat határoznak meg;
- a BM III/II-11. Osztályt tájékoztatták.

2. HÜ 12-12

1989. április 21-én ülésezett Győrben az itt működő alternatív szerveződésekől és pártokból összetevődő Demokratikus Akció Szövetség (DASZ). Megtárgyaltak egy programjavaslatot, amely az akcióegység kialakítását szolgálja. A DASZ tagjai alapos mérlegelés után három hét múlva visszatérnek a javaslatra, amire azt minden szervnek véleményeznie kell. Az összegzett vélemények alapján kívánnak fellépni a nyilvánosság előtt. A javaslat az alábbi főbb követeléseket tartalmazza:

- Az indokolatlan premizálások leállítását minden olyan vezetőnél, aki beosztását az uralkodó párttól kapta és nem tudásával, munkájával érdemelte ki. A magasabb beosztás elismerésére az alapfizetésben kerüljön sor.
- A bérek és fizetések minimumának valamint maximumának megállapítása.
- A nyugdíjak szabályozása és 20 ezer forintban történő maximálása, valamint a nyugdíjkedvezmények azonnali megszüntetését.
- A párt és egyesületi tagsággal összekapcsolt kiváltságok és anyagi juttatások azonnali megszüntetését.
- A pártok és alternatív szervezetek egy-egy kijelölt szakértőjéből hozzanak létre gazdasági bizottságot, ami folyamatosan tegyen javaslatot a kormánynak a teljesen felesleges, vagy éppenséggel a demokrácia kibontakoztatása ellenében ható szervezetek, látszat- és árnyékintézmények azonnali felszámolására!
- A munkásőrség azonnali, feltételekhez nem kötött feloszlását, politikamentes hadsereget és rendőrséget.
- Az IG, az ÁISH, a HNF, a Nőtanács eloszlását vagy költségvetési támogatásának megvonását és az ÁEH megszüntetését.
- A KGST export-import árak nyilvánosságra hozását, aktívumaink azonnali behajtását.
- A záhonyi átrakó állomás beruházási és üzemeltetési költségeinek megosztását.
- Minden költségvetési és gazdálkodó szervezet dolgozzon ki takarékosági programot!
- Az ésszerűtlen export támogatások megszüntetését, a bel- és külföldi nagyberuházások fékezését vagy leállítását.
- A VIT részvétel azonnali lemondását.
- A bürokrácia, a védelmi kiadások jelentős csökkentését és új ösztönző adórendszer kidolgozását.
- A környezet fokozott védelmét.
- A szomszédos államokban élő magyarok emberi jogainak biztosítását.
- A Nagymarosi építkezés azonnali leállítását, független szakértői véleményeket, nyilvánosságot és népszavazást.
- Az orosz nyelv kötelező oktatásának megszüntetését.
- A külkereskedelem összehangolására és ellenőrzését külkereskedelmi igazgatóság létrehozását.
- Az infláció megállítását, ha kell drasztikus intézkedéssel is.
- Tanácsi választásokat a DASZ közös jelöltjeinek részvételével.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kíséri, tájékoztatta a BM III/III-4. Osztályt.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes

Módok Árpád r. alezredes

főkapitány áb. helyettese

ért. és táj. tiszt

1989. május 8.

R-61-6-20/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 08. (20)

HMB 12-12

1989. május 2-án Sopronban a Gourmand Étterem különtermében rendezték meg 19–21 óra között az „Ellenzéki Kerekasztal” újabb összejövetelét, melyen a soproni alternatív csoportok 11 küldöttje vett részt.

A leendő választásokra való felkészülés értelmében úgy határoztak, hogy Sopronban mind az 52 választókörzetben az MSZMP jelöltje mellett valamennyi alternatív csoport indítani kívánja saját jelöltjeit is. Az MSZMP vagyonának felosztásával kapcsolatosan két vélemény volt. Az egyik szerint a pártvagyon kerüljön állami tulajdonba, és újra osszák fel a meglévő szervezetek között. A másik vélemény szerint az MSZMP engedje át vagyon egy részét a szervezeteknek.

Kíváncsún tartották, hogy az MSZMP vonuljon ki a munkahelyekről. Erre viszont véleményük szerint a párt nem lesz hajlandó, ezért az alternatív szervezetek és pártok kénytelenek lesznek kiépíteni saját szervezeteiket a munkahelyeken.

A fenti témákban tárgyalásokat akarnak folytatni a városi pártbizottság vezetőivel.

Az SZDSZ képviselője felolvasta azt a tiltakozó levelet, melyet a Szovjetunió budapesti nagykövetének küldtek a tbiliszi tüntetőkkel szemben alkalmazott vegyi anyagok használata miatt. Tájékoztatást adott az összejövetelen résztvevőknek a Határőrség Országos Parancsnokához írt levélről, amiben a soproni SZDSZ társadalmi munkát ajánlott fel a határ-műszaki zár lebontásához.

E levél másolatát átadták a „Soproni Újság” szerkesztőségének is.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az információról tájékoztatást adott a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének, a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 9.

R-61-6-21/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 09. (21)

ASZA 12-12

HMB 12-12

Az MDF győri csoportja május 6-án 10.00 órai kezdettel a Győr-szabadhegyi művelődési házban találkozót rendezett az SZDSZ budapesti vezetőségi tagjaival, melyen megjelent Solt Ottilia szociológus, dr. Fóti Péter újságíró és Vass István, az SZDSZ ügyvivője, budapesti lakosok.

Solt Ottilia kb. 50 perces előadásában többek között felvázolta a hazai szegénység kialakulásának általa szerkesztett vázát. Véleménye szerint a szocialista építés gazdaságpolitikája feltételezte, tudatosan újratermelte és mintegy kasztrendszert a saját érdekeinek céljára használta fel a szegénységet. Külön fejezetet szánt a jelenlegi súlyos

lakáshiány társadalmi következményeinek, felhívta a figyelmet a hajléktalanság növekedésére. A szegénység mai létezését az MSZMP ideológiai és gazdaságpolitikai tevékenységéből következtette, amely véleménye szerint tudatosságot is feltételez a párt részéről.

Vass István ügyvivő kb. 30 percben az SZDSZ céljairól, a munkásság megszervezésére irányuló munkájáról, az „Ellenzéki Kerekasztal” elveiről beszélt. A mai társadalmi valóság megítélésében szélsőségesen MSZMP- és kormányellenes véleményt alkotott. Elemezte az SZDSZ programját, elvetette az MSZMP-vel való bármiféle közös cselekvési, kibontakozási program lehetőségét. A jövőt a munkásönkormányzatok megteremtésében és munkásszakszervezet létrehozásában jelölte meg.

Az MDF győri elnöke is sikertelennek értékelte a rendezvényt, melyen a kezdetén megjelent kb. 50 főből a végére csak 20 fő maradt a teremben.

Az MDF győri szervezete a jelenlegi helyzetet egyrészt úgy ítéli meg, hogy a működési térségében a munkásság és parasztság a reformfolyamatokban tétlen. Másrészt bárhova mennek a városon kívül, mindenhol az MSZMP tevékenysége az ismert. Mindezek ellensúlyozására jött létre ez a rendezvény, amit újabb előadássorozatokkal kívánnak folytatni a Győr környéki helységeiben.

Solt Ottíliaék nagymennyiségű szóróanyagot hoztak magukkal az SZDSZ „rendszerátviteli program”-jából és árulták a „Szolidaritás munkás érdekvédelmi lap” próbaszámát.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 10.

R-61-6-22/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 10. (22)

1. HMB 12-12

Kapcsolatunk birtokába jutott május 9-én az SZDSZ soproni csoportja által készített röplap. Ez egy A/4-es méretű írólapra írt gépírással és tussal készített kiemelkedő fejrésű anyag. A fejrész a következőket tartalmazza: „Mit kíván a Szabad Demokraták Szövetsége soproni csoportja?”

A röplap a követeléseket 15 pontba szerkesztve tartalmazza. Ezek között a következő főbb gondolatok szerepelnek:

- Független, demokratikus Magyarországot, a diktatórikus MSZMP-irányítás megszüntetését.
- Politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi élet alakítását. Közigazgatási reformot.
- Sopron város megyévé alakulását, függetlenségét a megyeszékhelytől. A különleges gazdasági övezet és vámszabadterület megteremtését.
- Ellenőrzött hatalmi struktúrákat, a „Kádár korszak kiskirályainak távozását a hatalmi testületekből”.
- Az egyesületi, egyházi és magánoktatás teljes szabadságát.
- Az állami helyett a közösségi és a magántulajdon szerepének növelését.
- Szabad szakszervezeteket és munkásszervezkedést, adóreformokat és a központi elvonás racionális csökkentését.
- Hatékony szociális intézkedéseket.
- Koncepciók percek, internálások soproni felülvizsgálatát. Emlékművet a II. világháború áldozatainak.

- Ésszerű, a lakosság által ellenőrzött városfejlesztést.
- Helyi sajtót, városi televízióadásokat.
- Aktív környezetvédelmet.
- A demokratikus erők és szervezetek összefogását.

Az SZDSZ a rölapokból több ezer példányt akar sokszorosítani és a városban terjeszteni.

A rölapokkal párhuzamosan szórólapot is készítettek, melyen a „Soproni Ellenzéki Kerekasztal” 1989. május 26-i, a Liszt Ferenc Művelődési Központ kamaratermében megrendezésre kerülő nyílt vitaestre hívja meg a város lakosságát Nagymaros témában. Ezen a két országgyűlési képviselő mellett részt vesz Vargha János a Duna Kör részéről.

2. HMB 12-12

E hónap elején dr. Nagy Csaba, az FKGP győri vezetője (szerepel az 1989. 4. sz. napi információban) az őt megkereső Ómolnár Miklós²⁴ volt rádióriportertől azt az információt kapta, hogy június 1-től indul, ill. jelenik meg a „Kis Újság” című lap, aminek ő lesz a főszerkesztője. Helyi szerkesztőségekkel dolgoznak, így a nyugat-magyarországi szerkesztő dr. Nagy Csaba lett, és ezt a feladatot főállásban látja el.

Az újság anyagi fedezetét egy „Press-Art” nevű osztrák–magyar közös vállalat biztosítja. Az FKGP országos központ irodája is e vállalat Budapest, Majakovszkij úti központjában működik majd, mint a lap szerkesztősége. Dr. Nagy meghatalmazást kapott egy győri iroda létesítésének előkészítésére.

A párt választmánya május 28-án lesz, feltehetően a Jurta Színházban.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály mindkét információról tájékoztatta a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét;
- a rölapokra vonatkozó információt megküldik a BM III/III-4. és az FKGP-re vonatkozó pedig a BM III/III-3. Osztályoknak.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 24.

R-61-6-23/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 24. (23)

HÜ 12-13

A Soproni Ellenzéki Kerekasztal és az SZDSZ legutóbbi soproni összejövetelén megtárgyalásra került a választásokra való előkészület. A június eleji megbeszélésükre minden tagszervezet nevesített javaslatot nyújt be az 56 tanácsi körzet jelöltjeire. A beérkező javaslatok egyeztetését elvégzik. Általános elveik, hogy a tanácstag az adott körzetben lakjon és azokra a körzetekre koncentráljanak, ahol hatalmi szervi, vagy pártbizottsági emberek a jelenlegi tanácstagok. Szükségesnek vélik, hogy mindkét választáson a helyi fegyveres sorállomány tartózkodjon a szavazástól. Közvetlen polgármester-választást javasolnak. Előkészítés stádiumában van egy állampolgári engedetlenségi akció az utcanevek használata tekintetében. E szerint felhívást intéznek a város lakosságához és postához, hogy a Lenin krt. és Május 1. tér nevek használatától tartózkodjanak a magánlevelezésükben. Követelik a tanácstól, hogy ezen utcaneveket heteken belül változtassák meg. Szorgalmazza a helyi pártbizottság kijelölt összekötőjén keresztül, hogy fogadják el a kétoldalú tárgyalásokat. A tárgyalásokon napirendre akarják tűzni a helyi átmeneti program és a várospolitikai feladatok előkészítését és egyeztetését. A kerekasztal a Hazafias Népfrontot szükségtelen

szervezetnek tartja és vele együttműködni nem kíván. Egy felvetésben elhangzott, hogy a jövő hét végén háromnapos szolidaritási éhségsztrájkot folytassanak a csehszlovákiai letartóztatások elleni tiltakozásként. A technikai nehézségek miatt az akció kivitelezésében nem állapodtak meg.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kíséri.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 25.

R-61-6-24/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 25. (24)

1. HMB 12-13

Kapcsolatunk május 18-án részt vett az FKGP Győr városi 1. sz. szervezetének győri összejövetelén, ott vált ismertté előtte, hogy a kisgazdapárt országos nagyválasztmányának ülése 1989. június 3-án és 4-én Monoron vagy Vecsésen a kultúrházban lesz. Győrből az ülésre 4 főt választottak meg képviselőnek, és jelen lesz dr. Nagy Csaba (szerepel a 4/1989. sz. napi jelentésben), aki a nagyválasztmány elnökségi tagja is.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és operatív úton figyelemmel kíséri a győri küldöttek tevékenységét, a további fejleményeket.

2. HMB 12-12

K/3 12-12

Kapcsolatunk május 18-án részt vett a soproni FIDESZ csoport összejövetelén, ami a Cézár Pincében volt. Szabadfalvi András [...] egyetemi hallgató, Sopron, [...] sz. alatti ideiglenes lakos, FIDESZ-tag, és Ivanics Ferenc, a városi FIDESZ csoport vezetője ismertették az aktuális programokat, aminek kapcsán megemlézték, hogy június 3-án és 4-én Pápán nagyobb szabású FIDESZ összejövetel lesz. Ennek programját még nem ismerik.

Május 24-én tudomásunkra jutott, hogy a pápai FIDESZ csoport ügyvivője, Ilon Gábor levélben értesítést küldött Szabadfalvi Andrásnak. Ebben közli, hogy csoportjuk elhatározta az „I. északnyugat-dunántúli FIDESZ kondi napok” megszervezését. Erre június 3-án és 4-én Döbrönte községben kerül sor. Meghívták a győri, mosonmagyaróvári, soproni, szombathelyi, tapolcai, táplánszentkereszti, tatabányai, zalaegerszegi és kőszegi csoportokat. Vendégeket várnak Csehszlovákiából a CSEMADOK-tól és Ausztriából az Osztrák Néppárttól. Kötetlen programok mellett egy-egy vitaindító előadáshoz kapcsolódva két témát dolgoznak fel. A FIDESZ belső felépítésének és működésének tapasztalatait és korszerűsítését, valamint a választásokra való felkészülést.

Az első téma előadója egy választmányi tag lesz (Kövér László vagy Ábrahám Viktor), a másodiké egy külső szakember, akinek kiléte még kétséges. A részvétel önköltsége 200 Ft személyenként, amihez számítani lehet a központi FIDESZ kasszából történő támogatásra is. A szálláshelyek Döbröntén az Ipari Szakmunkásképző Intézet és a Városgazdálkodási Vállalat turistaházaiban lesznek. Gyülekezőt 10 és 11.30 óra között a döbrönte „Szarvaskő Csárdában” hirdettek. A vonattal érkezőket a pápai

vasútállomáson várják. A részvételi szándékot a szervezők a 8501 Pápa, Pf. 209. FIDESZ pápai csoportja címre kérték jelezni.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az információt megküldi a BM III/III-2-b. alosztálynak, jelentette a III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 26.

R-61-6-25/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 26. (25)

1. HMB 12-12

Kapcsolatunk jelentette, hogy a Soproni Ellenzéki Kerekasztal szervezésében 1989. május 26-án a helyi Liszt Ferenc Művelődési Központban nyílt vitaest megtartására kerül sor, melynek témája a nagymarosi vízerőmű építkezés. Levetítik a Csillag Ádám által készített, eddig nem engedélyezett filmet. A reformvitára meghívták Vargha Jánost, a Duna Kör vezetőjét és két országgyűlési képviselőt is.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály operatív úton ellenőrzi a vitaesten történő eseményeket.

2. TA 12-12

K/3 12-12

Az SZDSZ budapesti központjából kapott névsor alapján Lazur Barna [...] Győr, [...] sz. alatti lakos, akit társadalomra veszélyes kategóriában ellenőrzünk, szervezi az SZDSZ győri csoportját. Kapcsolata Németh Sándor [...] nyugdíjas, Győr, [...] sz. alatti lakos tevékenyen részt vesz a szervezőmunkában.

Alakuló ülésüket 1989. június 2-ára tervezik a Győr-szabadhegyi József Attila Művelődési Házban. Kb. 20 fő részvételére számítanak.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 29.

R-61-6-26/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 29. (26)

1. HÜ 12-12

Mécs Imre SZDSZ vezetőségi tag, budapesti lakos kifejezett kérésére 1989. június 15-én az SZDSZ soproni csoportja megemlékezést szándékozik tartani a sopronkőhidai börtön

régi rabtemetőjénél. Mécs információi szerint itt 9 fő kivégzettet temettek el, a börtön mögött lévő akácosban, akiknek névsorát később megküldi. Egy jelképes fejfát állítanak fel, a programban még koszorúzás és beszédek szerepelnek.

A megemlékezés engedélyeztetése érdekében a hivatalos szervekkel felvettek a kapcsolatot az SZDSZ soproni csoportjának képviselői.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III-3. Osztályt és a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik;
- a konkrét adatokról tájékoztatják a Soproni Rendőrkapitányság vezetőjét.

2. ASZA 12-12

1989. május 26-án 18.30 órakor a mosonmagyaróvári Huszár Gál Városi Könyvtárban Solt Ottília és Kőszeg Ferenc budapesti lakosok ún. „Beszélő est” ankétot tartottak, melyen kb. 70–80 fő vett részt. Az előadók tájékoztatást adtak a beszélő kialakulásának, fejlődésének körülményeiről, az illegális lapszerkesztés nehézségeiről és a korábbi rendőrségi zaklatásokról. Állításuk szerint a velük szemben kiszabott pénzbírságok kifizetéséhez egy francia szakszervezettől kaptak anyagi segítséget. Ismertették a lap jövőjére vonatkozó terveket. Ezek szerint 50 ezer példányszámú hetilapként kívánják indítani az újságot a jelenleginél alacsonyabb áron. Főszerkesztőnek a Heti Világgazdaság – jelenleg az USA-ban tartózkodó – volt főszerkesztőjét akarják megnyerni.

Ezt követően az alternatív szervezetek jelenlegi helyzetét és törekvéseit értékelték. A SZETA vagyonát Solt Ottília félmillió forintban jelölte meg. Az SZDSZ programját két héten belül 120 oldalon, 50 ezer példányban hozzák nyilvánosságra. Az „Ellenzéki Kerekasztal” választási taktikája szerint, ha egyfordulós választások lesznek, akkor körzetenként más-más alternatív szervezet állít jelölteket, és mindannyian őt támogatják. Kétfordulós esetben az elsőben minden alternatív szervezet igyekszik a saját jelöltjét bejuttatni, majd a másodikban már közösen támogatják a továbbjutottakat.

A program végén a Beszélő 26. számát és könyveket árusítottak.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az információt megküldi a BM III/III-4. Osztálynak.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. május 31.

R-61-6-27/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. május 31. (27)

1. ASZA 12-12

1989. május 30-án 11.30 és 12.30 óra között a mosonmagyaróvári szovjet katonai objektumnál megjelent a DT 01-78 frsz.-ú világoskék színű, USA diplomáciai testülethez tartozó terepjáró gépkocsi. Abban két 40–45 év körüli életkorú férfi tartózkodott. Az alakulat főbejárata előtt csökkentett sebességgel háromszor is elhaladtak, és egy esetben fényképfelvételeket készítettek. Mozogtak az objektum környezetében lévő mellékutakon is, így lehetőségük volt a minden oldalról történő vizuális megfigyelésre. A második kategóriába tartozó szovjet katonai objektumban lévő műszaki zászlóalj áttelepülése Tamásiba folyamatban van, és várhatóan június 14-ig fejeződik be. 30-án azonban semmilyen katonai mozgás és a szokásostól eltérő tevékenység nem folyt.

Intézkedés:

- a III/II. Osztály tájékoztatást adott az észleletekről a Vas és Veszprém Megyei RFK III/II. Osztályok vezetőinek, valamint a megyei magyar és szovjet katonai elhárításnak;
- a további ellenőrzést megszervezték, az információt megküldik a BM III/II-11. Osztálynak.

2. HMB 12-13

1989. május 22-én 19.00 órakor a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem kollégiumának 127-es szobájában a FIDESZ összejövetelt tartott. Ezt Szabadfalvi András, az egyetemi és Ivancsics Ferenc, a városi FIDESZ csoportvezetők szervezték. Ismertették a jelenlévők előtt a soproni csoport programtervezetét, melyben a következők szerepelnek.

Emlékmű állítást követelnek a II. világháború halottainak. A határőrség szüntesse meg a személyellenőrzést a vonatokon. Szűnjön meg Sopronban az „osztrákcentrikus” árukínálat. A határsáv megszüntetésével se lehessen engedély nélkül bemenni a határterületre, természetvédelmi okok miatt. Ellenzik a város vámszabadterületté nyilvánítását, mert szerintük ez Sopron „kizsákmányolásához” vezetne.

Szabadfalvi bejelentette, hogy június 5-én FIDESZ napot rendeznek Sopronban, melynek programja még összeállítás alatt áll. Beszámolt a május 21-én Budapesten megrendezett FIDESZ választmányon elhangzottakról. Ez szerint hosszú szavazás után született meg a döntés a FIDESZ kilépéséről a MISZOT-ból. Központi szervezetük az egyik vállalattól 8 millió forintot kapott. Ebből a pénzből öt regionális központot kívánnak felállítani Szombathelyen, Szegeden, Debrecenben, Egerben és Miskolcon, illetve Pécsen vagy Kaposváron. A soproni csoport Szombathelyhez tartozna.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét és a soproni FIDESZ nap szervezésének körülményeit operatív úton figyelemmel kísérik.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 1.

R-61-6-28/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 01. (28)

1. K/3 12-13

A Magyar Demokrata Fórum tatai szervezete értesítést küldött a városi szervezeteknek, hogy június 1-én 17.30-tól kezdődően tartják meg a Komárom-Esztergom [sic!] megyei MDF szervezetek vezetőségeinek harmadik találkozóját Tatán a művelődési központban. Napirendek: a június 3-i tatabányai megyei munkásforum előkészítése. A Komárom-Esztergom megyei Ellenzéki Kerekasztal megalakítása, ha legalább három szervezet azt elfogadja. Találkozó Keresztes Sándorral (szerepel az 1988. évi 75. sz. napi információkban), aki öt megye munkájának összehangolója az MDF országos elnökségében. Előkészítik az augusztus 19-i tatai nagygyűlést, melyet a szabadtéri színpadon tartanak. Felszólítják a tagokat, hogy minél több érdeklődőt toborozzanak a munkásforumra. Ők elsősorban munkások legyenek. A fórumon Bíró Zoltán, Lengyel László, Szabó Iván és a Szolidaritás Szakszervezet képviselői lesznek az előadók. Témáik aktuális politikai tájékoztatók, az MDF programja, energiahelyzet, a világkiállítás, a munkaerő-gazdálkodás és a hatásos érdekvédelem lehetőségei lesznek.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az információt megküldte a Komárom Megyei RFK III/III. Osztályának és tájékoztatta a csoportfőnöki ügyeletet.

2. ASZA 12-12

A Demokratikus Akció Szövetség vezetői 1989. május 26-án 18.00 órakor a győri József Attila Művelődési Házban megbeszélést tartottak. Itt a Reflex Egyesület korábbi javaslata került szóba, a Győrön áthaladó M1-es főútvonal be- és kivezető szakaszának lezárására, melyet a környezetvédelem demonstrálására szerveznek. (A lezárás terve szerepel az április 27-i 17. sz. napi információban.) A megbeszélésen megállapodtak a résztvevők abban, hogy az útlezárási akciót június 03-án 09.00 órától hajtják végre kb. 30 percnyi időtartamra. Május 29-én 15.00 órakor egy újabb megbeszélésen tisztázzák a kivitelezés módját és az engedélyek beszerzését.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a Győr Városi Rendőrkapitányság vezetőjét, a csoportfőnöki ügyeletet és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

3. K/3 12-12

Lazur Barna [...] sz. alatti lakos (szerepel a május 16-i 25. sz. napi információban) meghívást kapott a Szabad Demokraták Szövetsége budapesti központjából a június 3-án 10.00 órára tervezett országos szervezői találkozóra. Ennek helyszíne Budapest, XIII. ker. Hajdú u. 46. sz. alatt a Pollach Mihály Művelődési Ház (Fővárosi II. sz. Építőipari Vállalat kultúrterme.) A tanácskozást munkaértekezletnek szánják a következő ajánlott napirendi pontokkal:

1. Beszámoló a szervező bizottság munkájáról, melynek előadója Béki Gabriella.
2. Bejelentések a június 16-i programmal kapcsolatosan (temetés).
3. Beszámoló az Ellenzéki Kerekasztalról Magyar Bálinttól.
4. Kőszeg Ferenc tájékoztatója a működés anyagi feltételeiről.
5. Módszertani tapasztalatcsere.
6. Kérdések, hozzászólások.

A szervezők személyi javaslatokat kérnek olyan egyénekre, akik az SZDSZ anyagokat 20 százalék körüli terjesztői díj ellenében vidéken gyorsan teríteni tudják.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta a III/II.²⁵ Csoportfőnökség ügyeletét és a további fejleményeket operatív úton figyelemmel kísérik.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 5.

R-61-6-29/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 5. (29)

EHÓF 12-12

1989. május 31-én kapott információból tudomásunkra jutottak a következők: a bős-nagymarosi vízlépcső építkezés megyei helyszínén dolgozó magyar állampolgárok május 6-án észlelték, hogy a rajkai határőr őrs működési területével szemben, csehszlovákiai oldalon, az államhatártól kb. 1 km-re csehszlovák katonák harcászati gyakorlatot hajtottak végre 120–150 fő részvételével. A térségben robbanások, lövések hallatszóttak és több alkalommal harci helikopterek is repültek.

Május 16-án a Rajka III. elnevezésű ideiglenes határátkelőhelytől 350–400 m-re, a Dunacsún csehszlovákiai településekhez vezető út melletti erdőben lévő vadászházba újabb, századerejű műszaki katonai alakulat települt. 4 db 25 személyes sátor, 4 db

„Praga” típusú tehergépkocsi, 4 db lakókocsi és 1 db motorcsónak észlelhető a vadászház kerítésén belül. Az alakulat konkrét feladata nem ismert.

Intézkedés:

- a III/II. Osztály az információról tájékoztatta a BM III/II-10. Osztályt.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese megbízásából
Lakatos Imre r. alezredes
osztályvezető

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 12.

R-61-6-30/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 12. (30)

HMB 12-4

Kapcsolatunk jelentette, hogy a csehszlovák határőrség a magyar határszakaszon technikai berendezéseket helyez el a közeli jövőben várható határsértések megakadályozására. Hasonlóan az osztrák határnál megépített jelzőrendszerhez, itt is fotócellás eszközöket, illetőleg jelzőrakétákat helyeznek el. Ezzel egyidejűleg megerősítik a sorkatonák létszámát is – amint ezt egyik csehszlovák határőrtől hallotta.

A dunacsúni vadászház környékén települt műszaki alakulat feladata a terepviszonyoknak megfelelő rendszer kiépítése, amellyel még ebben a hónapban végezniük is kell. Ezzel egyidejűleg a magyar határszakasz csehszlovák oldaláról minden olyan tereptárgyat el kell távolítaniuk, amely rejtőzködésre alkalmas lehet. Csehszlovákiában állítólagosan már szigorúbbak a kiutazás feltételei – Magyarország vonatkozásában – ami a határforgalmon már érződik.

Intézkedés:

- a III/II. Osztály tájékoztatást ad a BM III/II-10. Osztálynak.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 14.

R-61-6-31/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 14. (31)

1. HMB 12-12

1989. június 01-én ülésezett a Soproni Ellenzéki Kerekasztal a szokott összejöveteli helyen. Céljuk annak megbeszélése volt, milyen követeléseket terjesszenek elő az MSZMP-vel történő megbeszélésekre. A következőkben állapotok meg:

- biztosítsanak helyiségeket az alternatív szervezetek részére,
- legyen esélyegyenlőség a sajtóban,
- az MSZMP vonuljon ki a munkahelyekről,

- a választásokon ne szavazhasson sorozott katonai állomány,
- a II. világháború soproni halottainak állítsanak emlékművet, egyes utcaneveket változtassanak meg a városban,
- vegyék le az épületekről a vörös csillagot.

Június 5-én a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem KISZ házában FIDESZ estet tartottak. Hegedűs István, a FIDESZ országos választmányának tagja, valamint Csengeri Rita, az MDF soproni szervezetének ifjúsági vezetője ismertette a két szervezet felépítését, céljait. Megállapították, hogy a korábbiakhoz képest taglétszámuk csökkent, ezért erősebb propaganda tevékenységre ösztönöztek, hogy a választásokig kellőképpen megerősödjenek.

Bejelentették, hogy június 15-re demonstrációt szerveznek az 1956-os megtorlások áldozatainak emlékére, melynek keretében Sopronból gyalogmenetben, fáklyákkal indulnak el becslések szerint 120–150 fő részvételével, és Sopronkőhidára a börtönhöz vonulnak. Ott megkoszorúzzák a börtön mögött lévő 10 névtelen sírhelyet. Lépéseket tesznek annak érdekében, hogy az osztrák televízió is rögzítse a történeteket.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatta napi jelentésben a BM III/III-7. Osztály vezetőjét és a Soproni Rendőrkapitányság vezetőjét;
- operatív úton további információkat gyűjt.

2. HMB 12-12

1989. június 9-én tartotta az SZDSZ győri csoportja a győr-bácsi Hámán Kató Művelődési Házban az első komolyabb taggyűlést. Szervezeti kérdéseket, valamint a DASZ-hoz való csatlakozást és a június 16-i temetési rendezvénnyel összefüggő kérdéseket vitattak meg. A DASZ-hoz csak alkalomszerűen egy-egy fontos ügyben és a csoport tagjainak előzetes hozzájárulásával társulnak. Tiltakozásukat fejezték ki, hogy a DASZ belekeverte nevüket az MSZMP megyei első titkárának képviselői visszahívási akciójába, holott ők azt nem írták alá. A tagszervezést illetően állást foglaltak, hogy nekik nem kell tömegszervezetté válniuk, hanem olyan erős és egységes csoportot kell alkotniuk, amely számottevő lesz a város politikai életében. Közölték, hogy június 9-én Mosonmagyaróváron Ludvig Jenő [...] tanár, Mosonmagyaróvár, [...] szám alatti lakos, volt MDF tag vezetésével megalakult az SZDSZ mosonmagyaróvári csoportja, 5–6 fővel.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály napi jelentésben tájékoztatta a BM III/III-7. Osztály vezetőjét, operatív úton folyamatosan figyelemmel kísérik a további fejleményeket.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 23.

R-61-6-32/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 23. (32)

1. ASZA 12-12

1989. június 20-án a mosonmagyaróvári városi könyvtár vendégeként kb. 10 fő előtt előadást tartott Csurka István az MDF országos elnökségének tagja. A június 16-i temetést értékelve sérelmezte, hogy valamiféle rosszul felfogott szemérmességből, a politikai jelleget elkerülendő kizárták az aktusból az MDF-t, és csak a rendező néma szerepére kárhoztatták. A Méray Tibor által mondott gyászbeszédben a régi és az új reformkommunisták kézfogását látja, véleménye szerint manipulációról volt szó.

Helyesebb lett volna, ha egy itthon élő és megfelelő tekintéllyel bíró ellenzéki politikus kapta volna e szerepet. Az emigránsok beszédei ellenében az itthon élőkére irányult a nagyobb figyelem. Kiemelte Rácz Sándor és Orbán Viktor beszédeit és megjegyezte, hogy Orbán beszéde az ő személyes közbenjárására került programba. Aktuális politikai kérdésekre válaszolva elmondta, hogy az ellenzék számára kedvezőbb lenne, ha az MSZMP akaratával szemben a választások később lennének. Ugyanakkor az ellenzék eredményének tartja az alkotmányozó nemzetgyűlés összehívásának gondolatát. Kifejtette, hogy a gazdasági programjuk azért nincs, mert nem kapnak megfelelő információkat a hatalomtól az ország gazdasági, pénzügyi helyzetére.

Felhívta a figyelmet a politikai realitások figyelembevételére, ellenezte a szovjet csapatok kivonulásának türelmetlen követelését, mert a fő feladat, a jogállamiság megteremtése e nélkül is végrehajtható. A szomszéd országok irányába mértéktartást kell tanúsítani, mindenféle határrevízió kizárt. Az MDF párttá alakulását ő ellenezte, és hasonló véleményen van már párt alakulásokról is, mivel ezek végzetesen megosztják a társadalmat. Lengyel mintára egy, a hatalommal szemben álló egységfrontot kell létrehozni, amit véleménye szerint az Ellenzéki Kerekasztal eddig nem tudott megvalósítani. Az MDF még a választások előtt létre akar hozni egy napilapot, amihez 30 millió forintba lenne szükség. A kormánytól ehhez nem akarnak segítséget kérni. Kifejtette, hogy a helyi problémák és ügyek megoldásához nem kell minden esetben az országos elnökség segítségét kérni. Ők elsősorban erkölcsi támogatást tudnak adni. Kérte a hallgatóságot, ha valakit sérelem ért, vagy egzisztenciális hátrányt szenved, azt jelezze, és ő garantálja, hogy az esetet napokon belül az egész világ megtudja. Egyéni terveire vonatkozóan kijelentette, szeretne ismét „visszasülyledni íróvá” a közélet és a politika fárasztó, bár számára kedves robotja helyett.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály az információt megküldi a BM III/III-4. Osztálynak.

2. K/3 12-13

Lánczky Leó aláírással egy budapesti lakos, volt bencés gimnazista, régi diáktársainak küld leveleket, amikben értesíti őket, hogy sikerült megindítani az 1949-ben felosztatott Demokrata Néppárt működését Keresztény Demokrata Néppárt néven. Kapcsolatait ösztönzi a közéleti tevékenységre, a párthoz való csatlakozásra, mivel a megváltozott társadalmi, politikai körülmények ezt lehetővé teszik az aktív keresztény emberek számára is. Tájékoztatókat küld el a párt céljairól, helyéről a demokratikus társadalomban és alapelveiről, melyek e témákat 8 fejezetben foglalják össze.

A párthoz való csatlakozás és a kapcsolatteremtés céljából megadja a [...] budapesti telefonszámot, amint munkanapokon 12 és 14 óra között hívható. Erről megállapítottuk, hogy magántávbeszélő állomás Lánczky László 1088 Budapest, [...] sz. alatt. Területünkről Domonkos Gyula [...], Lőrincz György [...], Csaba Tamás [...] és dr. Kozma György [...] szám alatti győri lakosokkal vette fel Lánczky a kapcsolatot.

Intézkedés:

- a III/III. Osztály tájékoztatja a BM III/III-1. Osztályt és a III/III. Csoportfőnökség ügyeletét;
- operatív úton figyelemmel kísérjük a helyi szerveződést.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

1989. június 26.

R-61-6-33/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

I. 1989. június 26. (33)

1. HMB 12-13

Kapcsolatunkat 1989. június 16-án felkereste B. J. [...] Szekszárd, [...] sz. alatti lakos, aki konzuli útlevéllel az NSZK-ban él. Kérte, hogy június 17-én a délelőtti órákban a kópházi közúti határátkelőhöz érkező, kilépésre jelentkező STA-AJ-29 frsz.-ú gépkocsi utasait – akik jó barátai – segítse hozzá a gyors átléptetéshez. A jelzett lakókocsival a megadott időben a határra érkeztek:

- H. J. [...] és

- H. G. [...] München, [...] sz. alatt lakosok.

A vizsgálatot végző határőrök a kocsiban elrejtőzve találtak 2 román állampolgárt, akiket az NSZK-beli útlevél nélkül akartak kicsempészní Magyarországról.

Adataik:

S. J. [...] Temesvár, [...] és

N. J. M. [...] Nagylak, [...] sz. alatti lakosok. (N. jelenleg Szeged, [...] sz. alatt tartózkodott ideiglenes lakosként.)

A határőr szervek a két NSZK-ban élő személytől a tartózkodási engedélyt megvonatta, a román állampolgárokat jegyzőkönyvileg figyelmeztették, majd visszairányították magyarországi tartózkodási helyükre. Felmerült B. J-fel szemben a gyanú, hogy embercsempészési céllal áll kapcsolatban az NSZK-beli személyekkel.

Intézkedés:

- a III/II. Osztály tájékoztatta a BM III/II-11. Osztályt, az információt megküldi a Tolna Megyei RFK III/II. Osztályának;

- kapcsolatunkban további feladatokat határoznak meg B. J-fel kapcsolatban.

Jóváhagyom:

dr. Cseszregi József r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Módok Árpád r. alezredes
ért. és táj. tiszt

Hajdú-Bihar megye

1989. április 1.

XIII. 1989. április 1. (15)

AK 12-13

Az „Empirikus” fn. bizalmas nyomozás során „Pragmatikus” fn. aok. „Empirikus L” fn. célszeméllyel együtt 1989. márc. 24-én kiutazott az X-200-as országba „Empirikus” fn. célszemélyhez. Beszámoltatása során megerősítést nyert, hogy a területünkön felderített ellenséges rezidentúrát az X-200-as ország katonai hírszerzése hozta létre és működteti. A rezidentúra tagjaival, azok kiutazásának hiányában a kapcsolatot szüneteltették, mert elmondásuk szerint 1988-ban egy „miniszteri szintű” találkozón a magyar fél felvetette, hogy tudomásuk van arról, hogy magyar katonai egyenruhákat szereznek be. Az operatív helyzet értékelése során megállapították, hogy ilyen feladata csak ennek a rezidentúrának volt, értékelésük szerint a magyar elhárításnak tudomása van erről a vonalról. Az aok.-ot megnyugtatták, hogy ő és „Empirikus L” csoportos úton volt náluk, a csoportban ott volt a magyar elhárítás embere.

Az aok.-ot „Empirikus”-tól továbbfoglalkoztatásra két valószínű hírszerző tiszt vette át, „Empirikus L”-el a kapcsolatot továbbra is „Empirikus” tartja.

A kapcsolattartás a jövőben, csak személyes kiutazásuk alkalmával realizálódik. „Empirikus L” és az aok. feladata is információszerzés a Debrecenben állomásozó szovjet katonai alakulatok, elsősorban a katonai repülőtér irányában.

Kint tartózkodásuk során pénz és természetbeli dotációt kaptak. „Empirikus”-al kapcsolatban, annak főnöke részére elhangzott, hogy nem jöhet Magyarországra, mert a magyar határon listán van.

„Empirikus” utazási korlátozásának indoklása valószínűsíti, hogy a hírszerző szerv az átlépés helyéül szolgáló magyar határállomáson ügynököt foglalkoztat.

Intézkedés:

- az információt a bizalmas nyomozás során használjuk fel, melyről a BM III/II-12. és BM III/II-11. Osztályokat tájékoztattuk;
- javaslatot teszünk a bizalmas nyomozás befejezésére, melynek módját a BM III/1. és BM III/II-12. Osztályokkal közösen dolgozzuk ki.

1989. április 10.

Szám: R-5/28-4/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIII. 1989. április 10. (16)

1. HMB 12-12

A Szabad Demokraták Szövetsége debreceni szervezetének koordinálásával 1989. április 12-re a helyi alternatív szervezetek, pártok (MDK, FIDESZ, TDDSZ, FKGP, [M]SZDP) az MDF kirekesztésével alternatív kerekasztal megbeszélést terveznek.

A megbeszélés célja a választásokon történő egységes fellépés érdekében egy „ellenzési blokk”, illetve amennyiben az elnevezés nem kerül elfogadásra, egy „demokratikus blokk” létrehozása.

Intézkedés:

- az információt ügyeleti rendszerben, illetve a BM III/III-4. Osztálynak jelentettük;
- a megbeszélésen résztvevő hálózati személyt eligazítottuk újabb információszerzésre.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. április 26.

XIII. 1989. április 26. (17)

K/3 12-12

A Szociáldemokrata Ifjúsági Kör képviselőjében Diczházi Bertalan, Gulyás Mihály és Vígh István levélben felhívással fordult három debreceni országgyűlési képviselőhöz. Tájékoztatják a képviselőket, hogy ismereteik szerint az országgyűlés 1989. májusában-júniusában tárgyalja az átalakulási, valamint a szövetkezeti törvényt, ezért felhívják a figyelmüket, hogy az átalakulási törvénytervezet vitája során – első olvasásban – a tulajdonreform tartalmáról rendezzenek tanácskozást.

Közlük, hogy a Szociáldemokrata Ifjúsági Kör egy olyan tulajdonreformot támogat, amelyben az állami tulajdon fölötti végső rendelkezés és hasznélvezet részvények formájában kerül az állampolgárok kezébe. Támogatják Siklaky István és társai elképzelését (mely megtalálható a Magyar Nemzet 1989. március 21-i számában).

Végezetül a Szociáldemokrata Ifjúsági Kör kéri a képviselőket, hogy az átalakulási törvény parlamenti vitájának előkészítése során fontolják meg a kör alternatíváját.

Megjegyzés: a Szociáldemokrata Ifjúsági Kör által küldött „K” anyagon feladóként a Budapest, [...] 1111. cím szerepel.

Intézkedés:

- a fenti információt a BM III/III. csoportfőnökségi információs rendszerbe leadtuk, ill. a BM III/III-2/a. alosztályt szóban tájékoztattuk.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 2.

Szám: R-5/28-4/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIII. 1989. június 2. (18)

ASZA 12-12

Hajdúböszörményi Rendőrkapitányság tájékoztatása alapján jutott tudomásunkra, hogy az „Erdős” fn. bizalmas nyomozás célszemélye, B. Z. Hajdúböszörmény, [...] szám alatti lakos ellen súlyos testi sértés bűntett elkövetésének alapos gyanúja miatt eljárást folytatnak. Tájékoztatta szervünket a társrendőri szerv arról is, hogy a sértett meghallgatásakor elmondta, hogy B-nél a lakását géppisztoly lőszert és szovjet katonai pisztolyt is látott.

A fentieknek megfelelően az illetékes rendőri szervvel együttműködve 1989. június 1-én B. Z. állandó lakásán házkutatás lett fogatosítva, mely során lefoglalásra került 36 db géppisztoly lőszer, 7 db géppuska lőszer hevederrel, valamint 1 db gépágyú lőszer.

Intézkedés:

- B. Z. ügyében a további eljárás őrizetbe vétel mellett folyik;
- az információról tájékoztattuk a BM III/III-3. Osztályát.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 15.

Szám: R-5/28-4/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIII. 1989. június 15-én (19)

HMB 12-12

Dr. Habsburg Ottó – aki a debreceni alternatív szervezetek meghívására – látogat Debrecenbe, programja a következő:

1989. június 20-án kb. 17.00 órákor érkezik Debrecenbe.

Az MDF és más alternatív szervezetek képviselői fogadják. Ezt követően elfoglalja szállását (Debrecen Aranybika Szálloda, elnöki lakosztály, összesen 3 fő). Kb. 18.00 órákor látogatást tesz a Debreceni Orvostudományi Egyetemen. 19.00 órákor a debreceni szabadtéri színpadon (rossz idő esetén a KLTE díszudvarán) találkozik az érdeklődőkkel. A találkozót követően az alternatív szervezetek képviselőivel folytat megbeszélést. 1989. június 21-én reggel látogatást tesz a Debreceni Református Nagytemplomban, majd 10.00 órákor a Hortobágyra utazik, ahol programot szerveztek számára.

Intézkedés:

- az információt lejelentjük a BM III/III. Csoportfőnökségre.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 23.

XIII. 1989. június 23. (20)

1. HMB 12-13

1989. június 22-én 13 óra 20 perckor Hajdúhadháztégláson a szovjet katonai tábor közvetlen bejáratáig hajtott, majd a bejáratnál megfordult a DT 01-70 forgalmi rendszámú barna színű terepjáró gépkocsi 2 fő – 1 fiatal férfi és 1 fiatal nő – utassal. Mindkét személy sportöltözetben volt, a nő vezette a gépkocsit.

Megjegyzés. Hajdúhadháztéglás vasútállomáson jelenleg folyamatban van egy 6 vagonból álló hadianyag szerelvény kirakodása.

Intézkedés:

- az információt megküldjük a BM III/II-9. és III/II-3. Osztályoknak, valamint az operatív helyzet értékeléséhez használjuk fel.

2. TK 12-13

1989. június 22-én 09 óra 55 perckor Debrecenben a szovjet katonai repülőtér mögött vezető műúton megjelent a WD 11001 forgalmi rendszámú szürke színű Opel típusú személygépkocsi 2 férfi utassal. A repülőtér mellett megállva kb. 5–8 percet figyelték az objektumot, majd Debrecen belvárosa felé elhajtottak.

Megjegyzés: a fenti rendszámú szgk. az Ausztriába akkreditált belga katonai attasé gépkocsija.

Intézkedés:

- az információt megküldjük a BM III/II-9. és BM III/II-3. Osztályoknak, valamint az operatív helyzet értékeléséhez használjuk fel.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 29.

Szám: R-5/28-4/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIII. 1989. június 29. (21)

HMB 12-13

A „Volt Politikai Foglyok Bajtársi Szövetsége Nyugati László Társaság” levélben tájékoztatta a református egyházat programjáról. A program az alábbi lényeges kitételeket tartalmazza.

A „Volt Politikai Foglyok Bajtársi Szövetsége Nyugati László Társaság” önmagát az 1956-ban alakult társaság jogfolytonos utódjának tartja.

Felhívják mindazokat, akik 1956-os szövetségnek tagjai voltak, gyűrjék le félelmüket, mely él bennük és keressék egymást. Felhívják mindazokat, akik 1944 őszétől bármilyen konfliktusba kerültek a kommunista hatalmi terrorral, csatlakozzanak

szövetségükhöz. A kommunisták által irányított hatalom elismerte, hogy voltak törvénytelen bírói eljárások, de ezeket csak 1962-ig bezárólag fogadják el. Követelik, hogy a hivatalos mindenkori hatalom ismerje el, hogy 1962 óta is történtek aljas indítékú, pártterror irányításával igazságtalan perek.

Követelik annak elismerését, hogy a kommunista hatalomátvétel óta valamennyi politikai jellegű, politikai szempontok szerint bünvádi eljárás történt munkahelyen vagy bíróságon, törvénytelen volt. Valamennyi politikai üldözött számára követelik erkölcsi és anyagi elégtétel megadását. Szükségfeladatának érzi, hogy éberem őrködjön a magyar politikai mozgások felett. A szövetség jogot formál arra, hogy valamennyi felmerülő zavaros ügyet, eljárást, mely a politikába vezető személyeket érint, akár magánéletben, akár közösségi életben, nyilvánosságra hozza.

Politikai pártállásukban nem korlátozzák tagjaikat, de fasiszta vagy kommunista ideológiai pártokban való részvétel a szövetségi tagság elvesztését vonja maga után. Követelik továbbá, hogy a hírhedt kistarcsai internálótábort adják át egyházi gimnázium részére. Pálos rend visszaállítását és más egyházi iskolák, intézmények visszaállítását követelik.

Közlük azt is, járják az országot, felvilágosító és információszerző feladattal. Szívesen tartanának előadást, gyűlést Debrecenben is.

Aláírások: 1. Pankovits Gyula elnök, Bp. XIII. ker. [...]
2. Berényi L. Gábor, Bp. 1162 [...]

Intézkedés:

- a keletkezett anyag másolatát megküldjük a BM III/III-3. Osztálynak.

Benke Gábor r. alezredes
főkapitány áb. helyettes

Durkó Zoltán r. fhdgy.
értékelő tiszt

Heves megye

1989. április 7.

Száma: 22-2-16/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. április 7-én (16)

1. K/3 12-12

Az olaszországi Radikális Párt következő kongresszusát április 22–26. között Budapesten tartja. Ezt megelőzően április 7-én 18.00 órakor a Budapest, Bajcsy-Zs. u. 12. sz. alatti nemzetközi kereskedelmi központban nyilvános nagygyűlést tartanak a párt kezdeményezéséről, a kongresszusi előkészületekről, a kongresszusi vita főbb témaköreiről. A nagygyűlésen jelen lesz Sergio Stanzani, a párt titkára, Paolo Vigevano gazdasági felelős és Marco Panella radikális vezető. A nagygyűlésre párbeszéd és eszmecsere céljából Adalaide Aglietta és Veres Péter meghívtak egy 19 éves egri lakost.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

2. K/3 12-12

A volt bencés szerzetesrend tagjai április 13-án ismeretlen helyen tanácskozást tartanak a rend legális működésének kérdéseiről. Tamás utónevű magyarországi főnökük a közelmúltban ez ügyben járt a rend világi főnökénél, a generálisnál. A volt szerzetesek között megoszlanak a vélemények az újbóli szervezetszerű működésről. legfőbb gondnak a szerzetesi utánpótlást tartják, amellet, hogy a rend működéséhez szükséges anyagi feltételek sincsenek meg.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1. Osztályt.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette: Gelencsér Géza r. szds.
ért. táj. ti.

1989. április 14.

Száma: 22-2-17/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. április 14. (17)

1. K/3 12-12

A Magyar Demokrata Fórum gödöllői szervezete nevében Tóth Béla (?) felhívással fordult az MDF egri, gyöngyösi, hatvani csoportjaihoz, hogy csatlakozzanak az április 22-én 12 órára a Pénzügyminisztérium épülete előtt szervezett autópálya használati díj bevezetése ellen tiltakozó tömegdemonstrációhoz. Kéri, hogy az akcióban résztvevők gépkocsival közelítsék meg a József nádor teret, ahol 9 órától 10 és 20 filléreseket gyűjtenek a költségvetés hiányának „csökkentése” érdekében. A szervezők a terv szerint 12 óra után a minisztérium képviselőinek átadják a tiltakozó petícióval együtt az összegyűlt aprópénzt. Pontban a déli harangszókor félperces kürtöléssel fejeznék ki egyet nem értésüket a kormány pénzügyi politikájával szemben.

Az érdeklődők részletesebb információkat Kecskeméti Győző, Gödöllő, [...] telefonszámon kaphatnak.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette: Gelencsér Géza r. szds.
ért. táj. ti.

1989. április 17.

Száma: 22-2-18/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. április 17-én (18)

1. K/3 12-12

A Magyar Tudományos Akadémia Soros Alapítvány Bizottsága (Budapest, Pf. 14. 1525) pályázati felhívást hirdetett meg az alternatív szervezetek között. Tájékoztatójában felhívja a figyelmet arra, hogy a Soros alapítvány azokat a demokratikus szervezeteket kívánja támogatni, akik a helyi és országos közélet demokratikus megújításában részt kívánnak venni. A támogatás formája technikai felszerelések, működési költségek fedezése. A pályázatban pártok nem vehetnek részt. A felhívásból kapott a gyöngyösi Bajza Egyesület is.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

2. K/3 12-12

Az MDF ifjúsági bizottsága értesíti vidéki szervezeteit, hogy a „Kiáltó Szó” c. erdélyi szamizdat folyóirat magyarországi terjesztését az országos gyűlésen kinyilvánított közakartnak megfelelően vállalta. Az újságot Sipkovszky Rozália Budapest, 1146. [...] sz. alatti lakosnál lehet megrendelni.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

3. K/3 12-12

A „Németh László Népfőiskola” meghívókat küldött hallgatóinak, valamint érdeklődő egyetemistáknak, főiskolásoknak, a soproni Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola óvónőképző intézetében április 21–23-ra szervezett találkozóra. A tanácskozás fő célja, hogy megalakítsák a „fiatal népfőiskolások társaság”-át. A társaság „integráló szerepet szeretne betölteni a népiskolákkal kapcsolatban álló közép- és felsőoktatási intézmények hallgatói, valamint a fiatal pályakezdő értelmiségiek között”. A meghívókat Rónai Judit, a Németh László Népfőiskola vezetője és Szemerei Péter, a Bibó István Szakkollégium képviselője írta alá.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

készítette: Gelencsér Géza r. szds.
ért. táj. ti.

1989. április 21.

Száma: 22-2-19/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. április 21-én (19)

1. K/3 12-14

Az MDF 4. sz. körlevelében értesített vidéki szervezeteit az elnökség országos gyűlés óta tartott két tanácskozásának napirendjeiről, valamint személyi kérdésekben hozott döntéseiről: a központi ügyviteli irodájuk május 1-től fog működni. Vezetője Regős Helga. Az iroda címe: Budapest, 1066. Ó u. 8–10. sz. Az MDF elnöksége április 29-re összehívta az MDF választmányt. A helyi csoportokkal, szervezetekkel való koordinációs kapcsolattartást az elnökség megbízása alapján dr. Furmann Imre miskolci (Borsod, Heves, Nógrád, Szabolcs-Szatmár, Hajdú megyék) Szabó Tamás veszprémi (Baranya, Zala, Somogy, Tolna megyék), dr. Kozma Huba kiskunmajsai (Csongrád, Bács-Kiskun, Szolnok, Békés megyék), Keresztes Sándor győri (Fejér, Komárom, Vas, Győr-Sopron, Veszprém megyék), Kulin Ferenc budakalászi lakost Pest megye és Budapest területén.

A Fórum országos elnöksége, valamint „Infórum” szervezete kéri az MDF csoportokat, hogy küldjék meg április 28-ig a március 15-i ünnepi beszédeket, amelyeket vidéken mondtak el az MDF képviselői. Ezeket könyv alakjában szeretnék megjelentetni. Az országos elnökség meghívókat küldött a helyi szervezeteknek az MDF ideiglenes egészségügyi munkabizottsága szervezésében április 22-én a SOTE elméleti tömb „zöld” előadótértermében tartandó „egészségügyi fórum”-ára. Itt megvitatják az MDF egészségügyi programtervezetét és megválasztják az egészségügyi munkabizottságot.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

2. K/3 12-14

A Debrecenben egyesületként megalakult „Magyar Demokrata Klub” elnöke, Albert János [...] Debrecen, [...] sz. alatti lakos felhívással fordult az MDF egri, gyöngyösi, kerecsendi

csoportjaihoz, hogy csatlakozzanak a klubhoz. Az egyesület alapszabályában kinyilvánítja azt az akaratát, hogy jogszabályi lehetőség esetén „Magyar Független Demokrata Párt”-tá alakul. Szórólapokon felhívást intézett az MDF csoportokhoz egy nemzeti alapítvány létrehozására is, melynek célja a „hazánkban létminimum alatt élő családok és állampolgárok segítése a demokratizálódás jegyében”.

A felhíváshoz már csatlakoztak a FIDESZ, a Gandhi, a Táncsics Mihály, az SZDSZ debreceni csoportjai. Nyitó ünnepséget tart az MDK Debrecenben április 30-án.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, valamint a Hajdú megyei III/III. Osztályt.

3. K/3 12-14

A „katonai szolgálatot megtagadók köre” tájékoztatta a körhöz tartozókat, hogy szekcióként csatlakozni kívánnak a WRI-hoz (a Háborúnak Ellenállók Internacionáléjához). Ebből a célból nyilatkozatot kívánnak közzé adni, amelynek elfogadását a kör tagjai aláírásukkal igazolnak.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

4. K/3 12-12

Dr. Nagy Csaba Attila, a Független Kisgazdapárt észak-dunántúli kerületének szervező titkára felhívással fordult az FKGP kerületi szervezeteihez, hogy a következő országos nagyválasztmányi ülés előtt hívják össze a kerületi vagy a megyei választmányokat. Javasolja, hogy a következő napirendként tárgyalják meg: címer, államforma, Bős-Nagymaros, világkiállítás, alkotmánytervezet, helyhatósági és országos választások, semlegesség és a Varsói Szerződést, KGST, magyar-román viszony, pártok állami támogatása, adótörvény, munkásörtség, pártok a munkahelyeken és a fegyveres testületekben, párttörvény, alkalmas-e a jelenlegi parlament az új alkotmány elfogadására stb. A választmányok összehívását azzal indokolja, hogy a párt egységét erősíteni kell, megakadályozni, hogy a március 25-i országos nagyválasztmányi ülésen történtek még egyszer ne fordulhassanak elő.

A felhívásnak eleget téve a közép-magyarországi pártkerület április 22-én Gyöngyösön megtartja választmányi ülését.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

készítette: Gelencsér Géza r. szds.
ért. táj. ti.

1989. április 24.

Száma: 22-2-20/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. április 24-én (20)

1. ATA 12-12

A Szabad Demokraták Szövetsége egri szervezete meghívása alapján április 20-án 18.00 órától Eger város technikai házában előadást tartott dr. Kőszeg Ferenc, valamint kérdésekre adott választ ifj. Rajk László. A megjelent 150 főnyi, zömében értelmiségi hallgatóság előtt dr. Kőszeg lényegében az SZDSZ – amelyet pártnak nevezett – programtervezetéről beszélt, kitérve alkotmányjogi kérdésekre, tulajdonviszonyokra stb.

Mindezekről erős radikalizmus hangján beszélt. Előadását követően MDF tagok hozzá intézett kérdéseiből kitűnt, hogy több vonatkozásban az MDF nem ért egyet a Kőszeg által képviselt SZDSZ célkitűzésekkel.

A program Rajk Lászlónak feltett kérdések megválaszolásával folytatódott. Rajk kitérően nyilatkozott az apjával, illetve saját ellenzéki múltjával kapcsolatos provokatív kérdésekre. Kijelentette, hogy azért nem kíván részletesebben erről szólni, mivel apja szintén részt vett a koncepciós perekben, magának pedig nincs ellenzéki múltja, mert mindig aláírta a szamizdat anyagokat. Egy Szabó nevező andornaktályai lakatos kisiparos kérdésére, mi szerint vannak-e tapasztalataik a rendőrség levéllenőrzésére és telefonlehallgatására, Kőszegék azt válaszolták, hogy a levéllenőrzésre konkrét bizonyítékaik vannak, a telefonlehallgatásra nincsenek adataik. A rendezvény kb. 20.45 h-kor fejeződött be.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének;
- a kisiparos kilétét megállapítjuk.

2. K/3 12-12

A Magyar[országi] Szociáldemokrata Párt vidéki titkársága nevében Takács Imre országos szervező titkár az alábbi tartalmú tájékoztatót küldte az egri szervezetnek:

Ismereteik szerint néhány „Marosán fióknak” sikerült beépülni a budapesti szervezetbe. Céljuk a párt bomlasztása volt, amit hozzászólásaik alapján lehetett felismerni. Az ügyre az április 7-i budapesti végrehajtó bizottsági választás tett pontot. A testületet 330 küldött 11 ellenszavazattal, 16 tartózkodással választotta meg.

A vidéki pártszervezetek önállóan működnek. Megyei végrehajtó bizottságokat a megyei szervezetek választják meg. Amennyiben a 19 megyei, 7 törvényhatóságú városi szervezetek megalakulnak, összehívják a megyei küldöttgyűléseket. A megyei küldöttek választják meg a vidéki végrehajtó bizottságot. Ez a budapestivel együtt megválasztja az országos pártvezetőséget, amely ez év végén vagy 1990 elején tartandó pártkongresszusig lesz hivatva a párt ügyeit intézni.

A vidéki országos értekezletre előre láthatóan június hónapban kerül sor. A tömegtájékoztatásban tévesen jelent meg az a hír, hogy április 29-én Budapesten MSZDP gyűlés lesz. A hír valótlan.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét.

3. K/3 12-12

A „Biblia-szövetség” 1989. május 1-jén alakuló közgyűlését tartja Budapesten. A szövetség ideiglenes intéző bizottsága meghívókat küldött a lelkesekhez, amelyeken feltüntette a közgyűlés napirendjét, melyet a helyszínen Asztalos Zoltán fog ismertetni. Sipos Ete Álmos az alapszabály tervezetét, Alföldy Boruss Dezső a hitvallást ismerteti, majd a szövetség megalakulását, az alapszabály elfogadását követően vezetőséget, ellenőrző bizottságot, elnököt választanak.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, a BM III/III-1. Osztályt.

4. K/3 12-12

Kovács Félix Gyula egri lakost arról értesítette volt szerzetes társa, hogy a szentszék által kinevezett Takács Nándor Jusztin karmelita szerzetes április 12-re összehívta a betiltott rendek provinciálisát és hivatalosan közölte velük, hogy ismét megkezdhetik működésüket. A karmeliták már bejelentették igényüket az állam felé négy volt zárdájuk visszaadására. Javasolta Kovácsnak, hogy ők is azonnal cselekedjenek, a kériék vissza rendházaikat, mint ami Máriabesnyőn is van.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1. Osztályt.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Óvári István r. fhdgy.
főop. ti.

1989. május 5.

Száma: 22-2-21/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. május 5-én (21)

1. ASZA 12-12

1989. május 4-én 18.00 órakor Gyöngyösön a Fő téren, mintegy 1500–2000 fő részvételével nagyszabású, a Gyöngyösorosziiban épülő Használt Akkumulátor Feldolgozó Üzem (HAF) ellenes tiltakozó tömeggyűlésre került sor. A rendezvény szervezésében a városban és környékén működő alternatív szervezetek mellett részt vettek a hivatalos szervek is. A Bajza Egyesület, az FKGP és a FIDESZ tagjai egy órával korábban a Vörös Hadsereg utcában gyülekeztek, s a 250–300 fős csoport HAF ellenes tiltakozó transzparensekkel innen vonult a gyűlés helyszínére.

A gyűlésen felszólalt alternatív és hivatalos szervek képviselői egyhangúan az akkumulátor feldolgozó üzem építésének leállítása mellett foglaltak állást. Állásfoglalásukat írásban eljuttatták Németh Miklós miniszterelnöknek.

A demonstráció szélsőséges megnyilvánulásoktól mentesen, az építkezés leállítása melletti egységes fellépés jegyében 18.45 órakor ért véget.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Óvári István r. fhdgy.
főop. ti.

1989. május 24.

Száma: 22-2-22/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. május 24-én (22)

1. K/3 12-14

„Önálló, szabad és nagykorú egyházat” jelszóval 84 tarnaörsi és 84 erki római katolikus hívó felhívást intézett a Békés megyei Kétsoprony község rk. plébánosához, valamint az egyházközség híveihez, hogy csatlakozzanak az alábbi követelésekhez:

1. Mielőbb hozzák nyilvánosságra az 1964-es MNK–Vatikán közti részmegállapodás teljes szövegét.

2. Vizsgálják meg miért nem került sor az elmúlt 25 év során a jegyzőkönyvben foglalt vitás kérdések átfogó és kielégítő rendezésére.

3. Helyezzék hatályon kívül a dokumentum mindazon pontjait, amelyek közvetlenül, vagy következményeiben (pl. korábbi, vagy későbbi állami intézkedések legalizálhatósága folytán) hátrányosnak bizonyultak az egyházra nézve.

4. Vizsgálják felül a megállapodás teljes szövegét.

A felhívást aláírók támogatni kívánják a Magyar Katolikus Püspöki Kart az egyház és állam viszonyának rendezésére és a belső egyházi megújulás feltételeinek megteremtésére vonatkozó erőfeszítéseiben.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét, valamint a BM III/III-1. Osztályt.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. május 26.

Száma: 22-2-23/1989.

Szigorúan titkos!

XIV. 1989. május 26-án (23)

1. ER 12-12

A FIDESZ egri csoportja a következőkről értesítette az egri városi rendőrkapitányságot:

„Az 1989. évi III. törvény 6. §-a alapján bejelentjük, hogy 1989. május 31-én délután 3-tól este 19 óráig békés – egy helyben maradó – összejövetelet (ülésztrájkot) tartunk Eger Telekessy út 2. sz. előtt kb. 30 m²-es térségben úgy, hogy rendező szerveink által garantáltan biztosítjuk a rendet, azt, hogy alkotmányellenes cselekmények ne történjenek, továbbá azt, hogy biztosított maradjon a közintézményekben történő ki- és bejárás. Az utcai személy- és gépjárműforgalom. A rendezvény célja: követelni az elkövetkező választásokon induló pártok anyagi és vagyon esélyegyenlőségének megteremtését, ezen belül követelni az MSZMP és a volt KISZ vagyonának zárolását, illetve a feloszlátását. Konkrétan követelni fogjuk a volt Heves megyei KISZ bizottság és a volt KISZ KB között létrejött adás-vételi szerződések megsemmisítését. A rendezvényen várhatóan 20–30 fő vesz részt. A zavartalanságot 5 fő rendező biztosítja.”

A beadványt Csoma Lajos főiskolai hallgató, a csoport szóvivője írta alá.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. május 29.

Száma: 22-2-24/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV., 1989. május 29-én (24)

1. K/3 12-14

A Független Kisgazdapárt ideiglenes intéző bizottsága valamint operatív bizottsága nevében Faludi Sándor pásztói, Fazekas Gyula gyöngyösi lakosok értesítették az FKGP valamennyi helyi szervezetének vezetőségeit, hogy a június 3–4-én Érden tartandó nagyválasztmány előkészítéseként a jelölő bizottsági tagok május 27-én Budapesten, a Kisrabló Étteremben jöjjenek össze és beszéljék meg a feladatokat.

A nagyválasztmány tanácskozása előtt június 1-jén nemzetközi sajtótájékoztatót tart az operatív bizottság. Tagjain kívül részt vesz Vörös Vince pártelnök, továbbá Nagy

Ferenc, Szamosvári György és Dragon Pál intéző bizottsági tagok, valamint az FKGP lapján, a „Kis Újságot” kiadó Press-Art osztrák-magyar vegyes vállalat ügyvezető igazgatója. A sajtótájékoztatón bemutatják az újság első számát.

A nagyválasztmány ülésére külföldről meghívják az osztrák néppárt, valamint a lengyel Szolidaritás Szakszervezet képviselőit, valamint a hazai „Ellenzéki Kerekasztalban” résztvevő szövetségeseket. Az intéző és operatív bizottság határozatot hozott a II. országos nagyválasztmány előkészítésének elveiről és feladatairól.

Intézkedés:

- az információt jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 2.

Száma: 22-2-25/1989.

Szigorúan titkos!

XIV. 1989. június 2-án (25)

1. ASZA 12-12

A 23/1. számú jelentésben szereplő információval kapcsolatosan jelentjük, hogy a FIDESZ egri csoportja a bejelentett időben megtartotta ülősztrájkját a megyei MSZMP székház előtti parkolóban. A megjelent 25–30 FIDESZ-es „mi itt kint ingyen ülünk és ti ott bent?”, „párt és a KISZ romlásba visz”, „ki a munkahelyekről a párttal!” szövegű transzparenszekkel fejezték ki az ülősztrájk célját. A helyszínen megjelentek a városi kábel-TV és a megyei lap, a Népújság tudósítói, akik interjút készítettek a sztrájkolókkal. Az előzetes bejelentésnek megfelelően 19 órakor a helyszínről a FIDESZ-esek eltávoztak, incidens nem történt. Az ülősztrájk különösebb érdeklődést nem váltott ki a járőrelőkben, akik általában gúnyos megjegyzésekkel illették a fiatalokat.

Intézkedés:

- az információt jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 7.

Száma: 22-2-26/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 7-én (26)

1. ER 12-13

Az „Egri Diák-Pedagógus Liga” tiltakozást rendez a „megölt kínai diákokért” 1989. VI. 9-én 9 órától 10-én 19 óráig. A rendezvényen résztvevők várható létszáma 20–150 fő. A rendezvényt 6 fő rendező biztosítja. A megadott időpontban az „ülő- és éhségstrájkot” az egri ifjúsági ház előtt kívánják megtartani. A szervezők Szabó László és Szabó Zsolt nevű egri középiskolai diákok. A szervezet a megszűnt KISZ helyébe szerepet vállaló alternatív szervezetek egyike.

Intézkedés:

- az információt jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

2. K/3 12-14

Az MDF szegedi és hódmezővásárhelyi szervezetei, valamint a Petőfi Művelődési Központ „Nagy Imre emlékestet” rendez június 8-án a hódmezővásárhelyi Petőfi Művelődési Központban, valamint június 9-én a szegedi Nemzeti Színházban. Emlékbeszédet mond Tóbiás Áron, rendező Sík Ferenc. A rendezvény bevételét a „Nagy Imre Alapítvány” javára ajánlják fel.

Intézkedés:

- az információt jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 9.

Száma: 22-2-27/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 9-én (27)

1. K/3 12-14

A FIDESZ miskolci szervezete nevében Juga György miskolci lakos arról tájékoztatta a Heves megyei csoportokat, hogy a FIDESZ nagyobb mennyiségű pénzt kap, amelyből több vidéki iroda megnyitását tudnák finanszírozni. Elképzeléseik szerint megoldható lenne egy észak-magyarországi FIDESZ iroda miskolci székhelyű működtetése, amelyben Heves, Nógrád, Szabolcs és Hajdú megyei szervezetek kapcsolódnának. Miskolcon erre a feltételek megvannak, és biztosítani tudnák a helyi csoportok és a központ közötti gyors információcserét. Javaslatukra választ várnak.

Intézkedés:

- az információt ellenőrizzük az érintett megyék III/III. Osztályain.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 12.

Száma: 22-2-28/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 12-én (28)

1. HMB 12-14

HMB 12-4

A június 16-i Nagy Imre temetést megelőzően az MDF gyöngyösi szervezete, valamint a helyi Bajza József Egyesület június 12-re a városi művelődési központba emlékműsort szervezett. (A részletekről nincsenek bővebb információk.)

Az MDF hatvani szervezete június 16-án a város temetőjében megkoszorúzza az 56-os események következtében elhunyt és ott eltemetett személyek sírját. Az említett városi MDF vezetőségek felhívták tagságukat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt Nagy Imre temetésén.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III-7. osztálynak.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 13.

Száma: 22-2-29/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 13-án (29)

1. ASZA 12-12

A HNF Hatvan Városi Bizottsága, az MSZMP reformköre, az MDF és a közművelődési egyesület közös utazást szervez június 16-án Nagy Imre és sorstársai temetésére. Akik csatlakozni kívánnak, azok június 16-án gyülekeznek 5.30 perckor a hatvani MÁV pályaudvaron az 5 óra 55 perckor induló személyvonathoz. Azok, akik más módon utaznak a fővárosba, a Keleti pályaudvaron várják be a fél nyolckor vonattal érkezőket, hogy együtt vonulhassanak a Hősök terére. A szervezők ezt a tájékoztatást leközlítették a Heves megyei Népújsággal.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

2. TA 12-14

Egyházi körökből származó információ szerint – előttünk még nem ismert szervezők – a Nagy Imre temetéssel összefüggően az egri Bazilikában június 17-én 16 órakor tartandó „emlékmisére”, valamint az azt követő temetőbeli koszorúzásra mozgósítják a közvéleményt. Az előzetes elképzelések szerint a misét követően végig vonulnak a város főutcáján, majd a temetőbe érve megkoszorúzzák a hősök emlékművét és gyertyákat gyújtanak. Az eseményről tájékoztatták az Egeri Újság szerkesztőségét.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 14.

Száma: 22-2-30/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 14-én (30)

1. ER 12-12

A 29/2. sz. jelentés kiegészítése: június 13-án az MDF egri szervezetének képviselői az alábbi írásos bejelentést tették: 1989. június 16-án Egerben a ciszter templomtól több belvárosi utcát érintve – ezeket konkrétan megjelölték – a hatvani temetőhöz kívánnak vonulni, ahol megemlékeznek és gyertyát gyújtanak az 1956-os áldozatok tiszteletére.

A 20 órától 21.30 óráig tartandó demonstráció résztvevőinek számát -00-400²⁶ főben jelölték meg. A felvonulást 20 fős MDF-es rendezői gárda biztosítja.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III-7. Osztálynak.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 16.

Száma: 22-2-31/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 16-án (31)

1. ER 12-12

Ismeretlen – hangjáról ítélve idősebb korú férfi – június 16-án 10.43 h-kor telefonon bejelentést tett az egri rendőrkapitányság ügyeletére, mi szerint „5 perc múlva a pártbizottság épülete robbanni fog”.

A hívó telefonálomást nem sikerült azonosítani. A városi kapitányság állományából az ilyen esetekre kiképzett rendőrök átvizsgálták az épületet, azonban robbanószerkezetet, vagy robbantásra alkalmas más anyagot nem találtak.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III-7. Osztálynak.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 19.

Száma: 22-2-32/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 19-én (32)

1. ASZA 12-12

Az MDF egri szervezetének szervezésében – a 30/1. számú jelentésben szereplő – demonstráció különösebb esemény nélkül, rendben lezajlott. A rendezvény kb. 100–120 fő részvételével a tervezettől korábban, 21 órakor fejeződött be.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III-7. Osztálynak.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 29.

Száma: 22-2-33/1989.

Szigorúan titkos!

(selejtezésig)

XIV. 1989. június 29-én (33)

1. K/3 12-14

A Recski Szövetség elnöke, Kéri Kálmán és főtitkára, Zimányi Tibor értesítette a szövetség tagjait, hogy június 30-án 15.00 órától a Jurta Színházban a szövetség közgyűlést tart. Napirenden a recski tábor volt foglyainak rehabilitációja fog szerepelni.

Intézkedés:

- az információt jelentjük a BM III/III-7. Osztálynak.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

1989. június 30.

Száma: 22-2-34/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XIV. 1989. június 30. (34)

1. K/3 12-14

Az MSZDP Budapest IX. kerületi szervezetének vezetőségi tagjai Kiss Sándor arról tájékoztatta az egri szervezet titkárát, dr. Korompai Jánost, hogy július 3-án egy hírneves japán katonai szakértő vezetésével delegáció érkezik Magyarországra, amelynek tagjai tárgyalni kívánnak az MSZDP, az MDF és az SZDSZ vezetőivel.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Jóváhagyom:

Csivincsik János r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Készítette: Gelencsér Géza r. szds.
értékelő tiszt

Komárom megye

1989. április 1.

R-1/22-3/24/89.

IV. 1989. április 1. (24)

Szigorúan titkos!

HMB 12-12

HÜ 12-12

Kapcsolatunk információja szerint a BZSBT környezetvédő csoportja és a Duna Kör által 1989. ápr. 3-ra Nagymarosra tervezett környezetvédelmi sétához az esztergomi FIDESZ, az MDF helyi szervezete, valamint az esztergomi kulturális egyesület is csatlakozott.

Esztergom forgalmas helyein plakátok jelentek meg „Esztergom is veszélyben van” felhívással. A három alternatív szervezet nevében felhívják a város lakosságát, hogy minél többen vegyenek részt a nagymarosi békés tüntetésen és követeljék a munkálatok azonnali leállítását, népszavazás elrendelését.

Dragon Pál szentendrei lakos arról nyilatkozott, hogy értesülései szerint Nagymarosra a Budapestről érkező különvonatról a helyi lakosok nem akarják engedni leszállni a tüntetőket. A tüntetést szervezők ezért Verőcemaroson, illetve dömösi átkelés vasúti megállóhelyen szállnak le és innen közelítik meg az építkezés munkagödrét. Az osztrák építők már csütörtökön hazautaztak, mivel nem akarnak összetűzésbe kerülni a magyar tiltakozókkal.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-ség, Pest Megyei RFK áb. szerve szóban tájékoztatva.

láttam:

Nagy Lajos r. szds.
főkapitány áb. helyettese h.

Lengyel Ferenc. r. szds.

1989. április 5.

R-1/22-3/25/89.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. április 05. (25)

HÜ 12-13

Kapcsolatunk találkozott Dragon Pál szentendrei lakossal, a Független Kisgazdapárt volt főtitkárhelyettesével. Beszélgetésük során Dragon elmondta, hogy ő kezdeti időszakban anyagilag támogatta a párt újjászervezését. Később a kisgazdapárt régi vezetői, dr. Ravasz Károly és Pártay Tivadar úgy érezték, hogy a fiatalok kiveszik a kezükből a kezdeményezést, ezért az országos vezetőség nevében többek között őt és Bába Ivánt a pártból kizárták.

Kizárásukat az országos nagyválasztmány felülbírálta és visszaállította tagságukat.

Ezek után Dragon kijelentette, hogy csalódott a pártban, és nem kíván a továbbiakban a párt munkájában részt venni. Reális lehetőséget lát azonban arra, hogy egy keresztény szocialista vagy keresztény demokrata párt megalakításában részt vegyen. Ezt arra alapozza, hogy a szavazó jogosultsággal rendelkező lakosság jelentős része vallásos és ez nagy támogató tömeget jelentene.

A pártalapításra az előzetes megbeszélések megindultak, Dragon Pál barátján, dr. Strasser²⁷ Tibor ügyvéden keresztül felvette a kapcsolatot Kovács Tibor esztergomi örkanonokkal azzal, hogy elképzeléseiket támogassa dr. Paskai László esztergomi bíboros felé.

Dragon szerint ez a pártalapítás gondolata az alsó papság körében is népszerű és támogatásra talál.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget és a Pest Megyei RFK áb. szervét tájékoztatjuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. április 10.

R-1/22-3/26/89.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. április 10. (26)

K/3 12-12

Dr. Lik László nyugdíjas közigazgász, az MDF esztergomi szervezetének tagja, aki küldött volt az országos gyűlésen, az MDF elnökségének írt levelében kifogásolta az elnökség egyes tagjainak demokráciával ellentétes megnyilatkozásait, és intézkedéseit. Többek között:

- a választmányba nem a helyi szervek által ajánlottak közül jelöltek, hanem felülről határozták meg;
- a demokrácia semmibe vevésének csúcspontját Csurka István szavai jelentették: „nem adom a nevem semmiféle pártocskának... akinek más a véleménye, e falakon kívül a helye... a folyosói összeesküvés a bolsevik párt jellemzője, ezt itt nem fogjuk tűrni...”;
- kifogásolja továbbá, hogy többen, akik kértek, köztük az esztergomiak sem kaptak szót;
- az elnökség a párttá alakulást önkényesen vetette el, nem olvasták el a vidékiek jegyzőkönyveit, semmibe veszik a tagság akaratát;
- az elnökség képtelen elszakadni az elmúlt 40 évben másoknál tapasztalt manipulációs módszerektől – vagy kizárólag saját nézeteit tartja egyedül üdvöztetőnek és ennek érvényre juttatásához a legveszélyesebb finom eszközöktől sem riad vissza... stb.;
- az elnökség néhány tagja fennen hangoztatja, hogy többpártrendszer nélkül nincs kiút, de ugyanezen tagok mélyen lebecsülik a pártokat. Hol itt a logika?

Végül javasolja, hogy az elnökség most már dolgozza ki a párttá alakulás szervezeti feltételeit.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József r. alezredes

1989. április 13.

R-1/22-3/27/89.

IV. 1989. április 13. (27)

Szigorúan titkos!

K/3 12-12

Dr. M. K. Székesfehérvár [...] sz. alatti lakos, elmondása szerint nyugalmazott harangozó, [...] kifogásolta dr. Paskai László esztergomi bíborosnak, miszerint a BBC egyik adásában azt hallotta, hogy Paskai még, mint kalocsai koadjutor érsek Mindszentyről nyugaton állítólag azt nyilatkozta, hogy „ezt a súlyos keresztet, amit a magyar katolikus egyház még mindig cipel, tulajdonképpen Mindszenty rakta a magyar katolikus egyház vállára”. Ennek hallatán dr. M. K.-nak első spontán reakciója az volt, hogy így csak egy gyáva, karrierista zsidó nyilatkozhat, vagy Miklós Imre, illetve egy kommunista párttag, bár az utóbbiakról ezt nem tartja elképzelhetőnek, viszont ha egy magyar főpap nyilatkozik így, ezt biztos értékeli.

A továbbiakban elmondja, hogy ő Mindszentyvel egy időben volt politikai fogoly több ezer másokkal együtt, a tábornokoktól a jeltelen kubikosokig, a párttagoktól a zsidókig. Nekik akkor a börtönben Mindszenty erőt adó példakép volt.

Megjegyzés: mivel az anyag alkalmas dr. Paskai László negatív irányú befolyásolására, ezért kobzott.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt és a Fejér Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztattuk.

K/3 12-12

Az MDF ifjúsági bizottsága arról tájékoztatta Kálmán Attilát, az országos választmány tagját, az MDF tatai szervezetének vezetőjét, hogy 1989. április 16-án 09.30–16.00 óráig ifjúsági fórumot tartanak Budapesten a Közgazdasági Egyetem kollégiumának színháztermében, melyre az MDF szervezetektől 5-6 fiatal várnak.

A fórum célja eljuttatni az MDF szellemiségét a fiatalokhoz. A fórum feladata lesz eldönteni, hogy a létrehozandó ifjúsági bizottságok a helyi MDF-ek csoportjai mellett működjenek-e, vagy pedig önálló szervezetként.

A továbbiakban arról tájékoztatják Kálmán Attilát, hogy a „Kiáltó Szó” című erdélyi szamizdat szerkesztői kinyilvánították, hogy az MDF szellemiségéhez tartozónak tartják magukat.

Intézkedés.

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

K/3 12-12

Ifj. dr. Marx Gyula az MDF zalaegerszegi szervezete vallás- és lelkiismereti szabadság munkacsoportja nevében arra kéri Paskai László bíborost, rajta keresztül a Magyar Katolikus Püspöki Kart, hogy támogassák az MDF március 12-én tartott első országos gyűlésén elhangzott javaslatot, mi szerint minden húsvét utáni hatodik vasárnapon tartsák meg az emlékezés és megbékélés napját.

Az emléknapon istentiszteletek keretében emlékezzenek meg a világháborúk áldozatairól, a haláltáborokban elpusztított zsidókról, elveszejtett cigányokról, a harcmezőn és fogolytáborokban elhunyt honfitársainkról és országunk XX. századi társadalmi kataklizmáinak áldozatairól, függetlenül attól, hogy a barikád melyik oldalán vesztették életüket.

Dr. Marx tájékoztatja a bíborost, hogy a fenti kéréssel fordulnak más keresztény felekezetek vezetőihez, valamint az országgyűlés elnökéhez, a miniszterelnökhöz és az Elnöki Tanács elnökéhez azzal, hogy az országgyűlés időszakán valamilyen ünnepélyes gesztussal fogadja vissza a nemzetbe az eddig elhallgatott és kitesztelt áldozatokat.

Intézkedés:

- BM III/III-1. Osztályát, valamint a Zala Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztatjuk.

K/3 12-12

A Tudományos Dolgozók Demokratikus Szövetsége²⁸ környezetvédő csoport szóvivője, Mangel Gyöngyi biológus elküldte az 1989. április 3-án Nagymaroson tartott tiltakozó tüntetésben elhangzott beszédet Sági József Esztergom, [...] sz. alatti lakosnak. Mangel arra kéri Ságit, hogy amennyiben további információcserére van szükséges és esetleg őket is tudja környezetvédelmi és vízlépcsővel kapcsolatos információkkal segíteni, akkor írjon és cseréljék ki információikat.

Intézkedés:

- BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

láttam:

Nagy Lajos r. szds.
főkapitány áb. helyettese h.

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. április 18.

R-1/22-3/28/89.

IV. 1989. április 18. (28)

Szigorúan titkos!

K/3 12-12

„N. F. Nagymaros” címmel az alábbi szövegű levél lett feladva, melynek aláírójaként „a Dunakanyarért aggódok” van megjelölve:

Te hazaáruló, fanyűvő gazember! A Dunakanyar gyöngyszemének felejthetetlen nyárfa soráért bűnhődnöd kell, rettegj te a természet szépségének gyilkosa. Ki vagy te, semmiházi?

Intézkedés:

- a levelet eredetben elkoboztuk;
- BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. április 24.

IV. 1989. április 24. (29)

K/3 12-12

M. K. nyugdíjas tanár esztergomi lakos „hátborzongató” esetként írja meg Cz. E. győri tanárnak, hogy egy magyar videós csoport (Péterfi András vezetésével) az erdélyi Atyhán – egy házszenelésről – készített felvételét a házigazdák kérése ellenére nagypénteken az MTV-ben „Békesség a háznak” címmel levetítették, amivel életveszélybe sodorták a szereplőket. A múlt héten már megérkezett a jelzés arról, hogy a „Szeku megkezdte tevékenységét Atyhán, segítség[et], mint írja, amit tudtunk megtettünk. „Csoóriékon keresztül a német, angol és francia sajtó és rádió nyilvánosságát próbáljuk Atyhára irányítani”.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztattuk.

TK 12-13

Részt vett az 1989. március 27 – április 2. között az NSZK-beli Reichenauban megtartott Pax-Romana (KMÉM) 31. kongresszusán. A kongresszuson a hazai és külföldi előadók és felszólalók a jelenlegi magyarországi helyzettel, az egyház és az emigráció szerepével foglalkoztak.

Horváth Árpád luzerni pszichológus-teológus többek között hangoztatta, hogy a legfontosabb momentum az együttérzés és szolidaritás az otthoni változások iránt. Nagy a felelősség az írók, a szellemi emberek és főleg az egyházak vállán – az egyháznak intézményesen meg kell újulnia, s ez maga után vonja majd a közéletet is. Az emigráció feladat a tárgyilagos tájékozódás, majd a bölcs türelem légkörének hazafelé sugárzása, a tolarencia gyakorlata még az MSZMP-vel is – nem menteni akarja az otthoni levitézlett politikát, de minden erőszak tragédiát jelentene – mondotta.

Kende Péter 1945-től napjainkig terjedő történelmi áttekintésében jellemezte a magyarországi társadalmi folyamatokat – ami után kialakult a gazdasági, ideológiai-morális és politikai-nemzeti válság majd ezekről szól röviden, elemelve az okokat. A politikai nemzeti válság megoldására lehetségesnek tartotta a spanyol mintát – de sok függ a „keleti háttértől”.

Joó Rudolf, az MDF központi vezetőség tagja nemzeti kérdésekről beszélt, kárhoztatta a romániai magyarsággal kapcsolatos kádári politika évtizedeit. A hozzászólásokban ismertették a hazai és külföldi tiltakozásokat – a kintiek hiányolták, hogy a magyar kormány még mindig nem tesz meg mindent az erdélyi magyarok sorsa ügyében.

Lukács László pap – a Vigilia főszerkesztője – „Az egyház útkeresése a magyar válaszüton” címmel tartott előadást – szerinte az egyház 40 év alatt a lezüllesztés útjára

került. Jelenleg van az intézményes egyház és a földalatti egyház. Most folyamatban van lassú összeolvadásuk. Bátrabb, függetlenebb egyházi vezetés kellene. Bízunk abban, hogy az ÁEH megszűnik, a 30 éves állam ne oktassa a kétezer éves egyházat.

Bulkai Tamás, a budapesti Bokor-csoport képviselője hozzászólásában kifejtette „otthon nem az intézményes egyház látja el a hívők nevelését, hanem vallásos civilek nevelnek vallásos civileket”. Az „Új Ember”-nél jobban etikázik már a Népszabadság, stb. Lukács visszautasította a Bokros vádjait.

András Imre Bécsből azzal érvelt, hogy felesleges ütni a kisközösségi mozgalmakat, ez által csak nagyobb publicitást kapnak. A vitát Békés Gellért igyekezett szintézissel zárni.

Nyíri Tamás teológiai professzor „Egyház a mai magyar társadalomban” címmel tartott előadást. A családi élet válságának megoldására sürgős feladatnak tartotta a postmaterialis értékek megőrzését, erkölcs, társadalmi és munkamorál, a szellemi értékek megbecsülésért, növelését. Az egyházban legyen meg a kiengesztelődés a kis csoportok iránt, ami azután kiterjeszthető lenne az egész társadalmi életre is.

Kovács Zoltán (SZER) hozzászólásában kifejtette, legyen az egyház végre felnőtt státusban, érvényesítse társadalmi kiegyensúlyozó szerepét, éljenek a püspökök jogaikkal, ki kell zavarni az ÁEH-t a püspöki rezidenciákból, egyház centrikusak legyenek végre, s akkor a közélet is javulni fog.

Csengey Dénes (MDF) hozzászólása: helyesen tenné az egyház, ha végre bátran kimondaná, hogy nem kell állami gyámkodás, vegye vissza, követelje iskoláit és a szerzetesrendeket, s kérjen együttműködést az alternatív szervezetektől.

Endreffy Zoltán „A környezet válsága és a gondolkodás válsága” címmel tartott előadást, hatásosabb fellépést sürgetve a környezetrombolás ellen, ami ma már politikai feladat és minden népre kötelező. Megemlítette, hogy az új felfedezés a magfúziós energia felhasználás megoldást hozhat, amit nemcsak Amerikában, de Debrecenben is sikerült előállítani.

Egy beszélgetés során Kovács Zoltán (SZER) bemutatta Keresztesi Sándor volt Barankovics párti képviselőt és elmondta, hamarosan megszervezik ismét a Demokrata Néppártot – cél: leépíteni a hatalom monopóliumát. Az MSZMP történelmi veresége fennáll, de politikailag még nem szenvedett vereséget, s ha eszük van a pártban, fokozatos engedményekkel megmaradhatnak a politikai színpadon, mondta Keresztesi.

Dr. Sólyom László államjogász előadása „A szabadságjogok újrakodifikálása – remények és kétségek” címmel hangzott el. Többek között hangoztatta, vannak rejtett bombák, amik irritálják a társadalmat. A párt rengeteg állami vagyonra tette rá a kezét, aztán a népszámlálás, ami politikai fogódzót adhat, stb.

Farkas Beáta szegedi előadó témája a piacgazdaság és közgazdaság volt, amiben a sztalini viszonyokat bírálta, se tervgazdálkodás, se piacgazdálkodás nincs ma Magyarországon, meg kell törni a nagyvállalatok monopolhelyzetét, átalakítva őket kis- és középvállalatokká.

Csengey Dénes (MDF) előadását „Elég-e csak a párt? A társadalom erkölcsi válsága” címmel tartotta meg. Hangsúlyozta: az írók adják a lelkeknek, a politikusoknak a megfelelő tájékoztatást. Az írók hatásának jellemezte a március 15-i százezres tömegmegmozdulást, amelynek során egyetlen virágágyat sem tapostak le. Erősen bírálta a Rákosi és kádári korszakot, a demokrácia hiányát. Úgy vélekedett, hogy a Nemzeti Kerekasztal nem fog többséget adni a hatalmon lévőknek a parlamenti választásokon. Mint mondotta: egyelőre „népfelkelés” kifejezéssel takarjuk a szovjet felelősséget 56-ért. A magyar tudatnak el kell jutni a felegyenesedéshez

Április 1-jén kerekasztal konferencia volt, ahol több kérdésre válaszoltak: az egyház legyen kiegyensúlyozó a társadalomban, álljon a változást követelők sorába. Csengey hangsúlyozta: otthon viselkedjék mindenki tulajdonosként, ha nem is párttag. A külföldi magyarság segítse elő hazánk Európához való csatlakozását. A párt nem próbáljon az emigráció segítségével regenerálódni.

A kongresszus légkörén érezhető volt, hogy az egyenes témák irritálólag hatottak a résztvevőkre, ennek ellenére az alaphangot a józan, türelmes megoldás keresése jellemezte a magyar kibontakozáshoz.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályát tájékoztattuk.

K/3 12-12

A Magyar Demokrata Fórum Komárom megyei szervezetei (az almásneszmélyi, komáromi, lábatlani, nyergesújfalui, tatai és tatabányai szervezetek) nyílt levélben fordultak a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsához, melyben tiltakoznak az ellen, hogy dr. Antalóczi Albertet tisztázatlan ügyei ellenére erkölcsi feddhetetlenséget kívánó pozícióba, a Központi Népi Ellenőrző Bizottság elnökhelyettesévé kinevezték. Szerintük az MSZMP megyei első titkáráként a neve etikailag kifogásolható ügyekben merült fel. Nem tisztázták a szerepét pl. az esztergomi Bástyá Áruház botrányában, a kisbéri áramlopás eltussolásában, az autópálya-építéssel kapcsolatos tatabányai telekügyekben.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

1989. április 28.

R-1/22-3/30/89.

IV. 1989. április 28. (30)

Szigorúan titkos!

HMT 12-14

Beszélggett dr. Söröss Jenő orvossal, az esztergomi MDF vezetőségi tagjával, aki elmondta, hogy 1989. május 20-ra egy környezetvédelmi kiállítást és egy nagygyűlést akarnak tartani a helyi Petőfi Művelődési Központban – a vízlépcsőről szóló parlamenti vita idején.

Kérte kapcsolatunkat, hogy ismerősei körében szerezzen a Dunával kapcsolatos festményeket, grafikákat a kiállításra.

ASZA 12-12

Az MDF Duna menti területi szervezete 1989. május 3-ára a Nyergesújfalu, Viscosa Gyár művelődési házában nyilvános ünnepi közgyűlést hirdet, melynek Für Lajos az MDF országos elnökségének tagja lesz az előadója.

A szórólapon a jelzett szervezet általános programja is fel van tüntetve:

- településfejlesztés (helyi önkormányzat)
- környezetvédelem (BNV)
- oktatás (az egyházi iskolák támogatása, oktatási reform)
- szociálpolitika

További nyilvános rendezvények:

- május 16 Komárom: Csoóri Sándor est
- május 27. Tatabánya: megyei nagygyűlés.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt és az MSZMP megyei bizottságát tájékoztattuk.

ASZA 12-12

Az MDF és a FIDESZ tatabányai csoportja a helyi munkásotthonban külön tartják az alternatív május 1-jét.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József r. alezredes

1989. május 2.

R-1/22-3/31/89.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. május 2. (31)

TK 12-12

Május 1-jén Tatabányán ún. alternatív ünnepséget tartottak. Dr. Kálmán Attila, a tatabányai MDF vezetője kb. 30-40 fő előtt mondott beszédében hangsúlyozta, hogy sok még a rendezetlen kérdés, többek között az MDF működési feltételeinek javítása, mivel az MSZMP kezében jelentős értékek vannak – ez a helyzet tarthatatlan, ezen változtatni kell. Az MDF minden progresszív erővel együtt akar működni, így az MSZMP reformszárnyával is. Az ünnepség résztvevői között a „Megújulást, demokráciát, felemelkedést” című MDF szórólapokat osztogattak.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztattuk.

LBE 12-12

K. T. [...] kubikos és B. J. [...] a Kossuth Lajos Katonai Főiskola hallgatója 1989. április 30-án 22 óra 30 körüli időben Tatabánya belterületén kitépték a vörös zászlókat a nemzeti színű zászlók közül. Cselekményüket az ezt észlelő állampolgárok felszólítására, illetve a rendőrség közbelépésére hagyták abba. (4-6 zászlót téptek ki.)

Intézkedés:

- büntetőeljárásra katonai ügyészségnek átadva;
- BM III/III-3. Osztályt tájékoztattuk.

K/3 12-12

Szalontay Csaba mérnök az MDF tatabányai szervezete nevében egy felhívást küldött meg az Americon Hungáriás Federation²⁹ washingtoni címre. A felhívás tartalma: a helyi MDF szervezete kezdeményezi a Bős-Nagymaros vízlépcső ügyben népszavazást előkészítő megyei fórum megteremtését Tatabánya és esztergomi székhellyel. Egy mellékelt levélben pedig dr. Kazella Ignáctól, az Am[erikai Magyar] Sz[övetség] megbízottjától – a fenti ügyek intézéséhez való segítségnyújtásként – egy fénymásoló gép lízingdíjának fedezését kéri.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztályt tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József. r. alezredes

1989. május 3.

R-1/22-3/32/89.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. május 3. (32)

K/3 12-12

Dr. Kálmán Attila, a tatabányai MDF vezetője szervezete nevében arról tájékoztatja az MDF országos vezetőségét, hogy készítettek egy javaslatot, az igazságosabb nyugdíjrendszer kialakítására.

Javaslatuk az alábbi pontokat tartalmazzák:

1. A nyugdíjazást külön törvény szabályozza, melyet csak az országgyűlés hozhat meg és módosíthat.

2. A minimális nyugdíj összege a társadalmi minimum, maximális nyugdíj összege a társadalmi minimum négyszerese lehessen: a társadalmi minimum összegét a SZOT társadalompolitikával foglalkozó kutatóintézete határozza meg.

3. Minden kiváltság megszüntetése, beleértve

- a kitüntetések után járó külön nyugdíjösszegeket,
- állami gépkocsi használatot,
- ingyenes, ill. jelképes térítésű üdülést,
- kiváltságos gyógykezeléseket, stb.

4. A magas nyugdíjak csökkentésével, valamint a kiváltságok megszüntetésével felszabadult összegek teljes mértékben az alacsony nyugdíjak emelésére fordítandók.

5. A kormány minisztertanácsi rendeletekkel vezette be az utóbbi évek nyugdíjmódosítását, így nincs akadálya annak, hogy az országgyűlés által meghozandó új nyugdíjtörvény életbelépéséig jelen javaslat szellemében a módosításokat megtegye.

6. Jelen javaslat nem érinti a biztosítótársaságoknál és pénzintézeteknél megköthető nyugdíjbiztosítás intézményrendszerét.

Kálmán Attila szerint ezen nyugdíjrendszer bevezetésére azért lenne szükség, mivel a magyar gazdaság jelenlegi súlyos helyzetében a társadalmi igazságosság érzete ezt megköveteli, az állami nyugdíjak területén igazságosabb és egyre észszerűbb elosztás érvényesüljön a költségvetés külön megterhelése nélkül.

Kálmán Attila a javaslat technikai végrehajtásának megvalósítását úgy képzei el, hogy az MDF országos elnökségén keresztül az anyagot vitára meg kell küldeni az Ellenzéki Kerekasztal minden résztvevőjének, beleértve a független szakszervezeteket is.

Az MDF országos elnöksége a vita alapján készítsen egy végleges javaslatot, mely javaslatot a legközelebbi országgyűlési ülészen interpellációként egy MDF tag, vagy egy szimpatizáns parlamenti képviselő terjessze be.

Az interpelláció esetleges elutasítása esetén az Ellenzéki Kerekasztal szervezetei kezdjék meg a javaslat támogatására az országos aláírásgyűjtési akciót.

Célként legalább félmillió aláírást kell kitűzni, mely aláírásokkal deputáció keresi fel az országgyűlés elnökét.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 4.

R-1/22-3/33/1989.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. május 4. (33)

HÜ 12-12

Az MDF Duna menti területi szervezete 1989. május 3-án 18 órától Nyergesújfalun a Viscosa Gyár művelődési házában nyilvános gyűlést tartott, melynek előadója Für Lajos az MDF országos elnökségének tagja volt. A rendezvényen kb. 45–50 fő vett részt. Nagyrészt MDF tagok.

Für Lajos aktuális gazdasági, politikai kérdésekről tartott előadást, melynek során az alábbi főbb kérdésekre tért ki:

Gondjaink megoldásához elengedhetetlen az összefogás a külföldön élő magyarokkal, a többpártrendszer létrehozása, a demokrácia szélesítése.

Hangsúlyozta a szabad választások szükségességét, és hangot adott azon követelésüknek, hogy az MDF kapjon még nagyobb nyilvánosságot.

Éles hangon támadta a jelenlegi vezetőket, véleménye szerint a hibás döntéseket hozó vezetőket erkölcsileg felelősségre kell vonni. A jogi felelősségre vonástól óva intett, mert az újabb koncepciók perekhez vezethetnének.

A GNV-vel kapcsolatban kifejtette, hogy jobb most leállítani az építkezést, mint befejezni. A Független Jogászszövetség szerint a nemzetközi szerződéseket, különösebb hátrány nélkül fel lehet bontani.

Für Lajos 1956-ot egyértelműen forradalomként értékelte, melyet a hatalom a Szovjetunió segítségével fegyverrel nyomott el.

A gyűlésen bejelentették, hogy 1989. május 20-án Esztergomban az MDF szervezésében tiltakozó gyűlés lesz a GNV ellen. A pontos időt és helyet nem jelölték meg.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

ASZA 12-12

Tatán újjáalakult a Független Kiszgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt, mely tagtöborzó gyűlését 1989. május 12-én 18.00 órakor tartja a Hazafias Népfront Tata, Görög hősök úti székházában.

Intézkedés:

- BM III/III. Csf.-séget tájékoztatjuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 8.

R-1/22-3/34/1989.

IV. 1989. május 08. (34)

Szigorúan titkos!

ER 12-12

1989. május 8-án 7.30-kor ismeretlen férfi távbeszélőn felhívta a tatabányai rendőrkapitányság ügyeletét a 07-es telefonszámon és az alábbiakat közölte:

Tatabánya II. Sárberki lakótelepen lévő 314. sz. szakmunkásképző iskolában bomba van elhelyezve, a közlést követően a vonal megszakadt.

A bejelentés után a városi rendőrkapitányság a helyszínt átvizsgálta, de robbanószerkezetet nem találtak.

Az iskola igazgatója a tanulók részére tanítási szünetet rendelt el. A kiesett munkanap helyett 1989. május 13-án szombaton lesz tanítás.

Intézkedés:

- a BM III/II. Csf.-séget tájékoztatjuk;

- az ismeretlen személy felderítésére az adatgyűjtést operatív úton végezzük.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 12.

IV. 1989. május 12. (36)³⁰

ASZA 12-12

1989. május 11-én 17 óra körül P. J. r. törzsszázlós, a megyei III/III. Osztály beosztottja postaládájában az OTP-től érkezett boríték mellett talált egy 10,5x5,5 cm-es papírdarabot, melyre grafitceruzával nyomtatott betűkkel az alábbi szöveg volt ráírva: Egy oldalán: „rohadt zsaru”, másik oldalán teljesen nem kiolvasható szövegben az alábbi volt írva: „hidegre teszlek... vagy ... a ... bolond gyerekeid ha nem adsz 1.000.000 Ft-ot, P. Máj. 11-én írok egy új levelet hi hi hi hi.”

Megjegyzés: jelenleg még nem tisztázott, de P. J. feltevése szerint, illetve az írásból arra lehet következtetni, hogy esetleg az elkövető gyerek volt, de az sem kizárható, hogy a szöveget esetleg egy olyan személy írta, akivel, mint bűnügyi nyomozó korábban kapcsolatba került.

Intézkedés:

- BM III/III-3. Osztályt tájékoztattuk, a megyei bűnügyi osztály a szükséges intézkedést megteszi.

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 15.

R-1/22-3/36/89.

IV. 1989. május 15. (36)

Szigorúan titkos!

HMB 12-13

1989. május 12-én 35–40 fő részvételével tagtoborzó ülést tartott Tatán a Független Kisgazdapárt.

A helyi szervezet elnöke, Temesi György rövid áttekintést adott az FKP történetéről, hangsúlyozva a gazdaság teljes átalakításának fontosságát, valamint többször aláhúzta a párt jelszavát: „ökolbeszorított kéz helyett, nyitott tenyér”.

Dr. Nagy Csaba, az országos vezetőség tagja röviden ismertette az FKP programját, melyet sokszorosított propagandaanyagokon ki is osztottak.

Néhány főbb követelést kiemelt:

- a koronás régi címer visszaállítása;
- a köztársasági államforma deklarálása;
- a kiemelt nagyberuházások – pl. Bős-Nagymaros – azonnali leállítása;
- a védelmi kiadások radikális csökkentése;
- a HM és a BM pártoktól független politikamentessége,
- a munkásőrség azonnali felszámolása;
- a KGST-n belüli csereárak nyilvánossá tétele: (azt állítottak, hogy a KGST tagországoknak 1 kg sertéshúst 8 Ft, azaz nyolc forintnak megfelelő összegért adunk el);
- a nyugdíjak 20 ezer Ft-ban történő maximálása: az árak és a bérek közti egyensúly helyreállítása.

Dr. Nagy Csaba közölte még, hogy Győrben az FKP kezdeményezésére létrehozták a Demokratikus Akció Szövetséget, ami lényegében az Ellenzéki Kerekasztal.

Az összejövetelen az MDF helyi és a FIDESZ tatabányai képviselője az FKP-val való együttműködési készségüket fejezték ki.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. osztályt tájékoztattuk.

láttam:
Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József. r. alezredes

1989. május 16.

R-1/22-3/37/89.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. május 16. (37)

K/3 12-12

A kiscsoport megbízásából és nevében Szent Ferenc Budapest II., [...] sz. a[latt]i lakos egy emlékeztetőt küldött dr. Paskai László bíborosnak. Ebben – 32 pontban – különböző követelések vannak felsorolva. Többek között:

„Mint vallási közösség nem vonulunk ki vagy fel senkivel. Nem toljuk tömegeinkkel senkinek kátyúba rekedt politikai vagy gazdasági szekérét sem nemzeti, sem hazafias megmozdulásból.

Kiharcolni a katolikus többség részére minden vásár- és ünnepnap 10–11 közöttre, hogy a Kossuth adó egy órán át közvetítse a katolikus szentmisét.

Sürgősen bevezetni az egész országban a telefonos lelkipásztort.

Felszámolni a békepapi mozgalmat.

Új katolikus lapot indítani az Új ember és a Katolikus szó összevonásával.

Eltörölni az állami esküt, megszüntetni az ÁEH beleszólását az egyház belső ügyeibe.

Legyen kötelező az iskolai hitoktatás 14 éves korig.

Visszakövetelni a Manrézát és néhány szerzetesrendet visszaállítani.

A papnövendékeknek ne kelljen semmiféle – még alternatív – katonai szolgálatot sem teljesíteni, stb., végül a befejezés kérés: szeretnék, ha az emlékeztetőt szélesebb körben is megismerné a püspöki kar és a lelkeskedő papság.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztattuk.

láttam:
Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József r. alezredes

1989. május 17.

IV. 1989. május 17. (38)

HMB 12-14

Kapcsolatunk 1989. május 6-án hivatalos úton Bécsben tartózkodott, ennek során a Neubau kávéházban találkozott L. J. [...] nevű személlyel, aki 1969-ben jogellenesen Ausztriában maradt (BRFK III/II. Osztályán nyt.-ban szerepel.)

L. J. és a vele ott tartózkodó János keresztnévű férfi arra kérte kapcsolatunkat, hogy egy meg nem nevezett budapesti csoport részére géppisztolyok vásárlási lehetőségét mérje fel Magyarország területén.

A kéréstől kapcsolatunk teljes mértékben nem zárkózott el, ígéretet tett arra vonatkozóan, hogy megvizsgálja a fegyvervásárlási lehetőségeket.

1989. május 13-án ismételt találkozás során János ígéretet tett, hogy sikeres fegyvervásárlás esetén kapcsolatba hozza a budapesti csoport egyik tagjával, akivel a részletkérdéseket lerendezheti.

Megjegyzés: kapcsolatunk L. J. nevű személyt Ny. P. [...] üzleti kapcsolatán keresztül ismerte meg. Ny. szerepel a BRFK III/II. Osztály jogellenesen külföldön tartózkodó személyek nyt.-ban.

Intézkedés:

- a BM III/II-5. és a BM III/II-13. Osztályokat tájékoztattuk, s a szükséges intézkedéseket velük egyeztetve hajtjuk végre;
- kapcsolatunk részletes magatartási vonalát határoztuk meg.

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 18.

R-1/22-3/39/1989.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. május 18. (39)

K/3 12

K. L. költő Budapest, [...] sz. alatti lakos megküldte dr. Paskai László bíborosnak a Vallás és Közoktatási Minisztérium visszaállítására készített javaslatának másodpéldányát.

A javaslat szerint K. L. az oktatás és művelődésügy teljes megreformálását egy tiszta szellemű, mély erkölcsi értékrendre épülő Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium visszaállítással tartja megoldhatónak, mellyel együtt meg lehetne szüntetni az Állami Egyházügyi Hivatalt.

Szerinte az ifjúság nevelése az elmúlt évtizedekben nem jó irányban fejlődött, kialakult az erkölcsi nihilizmus, nagymértékben csökkentek a szülések száma, terjed a pornó, a ponyvairódalom, fel kell számolni a huliganizmust és a narkomániát.

Mindehhez tiszta jellemű pedagógusokra, erkölcsös művelődésügyi vezetőkre van szükség, akik a jó oktatásra és a nevelésre helyezik a hangsúlyt, nem pedig a tenyésztésre. Ez pedig csak a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium visszaállítással lehet megoldani.

Megjegyzés: K. L. közli a bíborossal, hogy a javaslat egy-egy példányát megküldte a Minisztertanács elnökének, és az Országgyűlés elnökének.

Intézkedés:

- BM III/III-1. Osztály tájékoztatjuk.

K/3 12-12

Wildmann János [...] arról tájékoztatja dr. Paskai László bíborost, hogy az Egyházforum 4. számának (87/2.) dokumentációs rovatában több írást közöltek le egy budapesti közösségi ház létrehozására tett kezdeményezésről. A közlést követően jelentős adományok érkeztek svájci, német és osztrák személyektől, ill. báziscsoportoktól. Ezen adományok lehetővé tették, hogy a budapesti Szentlélek plébániához tartozó báziscsoport renoválni tudja a rendelkezésükre bocsátott házat.

Most viszont azt hallotta, hogy egyházi illetékesek el akarják venni a házat, és két kisebb lakást akarnak helyette adni. Wildmann János arra kéri a bíborost, hogy ha a hír igaz, akkor járjon közbe, hogy a döntést módosítsák.

A továbbiakban tájékoztatja a bíborost, hogy magyarországi katolikusokkal aláírási akciót indítottak az 1964-es, Vatikán és a magyar kormány közti megállapodás teljes szövegének nyilvánosságra hozatalára. Nem terveznek országos mozgalmat ezzel kapcsolatban, csak 2500 aláírás gyűjtése a cél, mely szimbolizálja a követelést.

Az aláírási ív egy példányát megküldte a bíborosnak, melyben követelik az 1964-es részmegállapodás teljes szövegének nyilvánosságra hozását, miért nem került sor a

jegyzőkönyvben foglaltak átfogó rendezésére, helyezték hatályon kívül azon részét a megállapodásnak, mely az egyházra nézve hátrányosnak bizonyultak, vizsgálják felül az egész megállapodás teljes szövegét.

Céljuk egy minden tekintetben önálló, szabad és nagykorú magyar katolikus egyház.

Megjegyzés: az aláírási íveket az alábbi címeken gyűjtik össze: Teológiai-pasztorációs Tanulmányok Magyar Központja. Pf. 241. CH-6000 Luzern 6. Rk. plébánia, Kétsoprony, Dózsa Gy. u. 10.

Az eredeti példányokat megküldik a vatikáni államtitkárságnak.

Intézkedés:

- BM III/III-1. osztályt tájékoztatjuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. május 19.

R-1/22-3/40/1989.

IV. 1989. május 19. (40)

Szigorúan titkos!

K/3 12-12

Az MDF debreceni szervezete azzal a kéressel fordult dr. Paskai László bíborshoz, hogy Nagy Imre temetését megelőző vasárnap, azaz június 14-én ökumenikus istentiszteleten emlékezzenek a nemezt nagy halottaira. Ezt a felhívást eljuttatták Magyarországon valamennyi tömeges befolyással rendelkező egyházhoz, és egyúttal felszólítják az ország minden gyülekezetét, hogy a temetés napján, annak időpontjában, szólaltassák meg harangjaikat az áldozatok emlékére.

Intézkedés:

- BM III/III-1. Osztályt tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József r. alezredes

1989. június 5.

R-1/22-3/41/1989.

IV. 1989. június 5. (41)

Szigorúan titkos!

HMB 12-12

1989. június 3-án az MDF Tatabányán ún. „munkásfórumot” rendezett. A 10.30-kor kezdődő rendezvényen kb. 150–170 fő volt jelen, többségében az idősebbek, ill. középkorúak köréből.

Az elnökségben dr. Bíró Zoltán, az MDF országos vezetőség ügyvivő elnöke, dr. Lengyel László, az MDF energiabizottságának vezetője, Olajos Csaba, a TIB képviselője, Ádám Róbert, Kálmán Attila, az MDF tatai szervezetének vezetője, az országos választmány tagja, egyben a fórum levezető elnöke foglalt helyet.

Dr. Bíró Zoltán előadásában kiemelte, hogy az MDF számára elengedhetetlen a munkástömegek megnyerése de ez ideig ilyen irányú erőfeszítéseik nem jártak sikerrel – szerinte azért mert félnek az emberek és nem megfelelő a nyilvánosság sem.

Ezt követően kinyilvánította az MDF azon követelését, hogy szeptemberre hozzák előre, illetve írják ki a választásokat, továbbá, hogy a jelenlegi kormány legkésőbb december 1-ig mondjon le és az új kormány az előrehozott választások eredménye szerint alakuljon meg.

Bíró Zoltán méltatta Nagy Imre és társai munkásságát, majd a június 16-i temetés kegyeleti jellegére fegyelmezett viselkedésre, az esetleges provokációk távoltatására hívta fel a figyelmet.

Dr. Lengyel László száraz statisztikai adatokat sorolva bírálta az energiagazdálkodást, előadása nem tudta lekötni a hallgatóság figyelmét, többen elhagyták a helyiséget.

Olajos Csaba a TIB képviselőjében beszélt a történelmi tények feltárásának fontosságáról, az igazságtalanul elítéltek rehabilitációjáról bejelentette, hogy Nagy Imre és társai temetése csak az első lépés ebben a folyamatban.

A tanácskozáson 8 fő hozzászóló fejtette ki álláspontját. Általában bíralták a jelenlegi vezetést, a kormányt – megkérdőjelezve alkalmasságukat, követelték az MSZMP kivonulását a munkahelyekről és a munkásörökség feloszlását.

Dr. Lik László esztergomi résztvevő a választások megnyerésére, a hatalom megszerzésére hívta fel a figyelmet, úgy, hogy a helyi tanácsokba és a parlamentbe a saját képviselőiket kell bejuttatni.

A felszólalások központi témája volt az, hogy az MDF párttá alakuljon-e? Suha Árpád bírálta az országos vezetőséget, akik nem akarnak részt venni az ország kormányzásában, csupán ellenőrző funkcióban kívánják az MDF-t látni. Kijelentette: „az embereknek az az érzése támad, hogy az egész az MSZMP irányítja”. Megjegyzését nagy taps követte.

A párttá alakulás kérdésére Bíró Zoltán kifejtette: a vezetőség vizsgálja az egész tagság véleményét, de „mindegy” hogy párt vagy nem párt, az erős szellemi tőkének van realitása, a jövőben fog eldőlni az is, hogy az MDF akar-e kormánykoalícióra lépni. S abban sem biztos, hogy a jelenlegi hatalom ki tudja-e húzni az előrehozott választásokig. Olajos Csaba hozzátette: nem feltétlenül szükséges a párttá alakulás, mozgalomként is lehet kormányozni az országot.

Bejelentették, hogy augusztus 19-én Tatán, a szabadtéri színpadon MDF nagygyűlés lesz.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csf.-séget tájékoztattuk.

HMB 12-12

A megyénkben működő FIDESZ, MDF, FKP, MSZDP, SZDSZ összesen 21 csoportjának képviselői 1989. június 1-jén Tatán megalakították a Komárom megyei Ellenzéki Kerekasztalt.

Címük: Komárom megyei Ellenzéki Kerekasztal: 2893 Tata, Pf. 309.

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Andrási József r. alezredes

1989. június 6.

R-1/22-3/42/1989.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. június 6. (42)

ASZA 12-12

Az MDF és a FIDESZ tatabányai szervezetei 1989. június 15-én 19 órakor a tatabányai közművelődés háza előtti téren megemlékezést tartanak Nagy Imre és az 1956-os „népfelkelésben” áldozatul esettek emlékére. A megemlékezést követően a sötétedés beálltával fáklyás felvonulást terveznek a József Attila Megyei Könyvtár mögött lévő parkig, ahol kopjafát állítanak „1956” felirattal.

Intézkedés:

- BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

ASZA 12-12

Tatabánya városában megalakult az Ellenzéki Kerekasztal az MDF, a FIDESZ és az MSZDP helyi szervezeteinek részvételével. Találkozóikat keddenként a Bányász Művelődési és Oktatási Központban tartják, amelyet „Tatabányai Jurtának” neveztek el.

Intézkedés:

- BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

LBE 12-12

A FIDESZ Tatabánya városi szervezete az országos vezetőség kezdeményezésére 1989. június 8-án 17 és 18 óra között a tatabányai Centrum Áruház előtti téren megemlékezést tart a Pekingben történt zavargások során elpusztultak emlékére.

Intézkedés:

- BM III/III. csoportfőnökséget tájékoztattuk.

Andrási József r. alezredes

1989. június 7.

R-1/22-3/43/1989.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. június 7. (43)

LBE 12-12

A FIDESZ tatabányai szervezete 1989. június 15-én 21 órától 30 perces megemlékezést tartanak [sic!] Nagy Imre és az 1956-os népfelkelésben áldozatul esettek emlékére Tatabányán, a várudvaron. A megemlékezésre kb. 100–150 főt várnak, melyet a FIDESZ 10 fő rendezővel biztosít.

Intézkedés:

- BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

HMB 12-12

1989. június 5-én Esztergomban a művelődési központban az Esztergomi Kulturális Egyesület író-olvasó találkozót szervezett Csoóri Sándorral, melyen kb. 100–150 fő vett részt. Kérdésekre válaszolva Csoóri elmondta, hogy véleménye szerint a külső ellenség nem jelent veszélyt, mivel a politikai helyzet jó és stabilizálódott. A belső ellenség elvesztette egzisztenciáját, erkölcsi alapját arra, hogy bármilyen visszarendeződést provokáljon. (Itt valószínűleg az általuk belső ellenségnek tartottakról beszél.)

Szerinte úgy kell tekinteni a kialakult helyzetet, mint ha háború után állnánk és újból kellene kezdenünk mindent. A bosszút el kell felejtetni, ennek semmi értelme. Az emberek félre voltak vezetve, azért nem hibáztathatók. Le kell tenni a fegyvert, és ésszel

kell harcolni. Nem szabad felülni a provokációknak ez Nagy Imre temetésére is vonatkozik.

Ő maga szeretne kivonulni a politikából és ismét költővé lenni.

Végül kijelentette, hogy ősztől az MDF-nek valószínű önálló napilapja lesz.

Intézkedés:

- BM III/III. Csoportfőnökséget tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. június 9.

R-1/22-3/44/1989.

IV. 1989. június 9. (44)

Szigorúan titkos!

ASZA 12-12

Jelentem, hogy 1989. június 8-án 17-19. óra közötti időben a tatabányai Centrum Áruház előtti téren a helyi FIDESZ és MDF valamint a tatai MDF szervezet képviselőiben kb. 15 fő engedélyezett tüntetést tartott a kínai események elleni tiltakozásul, illetve a pekingi áldozatok emlékére.

A jelzett téren félkörbe állva kézi hangosítón keresztül 3-4 alkalommal beolvasták annak a szórólapnak a szövegét, amit előzőleg ott kezdtek osztogatni – majd a tatabányai MDF megbízottja egy 4 oldalnyi szöveget (szórólap bővített változata) olvasott fel. E szövegben a kínai események elleni tiltakozásukat, a magyarországi 1956-os, a csehszlovákiai 1968-as és a mostani kínai eseményeket kiemelve párhuzamot vontak a mai magyarországi helyzettel, hangoztatva, félnek attól, hogy a mai politikai csatározások nálunk is ide vezethetnek -, „mert vannak olyan vezetők, akik a hatalmukat minden áron biztosítani akarják”. Hangoztatták azt a március 15-én megfogalmazott követelésüket, mi szerint a kint lévő fegyvereket vonják vissza. A munkásőrséget szüntessék meg, a rendőrséget helyezték demokratikus ellenőrzés alá.

Hasonló tartalmú beszédet mondott a tatai MDF megbízottja is, majd felszólították a jelenlevőket, aki egyetért velük jöjjen közelebb, gyújtson gyertyát az áldozatok emlékére (kb. 20-25 fiatal nagyobb részt gyerekkorú személyek mentek oda).

A szórólap kinagyított szövegét elhelyezték az ott lévő zászlórúdon és egy fekete alapú transzparens is látható volt, amelyen vörös csillag, távolba menően sorakoztatott keresztet alatt. „Ez a lenini út?” feliratot. [Sic!]

A betonon gyertyát gyújtottak, ahova egy kínai zászlót jelképező piros papírt tettek le, amelyen három évszám 56-68-85³¹ és a „gyújtsál gyertyát a bolsevizmus újabb áldozatai emlékére” szöveg volt olvasható.

A lejátszódott események alatt a járókelők részéről különböző elítélő megjegyzések – pl. „inkább dolgozzatok” stb. – hangoztak el.

Intézkedés:

- BM III/III. Csf.-séget tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

1989. június 16.

IV. 1989. június 16. (45)

K/3 12-12

Dr. Szendi József veszprémi püspök 1989. június 12-én keltezett kettő darab levelet küldött dr. Paskai László bíboros érsek-prímásnak.

1. Az első levélben valószínűsíthetően a püspökkari konferencián tárgyalt, illetve az egyháztörvénnyel kapcsolatban megfogalmazott kiadandó püspökkari nyilatkozattervezethez fűz javaslatot.

Ami a múltat illeti, csak rövid vezérszavakban kellene felsorolni az egyházat ért veszteségeket és a tönkretételére tett tervszerű korlátozásokat, aminek végső következménye, hogy isten nem hagy magából gúnyt űzni -

Ami a jelent illeti, nem tud okosabbat, mint röviden megemlékezni arról, amire „nyílt levélben” javaslatot tett. (Legfőbb dolgunk, hogy egy jó vallási törvény alapján szabadon terjeszthessék az evangéliumot, stb.)

„Aztán adjunk útbaigazítást híveinknek, hogy mit tegyenek a mai sokszor kaotikus helyzetben anélkül, hogy bármelyik politikai pártnak propagálói lennének. Kössük azonban lelkükre, hogy öntudatos ember hittagadás nélkül nem lehet istentagadó ateista párt tagja. ... Szorgalmazzuk vallásos egyesületek és a vallás-erkölcsi alapon álló cserkészlet megszervezését.”

2. A második levél első felében Szendi lényegében szemrehányást tesz Paskainak a miniszterelnökhöz intézett felszólalása ügyében, feléje tett észrevételezésként. Tagadja, hogy annak szövegét ő juttatta volna külföldre. Paskai véleményével ellentétben megismétli javaslatát, hogy hivatalosan kérjék Mindszenty rehabilitálását és holttestének hazahozatalát, majd Esztergomba való eltemetését.

Szendi egészen friss élményként hozza fel a kispapok besúgóként való beépítésének témáját, hivatkozva arra, hogy „egyik kispap sírva jött hozzám lelki atyja utasítására elmondani, mivel fenyegették meg és mit ígértek neki”. Közli, hogy az ügyet szóvá tette a veszprémi megyei első párttitkárnak is a tett látogatáskor, majd hozzáteszi: „... a kispapok mindig tudatában voltak katonai szolgálatuk alatt és után – szemináriumban is, hogy vannak köztük beépített téglák”.

Végül közli Paskaival, hogy levelét a püspökkari konferencia minden tagjának megküldi.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztályt tájékoztatjuk.

Andrási József. r. alezredes

1989. június 19.

IV. 1989. június 19. (46)

K/3 12-12

Esztergom város népfrentbizottsága 1989. június 01-jén megtartott értekezletén elhatározta, hogy emléktáblával örökíti meg az 1956. október 26-án sortűz áldozatává vált 17 halott emlékét, akik az esztergomi sötétkapunál estek áldozatul a régi szeminárium épületében elhelyezkedő páncélosok sortüzének.

A Hazafias Népfrent városi bizottságának szándéka az is, hogy az 1956-os városi nemzeti tanács 5–10 évi börtönre ítélt tagjainak a hivatalos rehabilitáción túl a város közvéleménye előtt igazságot szolgáltatasson.

A városi népfrentbizottság felhívta Györffy Miklóst, a Magyar Rádió Vasárnapi Újság c. műsorának munkatársát, hogy közölje le dr. Bádi István visszaemlékezését az eseményekről, aki akkor a nemzeti tanács elnöke volt.

Intézkedés:

- a BM III/III-7. Osztályt tájékoztattuk.

Andrási József. r. alezredes

1989. június 20.

R-1/22-3/47/1989.

Szigorúan titkos!

IV. 1989. június 20. (47)

ASZA 12-12

1989. május 27-én 10–15 fővel megalakult a Szabad Demokraták Szövetsége tatabányai csoportja. A megalakulás tényét 1989. június 19-én jelentette be az SZDSZ képviselője Szalai Gábor tatabányai lakos, a tatabányai városi televízió műsorában. Céljukként megfogalmazta, hogy a Szabad Demokraták Szövetsége tudatosan vállalja az ellenzéki szerepet, követeli a szabad választások kiírását és minél előbbi megtartását. Remélik, hogy a demokrácia kialakulása egy visszafordíthatatlan folyamat és Magyarországon kialakult parlamenti demokrácia. Cél: az országot visszavezetni Európába, mivel nincs harmadik út, a régi sztálinista modell működésképtelen, ezt már visszaállítani nem lehet, tehát a jövő a demokratikus berendezése lehet. Az SZDSZ ennek a célnak az elérésére tudatosan, a konstruktív ellenzék szerepét kívánja vállalni.

ASZA 12-12

1989. június 18-án a tatabányai helyőrségi művelődési otthonban tartott diszko [sic!] rendezvényen a műsorvezető felolvasta a FIDESZ helyi csoportjának felhívását, melyben aláírásgyűjtési akciót szerveznek a tatabányai Öregtő megmentésére. Miután az ügyeletes észlelte a felhívást, megszakította és befejezte a rendezvényt. Az eltávozó fiatalok csoportokba verődve tárgyalták az eseményeket, és többen szidalmazták a művelődési otthonban szórakozó szovjet katonatiszteket, „piszkos kommunisták, jobban tennétek, ha hazamennétek!” – kiabálták.

Intézkedés:

- a BM III/III-7. Osztályt tájékoztattuk.

láttam:

Gász Vilmos r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Lengyel Ferenc. r. szds.
elemző-értékelő tiszt

Nógrád megye

1989. május 8.

R-211-13-5/18

XV. 1989. 05. 08. (18)

Szigorúan titkos!

ASZA 12-12

Előzmény: 1989. 02. 14. (5)
1989. 02. 23. (10)

Felderítettük, hogy az autóbuszok kerekeit T. L. [...] sz. alatti lakos szúrta ki. Az elkövető többször állt ideggyógyászati kezelés alatt.

1980-ban a Salgótarjáni Járásbíróság 388. sz. ítéletével nevezettet korlátozó gondnokság alá helyezte. Az eljárásba bevont orvos-szakértő kimondta, hogy T. L. „ügyei viteléhez szükséges belátási képessége nagymértékben csökkent állapotú”.

Nevezett tettének indítékára magyarázatot nem tudott adni.

A személy korábban politikai jellegű bűncselekmény vagy annak gyanúja miatt szervünk látókörébe nem került.

Intézkedés:

- a bevezetett előzetes ellenőrzést lezárjuk;
- az anyag alapján a salgótarjáni rendőrkapitányság nyílt vizsgálat keretében az eljárást tovább végzi.

Kovács István r. alezredes

Róth László r. őrgy.

1989. május 12.

R-211-13-5/19

XV. 1989. 05. 12. (19)

Szigorúan titkos!

ASZA 12-12

1989. május 11-én 14.30 órától 15.30 óráig Salgótarjában 6 rosszindulatú telefonhívás volt, melyből 5 a megyei pártbizottságra, 1 az MTI megyei tudósítójához futott be.

A telefonhívásokat kéz ízen nő, négy ízen férfi hajtotta végre.

A telefonhívások során a következőket közölték:

„Amiért Kádár Jánost halála előtt, súlyos rákbeteg felmentették minden párttisztsege alól, ezért ölni fogunk. Mindenki el leszámolunk, akinek ebben része volt. Grósszal kezdjük. Mondják meg a kopasz főnökünknek is, hogy ő is sorra kerül. Grósz Károly jobban teszi, ha nem hagyja el Budapestet, mert már a főváros határánál lőni fognak rá. A Központi Bizottság óriási hibát követett el, hogy a döntést nem hagyta a természetre, hiszen Kádár Jánosnak talán már egy hónapja sincs hátra. Ne adja az úristen, hogy Kádár János június 16-a előtt haljon meg, mert akkor vér fog folyni. Pusztulnia kell a „kopasz tizedesnek” is, aki célgömbre kerül, azt mind lelőjük!”

Az MTI tudósítójával közölték még, hogy nincsenek egyedül. Az országban több helyen egy időben fognak jelentkezni hasonló szöveggel.

Megjegyzés: „kopasz tizedes” alatt Devcsics Miklós elvtársat, az MSZMP Nógrád Megyei Bizottság I. titkárát értették.

Intézkedés:

- a megyei pártbizottságon a tettes felderítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtettük;
- a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét valamint a BM III/II-13. osztályt tájékoztattuk.

Kovács István r. alezredes

Róth László r. őrgy.

Pest megye

1989. április 17.

212-292/30/89.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

(09) Budapest, 1989. április 17-én (30)

1. ER 12

1989. április 13-ra virradóra ismeretlen tettes(ek) Gyömrőn a tanácsháza előtt lévő hősi emlékműre fekete színű spray festékkel, kb. 15 cm-es nyomtatott betűkkel „elnyomóknak emlékművet soha” feliratot, valamint a kb. 200 méterre lévő strand területén a kabinok falára „eljön a mi időnk is”, „árja szövetség” feliratokat, továbbá akasztófát, mellé MSZMP-t és horogkereszteket rajzolt(ak).

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztály tájékoztatása, operatív adatgyűjtés.

2. TA 12

Az FKGP második országos választmányát április 29–30-án tartja Csopakon. A rendezvényt Nagy Csaba, a győri szervezet vezetője szervezi.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. és a BRFK III/III. Osztály tájékoztatása.

3. K/3 12

Kisgazda néven megjelent az FKGP Dunakanyar és környéke szervezeteinek lapja, A/4 méretben, 8 lapon. Kiadványuk elején leszögezik, hogy lapjukat időszakos tájékoztatónak szánják, melynek nincs állandó szerkesztő bizottsága, azt a tagság szerkeszti, nyomtatja ki és terjeszti. Elképzelésük szerint a lap elsősorban a helyi szervezetekben (Szentendre, Pomáz, Leányfalu, Érd) felvetődött problémákkal foglalkozna, valamint az „országos központ” tájékoztatóit tartalmazná. A kiadványhoz szükséges anyagi alapot a tagság adta össze.

A lap első oldalán Dragon Pál, mint a szentendrei szervezet elnöke röviden ismerteti az FKGP általános célkitűzéseit. Az első cikk, mely Huszár Penge írói álnéven jelent meg „A szocialista demokrácia napról-napra erősödik...” címmel Szűrös Mátyásnak az országgyűlés elnöki tisztségre történő jelölését kifogásolja. A lap második cikke az FKGP márc. 15-i ünnepségeken való részvételét ismerteti. A további cikkekben a pomázi, leányfalui és az érdi helyi szervezetek mutatkoznak be. Az utolsó cikk négy oldalon az FKGP történetét ismerteti.

Intézkedés:

- a BM III/III-7. Osztályt a lap egy példánynak megküldésével tájékoztatjuk.

4. ER 12

1989. április 14-én 8 óra 25 perckor F. J. Százhalombatta, [...] sz. alatti lakos az érdi I. posta vezető-helyettese telefonon bejelentette az Érdi RK ügyeletére, hogy 8.20-kor a posta 02-es telefonvonalán egy ismeretlen női hang bejelentette: „a posta távírdájában 9.30-kor bomba fog robbanni”. A telefonértesítést B. Gy-né Érd, [...] sz. alatti lakos, a posta távírdásza vette. A posta 02-es vonalán a táviratok felvétele történik.

Az eseményről az Érdi RK ügyelete értesítette a PMRFK központi ügyeletét, ahol intézkedtek a BM FRE tűzszerészeinek a riasztására. A posta épületét a tűzszerészek átvizsgálták, robbanószerkezetet, vagy ahhoz hasonló tárgyat nem találtak.

A fentiekről a PMRFK központi ügyelet a BM Főügyeleti Osztályt értesítette.

Intézkedés:

- az elkövető személyének felderítésére op. adatgyűjtést végzünk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. április 20.

212-292/31/89.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

(09) Budapest, 1989. április 20-án (31)

1. K/3 14

1989. április 21-én 18 órakor a váci Madách Művelődési Központban az SZDSZ Észak-Pest megyei, ill. az ezen belül megalakult váci csoportja rendezésében összekövetelt tart, amelynek keretében Eörsi István, valamint Solt Ottilia vagy Magyar Bálint (attól függően, hogy melyikül vállalja) tart rövid ismertető előadást az SZDSZ programjáról, működéséről. Az összejövetel nyilvános. Harmadik előadóként felkérték Vass István gödi lakost, hogy „Munkások az SZDSZ-ben” címmel tartson előadást, valamint tájékoztassa a hallgatókat a „Szolidaritás” munkásszakszervezet szervezéséről.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. április 24.

212-292/3261989.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. április 24-én

1. TA 12

A Független Kisgazdapárt elhalasztott második nagyválasztmányát 1989. május 27–28-án tervezi megtartani Budapesten. Az összejövetelen új szervezeti szabályzatot, pártalkotmányt akarnak létrehozni, valamint új országos vezetőséget kívánnak választani.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. április 26.

212-292/33/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. április 26. (33)

1. TK 12-12

Birtokunkba jutott „az MDF gödöllői szervezetének észrevételei az MSZMP Gödöllői Városi Bizottsága 1989. április 22-i városi pártértekezletére készült anyagához” című 3 oldalas, „az MDF gödöllői szervezete” aláírással ellátott anyag. Ez egyrészt elemzést tartalmaz az MSZMP társadalomban betöltött szerepéről, a helyi pártszervek és az MSZMP központi szerveinek viszonyára vonatkozóan, másrészt 8 pontban összefoglalja, hogy az MDF gödöllői szervezete szerint az MSZMP gödöllői szervezetének mely kérdésekkel kellene foglalkoznia.

Intézkedés:

- az eredeti példány megküldésével tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

2. ER 12

1989. április 25-én 8 óra 35 perckor L. Gy-né Gödöllő, [...] szám alatti lakos, a gödöllői Erkel Ferenc Ált. Iskola igazgatóhelyettese értesítette a Gödöllői RK ügyeletét, hogy ismeretlen telefonáló felhívta az iskolát, és közölte, hogy 9 órakor az iskolában bomba fog robbanni.

A BM FRE tűzszerészei az épületeket átvizsgálták, robbanószerkezetet, vagy ahhoz hasonló tárgyat nem találtak. A fentiekről a Pest Megyei RFK központi ügyelete a BM főügyeleti osztályt soron kívül tájékoztatta.

Intézkedés:

- információs jelentés készítettünk a BM III/II-11. Osztálynak;
- intézkedéseket teszünk az elkövető személyének felderítésére.

1989. április 26.

212-292/34/89.

(09) Budapest, 1989. április 26. (34)

Szigorúan titkos!

1. K/3 4

Magyar Csaba Dunaújváros, [...] alatti lakos, Takács Imre 2049 Diósd, [...] sz. alatti lakostól, az MSZDP vidéki szervezőtitkárától segítséget kér egy „helyben megtartandó munkagyűléssel kapcsolatban”.

Kifejti továbbá: céljuk elérni azt, „nyugati szociáldemokrata párt, vagy pártok legyenek jelen a nagygyűlésen”.

Intézkedés:

- a Fejér Megyei RFK III/III. Osztályát tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. április 27.

212-292/35/89.

(09) Budapest, 1989. április 27. (35)

Szigorúan titkos!

Előzmény: 31. sz. információ.

1. HMB 12-13

1989. április 21-én az SZDSZ váci csoportja a helyi művelődési házban 171 fő részvételével összejövotelt tartott. Az elnökségben foglalt helyet az SZDSZ országos választmányának két tagja, Mécs Imre és Vass István. A tanácskozás fő témája a kormány intézkedéseinek bírálata, a május 1-jei helyi ünnepléstől való távolmaradásra történő felhívás volt.

Szó volt továbbá a munkásőrség szükségtelenségéről és a pártfunkcionáriusok fegyverviselésének megszüntetéséről. Vass István – a fentiekén kívül – Nagy Imre rehabilitációjának óhajával foglalkozott. Beszélt az 1956-os események megítéléséről és hangsúlyozta azt, hogy „bármit állít az MSZMP, a nép szívében az forradalom volt”.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatása.

2. HMB 12-13

1989. április 26-án 18 óra 30-kor az MDF ceglédi szervezete nyilvános gyűlést tartott, melyen részt vett Mark Palmer, az USA magyarországi nagykövete. A gyűlésen kb. 250–300 fő vett részt, melyet a ceglédi református nagytemplomban rendeztek meg. A meghívottak között volt a nagyköveten kívül az MDF országos választmányának tagja, dr. Kulin Ferenc is, továbbá Odorics Ferenc, az MDF megyei küldöttségének tagja. A rendezvényt a templom lelkesze, Lizik Zoltán nyitotta meg. Rövid politikai áttekintést adott Magyarország elmúlt 44 évi történelméről. Megfogalmazása szerint 1948 után az ország életére a sztálini diktatúra nyomta rá bélyegét, és ez a mai napig is így van.

Ezt követően Fésűs Ferenc, a városi MDF szervezet egyik vezetője felolvasta a pontokba szedett követeléseiket. Pl. pártoktól mentes rendőrséget, Cegléd környezetvédelmének javítását, többpártrendszert, semlegességet.

Ezután Mark Palmer tartotta meg beszédét, mely politikai-gazdasági helyzetelemzésből kiindulva vázolta az USA politikai álláspontját és a sajátját is Magyarországról. Hangsúlyozta, hogy nem pénzügyi kölcsönökkel, hanem tanácsokkal és egyéb módon – közös vállalatokkal – akarnak az országon segíteni. Pozitívan értékelte a hazai reformfolyamatokat és Gorbacsov politikáját. Ezt követően a hallgatóság kérdéseire válaszolt.

Arra a kérdésre, hogy miért nem segít az USA anyagilag, azt válaszolta, hogy az elszámolásainkat az NSZK és a japánok felé kell elintéznünk, gazdaságilag nem vagyunk az USA számára partner.

Az 1956-os eseményekbe az USA politikai és katonai megfontolások alapján nem avatkozott be, hasonló esetben ma sem tenné meg, hangsúlyozta.

Kulin Ferenc kérdésére elmondta, hogy kulturális kapcsolatainkat is szorosabbra kell fűzni. 1989-ben 9 ceglédi diák utazik nyelvet tanulni Bostonba. 1989. májusában 100 tagú amerikai kórust várnak Ceglédre.

A rendezvény 20 óra 30 perc körül ért véget rendezavarás nélkül.

Intézkedés:

- a BM III/III. és III/II. Csf.-ség tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. április 28.

212-292/36/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. április 28-án (36)

1. HMB 12-12

A gödöllői FIDESZ választási koalícióra lépett az MDF gödöllői szervezetével a megüresedett parlamenti képviselői helyre történő delegálás érdekében.

Az MDF biztosítja a tömegbázist, míg a munkát a két szervezet megosztja egymás között. Ezen belül a FIDESZ segít egy szakértői bizottság létrehozásában, amely a későbbiek során a képviselő munkáját segítené, közvélemény kutatást végez és a propagandát szervezi.

A két szervezet abban is megállapodott, hogy együtt ünneplik meg május 28-án a „hősök napját”, amikor megemlékeznek az I. világháborúban elesett hazafiakról.

Az MDF és a FIDESZ kiállítást szervez a Gödöllői Agrártudományi Egyetem[en] a premontrei szerzetesrenddel kapcsolatban, melynek keretében kérni fogják, hogy az egyetemről a vörös csillag kerüljön le.

Döntött a két szervezet, hogy közös ünneplést szerveznek június 15-én, amikor megemlékeznek Nagy Imréről és társairól. Ez alkalomból közös istentiszteletet is tartanak.

Intézkedés:

- a BM III/III/2. Osztály szóban tájékoztatjuk, a tervezett akciókat hálózati úton ellenőrizzük.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 3.

212-292/37/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 3. (37)

Előzmény: 32. sz. információ.

1. TA 4

Az FKGP 1989. május 27-re tervezett nagyválasztmányának napirendi pontjai az alábbiakkal egészülnek ki: elnököt, főtitkárt is szándékoznak választani.

A szóba került személyek:

Elnök: Nagy Ferenc.

Főtitkár: Dragon Pál vagy Prepeliczay István.

Fegyelmi bizottságot is létre kívánnak hozni.

Az FKGP-n belül jelenleg még dúl a vezető posztokért a pártharc. Két csoport harcol az irányításért, ezek: Boross [Imre] és az őt támogatók, valamint a Bejczy [Sándor] és a mögötte állók.

2. TA 4

Május 13-14-én Pilisszentléleken és környékén pütkösdi cserkésztalálkozó és próba lesz. Kb. 8-10 gyermekekből álló cserkészcsapat vesz részt.

A program szombaton tábor felállítása és próba lesz. Vasárnap hajnalban szentmise, utána cserkész őrsvetési próba. Ugyanez idő alatt Pilisszentléleken egy kopjafát akarnak felállítani, rajta a cserkészliliom és szentkorona a 10 évvel ezelőtti „tábortűzbontás” tiszteletére.

Tervezik, hogy adott esetben a nagymarosi építkezés elleni tüntetésre is felvonultatják a cserkészcsapatokat.

Intézkedés:

- az információkat tájékoztató munkánk során hasznosítjuk.

3. HMB 14-13

1989. 04. 26-án Pilisvörösváron volt SS katonák gyűlést tartottak. A rendezvényen környékbeli községekben, az NSZK-ban, illetve Ausztriában élő idős férfiak vettek részt. 13 órakor a pilisvörösvári temetőben német katonai emlékműavatásra került sor, majd a községben lévő Gazdakör nevű étteremben 15 órától 18 óráig ebédet vett részt kb. 100 fő.

A külföldi résztvevők a salzburgi busszal érkeztek.

A találkozó rendkívüli esemény nélkül zajlott le.

Intézkedés:

- az információt tovább pontosítjuk, ellenőrizzük.

dr. Sipos István r. alezredes
fhdgy.
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r.

1989. május 8.

212-292/38/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 8-án (38)

1. HK 12-12

A „Jehova Tanúi” szekta 1989. május 13-án a veresegyházi művelődési házban 500 fő részvételével körzetkongresszust tart. Az összejövetel szervezői S. J. váci és S. J. dejtári lakosok.

Intézkedés:

- az ÁEH megyei titkár tájékoztatása;
- Nógrád MRFK III/III. Osztály tájékoztatása;
- a BM III/III-1. Osztály tájékoztatása;
- a rendezvény op. biztosítását megszervezzük.

2. HMB 12-12

1989. május 20-án a nagymarosi rk. templomban országos ifjúsági találkozót tartanak.

Intézkedés:

- a rendezvény op. biztosítását megszervezzük;
- az ÁEH megyei titkárát tájékoztatjuk.

3. HMB 12-12

A „Bulányi féle” bázisközösségi mozgalom 1989. május 20-án Gödöllőn (a máriabesnyői rk. templomban) országos összejövetelt, ún. „bokorünnepet” szervez.

Intézkedés:

- a rendezvényt hálózati úton ellenőrizzük;
- az ÁEH megyei titkárát tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 10.

212-292/39/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 10-én (39)

1. ATA 12

1989. május 9-én a Gödöllői Agrártudományi Egyetem rektorának kezdeményezésére a felsőoktatási objektumban látogatást tett Mark Palmer, az USA magyarországi nagykövete. Látogatására elkísérte a mezőgazdasági attasé is. A mintegy 60–80 percig tartó látogatás során az egyetem rektora tájékoztatást adott az egyetemről, ezen belül a vendég érdeklődésére bővebben beszélt a Társadalomtudományi Karról. Megtekintettek két tanszéket, majd nyílt fórum keretében M. Palmer az egyetem tanáraival és diákjaival találkozott. Ennek keretében röviden értékelte az USA álláspontját a kelet-európai szocialista országok, ill. Magyarország tekintetében. Ezzel kapcsolatban az ismert állásfoglalások szellemében beszélt. Hangsúlyozta, hogy az USA elnökének látogatása

értékkitéletüket is kifejezi. Elmondta, hogy további másfél évre Magyarországon marad, ami egyben azt jelzi, hogy munkájával az USA külügyminisztériumában elégedettek.

Intézkedés:

- a BM III/II-1. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 12.

212-292/40/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 12-én (40)

1. ASZA 12

1989. május 10-én Táborfalván egy szovjet légvédelmi tűzérőalakulat hajtott végre lánctalpas technika vasúti berakodást, a gyakorlótéri iparvágány jobboldali rámpáján.

A berakodás ideje alatt 9 óra 50 perckor az 5-ös úton Budapest irányából megjelent a DT 04-55 frsz.-ú személygépkocsi, benne két férfi ült. A gépkocsi letért Örkénytábor területére a laktanyák közé. Kb. 30–40 km/ó sebességgel haladt el a vasúti berakodás mellett 5-6 méterre, a berakodást figyelve. A haditechnikai intézet után megfordult, majd vissza az 5-ös úton Kecskemét irányába távozott.

Technikai rögzítés (fotózás, filmezés) a gépkocsi utasai részéről nem volt tapasztalható.

Az NSZK budapesti nagykövetség katonai osztálya használatában lévő DT 04-55 frsz.-ú gépkocsi utasainak mozgása egyértelműen a gyakorlótér eseményeinek felderítésére irányult. Az általuk látottakból a fegyvernem alapján egyértelműen eldönthető, hogy nem a hazatérő alakulat berakodása történt.

Intézkedés:

- a BM III/II-2. és a BM III/II-9. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 15.

212-292/41/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 15-én (41)

1. ASZA 12

1989. május 13-án Veresegyházán a Jehova Tanúi körzetgyűlést tartottak, melyen mintegy 500 személy vett részt. A gyűlés 9 órakor kezdődött és 16.30-kor fejeződött be. Előadások hangzottak el a szervezetük belső életéről, hitük terjesztésének módszereiről, újabb tagok toborzásának lehetőségeiről, „szolgálatuk kiterjesztéséről”.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztály tájékoztatása.

2. ER 12

1989. május 10-én tudomásunkra jutott információ szerint az Aszódon lévő szovjet katonai objektumban szolgálatot teljesítő katonák a községben lőszert, jelzőrakétákat, ködgyertyákat és egyéb katonai felszereléseket adnak el 12–14 éves gyerekeknek.

1989. május 11-én jutott tudomásunkra, hogy a kartali ált. iskolában a kmb.-s a tanárokkal együtt ellenőrzést tartott, melynek során nagyobb mennyiségű szovjet gyártmányú lőszer, jelzőpatront és vegyvédelmi ellenőrző szondát vettek el a gyerekektől. A megtett intézkedéseink során kb. 23 db géppisztoly lőszer, kb. 220 db vegyvédelmi szonda, 1 db jelzőrakéta, 46 db jelzőpatron került a birtokunkba.

Intézkedés:

- a PMRFK áb. vizsgálati szervének bevonásával további adatgyűjtést, meghallgatásokat, nevelő jellegű elbeszélgetéseket folytatunk;
- a DHDSCS különleges osztályának tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 19.

212-292/42/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. május 19. (42)

1. HMB 12-12

A FIDESZ szövetség, melynek taglétszáma jelenleg megközelíti a 3000 főt, komoly anyagi gondokkal küzd, mivel a tagok 10 százaléka fizette be ez ideig a tagdíjat. A helyzetük azzal fenyeget, hogy működésképtelenné válnak. Az egyes helyi csoportok teljesen elszakadva, saját elképzeléseik szerint próbálnak meg működni. Ez a helyzet a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen is, az 1988 tavaszán megalakult helyi csoportnál. Irányítás hiányában gyakorlatilag formálisan 3-5 fiatal tartja „életben” a helyi FIDESZ csoportot. Ezt látva az egyetem hallgatói nem tartják komolynak a csoportot.

Intézkedés:

- a BM III/III-2. Osztály tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 23.

(09) Budapest, 1989. május 23-án (43)

1. TA 12

1989. május 26-án a Duna-mozgalmak, továbbá a nagymarosi beruházás leállítást támogató szervezetek szimpátiatüntetést kívánnak tartani a kormány mellett, támogatva annak döntését, valamint a kormányt támadó külföldi megnyilvánulások ellen. 26-án 16 órakor lesz a gyülekező a Vörösmarty téren, majd 17 órára a Parlament elé kívánnak vonulni. A rendezvényt előre láthatólag egy órára tervezik.

Május 26-án 19 órai kezdettel hasonló témában Szentendrén a Pest megyei kulturális központban környezetvédelmi fórumot rendeznek, melynek meghívott előadója Vargha János.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatása.

2. HMB 12-14

1989. május 18-án 18 órakor a monori Kossuth MGT SZ irodaházában megalakult a helyi Ellenzéki Kerekasztal, amelyben részt vállaltak a magukat szoc. dem. párt üllői, a kisgazdapárt monori, az MDF monori és az SZDSZ vecsési képviselőinek nevező szervezetek. Az eseményen meghívottként részt vettek az HNF és az MSZMP helyi képviselői is.

A különböző politikai pártok aktivistái röviden beszámoltak programjukról, majd Odorics Ferenc az MDF Pest megyei választmányának tagja ismertette a Független Jogász Fórum felhívását az Ellenzéki Kerekasztal megalakítására.

A koalíció lényege az ellenzéki erők centralizálása a választásokra való felkészülés időszakában.

A megalakult kerekasztal csatlakozott az országos Ellenzéki Kerekasztal közzétett nyilatkozatához, egyéb dokumentum nem született. Az új szerveződést képviselőt választott, akinek személye jelenleg nem ismert számunkra.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-4. Osztályt, további adatpontosítást végzünk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 24.

(09) Budapest, 1989. május 24. (44)

Előzmény: 38/3. sz. információ.

1. HMB 12-4

A „bulányista bázisközösség” 1989. május 20-án Gödöllőn a máriabesnyői katolikus templomban kb. 600 fő részvételével országos találkozót szervezett. A bulányista lelkigyakorlaton szélsőséges politikai tartalmú megnyilvánulásokra is sor került. Bisztrai László rk. pap egy saját fogalmazású levelet olvasott fel, melyet az „M. Ferenc Társaság” írt a „kényszernyugdíjas” Kádár Jánosnak, Miklós Imrének, a békepapoknak és Paskai Lászlónak, akik még aktívak.

A levél ironikus hangnemben a címzetteket további munkára buzdítja.

Máté Tóth András beszédében kijelentette, „nem csak ellenséges hivatalok figyelnek bennünket, hanem a milliószor félrevezetett és hazugságra kényszerített nép. A rendszer arcátlanná tette az embereket és az egyházat.” „Ez kihívást jelent, ha tetszik politikait is.”

Bíráló hangnemben beszélt azokról, akik „elviselhetetlen terheket rónak a gyerekekre, nyugdíjasokra, akik a termelőeszközöket köztulajdonba vették, akik a tisztességes béreket lehetetlenné teszik, akik ideológiák védelmére hadsereget és munkásőrséget tartanak fenn”.

Az összejövetelen a „Kelet-német teljes szolgálatmegtagadók baráti köre” nyomtatványait osztogatták. A szórólapon szerepel, hogy nem fogadnak el sem fegyver nélküli katonai szolgálatot, sem alternatív civil szolgálatot és elutasítják a szolgálat egyéb megválthatóságát is (pld. katonaadó).

A rendezvényen részt vettek a bulányista vezetők, többek között: Bulányi György, Merza József, Barcza Barna, Kovács Tádé, Kovács László, Dombi Ferenc, Gromon András, Havasy Gyula, Kocsi György, Kaszap István, Bisztrai László. A délutáni szentmisét Halász Endre rk. pap tartotta.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. és a III/III. BRFK Osztályokat a jelentésben szereplő szórólap fénymásolatának megküldésével tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. május 30.

212-292/45/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

(09) Budapest, 1989. május 30. (45)

1. TA 14

1989. május 27-én tartotta az FKGP jelölőbizottsága ülését. Ezen a június 3-4-én sorra kerülő nagyválasztmányi ülésre összeállították az FKGP hivatalos jelölőlistáját. Ezek szerint:

elnöknek jelölik:	Vörös Vincét
alelnöknek:	Iván Géza
	Nagy Ferenc
	Prepeliczay István
	Balogh György
főtitkárnak:	dr. Boross Imre vagy
	dr. Pálos György
szervezőtitkárnak:	Dragon Pál és
	Hardy Péter
főügyésznek:	[...] ³² Imre vagy
	dr. Fodor László vagy
	dr. Szegő István
pártigazgatónak:	Bejczy Sándor
helyettesének:	Fazekas Gyula
fegyelmi bizottság tagjainak:	dr. Böröcz [István]
	dr. Nagy Csaba
	dr. Szegő István
	dr. Balogh Jenő
	dr. Kovács Béla

Bizonyos jelöltek személyével szemben az FKGP egyes tagjainak fenntartásai vannak. Ezek a jelöltek: Boross Imre, Pálos György és Hardy Péter.

Dragon Pál a főtitkári posztra tör, ehhez több ember segítségét várja, akik a nagyválasztmányon ajánlják és megszavaztatják a jelölőlistára kerülését és megválasztását. Amennyiben főtitkár lesz, úgy pl. Iváni Lászlót, Komlós Andort, Balogh Györgyöt látná szívesen a vezetőségben munkatársaként.

Intézkedés:

- szóban tájékoztatjuk a BM III/III-3. Osztályt.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.
értékelő tiszt

1989. június 5.

212-292/46/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 5-én (46)

1. HMT 12-12

Megjelent a „Kisgazda” című kiadvány 1. évfolyamának 3. száma Szentendrén, amely a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt Dunakanyar és vidéke szervezeteinek lapja.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt a lap fénymásolatának egyidejű megküldése mellett tájékoztatjuk.

2. ER 12

Monoron megalakult a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt városi szervezete. A választmány elnöke: dr. Zöldi Lajos, a Monori ÁG állatorvosa lett. Alelnöke: Leányfalvi István magángazdálkodó, titkára: Bende Attila a monori Kossuth MGTSZ erdész technikus. A belépési nyilatkozatot az alakuló ülésen 12-én írták alá.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztály tájékoztatása.

3. K/3 4

Az SZDSZ Erdőkertes-Veresegyház községi csoportja június 3-án 14 órától „ellenzéki” juniálist szervezett az Erdőkertes téglagyári grundon. Az eseményről értesítették az MDF aszódi, gyömrői, Fót-gyermekvárosi, gödi, dunakeszi, nagykátai, monori, gyáli, péceli, vári, vecsési szervezeteit. A programban szerepeltek sportlehetőségek, „szellemi tűzijáték” (független ellenzéki szervezetek képviselőinek felszólalásai), a budapesti Tér Színház vendéggjátéka.

A programra várták dr. Kulin Ferencet, az MDF országos választmányának tagját is.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 6.

212-292/47/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 6-án (47)

1. TA 4.

Az 1989. június 16-án sorra kerülő tömegdemonstráció rendezésének menetében a különböző alternatív szervezetek megállapodtak, és e szerint a Hősök terén – a ravatalnál – a rendezőgárdát az MDF adja. A rendezők MDF feliratú karszalagot viselnek. A temető bejáratának és környékének a biztosítása, illetve a politikai foglyok szövetsége tagjainak oda történő bekísérésre az FKGP rendezőgárdájának feladata. Erre az eseményre kb. 300 főt biztosít az FKGP. Karszalagjuk nemzeti színű „301” feliratú.

A temetőben a sírnál az SZDSZ és a FIDESZ adja a rendező gárdát.

Az FKGP nemtetszését fejezte ki az MDF irányában azzal kapcsolatban, hogy az MDF-et kivéve minden más szervezet lényegében ki van zárva a Hősök teréről, hiszen a rendezői gárda csak a temetőben és annak környékén tevékenykedik. Így nem kísérik figyelemmel a ravatalnál elhangzó beszédeket.

Szilágyi Sándor egy kb. 30 fős csúcs-rendezőgárdát kíván létrehozni, melynek tagjai az előző felosztástól eltérően a Hősök terén is és a temetőben is ott lesznek.

Ők azok, akik közvetlenül az előadók környezetében a ravatalnál és a sír közvetlen közelében biztosítják a rendezvényt. 1989. június 16-án a terveik szerint kb. 120 busz viszi a résztvevőket a Hősök teréről a temetőhöz.

A részletek megbeszélésére 1989. június 3-án szombaton 10 órakor került sor a temetőben. Ott minden szervezettől két kulcsembert volt jelen. Pl. Danics György, Regőczy László, Bejczy László, Szilágyi Sándor. A megbeszélés célja a terület végső bejárása a feladatok elosztása volt.

Intézkedés:

- tájékoztató munkánk során hasznosítjuk az információt.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 8.

212-292/48/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 8-án (48)

1. TA

Az MDF országos vezetőségében – és a területi csoportokban is – zavart keltett Bíró Zoltán nyilatkozata a mozgalom párttá alakulásáról. Erről a vezetőségben a mai napig nem született döntés, várhatóan a július 24-i választmányi ülésen határoznak a kérdésben.

A parlamenti választásokkal kapcsolatban az MDF vezetőségében kialakult vélemény szerint az MDF-en kívüli személyi is szóba kerülhetnek – lehetőleg ne MSZMP tagok –, de támogathatnak az MDF tagok „független” jelöltet is. Az MDF nem megnyerni akarja a választásokat, hanem egy erős parlamenti csoportot akar létrehozni. Az országos vezetőségben kialakult vélemény szerint nem is lehet pillanatnyilag arra gondolni, hogy az MDF megnyerné a választásokat – ez lenne a legnagyobb csapás az MDF-re –, mert úgy járnának, mint a Szolidaritás.

Az MDF működését zavarja a súlyos pénzügy helyzete is, amelyről a tagokat, a tagságot nem kívánják tájékoztatni. Tagdíjakból nagyon kevés pénz folyik be, nem tudják a dokumentumaikat fénymásolni, postázni.

A területi MDF csoportok szervezettsége, rendezvényeik látogatottságának szintje is gondokat vet fel. A Kelet-Pest megyei csoport (Gödöllő) is elégedetlen az országos elnökség munkájával.

A Nagy Imre-temetéssel kapcsolatban elhangzott Csurka István interjú – támadás Méray Tibor ellen – zavart keltett a tagság körében. Csurka nem kérte ki az elnökség véleményét, így nem lehet tudni, hogy az MDF vagy a saját álláspontját közölte a rádióinterjúban.

Intézkedés:

- a BM III/III-4. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 9.

212-292/49/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 9-én (49)

1. HMB 12-12

Az evangélikus lelkészek körében felháborodást keltett a TIB eljárása, amely szerint az egyházi vezetéssel történt egyeztetés nélkül jelentették be, hogy június 16-án minden

templomban megkondulnak a harangok. Kifogásolják, hogy a TIB az egyház tudta nélkül rendelkezett.

A másik probléma, hogy Harmati Béla és Nagy Gyula püspököket meghívták a június 16-i gyászszertartásra, Maléter Pál egyházi temetésére, de a szertartást egy fiatal, Donáth [László] nevű evangélikus lelkész vezetné. A püspökök neki asszisztálnának.

Intézkedés:

- a BM III/III-1. Osztály tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 12.

212-292/50/1989.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 12-én (50)

1. ER 12

1989. június 16-án 19-19.30 h-ig az SZDSZ szervezésében Dunaharaszttiban a Hősök emlékműnél Nagy Imrével kapcsolatos megemlékezést tartanak kb. 50 fő részvételével.

Intézkedés:

- tájékoztató munkánk során hasznosítjuk.

Előzmény: 36. sz. információ

2. HMB 12-13

A Gödöllői Ellenzéki Kör (MDF, SZDSZ, FIDESZ) országgyűlési képviselő jelöltje Roszik Gábor evangélikus lelkész. Roszik a gödöllői Pálma Presszóban megkezdte a korteskedést megválasztása érdekében. A korteskedés vezetője Pál Gábor (szellemi szabadfoglalkozású) gödöllői lakos. Roszik és stábja esténként a presszóban megjelenő fiatalokat igyekszik rábeszélni megválasztására azzal, hogy országgyűlési képviselőként történő megválasztása esetén Gödöllőn új élet kezdődik.

Intézkedés:

- további adatgyűjtés;

- tájékoztató munkánk során hasznosítjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 13.

212-292/51/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 13-án (51)

1. ER 13

Táborfalva községben az MDF plakátokon keresztül mozgósít Nagy Imre és társai temetésén való részvételre. Táborfalváról kb. 5-600 fő utazik Budapestre saját gépkocsival.

Intézkedés:

- az információt munkánk során hasznosítjuk.

2. ER 12

1989. június 12-én a ráckevei kábel-TV-n bemondták, hogy június 15-én 19 órakor az MDF szervezésében Ráckevén a házasságkötő teremben Nagy Imre megemlékezést tartanak.

Intézkedés:

- az információt munkánk során hasznosítjuk.

3. K/3 12

Odorics Ferenc, a Kelet-Pest megyei MDF egyeztető tanács vezetője körlevelet küldött a Kelet-Pest megyei MDF szervezeteknek, ebben stratégiájukat vázolja fel:

- többpártrendszerű politikai struktúra kialakítása,
- nem lehetséges a szocialista diktatúra restaurációja,
- erős parlamenti ellenzék létrehozása,
- megakadályozni az MSZMP-t, hogy hatalmát átmentse,
- az MDF nem léphez koalícióra az MSZMP semmiféle szárnyával, irányzatával,
- közös ellenzéki jelölt állítása a választáskor, amennyiben ilyen nincs, úgy független jelölt támogatása.

Intézkedés:

- az információt tájékoztató munkánk során hasznosítjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 14.

212-292/52/89.

(09) Budapest, 1989. június 14-én (52)

Szigorúan titkos!

1. TA 14

1989. június 16-án a rákoskeresztúri temetőben megtartandó gyászszerteretason a Politikai Foglyok Szövetsége is részt kíván venni.

Tervük az, hogy 13 órakor indulnak a gyűjtőfogháztól. Az élen Bene Kálmán – a POFOSZ és FKGP tag – kb. 20 FKGP-s rendező kíséretében tervezi a menetet és kb.1/2 2 órára tervezik érkezésüket a temetőbe.

Céljuk, hogy a hozzátartozók előtt a kapun belül legyenek. A temetői gyászszerteretason is tervezik részvételüket. Bene és a felvezető FKGP-sek feltehetően rendezői karszalagot fognak viselni.

Intézkedés:

- a BRFK III/III. Osztály szóbeli tájékoztatása.

2. HK 12-12

Az 1989. június 16-án 6 óra 30 perckor Ceglédreől Budapestre induló 2747. számú személyvonat utolsó két kocsiját az MDF ceglédi szervezete 200 fő részére lefoglalta.

Az utazásuk célja Nagy Imre és társai temetésén való megjelenés.

Intézkedés:

- az információt tájékoztató munkánk során hasznosítjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 14.

212-292/53/1989.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 14-én (53)

1. ER 12

Pilisborosjenő térségében nagymennyiségű szovjet katonai egyenruhát találtak arra járó tájfutók az erdőben. Az információ ellenőrzése során megállapítottuk, hogy a nevezett térségben egy bozótos helyen kb. egy teherautónyi fekete és khaki színű egyenruha, tányér- és bundasapka, valamint papucs található. A ruhákon, illetve a sapkákon fekete fegyvernem szín és lokátoros fegyvernemi jelzés található. A ruhákon és sapkák egy részén gépkocsi rendszámok, illetve nevek és egyéb jelzések találhatók.³³

Intézkedés:

- a BM III/II-9. Osztályt soron kívül tájékoztattuk.

2. K/3 4

Lezsák Sándor az MDF országos elnökségének képviselőjében levelet küldött az MDF nagykátai, dabasi, váci szervezetének. Ebben kérte a vezetőiket, hogy a június 16-i temetésen díszőrséget szervezzenek a Hősök terén felállított koporsóknál. Kéri, hogy a szervezetektől 2-3 főt jelöljenek a feladatra. A jelölteket lehetőleg az 1956-os forradalom résztvevőit, az azt követő megtorlás szenvedőit, ill. a jelenlegi legaktívabb MDF tagok közül válasszák ki. A jelöltek neveit Szalai Róbert 1035 Bp. [...] címre kérik megküldeni.

Intézkedés:

- a BM III/III-3. Osztályt tájékoztatjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 15.

212-292/54/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 15-én (54)

1. HMB 12-4

1989. június 16-ra Nagy Imre és társai temetésén való részvételre Szentendre város és környéke térségéből az alábbi szervezetek mozgósítottak:

Független Kisgazdapárt	kb. 60 fő
MDF	kb. 30 fő
Petőfi Egyesület	kb. 30 fő

Intézkedés:

- az információt munkánk során hasznosítjuk.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 15.

212-292/55/1989.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. június 15-én (55)

1. TA 4

1989. június 15-én 19 órától a Budapest XI. ker. Műgyetem rakpart 3. sz. (BME épülete) alatt a június 16-án gyászszerartás főrendezői rendezvény előtti végső eligazítást tartanak (FIDESZ, SZDSZ, FKGP, stb.) a szervezetek rendezőgárdájának.

1989. június 16-án a Hősök terén a ravatalozást és gyászszerartást követően délután az „Inconnu” és még 10 szervezet (köztük az FKGP szentendrei szervezete) külön gyűlést tart, melyen minden hősről, akik 1956-ban vagy azt követően veszítették [sic!] életüket, megemlékeznek.

Intézkedés:

- a BRFK III/III. Osztály szóbeli tájékoztatása.

dr. Sipos István r. alezredes
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r. fhdgy.

1989. június 21.

212-292/56/89.

Szigorúan titkos!

(09) Budapest, 1989. július [sic!] 21. (56)

1. HK 12-12

1989. május 27-én megalakult a Szolidaritási Szakszervezeti Munkásszövetség. Az OVIT gödi üzemében ugyanebben az időben létrejött az üzemi munkás alapszervezet is, melynek kb. jelenleg 5 tagja van. Vezetőjük Vass István gödi lakos, OVIT dolgozó.

A szolidaritás szervező bizottsága „Szolidaritás” munkás érdekvédelmi lap címmel megjelentette újságját, mely 1. és 2. próbaszáma a hivatalos szakszervezetekről kialakult véleményüket. A miniszterelnöknek címzett – Bős-Nagymaros és autópályadíj elleni – tiltakozó levelüket, az alapítólevelet, az alapszabály-tervezetet és a programtervezetet tartalmazza.

Intézkedés:

- az információban szereplő 1. és 2. próbaszámról készült fénymásolatot a BM III/III-7. Osztálynak megküldjük.

dr. Sipos István r. alezredes
fhdgy.
főkapitány áb. helyettese

Chladekné dr. Bejczy Hedvig r.

Somogy megye

1989. április 19.

R-213-12/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. április 19. (11)

K/3 12-12

Lipien Mihály suspendált „F” dossziés rk. plébános 1066 Budapest, [...] szám alatti lakos, megküldte Kocsi György „F” dossziés iharosi rk. adminisztrátor részére az „Önálló, szabad és nagykorú egyházat” című felhívást, aláírásgyűjtés érdekében. A felhívás az

1964. szeptember 15-én Budapesten aláírt, a Magyar Népköztársaság kormánya és a Vatikán közötti részmegállapodást támadja. A részmegállapodás szövegét a mai napig nem hozták nyilvánosságra, így máig ismeretlen a dokumentum teljes szövege, amely jelenlegi is nagymértékben meghatározza az egyház tevékenységének keretét. A megállapodással kapcsolatban követelik, hogy:

- mielőbb hozzák nyilvánosságra az 1964-es részmegállapodás teljes szövegét,
- vizsgálják meg, miért nem került sor az elmúlt 15 év során a jegyzőkönyvben foglalt vitás kérdések átfogó és kielégítő lerendezésére,
- helyezték hatályon kívül a dokumentum mindazon pontjait, amelyek közvetlenül, vagy következményeiből (pl. korábbi, vagy későbbi állami intézkedések legalizálhatósága folytán) hátrányosnak bizonyultak az egyházra nézve, és
- vizsgálják felül a megállapodás teljes szövegét.

A felhívást megfogalmazók kinyilvánítják, hogy az aláírások gyűjtésével támogatni kívánják a Magyar Katolikus Püspöki Kart az egyház és állam viszonyának rendezésére és az egyház belső megújulása feltételeinek megteremtésére vonatkozó erőfeszítéseiben. Fő célként fogalmazták meg egy minden tekintetben önálló, szabad és nagykorú magyar katolikus egyház megteremtését.

Az aláírt íveket, vagy a teológiai-pasztorációs tanulmányok magyar központja Svájc, 6000 Luzern, Postfach 241. címre, vagy Kárpáti László, rk. plébánia Kétsoprony, Dózsa Gy. u. 10. címre kell megküldeni, ahonnan az eredeti példányokat a Vatikán államtitkárságához kívánják eljuttatni.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-1. Osztályt;
- illetékességből tájékoztatjuk a Békés Megyei RFK III/III. Osztályát, illetve a BRFK III/III. Osztályt.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. április 27.

R-213-13/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. április 27. (12)

HMT 12-13

1989. április 26-án ülést tartott az MDF kaposvári elnöksége, amelyen Lévai József, az MDF országos választmányának tagja tájékoztatót tartott. Beszámolt arról, hogy április 25-én Andrásfalvy Bertalan Pécs, [...] sz. alatti lakos lakásán regionális jellegű MDF megbeszélést tartottak, melyen rajta kívül Lezsák Sándor, Nahimi Péter (Budapest), Szabó Tamás (Veszprém) Kozma Huba, Andrásfalvy Bertalan, dr. Bíró Ferenc (Pécs), Czotterné Iváncsi Zsuzsa (Nagykanizsa), Csizmadia László (Pécsvárad) és egy szekszárdi személy vettek részt.

A megbeszélésen Lezsák Sándor a következőkről tájékoztatta a megjelenteket:

Az MDF elnöksége öt területre osztotta fel az országot, Somogy, Zala, Baranya és Tolna megyék területi felelőse Andrásfalvy Bertalan.

Az MDF párttá alakul, mert szakértőik szerint csak így rendelkezhetnek teljes körű politikai jogosítványokkal (pl. választásokon való indulás), a név változatlan marad, de pártként bejegyeztetik magukat. Ennek érdekében megkezdték az előkészületi munkákat.

Május során minden megyében meg kell alakítani a helyi szervezetek vezetőségéből a megyei egyeztető tanácsokat.

Azokban a helységekből, ahol különböző független szervezetek működnek, meg kell alakítani a helyi Ellenzéki Kerekasztalt.

A helyi szervezetek országos hatáskörű nyilatkozatokat ne tegyenek.

Az MSZMP által kezdeményezett politikai egyeztető tanácsban az MDF szervezetek ne vegyenek részt.

Megyei jogsegélyszolgálat és területi ügyviteli irodák létrehozását tervezik.

A debreceni Magyar Demokrata Klub felhívását az elnökség kalandorságnak minősítette.

A helyi szervezetekben tagrevíziót kell végrehajtani.

Az április 29-i választmányi ülésen az operativitás fokozása érdekében 19 főből álló ún. „kis választmányt” hoznak létre.

Az MDF magára vállalta Nagy Imre temetésének lebonyolítását, ehhez 3000 rendezőre van szükségük.

A lengyel Szolidaritás szakszervezet vezetője, Lech Walesa Magyarországra látogat. A tervek szerint Boglárlellére is el fog menni, ahol a II. vh. alatt lengyel menekülttábor volt.

Fel kell készülni egy magyarországi válsághelyzet kirobbanására, mely alapján a politikai jogok felfüggesztésre is sor kerülhet. Erről a helyi MDF vezetőket előre értesítik. A helyi nyilvántartásokat bizalmasan kell kezelni, nehogy egy adott helyzetben megtorlás alapjául szolgáljanak.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-4. Osztályt;

- tájékoztattuk a Baranya Megyei RFK III/III. Osztályát.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. május 10.

R-213-14/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. május 10. (13)

HMT

HMB

ASZA 12-12

1989. május 9-én a kaposvári Kilián György Művelődési Központban a „Hyde Park”-i rendezvények keretében nyilvános összejövetelt tartottak, amelyen ifj. Rajk László és Kőszeg Ferenc az SZDSZ képviselői voltak a meghívott vendégek. A beszélgetést Havas Henrik, a Magyar Rádió munkatársa vezette. A meghívott vendégek általános tájékoztatást tartottak az SZDSZ elképzeléseiről, céljairól, párttá alakulása utáni tervekről, majd kérdésekre válaszoltak.

A kérdésekre válaszolva Kőszeg Ferenc kijelentette, hogy az utóbbi időben a rendőrségi atrocitások csökkentek az SZDSZ-el szemben, ami a rendőrség közvetlen pártirányítása megszűnésének az eredménye. Havas Henrik elmondta, hogy az elmúlt napokban a téma kapcsán interjút készített az állambiztonsági szolgálat új vezetőjével³⁴. Szerinte a műsorból kimaradt, ezért tájékoztatásul elmondta, hogy Magyarországon alapjaiban megváltozik az állambiztonsági munka. Alkotmányos alapokon újjászervezik és a rendőrségtől teljesen különválasztják. Az átszervezést követően nemzetvédelmi hivatalként működik tovább. Ezzel összefüggésben azt is elmondta, hogy a BRFK közlekedésrendészeti vezetője arról tájékoztatta, hogy minden reggel, eligazítása során beosztottaival közli, hogy az állambiztonsági szervek utasításait nem szabad végrehajtani.

Az összejövetelen kb. 350 fő vett részt, a hallgatóság legnagyobb tetszésnyilvánítását azok a fejtegetések váltották ki, amelyek a szovjet csapatok azonnali kivonásával, illetve a munkásőrség megszüntetésével foglalkoztak.

Az összejövetel során szórólapokon arról tájékoztatták a résztvevőket, hogy az SZDSZ Somogy megyei szervezete május 16-án alakul Kaposváron.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-4. Osztályt;
- a BM III/III. Csoportfőnökség napi jelentési rendszerébe a mai napon lejelentettük.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. május 15.

R-213-15/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. május 15. (14)

K/3 12-13

Kocsi György ([...] rk. adminisztrátor) figyelő dossziés, Iharos, [...] alatti lakos az „Egyházforum” című, Svájcban megjelenő magyar nyelvű teológiai folyóirat Magyarországra beküldésének akadályozása ügyében a miniszterelnökhöz fordult. Beadványában az akadályozást a helsinki folyamat gátolásának és az alapvető emberi jogokkal ellentétesnek minősíti. Kéri a miniszterelnök intézkedését, és erről tájékoztatást, egyben megjegyzi, hogy levelének másolatát megküldte a folyóirat egyik szerkesztőjének, Wildmann János svájci lakosnak.

Adataink szerint a fenti folyóiratot 1986-ban indították, magyar egyházi emigrációs személyek szerkesztik. Korábban illegálisan juttatták be a példányokat Magyarországra, és személyes kapcsolatokon keresztül terjesztették. A folyóiratban megjelenő írások rendszeresen és módszeresen támadják a magyar állam és az egyház közötti megállapodásokat, a magyar rk. püspököket, püspöki kar munkáját.

Kocsi György állítása szerint 1988-ban – szintén a miniszterelnöknek írt levél eredményeként – a folyóirat terjesztését engedélyezték. A jelenlegi küldemény visszairányítást érthetetlennek tartja.

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III-1. Osztályt.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. június 7.

R-213-16/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. június 7. (15)

HMT 12-13

Nagy Imre Kaposvár, Május 1. u. 77. sz. alatt lévő szülőházára 1985.³⁵ június 15-én emléktáblát kívánnak elhelyezni, illetve felavatni. A ház jelenlegi tulajdonosa az emléktábla felállításához adott hozzájárulását családi okokra hivatkozva, visszavonta. (A tulajdonos örököse Karg Ferenc kaposvári lakos, használt autókereskedő, a ház lebontása után, annak helyén autószalont kíván nyitni.) A hozzájárulás visszavonása lehetetlen

helyzetbe hozta az ünnepséget szervező, a kaposvári Ellenzéki Kerekasztalhoz tartozó szervezeteket, akik válaszlépésekre készülnek.

A június 15-i emléktábla avatásra Király Béla, a nemzetőrség volt parancsnoka a tervek szerint Kaposvárra utazik. Június 19-én a Somogyország című lap és a kaposvári Ellenzéki Kerekasztal szervezésében a Kilián György Művelődési Központban – várhatóan mintegy 600 fő előtt – előadást tart. Június 20-án Kaposváron a megyei könyvtárban a helyi MDF szervezet és a szerveződő politikai folyók szövetsége Somogy megyei csoportja szervezésében – kb. 120 fő részvételével – elsősorban volt barátok, iskola- és elítélttársak körében tart előadást. Beszélgetőtársa a tervek szerint Ilkei Csaba, az MDF választmányi tagja, az MDF televíziós csoportjának vezetője lesz.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-7. Osztályát.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. június 12.

R-213-17/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. június 12. (16)

HMB 12-13

1989. június 5-én a kaposvári plébánián kb. 80 rk. pap részvételével rekollekciót tartottak. Ennek keretén belül dr. Szendi József veszprémi megyéspüspök felolvasta az általa készített memorandumot, melyben követeléseket fogalmazott meg Paskai László bíboros és a püspöki kar felé. Követelései között szerepel, hogy Mindszenty József hercegprímást rehabilitálják és hamvait szállítsák Magyarországra. Felszólítja Paskai László bíborost, tiltakozzék az állami szerveknél az ellen, hogy a BM kispapokat szervezzen be. Figyelmeztette a jelenlévő papságot, hogy beszervezésük esetén annak milyen kánoni következményei lehetnek.

Követeli az egyházi vezetéstől, hogy váltsák le a békepapokat.

Nagy Imre és sorstársai temetésével kapcsolatosan kifejtette, hogy a temetés időpontjában, június 16-án 12.30 h-kor szólaljanak meg a harangok. A harangozás nem Nagy Imre és társaiért, hanem azokért a százakért, vagy ezrekért szóljon, akiket ártatlanul végeztek ki, és akik az egyház hősei. Felszólította a jelenlévő papokat, hogy 16-án este mondjanak misét az elhunytakért.

Dr. Szendi kijelentette, hogy a memorandum átadja a püspöki karnak, és amennyiben érdemben nem reagálnak rá, akkor eljuttatja a nyugati tömegkommunikációs eszközökhöz.

A memorandum felolvasása a jelenlévő papok többségénél – főleg azoknál, akik korábban nem kötelezték el magukat a papi békemozgalom mellett – nagy tetszést aratott, felállva tapsoltak és éljeneztek püspöküket.

Intézkedés:

- tájékoztattuk a BM III/III-1. Osztályt;

- a BM III/III. Csoportfőnökség napi jelentési rendszerébe továbbítottuk.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

1989. június 22.

R-213-18/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVI. 1989. június 22. (17)

ASZA 12-13

Az 1988. július 27-i 20. számú napi jelentésünkben közöltük, hogy a „Barcsi Városi Tanács vezetősége” címzéssel fenyegető tartalmú, névtelen levelek érkeztek, melyben Losonczi Pált NET nyugalmazott elnökét életveszélyesen fenyegették. Az ügyet a BM III/III-A. önálló alosztály koordinálta, országos hatáskörrel kutatta az elkövetőt.

A birtokunkba került kézírásminták, korábbi inkriminált tartalmú postai küldemények operatív elemzése során megállapítottuk, hogy az elkövető nagy valószínűséggel azonos özv. F. F-né sz. K. Zs. [...] sz. alatti lakossal. Ezt alátámasztja a birtokunkban lévő, általa írt anyag tartalmaz és a szembetűnően egyező kézírás.

A Pest Megyei RFK III/III. Osztály tájékoztatása szerint előttük ismert a személy, mint ellenséges tartalmú levélíró, ideggondozás alatt álló elmebeteg.

Intézkedés:

- az információt a BM III/III. Csoportfőnökség napi információs rendszerében továbbítottuk;
- a birtokunkban lévő anyagot írásazonosítás, illetve felhasználásra megküldjük a BM III/III-A. önálló alosztálynak.

dr. Mátyás József r. ezredes
főkapitányság vezető áb. h.

László Lajos r. őrgy.

Szabolcs-Szatmár megye

1989. május 17.

R-214-23/19-1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVII. 1989. május 17. (19)

HKA 12-12

Arról adott tájékoztatást, hogy a nyíregyházi „Hotel Szabolcs” portájára f. hó 15-én délután postai úton egy kb. 20 kg súlyú bőrönd érkezett, melynek címzettje I. Z. „Hotel Szabolcs” Dózsa Gy. u. 3., Budapest, Ungarn. A feladó A. Z. [...] 6103 Griesheim 8000 München 3., 39.544 6100 Darmstadt 23., vámmentes.

Megjegyzés: a címzésen a Budapest feliratot – feltehetően a Magyar Posta – piros tollal kijavította Nyíregyháza feliratra. A szállodában a címzésben szereplő vendég nem lakott, és szoba sincs részére foglalva. A bőröndöt fémkeresővel megvizsgáltuk, a műszer több helyen fénytárgyak³⁶ jelenlétét jelezte. A vámtisztviselő megállapítása szerint a küldeményen található plombák nem vámszervtől származnak. Az összkörülményekből arra lehetett következtetni, hogy a bőrönd robbanóanyagot tartalmaz, ezért intézkedtünk szakemberek által történő átvizsgálására. Megállapítást nyert, hogy veszélyes tárgy, robbanóanyag a küldeményben nincs, ezért egy hét várakozási idő után a szálloda személyzete azt visszaküldi a feladónak.

Intézkedés:

- a BM főügyeleten keresztül a FRE tűzszerészeit kirendeltük;

- az eseményről tájékoztattuk a BM III/II-13. Osztályt;
- a szálloda személyzetét eligazítottuk hasonló események során teendő intézkedésekre.

dr. Koncz András r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Tordai Tibor r. százados
elemző-értékelő főelőadó

1989. május 23.

XVII. 1989. május 23. (20)

ER 12-12

Arról adtak tájékoztatást, hogy a nyíregyházi rendőrkapitányság vezetőjéhez bejelentés érkezett, mely szerint f. hó 27-én 9 óra 30 perc – 12 óra 30 közötti időben a helyi MDF, SZDSZ, FIDESZ valamint a kiszegedapárt szervezésében egy békés felvonulásra kerül sor. Az útvonalat úgy választották meg, hogy érintik a megyei tanács, városi tanács épületeit, valamint az MSZMP megyei székházát. Mindhárom helyszínen beszédet mondanak.

Megjegyzés: a rendezvényt tiltakozásul szánják a folyamatosan bejelentett, illetve be nem jelentett áremelések ellen. A felvonulásra kb. 1000 főt várnak, a zavartalan lebonyolítás érdekében 50 rendezőt állítanak ki, akiket megkülönböztetésül karszalaggal látnak el. Amennyiben a rendezvényt bárki is a céllal össze nem függő cselekedettel megzavarná, akkor kérni fogják a rendőrséget a rendezavarók eltávolítására.

Intézkedés:

- az eseményről soron kívül tájékoztatjuk a megyei pártbizottságot;
- az információról tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletét;
- operatív úton további adatokat gyűjtünk, illetve kapcsolatainkat eligazítjuk a rendezvényen való részvételre, az események figyelemmel kísérésére;
- a felvonulás tervezett útvonalán a beszédek helyszínein megvizsgáljuk technikai rendszabály (video) alkalmazásának lehetőségét;
- az esemény ideje alatt együttműködünk a rendőri szervekkel.

dr. Koncz András r. ezredes

Tordai Tibor r. százados

1989. június 5.

R-214-23/21-1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVII. 1989. június 5. (21)

HK 12-12

A mai napon arról adott tájékoztatást, hogy a Szovjetunió területén a beregszászi egészségügyi komplexum építkezése a tervezetthez képest lassabban halad, ami az építőanyagok nem megfelelő szállításából adódik. A szovjet fél nem tudja tartani a vállalt kötelezettségeit.

Problémát jelent továbbá az építkezés továbbfolytatása szempontjából az ellentételezés. A szerződés szerint az építetők a költségek egy részét rubellel, másik részt ún. barter keretében áruval ellentételezik. Ez utóbbi esetben gondot jelent, hogy a szovjet fél még az elmúlt évre esedékes kötelezettségeit sem teljesítette maradéktalanul, és az áruszállítás jelenleg is akadozik. Ennek kiküszöbölése érdekében a munkavállalók, SZÖVETERV, NIKESZ és SZAÉV vezetői tárgyalásokat folytattak az építető megye vezetőivel. Amennyiben nem történik megnyugtató intézkedés, június végén leállítják az építkezést, az ott dolgozó mintegy 100 építőipari dolgozót hazarendelik.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/II-6. Osztályt;
- a körülmények alakulását folyamatosan figyelemmel kísérjük;
- indokolt esetben tájékoztatjuk az illetékes központi osztályt.

dr. Koncz András r. ezredes
főkapitány áb. helyettese

Tordai Tibor r. százados
elemző-értékelő főelőadó

Szolnok megye

1989. május 31.

R-57-2-2/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

XVIII. 1989. május 31. (2)

1. ASZA 12-12

Operatív akció keretében a Szolnok-alcsiszigeti szovjet katonai objektum közvetlen környezetében 1989. május 19-én 14.30 órakor észleltük az alábbiakban ismertetett, állambiztonsági szempontból figyelmet érdemlő eseményt:

Szolnok város felől megjelent a BBT 0277 frsz.-ú lengyel Polski Fiat 126 típusú személygépkocsi két fő fiatal férfi utassal. A gépkocsi a rejtett figyelőponttól mintegy 250 m távolságra az úton megállt. Mintegy félperces várakozás után a vezető melletti ülésből a gépkocsi utasa kiszállt. A gépkocsi ajtaját nyitva hagyta, kezében hátizsákot vagy valamilyen táskát tartva a kocsi környezetében mintegy 5–6 m sugarú félkörben lehajolva keresgélt, matatott, kb. 2 percen keresztül. A figyelő nem látta, hogy talált-e, betett-e valamit a kezében lévő táskájába, illetve azt sem, hogy abból vett volna ki és helyezett volna el valamilyen tárgyat vagy csomagot a helyszínen. Ezt követően az utas a kocsiba visszaült, és az úton tovább haladtak a figyelőpont felé. A mikor a rádiós kocsihoz értek – a sorkatona szerint – egyértelműen észlelték őt és a kocsi ablakában lévő teleobjektívet. Útjukat folytatták tovább a Tisza gáton és a 26-os számú vasúti őrháznál a Tisza folyó felé vezető földútra tértek rá, majd a figyelőpontot kikerülve a helyszínről a város felé eltávoztak.

Megjegyzés: operatív akciónk a hírszerző rezidentúrák, diplomaták hírigényének kiszűrésére, az érdeklődők fotózással történő rögzítésére irányult. Ugyanis a kérdéses szovjet objektumot a magyarországi csapatcsökkentések és átcsoportosítások érintették.

Az eseményt észlelő személy sorkatona volt, aki előzetesen általános eligazításban részesült. Operatív ismeretekkel nem rendelkezett, így a történetekről három nap elteltével a film előhívása, majd részletes beszámoltatása után szereztünk tudomást.

Intézkedés:

- a helyszínt megtekintettük és megállapítottuk, hogy a lengyel gépkocsi a gát tetején húzódó műúton a 68/O jelzésű vízügyi kővel átellenben a 14-es számú villanykaró közvetlen környezetében – tehát jól azonosítható helyen – állt meg. A környezet illegális szemétkerakó, ahol építési törmelék, háztartási lom, szemét egyaránt található. A jelzett kővel pontosan átellenben találtunk egy kb. 20–25 cm-es betondarabot, amely valaki által elmozdításra, felfordításra került, eredeti helye jól kirajzolódott a fűben;
- az eseményről információs jelentést készítettünk, amelyet megküldtünk a BM III/II-11. Osztálynak, kérve a lengyel állambiztonsági szerv tájékoztatását.

2. HMB 12-12

1989. április 30-án 18.00 h-kor ismerősünk Tisza Szálló nyilvános telefonfülkéjéből lefolytatott furcsa telefonhívásra figyelt fel. Egy 35 év körüli kopaszodó fiatalember egy sötéthajú hölgygel együtt külföldi számot hívott. (A 10 Ft-osok gyors leeséséből következtetett erre.) A hívott szám jelentkezése után nem beszélgetés következett, hanem a hívó a zsebéből tenyerébe elférő kis fekete készüléket vett elő és ezt elfordulva a telefonhoz tartva „csipogó hangú” adást eszközölt. Rövid időn belül ezt megismételte. Miután végeztek hangosan közölte, hogy nem volt otthon senki.

A történetek után a telefonálók az NK 59-52 frsz.-ú Opel Corsa típusú személygépkocsiba szálltak be.

Intézkedés:

- operatív úton kétséget kizáróan megállapítottuk, hogy az elkövető azonos a személygépkocsi tulajdonosával, K. G. [...] Budapest, 1053 [...] szám alatti lakossal. [...] Ideiglenes lakása 1989. június 9-ig a zagyvaparti sétányon lévő színészlakásban van;
- az eseményről információs jelentés készítettünk, amelyet megküldtünk a BM III/II-11. Osztálynak;
- az információ tisztázására – miután megállapítottuk, hogy hol tölti a nyári szünetet – előzetes ellenőrzést kezdeményeztünk.

Korozs István. r. alezredes
értékelő tiszt

Tolna megye

1989. május 29.

R-19/4-4/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VII. 1989. május 29. (4)

K/3 12-14

Mayer Mihály rk. segédpüspök, Szekszárd, Béla tér 9. szám alatti lakos az alábbi tartalmú levelet kapta Hegedűs László 1121 Budapest, [...] cím alatti lakostól:

A Történelmi Igazságtétel Bizottság az 1956 hősi halottainak és mártírjainak június 16-i temetése alkalmából mint a Magyar Katolikus Püspöki Kar tagját megkéri, hogy hasson oda, az egyház osztozzon a nemzet közös gyászában.

Kérlek, hogy katolikus részről a temetési gyászszertertást a Budapest joghatóságú főpásztor végezze Rosdy Pál egykori rabtársuk segédletével. Az ökumenikus szertertás részleteit a református, evangélikus és izraelita lelkészekkel, valamint a szabad egyházak két képviselőjével a bizottság szeretné mielőbb megszervezni.

Június 16-án 12.30 órakor, amikor a gyászszertertás a himnusszal kezdetét veszi, szólaljanak meg hazánk minden templomának harangjai. Saját helyi idejük szerint meg fognak szólalni a külföldi magyarlakta területek templomharangjai is.

Június 16-án legkorábban 18.30 órakor a budapesti Mátyás templomban és minden megye, város nagyobb templomaiban ünnepélyes requiem[et] mutassák be, ugyanúgy gyászistentiszteletek lesznek a többi felekezet templomaiban is.

A temetést megelőző vasárnapon olyan ökumenikus pásztorlevél olvastassék fel minden templomban, amely megemlékezik 1956 hőseiről és mártírjairól, ismerteti a gyászszertertások helyeit, idejét és a nemzeti gyászhoz méltó magatartása szólítja fel a híveket.

A temetésen és a temetés napján – idejében felhívást tesznek közre – az egész országban tartózkodni kell a zajos megnyilatkozásoktól, tüntetésektől, mert az kívánják, hogy ez a temetés a nemzeti és a társadalom kegyeletos főhajtása legyen 1956 hősei és áldozatai előtt.

Meggyőződésünk, hogy nemcsak a halottak eltemetésének természetes egyházi feladatáról van szó, hanem annak kifejezéséről is, hogy hívő és keresztény emberek is részt vettek 1956 nemzeti mozgalmában, továbbá az egyház jelen van és küldetést teljesít a mai magyar társadalomban is.

Kéri a Magyar Püspöki Kar mielőbbi válaszát.

Budapest, 1989. május 22.

Vásárhelyi Miklós³⁷

TIB elnöke

Hegedűs László

TIB megbízott

Mellékelték a temetésre készített előzetes tájékoztatót.³⁸

Intézkedés:

- a BM III/III. Csoportfőnökség tájékoztatása, az előzetes tájékoztatót megküldjük a BM Állambiztonsági Miniszterhelyettesi Titkárságnak.

Eigner György r. ezredes
megyei rendőr-főkapitány
állambiztonsági helyettese

Preizinger Lajos r. őrgy.
ért. ti.

1989. május 31.

R-19/4-5/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VII. 1989. május 31. (5)

K/3 12-13

Dr. Szendi József veszprémi püspök megküldte Mayer Mihály szekszárdi segédpüspöknek dr. Paskai László esztergomi érsekprímásnak írt levele másolatát. Ebben 13 pontos javaslatot tesz a következő püspöki kari konferencia napirendjére.

Főbb javaslatai:

Dr. Paskai László által meghirdetett magyar papi egység helyreállításának és megszervezésének egyetlen legfőbb akadálya a párt által létrehívott békepapi mozgalom. Kéri, hogy a püspöki kar hozzon döntést arról, hogy a békepapi mozgalomra nincs szükség, szólítsa fel a papokat, hogy lépjenek ki belőle. Szüntesse meg továbbá az Opus Pacis elnevezésű mozgalom működését is. Lapjukat a Katolikus Szót alakítsák át ifjúsági lappá.

Ne engedjék, hogy a katolikus egyház nevében nem a püspökök által hivatalosan küldött személyek nyilatkozzanak. Ellenkező esetben kapjon büntetést.

A püspöki karnak kérnie kell a magyar kormánytól Mindszenty bíboros ártatlanságának hivatalos elismerését. Kérni kell – Nagy Imre és társai hamvainak exhumálására és ünnepélyes eltemetésére való hivatkozással – hamvainak hazahozatalát, ünnepélyes eltemetését az esztergomi Bazilika altemplomában.

Azon papoknak az egyházkormányzat kulcspozícióból való eltávolítása, akik nem papi érdemeikért vagy rátermettségük miatt, hanem pártérdekből, vagy pártösszeköttetései révén jutottak magas beosztásba. Rehabilitálni kell azokat, akik egyházhűségük és a Rákosi párthatalommal való szembeszegülésük miatt kerültek hátrányos helyzetbe.

Tiltakozik az ellen, hogy már kispapokat próbálnak besúgóként beépíteni.

Tiltsák meg papjaiknak, hogy bármilyen politikai pártban aktív szerepet, vagy bármilyen közigazgatási beosztást vállaljanak.

Milyen szempontok alapján és kinek osztották szét a Máltai Lovagrend nagy értékű kórházi felszereléseit? Miért kapott a budapesti ávós kórház, az ajkai bányász kórház?

Intézkedés:

- tájékoztatjuk a BM III/III. Csoportfőnökséget.

Eigner György r. ezredes
megyei rendőr-főkapitány
állambiztonsági helyettese

Preizinger Lajos r. őrgy.
ért. ti.

Vas megye

1989. április 7.

Szám: R-217-21/16/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VI. 1989. április 7. (16)

HK 12-4

1989. április 6-án 14.40 órakor Hajmáskér MÁV állomással szemközt terepen a vasúti sínek közvetlen közelében észlelték a DT 06-45 frsz.-ú zöld színű Land Rover típusú személygépkocsit 2 férfi utassal.

A személyek az állomáson a Hajmáskérrel Munkácsra tartó nehéz harci technikával megrakott szerelvényt nézegették.

A helyszínen megjelenő vasutas láttára a 8. számú főközlekedési útvonal felé távoztak olyan közúti közlekedésre nem használt területen, amely jó helyismeretet feltételez.

Megjegyzés: a fenti rendszámú gépkocsi Olaszország budapesti diplomáciai testületének tulajdona.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/II-3. és 9. Osztályokat.

Készítette: Hajdú Tamás r. fhdgy.
értékelő tiszt

dr. Bódi Ferdinánd r. ezredes
állambiztonsági helyettes

1989. április 19.

Szám: R-217-21/17/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VI. 1989. április 19. (17)

HK 12-4

1989. április 14-én 15.00 órakor Öskű község felől Hajmáskérre érkezett az olasz diplomáciai testület DT 06-45 frsz.-ú, zöld színű Land Rover típusú személygépkocsija, amelyben egy vékony testalkatú férfi utazott. A vasútállomás katonai rakodója előtt lépésben haladt és az ott folyó szovjet nehéz harci technika berakodását figyelte.

A fenti gépkocsit 14.30 órakor Várpalota állomásnál is észlelték, de ott katonai alakulat nem tartózkodott.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/II-3. és 9. Osztályokat.

Készítette: Hajdú Tamás r. fhdgy.
értékelő tiszt

dr. Bódi Ferdinánd r. ezredes
állambiztonsági helyettes

1989. május 17.

Szám: R-217-21/18/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VI. 1989. május 17. (18)

ATA 12

Május 15-én a Szabad Demokraták Szövetsége tagtoborzó gyűlést tartott Szombathelyen. Magyar Bálint szociológus és Pető Iván történész elmondták, hogy a közeljövőben propaganda céllal plakátokat akarnak készíteni az 56-os kivégzettek parcellájáról, Nagy Imre plakát stb. Programjukban a belügy gyökeres átalakítását követelték az alábbiak szerint: „az államvédelmet kivenni a [belügy]minisztérium hatásköréből, ne legyen fegyveres erő, csak nyomozati hatóság. A bűnügyi szerveket is el kell különíteni. A helyi rendőrség – községi, kerületi stb. – tanácsai felügyelet alá tartozzon. Szűnjön meg a rendőrség politikai irányítása. A munkásőrséget fel kell oszlatni. Hítelét veszítette az egyik leggyűlöletesebb intézmény, még a rendőrségnél is rosszabb.”

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Készítette: Hajdú Tamás r. fhdgy.
értékelő tiszt

dr. Bódi Ferdinánd r. ezredes
állambiztonsági helyettes

1989. május 31.

Szám: R-217-21/19/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VI. 1989. május 31.

HMB 12-13

Ausztriában élő 1956-os magyar disszidensek egy kisebb csoportjánál az a vélemény alakult ki, hogy Nagy Imréék temetésére jobb, ha nem utaznak be.

Félnek az erőszakszervek radikalizálódásától, attól, hogy 56-os elítélésük alapján letartóztatják őket, mivel még nem következett be jogi és erkölcsi rehabilitációjuk.

Attól is tartanak, hogy „brazil mintára” ún. halálbrigádok alakulnak a rendőrtisztekből és az MSZMP apparátusából kikerülő, valamint a BM állományában elhelyezkedő volt funkcionáriusokból. A „halálbrigádok” csírait látják a Szovjetunióban alakuló rendőrszövetkezetekben is.

Intézkedés:

- az információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Készítette: Hajdú Tamás r. fhdgy.
értékelő tiszt

dr. Bódi Ferdinánd r. ezredes
állambiztonsági helyettes

1989. június 21.

Szám: R-217-21/20/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

VI. 1989. június 21. (20)

TE 12

TA 12

1989. június 23–24–25-én az osztrák zöldek szervezésében Grazban Alpok-Adria szimpózium kerül megrendezésre, amely egy „nagyszabású Kelet–Nyugat nyitás” első rendezvénye.

A szimpóziumra meghívást kapott: a Duna Kör – teljes szakértő stábbal –, az SZDSZ, valamint az ellenzéki pártok is. Az MDF szombathelyi szervezete 1 fővel képviselteti magát.

Intézkedés:

- a részletes információról tájékoztatjuk a BM III/III-7. Osztályt.

Készítette: Hajdú Tamás r. fhdgy.
értékelő tiszt

dr. Bódi Ferdinánd r. ezredes
állambiztonsági helyettes

Veszprém megye

1989. április 7.

Ikt.sz: R-218/176/5/12/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

III. 1989. április 7. (12)

K/3 12-13

Pártay Tivadar az „ideiglenes politikai bizottság” nevében Havrilla Istvánt, az FKGP közép-dunántúli kerület vezetőjét tájékoztatta:

A „Független Földmunkás- és Polgári Párt országos választmányát” többségi határozat alapján összehívták.

A P[olitikai] B[izottság] 3 fős szervező bizottságra tett javaslatot:

Bejczy Sándor pártigazgató budapesti,
Bereczki Vilmos belső kapcsolatok, sajtótitkár budapesti,
dr. Mizsei Béla alelnök, szolnoki lakos személyében.

Kéri a helyi szervezeteket a közgyűlések megtartására, vezetőségi tagok megválasztására. A jegyzőkönyvek másolatát Bejczy Sándor Budapest XIV., [...] címre kell megküldeni.

Tervezett napirendi pontok:

1. Beszámoló a párt újjáalakulása óta eltelt időről, jelenlegi helyzetről, további feladatok meghatározása.
2. Vezetőségválasztás, hiányzó bizottságok létrehozása.

Intézkedés:

- operatív ellenőrzés.

láttam:

dr. Szegvári Ferenc r. ezredes
főkapitány (áb.) helyettese

dr. Simon Ferenc r. alezredes

1989. április 26.

III. 1989. április 26. (13)

1. LBE 12-14

1989. április 26-án 17.30 órakor a Balatonalmádi MDF csoport a Balatonalmádi I. sz. általános iskolában nyilvános tagtoborzó gyűlést tart. A minél nagyobb számú megjelenés érdekében postaládába való bedobás módszerével meghívókat terjesztettek. Előadónak Für Lajos történészt, az országos elnökség tagját hívták meg.

Intézkedés:

- helyi III/III. osztály tájékoztatása.

2. HÜ 12-12

1989. április 1-jén Devecserben a kastély könyvtárban „Somló környéki regionális szervezet” néven a Független Kisgazdapárt és a Magyar Demokrata Fórum tagtoborzót tartott. Az FKGP részéről Havrilla István, a közép-dunántúli szervezet vezetője, az MDF részéről Kozma György a devecseri csoport vezetője vett részt.

- III/III. Osztály tájékoztatása.

3. HMT 12-12

Tapolcán az MDF tapolcai munkáscsoport 1989. április 20-án a Batsányi Műv. Házban tagtoborzót tartott, melyen 40 személy jelent meg. Nyílt levelet fogalmaztak meg az Iza III. és Deáki III. aknák bezárása miatt, melyet megküldtek az MNK miniszterelnökének. Ugyanezt a levelet megküldték még:

- MTI sajtószolgálat
- MDF országos elnöksége
- Bakonyi Bauxitbánya Vállalat igazgatója
- MAT vezérigazgatója
- hévízi tanács elnöke
- MDF keszthelyi szervezete
- tapolcai városi tanács
- veszprémi MDF megyei szervezete.

Intézkedés:

- III/III. Osztály tájékoztatása.

4. AK 12-12

A Bakonyi Bauxitbánya Vállalat Tapolcán 1989. május 2-án a Deáki III. és Iza III. aknák bezárása miatt figyelmeztető munkabeszüntetést szervez. A szervezéssel a vállalat vezetése, az MSZMP és szakszervezeti bizottsága mellett egyetértenek a különböző Tapolca környéki alternatív szervezetek is, többek között az MDF tapolcai munkáscsoportja. Amennyiben a figyelmeztető munkabeszüntetés eredménnyel nem járna, 1989. május 9-re sztrájkot szerveznek a BBV egész területére.

Intézkedés:

- MSZMP Veszprém Megyei Bizottságának első titkára és a
- helyi III/III. Osztály tájékoztatása.

5. HMB 12-12

1989. április 20-án az MDF tapolcai munkáscsoportja ülésén levelet fogalmaztak meg Sebők János országgyűlési képviselőhöz. Ebben kérték az alábbiakhoz a közreműködését:

- az országgyűlés kötelezze az MSZMP-t, hogy lemond az erőszakról és a megfélemlítés minden megnyilvánulásáról, a fegyveres szervezeteket távol tartja a politikájától;

- az országgyűlés utasítsa a kormányt, hogy azonnali hatállyal oszlassa fel a munkásőrséget, fegyvertelen alakulatként helyezze a BM felügyelete alá;

- utasítsa a kormányt, hogy a kiváltságok alapján magánkézben levő fegyverek beszolgáltatását rendelje el;

- az országgyűlés rendelje el, hogy a munkásőrség vagyona kerüljön az országgyűlés rendelkezése alá, gondoskodjon annak felhasználásáról.

Intézkedés:

- helyi III/III. Osztály tájékoztatása.

Horváth Béla r. őrgy.

1989. május 25.

Ikt.sz: R-218-176/5/14/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

III. 1989. május 25. (14)

K/3 12-14

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége 1989. május 26-án, 27-én közgyűlést tart, melynek helye: Adalbertinum Evangélizációs Központ, Budapest, Előpatak u. 35.

Napirend:

- elnöki beszámoló,
- püspöki karnak küldendő szándéknyilatkozat szövegének vitája,
- az országgyűlés elnökének címzett nyilatkozat szövegének vitája,
- tájékoztató folyóirat és gyermekújság indításáról,
- új munkacsoportok pontos időrend szerinti programjának ismertetése,
- tagdíjfizetéssel kapcsolatos tájékoztató,
- hozzászólások, javaslatok.

Intézkedés:

- a közgyűlés utóhatásának figyelemmel való kísérése.

láttam:

dr. Szegvári Ferenc r. ezredes
főkapitány (áb.) helyettese

dr. Simon Ferenc r. alezredes

Zala megye

1989. április 27.

R-5/8-8/20/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

V. 1989. április 27. (20)

TA 12-14

Czotter Józsefné, az MDF nagykanizsai vezetőségének és szervezési csoportjának tagja 1989. április 26-án számolt be az előző napi pécsi útból ismerősének. Jelenlegi

helyzetüket úgy ítélik meg, hogy amíg párttá nem alakulnak, addig fel kell készülniük „szükségállapotokra” is. A birtokukban levő névsorokat, s minden, a munkájukkal kapcsolatos okmányt olyan helyen kell tartaniuk, hogy azok ne legyenek könnyen hozzáférhetőek. 5–6 napon belül a mostani MSZMP pártcentrum részéről (Grósz vonal) egy párt-rendcsinálás várható. A balosnak kikiáltott Münnich vonalat, a jobbosnak kikiáltott reform kommunista vonalat a centrum teljesen le akarja kapcsolni. A fentiekből következtetnek arra, hogy esetleg az MDF-t is támadás érheti.

Czotterné elmondotta, hogy kiszivárgott már az országos sajtóban Lech Walesa esetleges hosszabb idejű magyarországi látogatása, mely során az MDF vendége lenne. Amennyiben a magyarországi látogatás létrejönne, úgy az MDF nagykanizsai szervezete meghívna Walesát egy megyei szintű munkásfórumra, és felkérné, hogy ott tartson egy beszédét.

Intézkedés:

- a keletkezett információt telefonon jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletére;
- a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság áb. szerv III/III. Osztálya az ellenőrzést tovább folytatja.

Simon Ferenc r. ezredes
állambiztonsági helyettes

Horváth Miklós r. őrnagy
értékelő tiszt

1989. május 17.

V. 1989. május 17. (21)

K/3 12-14

A mai napon jutott tudomásunkra K/3 útján, hogy a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság állambiztonsági szerve III/III-as Osztálya által „F” dossziés rendszer keretében ellenőrzött Tar Ferenc keszthelyi lakos 1989. április 30-án Párizsban interjút készített Kemény Istvánnal, a Párizsi Magyar Füzetek szerkesztőjével. Az interjú címe: „Meg kell tanulni demokráciát játszani! – párizsi beszélgetés Kemény Istvánnal.”

Az interjú során Kemény István értékeli a jelenlegi magyarországi politikai helyzetet. Jelzi, hogy 12 év után haza kíván látogatni. Az interjú címével kapcsolatosan kifejti, hogy meg kell tanulni a demokratikus lehetőségekkel demokratikus módon élni. Véleménye szerint ez nem olyan könnyű egy olyan országban, amelyben soha nem volt demokrácia.

Tar Ferenc a Kemény Istvánnal készített interjú írásos anyagát megküldte Tóth Dániel Miskolc-Lillafüred, Herman Ottó Emlékház, Erzsébet sétány 33. számú címre. Jelezte, hogy a Miskolci Fórum c. újságban szeretné megjelentetni az anyagot. Kéri Tóth Dánielt, hogy amennyiben biztosat tud írása sorsáról, értesítse őt.

Intézkedés:

- a keletkezett információt soron kívül távbeszélőn jelentettük a BM III/III. Csoportfőnökség ügyeletének;
- a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság állambiztonsági szerve III/III. Osztálya Tar Ferenc tevékenységéről tájékoztatta a B[orsod]-A[baúj]-Zemplén Megyei RFK áb. szerv III/III. Osztályt és információt kér Tóth Dánielről.

Simon Ferenc r. ezredes
állambiztonsági helyettes

Horváth Miklós r. őrnagy
értékelő tiszt

1989. június 19.

R-5/8-8/22/1989.

Szigorúan titkos!
(selejtezésig)

V. 1989. június 19. (22)

ASZA 12-13

1989. június 17-én 17.20 órakor a Zalaegerszeg-olai vasúti rakodó HM ipari vágánya mellett a DF 21-23 frsz.-ú személygépkocsi utasai az MN 8931 sz. alakulat gl. dd. harckocsi zj-nak berakodását figyelték, s a harckocsik toronyszámaint feljegyezték.

A fenti alakulat éves kiképzési tervben szereplő zászlóalj gyakorlatra vonult el.

A személygépkocsi tulajdonosa P. I. [...] Zalaegerszeg, [...] sz. alatti lakos.

Megjegyzés: az észlelt gépkocsiban egy felnőtt férfi, egy nő és egy kisgyermek tartózkodott.

Intézkedés:

- a keletkezett információról jelentés tájékoztatjuk a BM III/II-11. és a BM III/II-9. Osztályokat;
- az információ pontosítása érdekében a ZMRFK áb. szerv III/II. Osztály előzetes ellenőrzést kezdeményez.

Simon Ferenc r. ezredes
állambiztonsági helyettes

¹ Lásd a *Betekintő* 2009. 1. számában: Müller Rolf – Takács Tibor: 1989 – vidék – állambiztonság I. <http://www.betekinto.hu/Default.aspx?cikkId=106>

² Lásd uo.

³ Helyesen: kétsopronyi.

⁴ Helyesen: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz.

⁵ Helyesen: 27.

⁶ Az információ forrását jelölő kód az eredetiben is hiányzik.

⁷ Lásd a *Betekintő* 2009. 1. számában: Müller – Takács: 1989...

⁸ Anonimizálva.

⁹ Az eredeti dokumentumon nincs megadva az intézkedés.

¹⁰ A jelentésen kézzel írt feljegyzés: „20-án is megküldtük még egyszer!” Lásd a következő jelentést.

¹¹ Lásd a *Betekintő* 2009. 1. számában: Müller – Takács: 1989...

¹² Helyesbítése: Hann Endre. Lásd az 1989. május 5-i napi jelentés 3. pontját.

¹³ Olvashatatlan szövegrész.

¹⁴ Anonimizálva.

¹⁵ A mellékelt dokumentumot nem közöljük.

¹⁶ Az eredeti dokumentumon törölt szövegrész.

¹⁷ Helyesbítve: Ducsai Imre. Lásd az 1989. június 8-i napi jelentés 2. pontját.

¹⁸ Rövidítés az eredeti iraton.

¹⁹ Helyesen 69.

²⁰ Helyesen: 79.

²¹ Helyesen: 80.

²² Anonimizálva.

²³ Vásárhelyi Miklós.

²⁴ Az eredetiben: O. Molnár Miklós.

²⁵ Elírás lehet, helyesen: III/III.

²⁶ Feltehetően 300–400 főről van szó.

²⁷ Eredetiben: Storsszer.

²⁸ Helyesen: Szakszervezete.

²⁹ Helyesen: American Hungarian Federation.

³⁰ Helyesen: 35.

³¹ Helyesen: 89.

³² Olvashatatlan név.

³³ A jelentés hátoldalán található, kézzel írt későbbi megjegyzés szerint a ruhaneműeket egy visszavonuló egységnek a piliscsabai szovjet laktanyába kellett volna beszállítani, ott azonban nem kérték, ezért kiöntötték az erdőben. Június 15-én a szovjetek összeszedték és elégették a kidobott dolgokat.

³⁴ Pallagi Ferencről van szó, aki 1989. május 1-én lett kinevezve a belügyminiszter állambiztonsági helyettesének, III. főcsoportfőnöknek. Életrajzát lásd: www.abtl.hu/html/hu/_13_2_all_bizt_vez_elet.html#pallagi

³⁵ Helyesen: 1989.

³⁶ Helyesen: fémtárgyak.

³⁷ Eredetiben: Vásárhelyi Pál.

³⁸ A mellékletet, a Hegedüs László által készített tájékoztatót, nem közöljük.